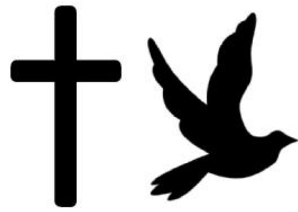

Injil lan Kisah Para Rasul

Daftar Isi

Matius

BAB 1

1 Kitab turune Gusti Yesus Kristus, tedhake Sang Prabu Dawud, tedhake Rama Abraham.
2 Abraham peputra Iskak; lan Iskak peputra Yakub; Yakub peputra Yudas lan para sadulure;
3 Yudas peputra Fares lan Zara saka Tamar; lan Phares peputra Esrom; lan Esrom peputra Aram;
4 Aram peputra Aminadab; lan Aminadab peputra Naason; lan Naason peputra Salmon;
5 Salmon peputra Boos saka Rakhab; lan Boos peputra Obed saka Rut; lan Obed peputra Isai;
6 Isai peputra Dawud, raja; Sang Prabu Dawud peputra Suleman saka garwane Urias;
7 Salomo peputra Reboam; lan Reboam peputra Abia; lan Abia peputra Asa;
8 Asa peputra Yosafat; lan Yosafat peputra Yoram; Yoram peputra Ozias;
9 Ozias peputra Yotam; Yotam peputra Akhas; lan Akhas peputra Ezekias;
10 Ezekia peputra Manasye; Manasye peputra Amon; lan Amon peputra Yosia;
11 Yosias peputra Yékonia lan para sadulure, nalika padha kabuwang menyang Babil.
12 Sawisé padha digawa menyang Babil, Yékonia peputra Salatièl; Salatiel peputra Zorobabel;
13 Zorobabel peputra Abiud; lan Abiud peputra Elyakim; lan Elyakim peputra Azor;
14 Asor peputra Sadok; Sadok peputra Akhim; Akhim peputra Eliud;
15 Eliud peputra Eleazar; lan Eleazar peputra Matan; lan Matan peputra Yakub;
16 Yakub peputra Yusuf, bojoné Maryam, kang miyos Yésus, kang kasebut Kristus.
17 Dadi kabeh turunan wiwit Abraham nganti Dawud ana patbelas turunan; lan wiwit saka Dawud nganti pambuwangan menyang Babil ana patbelas turunan; lan wiwit diboyong menyang Babil nganti tekan Kristus ana patbelas turunan.
18 Lairé Gusti Yésus Kristus kuwi mangkéné: Nalika Maryam, ibuné, tunangan karo Yusuf, sadurungé ngumpul, Maryam wis mbobot saka Roh Suci.
19 Yosèf, bojoné, wong sing bener lan ora gelem ngakoni wong-wong mau, mulané arep megat wong wadon mau kanthi ndhelik.
20 Nanging nalika lagi mikir bab iku mau, lah, Malaékaté Pangéran ngatingal marang dhèwèké ing sajroning impèn, pangandikané, "Yusuf, tedhaké Dawud, aja wedi njupuk Maria, bojomu; saka Sang Roh Suci.
21 Wong wadon mau bakal nglairaké anak lanang, lan kowé bakal nyebut asmané Yésus, amarga Panjenengané bakal ngluwari umaté saka dosané.
22 Iku mau kabèh kelakon, supaya kelakon apa sing dipangandikakaké déning Gusti lumantar nabi, mangkéné,
23 Lah, ana prawan bakal ngandheg, lan bakal nglairaké anak lanang, lan wong-wong mau bakal ngarani Emmanuel, sing tegesé: Gusti Allah nunggil karo kita.
24 Yusuf tangi saka turu, nindakaké apa sing didhawuhaké déning Malaékaté Pangéran, lan ngepek bojoné.
25 Lan ora wanuh karo dheweke nganti dheweke mbabar putra pambajeng, lan dheweke disebut Yesus.

BAB 2

1 Nalika Yésus miyos ana ing Bètléhèm ing tanah Yudéa, nalika jamané ratu Hérodès, lah, ana wong-wong pandhita saka Wétan teka menyang Yérusalèm.
2 Pangucapé, "Wong sing miyos ratuné wong Yahudi iku ana ing ngendi?" Amarga aku wis padha ndeleng lintange ing sisih wetan, mula aku padha teka arep nyembah marang Panjenengane.
3 Bareng Sang Prabu Hérodès midhanget bab iku mau, panjenengané dalah wong Yérusalèm kabèh padha trenyuh.
4 Sakwisé Dèkné nglumpukké kabèh para pengarepé imam lan para guru Kitab, terus takon marang wong-wong kuwi nang endi Kristus bakal miyos.
5 Wong-wong mau padha matur marang Panjenengané, "Ing Bètléhèm ing tanah Yudéa;
6 Lan kowé Bètléhèm, ing tanah Yéhuda, dudu sing cilik dhéwé ing antarané para panggedhé ing Yéhuda;
7 Hérodès banjur nimbali para pandhita mau kanthi diam-diam, banjur ditakoni kanthi temen-temen, kapan lintang mau katon.
8 Wong-wong mau banjur dikongkon menyang Bètléhèm lan dipangandikani, "Padha nggolèki bocah cilik iku; Lan nèk kowé wis ketemu, kabarké marang Aku, supaya aku uga teka lan nyembah marang Dèkné.
9 Bareng krungu pangandikané Sang Prabu, banjur padha mangkat. Lah, lintang kang padha dideleng ana ing sisih wetan iku lumaku ana ing ngarepe, nganti tumeka ing sadhuwure panggonane bocah cilik mau.
10 Bareng padha weruh lintang mau, padha bungah banget.
11 Bareng wis padha lumebu ing omah, padha weruh bocah cilik mau karo Maryam ibuné, banjur padha sujud nyembah marang Panjenenganė. emas, menyan, lan mur.
12 Lan nalika padha dielingake dening Gusti Allah ing impen, supaya aja bali menyang ngarsane Sang Prabu Herodhes, banjur padha bali menyang negarane dhewe ing dalan liya.
13 Bareng wis padha budhal, Malaékaté Pangéran ngatingal marang Yusuf ing sajroning impèn, pangandikané, "Tangia, bocah cilik lan biyungé gawanen menyang Mesir, lan manggona ana ing kana nganti Aku ngandhani kowé." Hérodès bakal nggolèki bocah cilik mau kanggo nyirnakaké dhèwèké.
14 Bareng Panjenenganė tangi, ing wayah bengi Panjenenganė nuli ngeteraké Bocahé lan kang ibuné menyang Mesir.
15 Lan manggon ing kono nganti sédané Hérodès, supaya kayektèn kang kapangandikakaké déning Pangéran lumantar nabi, mangkéné, "Saka ing Mesir Aku nimbali anakku."
16 Bareng Hérodès weruh yèn dipoyoki déning para wicaksana, nepsu banget, nuli ngutus matèni bocah-bocah kabèh ing Bètléhèm lan ing tlatah-tlatahé kabèh, sing umuré rong taun lan sak ngisoré. wektu kang wis sregep takon marang wong wicaksana.
17 Banjur kelakon apa sing diomongké karo nabi Yéremia, sing uniné ngéné:
18 Ing Rama keprungu swara tangis, tangis lan sesambat banget, Rakhel nangisi anak-anake, nanging ora gelem dilipur, amarga wis ora ana.

19 Nalika Hérodès séda, ana malaékaté Pangéran ngatingal marang Yusuf ing sajroning impèn ana ing tanah Mesir.
20 Pangandikané, "Tangia, bocah cilik lan biyungé gawanen menyang ing tanah Israèl, merga wong-wong sing padha nggolèki nyawané bocah iku wis padha mati."
21 Panjenengané banjur tangi, ngeteraké Sang Bayi lan kang ibu, menyang ing tanah Israèl.
22 Nanging bareng krungu yèn Arkhélaus wis jumeneng ratu ing Yudéa nggentosi Hérodès, ramané, panjenengané wedi tindak mrana.
23 Panjenengané banjur rawuh lan manggon ing sawijining kutha kang aran Nasarèt, supaya kayektèn kang kapangandikakaké déning para nabi: Panjenengané bakal kasebut wong Nasarèt.

BAB 3

1 Nalika samana Yohanes Pembaptis rawuh ana ing ara-ara samun Yudéa lan martakaké,
2 Lan ngandika, Padha mratobata, kanggo Kratoning Swarga wis cedhak.
3 Sabab iki Panjenengané kang kapangandikakaké lumantar Nabi Yésaya, mangkéné, "Swara ana wong kang nguwuh-uwuh ana ing ara-ara samun: Padha nyiapana dalan kanggo Pangéran, lan lurusana dalané."
4 Yohanes kuwi nganggo klambi wulu unta lan sabuk kulit ing bangkekané. lan daginge walang lan madu alas.
5 Yérusalèm lan kabèh Yudéa lan sak kiwa-tengené Yordan terus pada marani Dèkné.
6 Lan padha dibaptis déning Panjenengané ana ing Yarden, ngakoni dosané.
7 Bareng weruh wong Farisi lan Saduki akèh kang padha sowan ing baptisané, Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, "Hé, turun-tumurun ula, sapa kang ngélingaké kowé supaya padha nyingkiri bebendu kang bakal teka?
8 Mulané metokna woh sing cocog kanggo pamratobat.
9 Lan aja padha mikir ing sajroning atimu: Aku duwe Abraham dadi leluhurmu!
10 Lan saiki uga kapak wis dipasang ing oyod wit-witan, mula saben wit sing ora ngetokne woh sing apik bakal ditegor lan dibuwang ing geni.
11 Aku iki mbaptis kowé nganggo banyu kanggo mratobat, nanging Panjenengané kang rawuh ing sapungkurku, iku luwih kuwasa tinimbang aku, kang sepatune aku ora pantes.
12 Kang kipase ana ing tangane, lan Panjenengane bakal ngresiki gandume, lan nglumpukake gandume ing lumbung; nanging mrambute bakal diobong nganggo geni sing ora bisa sirep.
13 Banjur Yésus saka Galiléa rawuh ing Kali Yardèn marang Yohanes, supaya dibaptis.
14 Nanging Yohanes ora ngalang-alangi, pangandikané, "Kula ingkang prelu dibaptis déning Panjenengan, lan panjenengan marani kula?"
15 Gusti Yésus terus ngomong marang wongé: " Wis, saiki waé, awit pretyayané awaké déwé nglakoni sakèhé kayektèn. Banjur nandhang sangsara.
16 Sawisé dibaptis, Yésus banjur mentas saka ing banyu, lan ing kono, langit kabukak marang Panjenengané, lan Panjenengané pirsa Rohé Allah tumedhak kaya manuk dara, mapan marang Panjenengané.
17 Lah ana swara saka ing swarga, pangandikané, "Iki Putraningsun kang kinasih, kang dadi renaning panggalihingSun."

BAB 4

1 Gusti Yesus banjur katuntun dening Roh menyang ara-ara samun supaya digodha dening Iblis.
2 Bareng wis pasa patang puluh dina patang puluh bengi, banjur kaliren.
3 Bareng kang nggodha iku marani Panjenengané, banjur ngandika, "Nèk kowé Putraning Allah, dhawuha supaya watu-watu iki dadi roti."
4 Nanging wangsulane Gusti Yesus: "Ana tulisan mangkene: Manungsa urip ora mung saka roti, nanging saka saben pangandikane Gusti Allah."
5 Iblis nuli ngeteraké Panjenengané menyang ing kutha suci, banjur dilenggahaké ing pucuking Padaleman Suci.
6 Panjenengané banjur ngandika marang Panjenengané, "Nèk kowé Putraning Allah, sumungkem ing ngisor, amarga ana tulisan mangkéné, "Panjenengané bakal ndhawuhi para malaékaté bab kowé." marang watu.
7 Gusti Yésus semaur: " Ana tulisan menèh: Kowé aja nyoba Gusti Allahmu.
8 Sétan manèh nuntun Yésus munggah ing gunung sing dhuwur banget, lan nduduhké sakèhé karajan ing donya lan kamulyané.
9 Panjenengané banjur ngandika marang Panjenengané, "Iku kabèh bakal Dakparingaké marang kowé, yèn kowé sujud nyembah marang Aku."
10 Gusti Yesus banjur ngandika marang wong mau, " Sira lungaa, Iblis, amarga ana tulisan, 'Kowé kudu nyembah marang Pangéran, Allahmu, lan mung Panjenengané sing kudu koklayani."
11 Iblis banjur ninggal Panjenengané, lan ana malaékat teka lan ngladosi Panjenengané.
12 Bareng Gusti Yésus midhanget yèn Yohanes dilebokaké ing pakunjaran, banjur tindak menyang Galiléa.
13 Sawisé iku saka Nasarèt, tindak lan manggon ing Kapernaum, ing pinggir segara, ing tlatah Zabulon lan Naftalim.
14 Dadiné kelakon sing diomongké karo nabi Yésaya:
15 Tanah Zabulon lan tanah Naftalim, ing dalan ing sagara, ing sabrangé Yarden, Galiléa, tanahé bangsa-bangsa liya;
16 Wong-wong sing padha lungguh ing pepeteng padha weruh pepadhang kang gedhé; lan kanggo wong-wong sing padha lungguh ing wilayah lan wewayanganing pati padha sumedhot.
17 Wiwit nalika iku Gusti Yesus wiwit martakake, pangandikane: Padha mratobata, awit Kratoning Swarga wis cedhak.
18 Gusti Yésus mlaku liwat pinggiré tlaga Galiléa, weruh wong loro, sing jenengé Simon Pétrus, lan Andréas, seduluré, pada ngetokké jala ing tlaga, awit wong-wong kuwi padha nelayan.
19 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Mèlua Aku, kowé bakal Dakdadèkaké nelayan manungsa."
20 Wong-wong mau langsung ninggal jalané lan mèlu Gusti Yésus.
21 Saka ing kono Panjenengané pirsa wong loro manèh, yaiku Yakobus anaké Zébédéus lan Yohanes saduluré, ing

prau karo Zebédéus, bapakné, lagi ndandani jalané. banjur padha ditimbali.
22 Wong-wong mau langsung ninggal prauné lan bapakné terus mèlu Gusti Yésus.
23 Gusti Yésus terus ndlajahi Galiléa kabèh, memulang ana ing sinagogé-sinagogé lan martakké kabar kabungahané Kratoné Gusti Allah, lan nambani sakèhé lelara lan lelara kabèh.
24 Kasuwuré banjur nyebar ing saindhenging Siria, lan wong-wong padha nggawa marang Panjenengané sakehing wong lara, kang nandhang lara warna-warna lan nyiksa, lan wong-wong sing kesurupan sétan, wong lara, lan wong lumpuh; banjur padha waras.
25 Wong-wong sing pada ngetutké Yésus saka Galiléa, Dékapolis, Yérusalèm, Yudéa lan saka sabrangé Yordan.

BAB 5

1 Nalika Panjenengané mirsa wong akèh iku, Panjenengané banjur minggah ing gunung.
2 Gusti Yésus terus mbukak cangkemé lan mulangi murid-muridé:
3 Rahayu wong kang mlarat ing roh, amarga padha duwe Kratoning Swarga.
4 Rahayu wong kang sedhih, amarga bakal padha kalipur.
5 Rahayu wong sing andhap-asor, awit bakal tampa warisan bumi.
6 Rahayu wong kang ngelih lan ngelak marang kabeneran, amarga bakal padha wareg.
7 Rahayu wong kang welas asih, awit bakal oleh kawelasan.
8 Beja wong sing resik atiné, awit bakal weruh Gusti Allah.
9 Beja wong sing rukun, awit wong-wong kuwi bakal disebut anaké Gusti Allah.
10 Rahayu wong kang dianiaya marga saka kayektèn, awit Kratoning Swarga iku kagungané.
11 Begja kowé, nèk wong-wong pada moyoki lan nganiaya kowé, lan didakwa ngapusi kowé kabèh marga saka Aku.
12 Padha bungah-bungaha lan bungah-bungaha, amarga ganjaranmu gedhe ana ing swarga, amarga padha nganiaya para nabi sadurunge kowe.
13 Kowé kuwi uyahé bumi, nanging nèk uyah wis ilang, apa sing bakal dadi uyahé? mulane ora ana gunane, nanging dibuwang metu lan diidak-idak.
14 Kowé kuwi pepadhangé jagat. Kutha sing mapan ing gunung ora bisa didhelikake.
15 Wong-wong uga ora nyumed dimar banjur dilebokaké ing sangisoring gantang, nanging ing sangisoré padamaran; lan madhangi kabeh sing ana ing omah.
16 Mangkono uga pepadhangmu padha sumunana ana ing ngarepe manungsa, supaya padha ndeleng panggawemu kang becik lan ngluhurake Ramamu kang ana ing swarga.
17 Aja padha mikir yèn Aku teka arep nyirnakaké angger-anggering Torèt utawa para nabi.
18 Satemené Aku pitutur marang kowé: Nganti langit lan bumi sirna, siji iota utawa siji titik ora bakal sirna saka angger-anggering Torèt, nganti kabèh mau kelakon.
19 Dadi, sing sapa nerak salah siji saka pepakon sing paling cilik iki lan mulang wong-wong kaya ngono, bakal kasebut sing paling cilik ing Kratoning Swarga, nanging sing sapa nglakoni lan mulang, bakal kasebut wong gedhe ing Kratoning Swarga.
20 Awit Aku pitutur marang kowé, manawa kabeneranmu ngluwihi kabenerané para ahli Torèt lan para Farisi, kowé ora bakal lumebu ing Kratoning Swarga.
21 Kowé wis padha krungu pangandikané wong-wong ing jaman kuna: Aja matèni! lan sing sapa matèni, bakal kena ing paukuman.
22 Nanging Aku pitutur marang kowé: Sing sapa nesu marang saduluré tanpa sabab, bakal kena ing paukuman, lan sing sapa kandha marang saduluré: Raca, bakal kaancam ing pengadilan. , bakal ing bebaya geni neraka.
23 Mulané, nèk kowé nggawa pisungsungmu menyang mesbèh, lan ing kana kowé kèlingan nèk sedulurmu nduwé masalah karo kowé.
24 Pisungsungmu tinggalen ana ing sangarepé misbyah, lan lungaa; rukuna dhisik karo sadulurmu, banjur mrana lan ngaturake pisungsungmu.
25 Enggal-enggal padha rukuna karo mungsuhmu, nalika kowe isih ana ing dalan; supaya aja nganti mungsuhmu masrahake kowe marang hakim, lan hakim masrahake kowe marang petugas, temah kowe dilebokake ing pakunjaran.
26 Satemené Aku pitutur marang kowé: Kowé ora bakal metu saka ing kono, nganti kowé wis mbayar dhuwit sing paling dhuwur.
27 Kowé wis padha krungu pangandikané wong-wong ing jaman biyèn: Sira aja laku jina.
28 Nanging Aku pitutur marang kowé, sing sapa mandeng wong wadon kanggo nepsu marang dheweke, iku wis laku jina karo wong wadon ing atine.
29 Lan manawa mripatmu tengen dadi sandhungan, copot lan buwangen, amarga luwih becik yen salah sijine anggotamu ilang, lan ora kabeh awakmu kacemplungake menyang neraka.
30 Lan manawa tanganmu tengen dadi sandhungan, kethoken lan buwangen, amarga luwih becik yen salah siji gegelitanmu ilang, lan ora kabeh badanmu kacemplungake menyang neraka.
31 Ana pangandikane mangkene: Sing sapa megat bojone, iku kudu menehi surat pegatan.
32 Nanging Aku pitutur marang kowé: Sing sapa megat rabiné, kajaba marga saka laku jina, iku njalari wong wadon iku laku jina, lan sing sapa rabi karo wong wadon kang pegatan, iku laku jina.
33 Lan maneh, kowe wis padha krungu pangandikane wong-wong ing jaman biyen: Sira aja supaos, nanging sira kudu netepi sumpahira marang Pangeran Yehuwah.
34 Nanging Aku pitutur marang kowé: Aja sumpah babar pisan; ora dening swarga; awit iku dhamparing Allah.
35 Utawa demi bumi; awit iku ancik-ancik sampéyané; awit iku kuthane Sang Prabu.
36 Aja sumpah demi sirahmu, merga kowé ora bisa njalari putih utawa ireng siji rambutmu.
37 Nanging omong-omonganmu, ya, ya; Ora, ora, amarga apa sing luwih saka iki asalé saka piala.
38 Kowé wis padha krungu pangandikané mangkéné, "Mripat bales mripat, untu bales untu."
39 Nanging Aku pitutur marang kowé: Aja nglawan piala, nanging sing sapa napuk pipimu tengen, cagak pipimu uga.
40 Nèk ènèng wong sing gelem nuntut kowé lan ngrampas klambimu, jubahmu wènèhna uga.
41 Lan sapa waé sing meksa kowé lunga sak kilomèter, mèluaa loro.

42 Wong sing njaluk marang kowé wènèhna, lan wong sing arep nyilih kowé aja nyingkur.
43 Kowé wis padha krungu pangandikané: Sira trésnaa marang pepadhamu lan sengita marang mungsuhmu.
44 Nanging Aku pitutur marang kowé: Tresnaa marang mungsuhmu, mberkahi wong sing ngipat-ipati kowé, tumindaka becik marang wong sing sengit marang kowé, lan ndedongaa kanggo wong sing nganiaya kowé lan nganiaya kowé;
45 Supaya kowé padha dadi putrané Ramamu kang ana ing swarga, amarga Panjenengané ndadèkaké srengéngé marang wong ala lan wong becik, sarta paring udan marang wong mursid lan wong kang ora bener.
46 Nèk kowé nresnani wong sing nresnani kowé, apa tampa pituwasmu? Apa ora para juru-mupu-beya padha?
47 Lan nèk kowé mung salam marang sedulur-sedulurmu, apa sing koktindakké ngungkuli wong liya? Apa para mupu-mupu-mupu-mupu-mupu-mupu-mupu-mupu-mupusuh-mupu-mupu-mupu-mupu-mupu-mupu-mupu-mupu-mupu-mupu-mupu-mupu-mupu-mupu-mupu-mupu-mupu-mupu-mupu-mupu-mupu-mupu-mupu-mupu-mupu-mupu-mupuara.
48 Mulané kowé kudu sampurna, kaya Bapakmu sing nang swarga kuwi sampurna.

BAB 6

1 Padha ngati-ati, aja nganti sedekahmu ana ing ngarsané manungsa, supaya bisa dideleng déning wong-wong mau;
2 Mulané nèk kowé sedekah, aja ngunèkké trompèt ing ngarepmu, kaya sing ditindakké wong lamis ana ing papan pangibadah lan ing lurung-lurung, supaya padha kaluhuran déning manungsa. Satemené Aku pitutur marang kowé: Wong-wong mau padha tampa pituwasé.
3 Nanging nèk kowé sedekah, tangan kiwamu aja nganti ngerti apa sing ditindakké tanganmu tengen.
4 Supaya sedhekahmu bisa didhelikake, lan Ramamu sing ndeleng ing rahasia, bakal paring piwales marang kowe.
5 Lan manawa sampeyan ndedonga, aja kaya wong lamis, amarga padha seneng ndedonga ngadeg ing papan-papan pangibadah lan ing pojok-pojok dalan, supaya katon wong. Satemené Aku pitutur marang kowé: Wong-wong mau padha tampa pituwasé.
6 Nanging kowé, nèk kowé ndedonga, mlebua nang lemarimu, lan sakwisé lawangmu ditutup, ndedongaa marang Bapakmu sing nang ndisik. lan Ramamu kang mirsani ing rahasia, bakal paring piwales marang kowe.
7 Nanging nèk kowé ndedonga, aja nganggo tembung-tembung sing tanpa guna, kaya sing ditindakké wong-wong sing ora nduwé agama, merga wong-wong kuwi mikir nèk wong-wong kuwi bakal dirungoké merga omong-omongan sing akèh.
8 Mulané kowé aja padha kaya wong-wong kuwi, awit Bapakmu ngerti apa sing mbok butuhké, sakdurungé kowé takon marang Dèkné.
9 Mulane padha ndedonga mangkene: Rama kawula ingkang wonten ing swarga, Asma Paduka mugi kasucekaken.
10 Kraton Paduka mugi rawuh. Karsa Paduka katindakaken wonten ing bumi kados ing swarga.
11 Ing dina iki wènèhana pangan kanggo awaké dhéwé.
12 Lan mugi karsaa ngapunten kalepatan kawula, kadosdene anggen kawula ngapunten dhateng tiyang ingkang kalepatan dhateng kawula.
13 Lan aja nganti kagodha, nanging ngluwari aku saka ing piala, amarga Panjenengane kagungan Kraton, lan panguwasa lan kamulyan ing salawas-lawase. Amin.
14 Awit nèk kowé ngapura kaluputané wong, Bapakmu sing nang swarga uga bakal ngapura kowé.
15 Nanging nèk kowé ora ngapura kaluputané wong, Ramamu uga ora bakal ngapura kaluputanmu.
16 Kajaba iku, manawa sampeyan pasa, aja kaya wong-wong lamis, sing raine sedhih, amarga padha ngrusak raine, supaya wong bisa ndeleng yen lagi pasa. Satemené Aku pitutur marang kowé: Wong-wong mau padha tampa pituwasé.
17 Nanging kowé, nèk kowé pasa, sirahmu jebadana lan wisuha;
18 Supaya kowé ora weruh wong pasa, nanging Bapakmu sing ana ing rahasia, lan Bapakmu sing weruh ing rahasia, bakal paring piwales marang kowé.
19 Aja padha nglumpukaké bandha ana ing bumi, panggonané renget lan teyeng ngrusak, lan maling nyolong.
20 Nanging nglumpukna bandha ing swarga, sing ora ana renget utawa teyeng sing ngrusak, lan ora ana maling sing mblabuk utawa nyolong.
21 Awit ing ngendi dunungé bandhamu, ing kono uga atimu.
22 Pepadhanging badan iku mripat, mulané, manawa mripatmu wutuh, sakujuré badanmu bakal padhang.
23 Nanging nèk mripatmu ala, awakmu kabèh bakal dadi peteng ndhedhet. Mulané, nèk pepadhang sing ana ing kowé dadi peteng ndhedhet, petengé tenan kuwi!
24 Ora ana wong sing bisa ngawula marang majikan loro, amarga bakal sengit marang sing siji lan bakal tresna marang sing siji; Yen ora, dheweke bakal nyepeng sing siji lan ngremehake liyane. Kowé ora bisa ngabdi marang Gusti Allah lan Mamon.
25 Mulané Aku pitutur marang kowé: Aja padha sumelang ing bab uripmu, apa sing bakal kokpangan lan apa sing kok ombé; utawa kanggo badanmu, apa sing bakal kok sandhang. Apa urip ora ngluwihi daging, lan awak ora ngluwihi sandhang?
26 Delengen manuk-manuk ing awang-awang! nanging Ramamu kang ana ing swarga iku padha dipangan. Apa kowé ora luwih apik tinimbang wong-wong mau?
27 Sapa ing antaramu, kanthi sumelang, bisa nambahi dawane saasta?
28 Yagene kowé padha sumelang ing bab sandhangan? Coba delengen kembang bakung ing ara-ara, kapriye tuwuhe; padha ora nyambut gawe lan ora muter.
29 Nanging Aku pitutur marang kowé: Salomo, ing kamulyané kabèh, ora nganggo sandhangan kaya salah siji saka iki.
30 Mulané, nèk Gus Allah anggoné nganggo suket ing ara-ara sing saiki ana, lan sesuk dibuwang ing pawon, apa kowé ora bakal dipangandikani manèh, hé, wong cilik sing pretyaya?
31 Mulané aja padha sumelang lan matur: Apa kang bakal padha dakpangan? utawa, Apa sing bakal kita ngombe? utawa: Apa kita kudu nganggo sandhangan?

32 (Amarga wong-wong sing ora nduwé dudu Yahudi padha nggolèki kabèh mau:) awit Bapakmu ing swarga ngerti nèk kowé butuh kuwi kabèh.
33 Nanging kowé padha ngupaya dhisik Kratoné Allah lan kaadilané; lan kabeh iku bakal ditambahake marang kowe.
34 Mulané aja padha sumelang ing dina sésuk, awit sésuk bakal sumelang ing bab dhéwé. Cekap semanten piawonipun.

BAB 7

1 Aja padha ngadili, supaya kowé ora diadili.
2 Amarga kanthi paukuman sing padha koktindakaké, kowé bakal padha diadili, lan kanthi ukuran sing kokkirakaké, iku bakal diukur manèh marang kowé.
3 Yagene kowe ndeleng tatal sing ana ing mripate sadulurmu, nanging balok sing ana ing mripatmu dhewe ora digatekake?
4 Utawa kepriyé anggonmu bisa kandha marang sadulurmu: Tatal saka mripatmu dakcopot? lan, lah, ana balok ing mripatmu?
5 Hé wong lamis, balok sing ana ing mripatmu copot dhisik; Banjur sampeyan bakal weruh kanthi cetha kanggo mbuwang tatal saka mripate sadulurmu.
6 Aja mènèhi barang sing suci marang asu, lan mutyaramu aja dibuwang marang babi, supaya aja nganti diidak-idak, banjur mbalik lan nyuwèk kowé.
7 Nyuwuna, temah bakal kaparingan; goleka, lan sampeyan bakal nemokake; totok-totokna, kowé bakal dibukak.
8 Awit saben wong sing njaluk, bakal nampa; lan sing golek bakal nemu; lan sing thothok-thothok iku bakal dibukak.
9 Utawa sapa ing antaramu, menawa anake njaluk roti, apa bakal diwènèhi watu?
10 Utawa manawa njaluk iwak, apa bakal menehi ula?
11 Nèk kowé sing jahat ngerti carané mènèhi piwulang sing apik marang anak-anakmu, apa menèh Bapakmu nang swarga bakal ngekèki apa sing apik marang wong sing nyuwun marang Dèkné?
12 Mulané, apa waé sing mbok karepké supaya ditindakké wong marang kowé, tumindaka uga marang wong-wong kuwi, awit kuwi wèt-wèté nabi Moses lan para nabi.
13 Lumebua ing gapura kang sesek, awit amba lawange lan jembar dalane kang tumuju marang karusakan, lan akeh wong kang padha lumebu ing kono.
14 Amarga lawangé kang ciyut lan dalan kang ciyut kang tumuju marang kauripan, lan mung sathithik kang bisa nemu.
15 Waspadaa marang nabi-nabi palsu, kang padha nekani kowe nganggo sandhangan wedhus, nanging ing batine padha asu ajag.
16 Kowé bakal ngerti wong-wong kuwi saka wohé. Apa wong ngetokké woh anggur saka eri, utawa woh anjir saka eri?
17 Mangkono uga saben wit sing apik metokaké woh sing apik; nanging wit sing rusak metokaké woh sing ala.
18 Wit sing apik ora bisa ngetokké woh sing ala, lan wit sing rusak ora bisa ngetokké woh sing apik.
19 Saben wit sing ora ngetokké woh sing apik bakal ditegor lan dibuwang ing geni.
20 Mulané kowé bakal ngerti wong-wong kuwi saka wohé.
21 Ora saben wong kang matur marang Aku: Gusti, Gusti, bakal lumebu ing Kratoning Swarga; nanging wong sing nglakoni kersané Bapakku sing nang swarga.
22 Ing dina iku bakal akèh wong kang padha matur marang Aku: Gusti, Gusti, punapa kawula sampun sami medhar wangsit atas asma Paduka? lan ing jeneng sampeyan wis nundhung dhemit? lan ing asma Paduka nindakaké akèh kaelokan?
23 Banjur Aku bakal ngakoni marang wong-wong mau: Aku ora tau wanuh marang kowé.
24 Mulané, sapa waé sing ngrungokké pituturku iki lan nindakké kuwi, Aku bakal umpamaké wong sing wicaksana, sing ngedekké omahé ing ndhuwur watu.
25 Lan udan deres, lan banjir teka, lan angin nempuh lan nempuh omah iku; nanging ora ambruk, amarga didegaké ing watu.
26 Lan saben wong sing ngrungokaké pangandikanku iki, nanging ora nindakaké, iku bakal diumpamakaké kaya wong bodho, sing mbangun omahé ing wedhi.
27 Lan udan deres, lan banjir teka, lan angin nempuh lan nempuh omah iku; banjur ambruk: lan gedhe banget tibane.
28 Sakwisé Gusti Yésus mungkasi piwulangé, wong-wong pada nggumun karo piwulangé.
29 Amarga Panjenengané mulang wong-wong mau kaya kang duwé wewenang, ora kaya para ahli Torèt.

BAB 8

1 Nalika Panjenengané mudhun saka ing gunung, wong akèh padha ngetutaké Panjenengané.
2 Lah, ana wong lara kusta teka lan nyembah marang Panjenengané, matur: "Gusti, menawi Paduka kersa, Paduka saged najisaken kawula."
3 Gusti Yésus terus ngacungké tangané lan ndemèk wongé karo ngomong: " Aku gelem; dadi resik. Lan sanalika lara kusta dadi resik.
4 Gusti Yésus terus ngomong: " Kowé aja ngomong marang sapa waé; Nanging lungaa, tuduhna awakmu marang imam lan saosna pisungsung kang kadhawuhake Nabi Musa, minangka paseksi tumrap wong-wong mau.
5 Nalika Gusti Yesus lumebet ing Kapernaum, ana sawijining perwira kang sowan ing ngarsane, nyuwun marang Panjenengane:
6 Lan matur: "Gusti, abdi dalem ing griya sakit lumpuh lan sengsara banget."
7 Gusti Yésus terus ngomong: Aku bakal teka nambani wongé.
8 Perwira mau terus semaur: "Gusti, kawula mboten pantes rawuh ing payon kawula.
9 Awit aku iki wong sing dikuwasani, lan aku nduwèni prajurit. lan marang liyane, Ayo, lan dheweke teka; lan marang abdiningSun: Tumindaka iki, lan iya iya iku.
10 Bareng Yésus midhanget bab iku, Panjenengané gumun, sarta ngandika marang wong-wong kang padha ndhèrèkaké, " Satemen-temene pituturKu marang kowé, Aku ora tau nemu pangandel kang samono gedhéné ing Israèl.
11 Lan Aku pitutur marang kowé: Akèh wong bakal teka saka wétan lan kulon, lan bakal lenggah karo Abraham, Iskak lan Yakub, ing Kratoning Swarga.
12 Nanging para putraning Kratoning Allah bakal kabuwang menyang pepeteng ing njaba, ing kono bakal ana tangisan lan keroting untu.

13 Gusti Yésus terus ngomong marang komandhané, " Kowé lungaa! lan kaya anggonmu pracaya, iya kelakona marang kowe. Lan abdiné banjur waras ing wektu iku.
14 Kadung Gusti Yésus mlebu nang omahé Pétrus, Dèkné weruh ibuné bojoné lagi lara mriyang.
15 Gusti Yésus terus ndemèk tangané wong wadon mau, lan mriyangé terus mari.
16 Bareng wis soré wong-wong padha digawa menyang ngarsané Gusti Yésus akèh wong kang kesurupan sétan, lan Panjenengané nundhungi roh-roh iku sarana pangandikané, sarta nambani wong lara kabèh.
17 Dadiné kayektèn kang kapangandikakaké déning Nabi Yésaya, mangkéné, "Panjenengané piyambak kang nindakaké kaapesan kita lan nandhang lelara kita."
18 Bareng Gusti Yésus mirsa wong akèh kang ngrubung Panjenengané, banjur dhawuh supaya pindhah menyang sabrang.
19 Banjur ana ahli Torèt sing teka lan matur marang Panjenengané, "Guru, kula badhe ndhèrèk Panjenengan dhateng pundi kémawon tindak Panjenengan."
20 Gusti Yésus terus ngomong: " Asu ajag nduwé rong, lan manuk ing awang-awang nduwé susuh; Nanging Putraning Manungsa ora nduwé panggonan kanggo nyèlèhaké sirahé.
21 Ana muridé liyané sing matur marang Gusti Yésus: "Gusti, mugi keparenga kula bidhal rumiyin ngubur bapak kula."
22 Nanging Gusti Yésus ngandika marang wong mau, " Mèlua Aku; lan supaya wong mati ngubur wong mati.
23 Nalika Panjenengané minggah ing prau, para sakabaté padha ngetutaké Panjenengané.
24 Lah, ana prahara gedhe ing sagara, nganti prau kebanjiran ombak, nanging dheweke turu.
25 Murid-muridé terus pada mara nang nggoné Dèkné lan nggugah Dèkné ngomong: "Gusti, tulungi awaké déwé!
26 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Yagéné kowé padha wedi, hé, wong kang cupet pracaya? Panjenengané banjur wungu lan ndhawuhi angin lan sagara; lan ana ayem banget.
27 Nanging wong-wong padha gumun, pangucapé, "Wong iki sapa ta, dene angin lan sagara padha manut marang Panjenengané!"
28 Bareng wis tekan ing sabranging tanahe wong Gergesi, ana wong loro kang padha kasurupan sétan padha methukake Panjenengané saka ing pasaréan, kang galak banget, nganti ora ana wong siji-sijia kang bisa ngliwati dalan iku.
29 Lan, lah, padha bengok-bengok, matur: "Apa urusanku karo Panjenengan, dhuh Yesus, Putraning Allah? Punapa panjenengan rawuh mriki badhe nyiksa kawula sadèrèngipun wanci?
30 Lan adoh saka wong-wong mau ana babi akeh sing lagi mangan.
31 Sétan-sétan terus nyuwun marang Gusti Yésus: "Nèk kowé nundhungi awaké déwé, awaké déwé dikon mlebu nang babi-babi kuwi."
32 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Padha lungaa!" Bareng wis padha metu, banjur mlebu ing babi-babi mau, lah babi-babi mau kabèh padha mlayu mudhun saka jurang menyang segara, nganti mati ing banyu.
33 Wong-wong sing padha mbudidaya padha mlayu menyang kutha lan nyritakaké samubarang kabèh lan apa kang kelakon marang wong kang kesurupan sétan.
34 Lan, lah, kabeh kutha padha metu kanggo methukaké Gusti Yésus: lan nalika padha ndeleng Panjenengané, padha nyuwun supaya Panjenengané kepéngin lunga saka wilayah.

BAB 9

1 Panjenengané nuli minggah ing prau, nyabrang menyang ing kuthané dhéwé.
2 Lan, lah, padha nggawa wong lumpuh, gumregah ing paturon. Putra, padha sumelang; dosamu kaapura.
3 Lan, lah, sawetara ahli Torèt sing padha ngucap ing sajroning ati: "Wong iki nyenyamah Gusti Allah."
4 Gusti Yésus pirsa pikirané wong-wong mau, banjur ngandika, " Yagéné kowé padha mikir ala ing atimu?
5 Merga endi sing luwih gampang ngomong: Dosamu wis diapura; utawa kandha: Ngadega, lumakua?
6 Nanging supaya kowé ngerti nèk Anaké Manungsa nduwèni pangwasa ngapura dosa ing bumi, (Gusti Yésus terus ngomong marang wong lumpuh mau:) Ngadega, paturonmu angkaten lan muliha!
7 Panjenengané banjur jumeneng lan mulih menyang omahé.
8 Bareng wong akèh padha weruh, padha gumun lan ngluhuraké Gusti Allah, kang wus maringi pangwasa kang mangkono iku marang manungsa.
jenenge Matius, lungguh ing kantor bea; Panjenengané banjur jumeneng sarta ndhèrèkaké Panjenengané.
10 Nalika Gusti Yesus lenggah dhahar ana ing omah iku, akeh juru-mupu-beya lan wong-wong dosa padha teka lan lungguh bareng karo Gusti Yesus lan para sakabate.
11 Bareng wong-wong Farisi weruh iku, banjur padha matur marang para sakabaté, "Yagéné Gurumu mangan bebarengan karo juru-mupu-mupu-mupu-mupu-mupu-mupu-mupu-mupu-mupu-mupu-beya lan wong-wong dosa?"
12 Bareng Yésus midhanget bab iku, Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Wong sing waras ora butuh dhokter, nanging sing lara."
13 Nanging lungaa lan sinaua apa tegesé: sih-rahmat, dudu kurban, awit Aku teka nimbali wong-wong sing bener, nanging wong-wong dosa supaya mratobat.
14 Murid-muridé Yohanes terus pada mara nang nggoné Gusti Yésus lan ngomong: "Yagéné awaké déwé lan wong Farisi kerep pasa, nanging murid-muridmu ora pada pasa?
15 Gusti Yesus banjur ngandika marang wong-wong mau, " Apa wong-wong sing ana ing kamar mantèn bisa sedhih, salawasé mantèn lanang ana ing kono?" Nanging bakal tumeka ing wektune, pangantèn lanang dijupuk saka wong-wong mau, banjur padha pasa.
16 Ora ana wong sing nalèni klambi anyar ing klambi sing lawas, merga klambi mau bakal suwèké.
17 Wong-wong uga ora nglebokaké anggur anyar ing gendul lawas, yèn ora gendulé pecah, angguŕé entek lan gendulé ilang, nanging anggur anyar dilebokaké ing gendul anyar, temah loro-loroné tetep lestari.
18 Nalika Panjenengané ngandika mangkono marang wong-wong mau, lah, ana panguwasa teka lan nyembah marang Panjenengané, pangandikané, "Anakku wadon

saiki wis mati: nanging mrana lan numpangi tangan marang dheweke, lan dheweke bakal urip."
19 Gusti Yesus banjur jumeneng lan ndherekake Panjenengane sarta para sakabate.
20 Lah, ana wong wadon sing lara ngetokaké getih wis rolas taun, teka saka mburi lan ndemèk pinggir jubahé.
21 Awit wong wadon mau kandha ing batiné, "Manawa aku bisa ndemek jubahé, aku bakal waras."
22 Nanging Gusti Yésus nolèh lan weruh wong wadon mau, Panjenengané banjur ngandika, " Ih, anakku! imanmu wis mitulungi kowé. Lan wong wadon mau wiwit jam iku waras.
23 Nalika Gusti Yesus rawuh ing omahe panggedhe, mirsa para juru musik lan wong akeh padha rame.
24 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Padha mrana! Wong-wong mau banjur ngguyu.
25 Nanging bareng wong-wong padha metu, Gusti Yésus mlebu lan nyekel tangané wong wadon mau, nuli tangi.
26 Pawarta bab iku banjur sumebar ing satanah kono.
27 Nalika Gusti Yesus tindak saka ing kono, ana wong wuta loro ndherekake Panjenengane, padha nguwuh-uwuh: "Dhuh, Putraning Sang Prabu Dawud, mugi Paduka welasi dhateng kawula."
28 Bareng wis lumebu ing omah, wong wuta mau padha sowan marang ing ngarsane . Wong-wong mau padha matur marang Panjenengané, "Inggih, Gusti."
29 Panjenengané banjur ndemèk mripaté wong-wong mau lan ngandika, " Miturut pangandelmu, kelakona marang kowé."
30 Wong-wong mau banjur kabuka; Gusti Yésus terus ndhawuhi wong-wong mau, pangandikané, " Supaya aja ana wong sing ngerti."
31 Nanging bareng wis padha lunga, Panjenengané banjur sumebar ing satanah kono kabèh.
32 Nalika padha metu, padha nggawa wong bisu kang kesurupan dhemit.
33 Sakwisé Sétan diusir, wong bisu mau terus ngomong.
34 Nanging wong-wong Farisi padha kandha, "Panjenengané nundhung sétan lumantar panggedhéning sétan."
35 Gusti Yésus terus ndlajahi sakèhé kutha lan désa-désa, memulang ana ing sinagogé-sinagogé, martakké kabar kabungahané Kratoné Gusti Allah, lan nambani sakèhé lelara lan lelara.
36 Bareng mirsa wong akèh mau, Panjenengané nuli welas asih marang wong-wong mau, amarga padha semaput lan padha buyar kaya wedhus gèmbèl tanpa pangon.
37 Panjenengané banjur ngandika marang para sakabaté, " Panen panèn iku akèh, nanging kang nyambut-gawé mung sethithik;
38 Mulané ndedongaa marang sing nduwèni panèn, supaya Panjenengané ngongkon wong-wong sing nggawé panènan.

BAB 10

1 Nalika Panjenengané nimbali sakabaté rolas, Panjenengané banjur paring panguwasa nglawan roh-roh jahat, supaya bisa nundhungi roh-roh jahat, lan marasaké sakèhé lelara lan lelara.
2 Saiki jenengé rasul rolas kuwi; Kang kapisan yaiku Simon, kang karan Pétrus, lan Andréas saduluré; Yakobus anaké Zébédéus lan Yohanes seduluré;
3 Filipus lan Bartolomeus; Tomas lan Matius, wong pajeg; Yakobus anaké Alféus lan Lebéus, sing jenengé Tadéus;
4 Simon wong Kanaan lan Yudas Iskariot, sing uga ngulungaké Panjenengané.
5 Wong rolas kuwi dikongkon Gusti Yésus lan dipréntah, " Aja lunga menyang dalané bangsa-bangsa liya, lan aja mlebu ing kuthané wong Samaria.
6 Nanging lungaa marang wedhus-wedhus Israèl sing ilang.
7 Nalika kowé padha lunga, wartakna: Kratoning Swarga wis cedhak.
8 Wong lara warasna, wong lara lara resikna, tangina wong mati, nundhung dhemit.
9 Aja padha nyedhiyakake emas, salaka utawa tembaga ing kanthongmu,
10 Aja nganggo kanthong kanggo lelungan, aja nganggo klambi loro, sepatu utawa tongkat, amarga sing nyambut gawe pantes mangan.
11 Lan ing ngendi wae kutha utawa kutha sing kokleboni, takonana sapa ing kono sing pantes; lan tetepa ana ing kono nganti kowe lunga saka kono.
12 Nèk kowé lumebu ing omah, kirim salam.
13 Lan manawa omah iku pantes, tentrem-rahayumu muga ana ing kono, nanging yen ora pantes, tentrem-rahayumu bakal bali marang kowe.
14 Lan sing sapa ora nampani kowé lan ora ngrungokaké pituturmu, samangsa kowé metu saka omah utawa kutha kuwi, ketakna lebu ing sikilmu.
15 Satemené Aku pitutur marang kowé: Ing dina pangadilan bakal luwih ènthèng tumrap tanah Sodom lan Gomora katimbang karo kutha iku.
16 Lah kowé padha Dakutus kaya wedhus ing satengahé asu ajag;
17 Nanging sing waspada marang wong-wong, awit kowé bakal dipasrahké marang Mahkamah Agama, lan kowé bakal digebugi nang sinaguk-sinaguké.
18 Kowé bakal digawa nang ngarepé para bupati lan para ratu merga Aku, dadi paseksi tumrap wong-wong mau lan marang bangsa-bangsa liya.
19 Nanging manawa kowe padha masrahake, aja padha sumelang ing bab carane lan apa kang bakal kokucapake, amarga ing wektu iku uga bakal kaparingan apa kang bakal kokucapake.
20 Sabab dudu kowé kang ngandika, nanging Rohé Ramamu kang ngandika ana ing kowé.
21 Lan sadulur bakal masrahaké sadulur marang pati, lan bapak anak, lan anak bakal nglawan wong tuwane lan njalari padha dipatèni.
22 Kowé bakal disengiti kabèh wong merga jenengku, nanging sing sapa mantep tekan wekasané bakal slamet.
23 Nanging yèn kowé padha dianiaya ana ing kutha iki, padha ngungsia menyang kutha liyané, amarga satemené Aku pitutur marang kowé: Kowé bakal ora njelajah kutha-kutha ing Israèl, nganti Putraning Manungsa rawuh.
24 Murid ora ngungkuli bendarané, lan batur ora ngungkuli bendarané.
25 Mung cukup kanggo murid, manawa kaya gurune, lan batur dadi kaya bendarane. Yèn wong-wong mau nyeluk sing nduwèni omah Bèlzebul, apa manèh wong-wong sing nduwé omah bakal disebut Bèlzebul.
26 Mulané, aja wedi marang wong-wong mau, awit ora ana barang sing ditutupi sing ora bakal dibukak. lan ndhelik, sing ora bakal dingerteni.

27 Apa sing dakkandhakaké marang kowé ana ing pepeteng, iku padha kokucapaké ana ing padhang, lan apa kang kokrungu ing kuping, wartakna ana ing payon.
28 Lan aja wedi marang wong-wong sing matèni awak, nanging ora bisa matèni nyawa, nanging wedia marang Panjenengané sing bisa nyirnakaké jiwa lan awak ing naraka.
29 Apa manuk pipit loro apa ora diedol rega sadina? lan siji ora bakal tiba ing lemah tanpa Ramamu.
30 Nanging rambut sirahmu kabèh wis diétung.
31 Mulané aja padha wedi, kowé luwih aji tinimbang manuk pipit akèh.
32 Mulané, sapa waé sing ngakoni Aku nang ngarepé manungsa, Aku uga bakal ngakoni nang ngarepé Bapakku nang swarga.
33 Nanging sing sapa nyélaki Aku ana ing ngarsané manungsa, Aku iya bakal nyélaki ana ing ngarsané Ramaku kang ana ing swarga.
34 Aja padha mikir, yen tekaku nggawa katentreman ing bumi, tekaku ora nggawa katentreman, nanging pedhang.
35 Awit Aku teka arep nglawan bapakné, anak wadon karo biyungé, lan mantuné wadon karo maratuwané.
36 Lan mungsuhe manungsa yaiku wong saka brayate dhewe.
37 Sing sapa nresnani bapak utawa biyungé ngungkuli Aku, kuwi ora pantes kanggo Aku, lan sing sapa nresnani anak lanang utawa wadon ngungkuli Aku, kuwi ora pantes kanggo Aku.
38 Lan sing sapa ora manggul salibé lan ngetutaké Aku, iku ora pantes kanggo Aku.
39 Sing sapa kélangan nyawané, bakal kélangan nyawané, lan sing sapa kélangan nyawané marga saka Aku, bakal nemu nyawané.
40 Sing sapa nampani kowé, nampani Aku, lan sing sapa nampani Aku, nampani Panjenengané sing ngutus Aku.
41 Sing sapa nampani nabi atas asmané nabi, bakal tampa pituwasé nabi; lan sing sapa nampani wong mursid marga saka wong mursid, bakal tampa pituwase wong mursid.
42 Lan sing sapa mènèhi ngombe marang salah siji saka wong cilik iki mung sacangkir banyu adhem marga saka murid, satemene pituturKu marang kowé, ora bakal kelangan ganjarané.

BAB 11

1 Bareng Gusti Yésus wis rampung paring dhawuh marang muridé rolas, Panjenengané banjur tindak saka ing kono arep memulang lan martakaké Injil ana ing kutha-kuthané.
2 Nalika Yohanes krungu ing pakunjaran bab pakaryané Kristus, banjur ngutus sakabaté loro.
3 Lan ngandika marang wong, Apa Panjenengan sing bakal teka, utawa apa kita ngenteni liyane?
4 Gusti Yésus semaur marang wong-wong mau: " Padha lungaa lan tuduhna manèh marang Yohanes bab sing kokrungu lan kokdeleng.
5 Wong wuta padha bisa ndeleng, wong lumpuh padha lumaku, wong lara lara kusta padha kabirat, wong budheg padha krungu, wong mati padha katangekake, lan Injil diwartakake marang wong miskin.
6 Begja wong sing ora nesu marang Aku.
7 Nalika padha mangkat, Gusti Yésus wiwit ngandika marang wong akèh bab Yohanes, " Kowé padha lunga menyang ara-ara samun kanggo ndeleng apa?" Reed sing gonjang-ganjing karo angin?
8 Nanging kowé padha metu arep ndeleng apa? Wong sing nganggo sandhangan alus? lah, wong kang nganggo sandhangan alus iku ana ing omahe para ratu.
9 Nanging kowé padha metu arep ndeleng apa? Nabi? ya, Aku pitutur marang kowé, lan luwih saka nabi.
10 Amarga iki Panjenengané kang katulisan mengkéné, "Lah, Ingsun ngutus utusaningSun ndhisiki Panjenengan, kang bakal nyawisaké dalan kanggo Paduka."
11 Satemené Aku pitutur marang kowé: Ing antarané wong-wong kang lair saka wong wadon, durung ana kang jumeneng ngungkuli Yohanes Pembaptis, nanging kang cilik dhéwé ana ing Kratoning Swarga iku ngungkuli Yohanes Pembaptis.
12 Lan wiwit jamané Yohanes Pembaptis nganti saiki, Kratoné Swarga nandhang panganiaya, lan wong-wong sing nganiaya kuwi ngrebut kwasa.
13 Awit sakèhé nabi lan wèt-wèté nabi Moses medhar wangsit nganti Yohanes.
14 Lan manawa kowe padha gelem nampani, iku Nabi Elia, kang bakal rawuh.
15 Sing sapa nduwé kuping kanggo ngrungokké, ngrungokké.
16 Nanging generasi iki bakal Dakumpamakake karo apa? Iku kaya bocah-bocah sing lungguh ing pasar lan ngundang kanca-kancane,
17 Lan ngandika, Aku wis suling kanggo sampeyan, nanging sampeyan ora njoget; Kawula sami sesambat dhateng panjenengan, nanging panjenengan sami boten sesambat.
18 Awit Yohanes teka ora mangan lan ora ngombé, lan wong-wong padha kandha, "Dheweke kepanjingan sétan."
19 Anaké Manungsa teka, mangan lan ngombé, lan wong-wong padha kandha, "Lah iku wong grapèn lan ngombe anggur, kancané juru-mupu-beya lan wong dosa." Nanging kawicaksanan iku kabenerake saka anak-anake.
20 Banjur wiwit nyenyamah kutha-kutha ing ngendi akeh mujijat-mujijat ditindakake, amarga padha ora mratobat.
21 Bilai kowé, Korazin! cilaka kowé, Bètsaida! Sabab saupama mukjijat-mukjijat kang katindakake ana ing kowe kabeh ana ing Tirus lan Sidon, mesthi wis suwe padha mratobat nganggo bagor lan awu.
22 Nanging Aku pitutur marang kowé: Ing dina pangadilan bakal luwih ènthèng tumrap Tirus lan Sidon katimbang karo kowé.
23 Lan kowé, Kapernaum, sing wis kaluhuraké nganti swarga, bakal kacemplungaké menyang naraka, amarga saupama mukjijat-mukjijat kang katindakaké ana ing kowé ana ing Sodom, mesthi bakal tetep nganti saiki.
24 Nanging Aku pitutur marang kowé: Ing dina pangadilan bakal luwih ènthènging tanah Sodom katimbang karo kowé.
25 Nalika samana Gusti Yesus mangsuli, pangandikane: " Dhuh Rama, Gustining langit lan bumi, kawula ngaturaken panuwun dhumateng Paduka, awitdene Paduka ndhelikaken prakawis punika tumrap para wicaksana lan para ingkang wicaksana, sarta sampun ndhawuhaken dhateng para bayi.
26 Mangkono uga, dhuh Rama!
27 Kabèh wis dipasrahké marang Aku karo Bapakku. Lan ora ana wong sing wanuh marang Sang Rama, kajaba Sang Putra, lan sapa wae sing dikarepake dening Sang Putra.

28 Mrenea marang Aku, kowé kabèh sing padha rekasa lan kabotan momotan, Aku bakal nglilani kowé kabèh.
29 Pasanganku padha tampanana lan sinaua marang Aku; awit Aku iki alus lan andhap asor, lan kowé bakal padha nemu katentreman ing nyawamu.
30 Awit pasangku iku gampang, lan momotanku iku entheng.

BAB 12

1 Ing nalika iku Gusti Yesus tindak ing dina Sabat ngliwati pategalan gandum; Para sakabate padha kaliren, banjur padha methik wohe gandum lan dipangan.
2 Nanging bareng wong-wong Farisi padha weruh, banjur padha matur marang Panjenengané, "Lah, para sakabat Panjenengan nindakaken kang ora kena ditindakaké ing dina Sabat."
3 Nanging Panjenengané ngandika marang wong-wong mau, " Apa kowé padha ora maca apa sing ditindakaké déning Dawud nalika dhèwèké keluwen lan wong-wong sing padha ndhèrèkaké?
4 Piyé dhèwèké mlebu ing Pedalemané Allah lan mangan roti sing ora kena dipangan karo wong-wong sing padha mèlu, kejaba para imam?
5 Utawa apa kowé padha ora maca ing angger-anggering Torèt, yèn ing dina Sabat para imam ana ing Padaleman Suci padha nerak dina Sabat lan padha ora cacad?
6 Nanging Aku pitutur marang kowé: Ing panggonan iki ana siji sing luwih gedhe tinimbang Padaleman Suci.
7 Nèk kowé ngerti tegesé tembung iki: Aku bakal ndduduhké sih-rahmat, dudu kurban, kowé mesthi ora bakal ngukum wong sing ora luput.
8 Awit Putraning Manungsa iku Gustiné dina Sabat.
9 Sakwisé lunga sangka kono, Dèkné terus mlebu sinagogé.
10 Lah, ana wong sing tangané garing. Wong-wong mau padha takon marang Panjenengané, "Apa kena nambani wong ing dina Sabat?" supaya padha nyalahake Panjenengane.
11 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Sapa ana ing antaramu, sing duwé wedhus siji, lan manawa ana ing luwangan ing dina Sabat, apa ora bakal dicekel lan diunggahaké?
12 Mulané, pira waé manungsa ngungkuli wedhus gèmbèl? Mulané ing dina Sabat iku kena kanggo tumindak becik.
13 Panjenengané banjur ngandika marang wong mau, " Tanganmu athungna!" Panjenengané banjur nguluraké; lan dibalèkaké kabèh, kaya liyane.
14 Wong-wong Farisi banjur padha metu lan padha rembugan bab carane arep nyirnakake Panjenengane.
15 Nanging Gusti Yésus ngerti bab kuwi, Dèkné terus lunga sangka kono lan wong okèh pada ngetutké Dèkné.
16 Lan paring dhawuh marang wong-wong mau, supaya aja padha nyritakake Panjenengane.
17 Dadiné kelakon sing diomongké karo nabi Yésaya:
18 Lah abdiningSun, kang wus Sunpilih; kekasihku, sing dadi renaning atiku: Rohku bakal dakpasrahake marang dheweke, lan dheweke bakal ndhatengake paukuman marang bangsa-bangsa liya.
19 Panjenengané ora bakal padu lan ora sesambat; ora ana wong kang krungu swarane ana ing lurung-lurung.
20 Telu sing remuk ora bakal dirusak, lan rami sing ngebul ora bakal dipateni, nganti dheweke nekakake paukuman marang kamenangan.
21 Lan ing asmane bangsa-bangsa liya bakal padha kumandel.
22 Banjur digawa menyang ngarsané wong sing kesurupan sétan, wuta lan bisu;
23 Wong kabèh padha nggumun lan padha matur: "Apa iki dudu anaké Dawud?"
24 Bareng wong Farisi padha krungu bab iku, banjur padha kandha, "Wong iki nundhung dhemit ora marga saka Bèlzebul, ratuning sétan."
25 Gusti Yésus ngerti pikirané wong-wong kuwi, mulané terus diomongi: " Saben karajan sing dipecah-pecah bakal rusak. lan saben kutha utawa omah sing pecah, ora bakal tetep.
26 Lan nèk Sétan nundhung Sétan, dhèwèké pisah karo awaké déwé; kapriye anggone Kratone bisa ngadeg?
27 Lan manawa Aku nundhungi dhemit marga saka Beelzebul, anakmu nundhungi dhemit marga saka sapa? mulane padha dadi hakimmu.
28 Nanging manawa aku nundhung dhemit marga saka Rohe Gusti Allah, mula Kratoning Allah wis tekan ing kowe.
29 Utawa, kepriyé wong bisa lumebu ing omahé wong rosa lan ngrampas barang darbéné, manawa wong rosa mau ora ditaleni dhisik? banjur bakal ngrusak omahe.
30 Sing sapa ora nunggal karo Aku, iku nglawan Aku; lan sing sapa ora nglumpukake bebarengan karo Aku, iku buyar.
31 Mulané Aku pitutur marang kowé: Kabeh dosa lan panyenyamah bakal diapura marang manungsa, nanging panyenyamah marang Roh Suci ora bakal diapura.
32 Lan sing sapa ngucap marang Putraning Manungsa, iku bakal diapura, nanging sing sapa nglawan Roh Suci, iku ora bakal diapura, ing donya iki, utawa ing donya sing bakal teka.
33 Wit iku gawea becik lan wohe becik; utawa supaya wit iku rusak lan wohe: amarga wit iku dikenal saka wohé.
34 Hé, turuné ula, kepriyé kowé bisa ngomong sing apik, sing ala? awit saka kalubèraning ati, lambé ngandika.
35 Wong becik metokake barang kang becik saka ing bandha kang becik, lan wong ala metokake barang kang ala saka ing bandha kang ala.
36 Nanging Aku pitutur marang kowé: Saben tembung tanpa guna sing diucapaké déning wong, bakal padha diwènèhaké tanggung jawabé ing dina pangadilan.
37 Awit saka tembungmu kowé bakal kabeneraké, lan nganggo tembungmu kowé bakal disalahké.
38 Banjur sawetara ahli Torèt lan wong Farisi mangsuli, matur, "Guru, kula badhe ningali pratandha saking Panjenengan."
39 Nanging Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Wong kang ala lan laku jina padha golek pratandha; lan ora bakal diwenehi tandha, kajaba mung pratandha Nabi Yunus.
40 Kayadene Yunus ana ing wetenge paus telung dina telung bengi; Mangkono uga Putraning Manungsa bakal ana ing salumahing bumi telung dina telung bengi.
41 Wong-wong ing Niniwe bakal tangi bebarengan karo generasi iki, lan bakal ngukum wong-wong mau, amarga

padha mratobat nalika martakaké Nabi Yunus. lan ing kene ana sing ngungkuli Yunus.
42 Ing dina pangadilan Ratu Kidul bakal jumeneng bebarengan karo generasi iki, lan bakal ngukum wong-wong iku, amarga dheweke teka saka ujung bumi kanggo ngrungokake kawicaksanan Sang Prabu Suleman; Ing kéné ana sing ngungkuli Suléman.
43 Samangsa roh najis metu saka wong, banjur mlaku-mlaku ing panggonan kang garing, nggolèki katentreman, nanging ora nemu.
44 Banjur ngandika, Aku bakal bali menyang omahku saka ngendi aku metu; lan nalika teka, ketemu kosong, kesapu lan dihias.
45 Banjur lunga, njupuk roh pitu liyane, sing luwih ala tinimbang awake dhewe, lan padha lumebu lan manggon ing kono; Mangkono uga bakal kelakon tumrap generasi kang ala iki.
46 Nalika Panjenengané isih ngandika marang wong akèh iku, ibuné lan sadulur-saduluré padha ngadeg ana ing njaba, arep guneman karo Panjenengané.
47 Banjur ana wong kang matur marang Panjenengané, "Lah, ibumu lan sadulur-sadulurmu padha ngadeg ana ing njaba, arep guneman karo kowé."
48 Nanging Panjenengané mangsuli lan ngandika marang kang ngandika marang Panjenengané, Sapa ibuku? lan sapa sedulurku?
49 Gusti Yésus terus ngacungké tangané marang murid-muridé, terus ngomong: “Iku lan sedulur-sedulurku!
50 Awit sapa sing nglakoni kersané Bapakku sing nang swarga, kuwi sedulurku lanang lan wadon lan ibuku.

BAB 13

1 Ing dina iku uga Gusti Yesus miyos saka ing omah lan lenggah ing pinggir sagara.
2 Wong okèh pada nglumpuk nang nggoné Gusti Yésus, mulané Dèkné terus munggah nang prau. lan kabeh wong akeh padha ngadeg ing gisik.
3 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau nganggo pasemon akèh, pangandikané, " Lah, ana kang nyebar nyebar metu kanggo nyebar;
4 Nalika nyebar wiji, ana wiji sing tiba ing pinggir dalan, lan manuk-manuk padha teka lan dimangsa.
5 Ana sing tiba ing panggonan sing watu-watu, sing lemahé ora akèh, lan banjur thukul, amarga lemahé ora jero.
6 Bareng srengéngé wis wungu, wong-wong mau dadi gosong; lan amarga padha ora oyod, padha garing.
7 Ana sing tiba ing antarané eri; lan eri thukul, lan njedhul.
8 Nanging ana sing tiba ing lemah sing apik lan metokaké woh, ana sing tikel satus, ana sing tikel sawidak, ana sing tikel telung puluh.
9 Sapa sing nduwé kuping kanggo ngrungokké, ngrungokké.
10 Para sakabat banjur padha sowan lan matur marang Panjenengané, "Yagéné kowé ngandika marang wong-wong mau nganggo pasemon?"
11 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Amarga kowé padha kaparingan nguningani wewadining Kratoning Swarga, nanging padha ora kaparingan."
12 Awit sapa sing nduwé, bakal dikèki, lan bakal nduwèni luwih akèh, nanging sing ora nduwé, apa sing diduwèni bakal dijupuk.
13 Mulané Aku ngomong karo wong-wong kuwi nganggo pasemon, awit wong-wong weruh ora weruh. lan krungu ora krungu lan ora ngerti.
14 Lan ing wong-wong mau kayektenan pangandikané Yésaya, sing mangkéné, "Srana ngrungokaké kowé bakal krungu, nanging ora ngerti." lan ndeleng sampeyan bakal weruh, nanging ora weruh.
15 Amarga atiné bangsa iki saya greget, kupingé ora krungu, lan mripaté ditutup; supaya aja nganti bisa ndeleng kanthi mripat, lan ngrungokake kupinge, lan ngerti kanthi ati, lan banjur mratobat, lan bakal dakwarasake.
16 Nanging rahayu mripatmu, amarga bisa ndeleng, lan kupingmu, amarga krungu.
17 Satemené Aku pitutur marang kowé: Akèh nabi lan wong mursid sing kepéngin weruh apa sing kokdeleng, nanging ora weruh; lan ngrungokake apa sing kokrungu, nanging ora tau krungu.
18 Mulané pada rungokna pasemon bab wong nyebar.
19 Nèk ana wong sing ngrungokké piwulang bab Kratoné Gusti Allah, nanging ora dingertèni, si jahat kuwi teka lan ngrebut apa sing kasebar ing atiné. Iki wong sing nampa wiji ing pinggir dalan.
20 Nanging wong sing nyebar wiji ing panggonan sing watu-watu, yaiku wong sing ngrungokké pangandikané, terus nampani kanthi bungah.
21 Nanging Panjenengané ora oyod ing awaké dhéwé, nanging mung sadhela, amarga nalika ana kasangsaran utawa panganiaya marga saka piwulangé, wong mau banjur kesandhung.
22 Wong sing wiji nang tengahé eri kuwi uga wong sing ngrungokké tembungé. lan keprihatinan ing donya iki, lan cidraning kasugihan, nggegirisi pangandika, temahan ora metokake woh.
23 Nanging wong sing nyebar wiji ing lemah sing apik, yaiku wong sing ngrungokké tembungé lan ngerti. kang uga metokake woh, ana sing tikel satus, ana sing tikel sawidak, ana sing tikel telung puluh.
24 Panjenengané paring pasemon liyané marang wong-wong mau, pangandikané, " Kratoning Swarga iku diumpamakké karo wong sing nyebar wiji sing apik ing pategalané.
25 Nanging nalika wong padha turu, mungsuhé teka lan nyebar alang-alang ing antarané gandum, banjur lunga.
26 Nanging bareng godhongé thukul lan metu wohé, suket-suket mau uga katon.
27 Para abdiné sing nduwé omah terus pada teka lan ngomong: “Gusti, apa kowé ora nyebar wiji sing apik nang kebonmu? Mula saka endi suket iku?
28 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, "Ana mungsuh kang nindakake iki." Para abdi mau padha matur marang Panjenengané, "Apa kowé kepéngin dakkumpulaké?"
29 Nanging wangsulane: Ora; Aja nganti nalika thukul alang-alang iku, gandumé uga dibothok.
30 Kaloroné padha thukul nganti tumeka ing panèn, lan ing mangsa panèn, Ingsun bakal kandha marang para panèn: Suket-suket mau klumpukna dhisik, lan buntelan kanggo diobong, nanging gandumé klumpukna ing lumbungku.
31 Panjenengané paring pasemon liyané marang wong-wong mau, pangandikané, " Kratoning Swarga iku padha karo wiji sawi, kang dijupuk déning wong lan kasebar ing pategalané.

32 Satemene wiji iku kang paling cilik ing antarane kabeh wiji, nanging yen wis thukul, iku paling gedhe ing antarane tetuwuhan, lan dadi wit, nganti manuk-manuk ing awang-awang padha teka lan manggon ing pang-pange.
33 Panjenengané paring pasemon liyané marang wong-wong mau; Kratoning Swarga iku upamané ragi, kang dijupuk déning wong wadon lan dipendhem ing glepung telung sukat, nganti kabèh dadi ragi.
34 Kabèh mau dipangandikakaké déning Yésus marang wong akèh nganggo pasemon; Lan tanpa pasemon Panjenengané ora ngandika marang wong-wong mau.
35 Dadiné kelakon sing diomongké karo nabi sing uniné ngéné: ‘Aku bakal mbukak cangkemku nganggo pasemon; Ingsun bakal nyritakake samubarang kang didhelikake wiwit dumadine jagad.
36 Gusti Yésus terus ngongkon wong-wong kuwi lunga lan mlebu ing omahé, lan murid-muridé terus pada mara nang nggoné Gusti Yésus lan ngomong: “Kowé ngomongké pasemon bab alang-alang ing pategalan.
37 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Sing nyebar wiji becik iku Putraning Manungsa;
38 Pategalan iku jagat; wiji kang becik iku para putraning Kraton; nanging alang-alang iku anaké wong duraka;
39 Mungsuh kang nyebar iku Iblis; panèn iku pungkasaning donya; lan sing panèn iku para malaékat.
40 Kayadene alang-alang diklumpukake lan diobong ing geni; mangkono uga ing wekasaning jagad iki.
41 Putraning Manungsa bakal ngutus para malaékaté supaya padha nglumpukaké saka ing Kratoné Allah sabarang kang gawe piala lan kang padha nglakoni piala;
42 Wong-wong mau bakal dicemplungké ing pawon murub, ing kono bakal ana sesambat lan keroting untu.
43 Banjur wong mursid bakal sumunar kaya srengéngé ana ing Kratoné Ramané. Sapa sing duwe kuping kanggo ngrungokake, ngrungokna.
44 Mangkono manèh, Kratoning Swarga iku padha karo bandha kang kapendhem ing pategalan; kang wis ketemu, banjur didhelikake, lan marga saka bungahe, banjur ngedol sabarang darbeke, nuli tuku palemahan mau.
45 Menapa malih, Kratoning Swarga punika kadosdene tiyang sudagar ingkang nggolèki mutiara ingkang sae.
46 Bareng wis nemu mutyara kang larang regane, banjur ngedol sabarang darbeke kabeh, nuli dituku.
47 Mangkono manèh, Kratoning Swarga iku upamané kaya jala kang kacemplungaké ing sagara, lan manéka warna ngumpul.
48 Bareng wis kebak, wong-wong mau padha katarik menyang dharat, banjur padha linggih, nuli nglumpukake kang becik ana ing prau, nanging kang ala dibuwang.
49 Mangkono uga ing wekasaning jaman: para malaékat bakal padha teka lan misahaké wong ala saka ing antarané wong mursid.
50 Wong-wong mau bakal dicemplungké ing pawon sing murub.
51 Gusti Yésus terus ngomong: “ Apa kowé pada ngerti iki kabèh? Wong-wong mau padha matur marang Panjenengané, "Inggih, Gusti."
52 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Mulané saben ahli Torèt sing diwulang bab Kratoné Swarga iku padha karo wong sing duwe omah, sing ngetokaké barang-barang sing anyar lan sing lawas saka ing gedhongé."
53 Sakwisé Gusti Yésus ngekèki pasemon mau, Dèkné terus lunga sangka kono.
54 Bareng wis tekan ing negarané dhéwé, Panjenengané mulangi wong-wong mau ana ing papan pangibadah, satemah wong-wong padha gumun, sarta padha matur: "Wong iki duwé kawicaksanan lan mukjijat saka ngendi?"
55 Apa iki dudu anaké tukang kayu? ibuné dudu Maria? lan sedulur-seduluré, Yakobus, Yosès, Simon lan Yudas?
56 Lan sedulur-seduluré wadon, apa ora kabèh padha karo kita? Mula saka endi wong iki nduwèni samubarang kabèh?
57 Wong-wong mau padha semplah marang Panjenengané. Nanging Gusti Yesus ngandika marang wong-wong mau, " Nabi iku ora diajeni, kajaba ana ing negarane lan ing omahe dhewe."
58 Ing kono Panjenengané ora nindakaké mukjijat akèh, amarga padha ora pracaya.

BAB 14

1 Nalika samana Hérodès, raja tetrak, krungu kabar bab Yésus,
2 Lan ngandika marang para abdiné, "Iki Yohanes Pembaptis; wus wungu saka ing antarane wong mati; Mulané ana mukjijat-mukjijat ana ing Panjenengané.
3 Awit Hérodès wis nyekel Yohanes lan diranti lan dilebokké ing pakunjaran merga Hérodias, garwané Filipus, seduluré.
4 Awit Yohanes ngandika marang Panjenengané, "Kowé ora pareng duwé bojo."
5 Bareng arep dipatèni, dhèwèké wedi karo wong akèh, awit wong-wong kuwi nganggep dhèwèké nabi.
6 Nanging nalika dina ulang tauné Hérodès, anaké Hérodias njogèd ing ngarepé wong-wong mau, lan gawé renaning Hérodès.
7 Mulané Gusti Yésus terus sumpah nèk bakal ngekèki apa waé sing dijaluk.
8 Wong wadon mau, nalika didhawuhi ibuné, banjur kandha, "Aku wènèhana sirahé Yohanes Pembaptis ana ing wadhah."
9 Sang Prabu banjur sedhih, nanging marga saka supaos lan wong-wong kang padha lenggah dhahar, banjur dhawuh supaya diparingake.
10 Panjenengané banjur ngutus Yohanes penggal sirahé ana ing pakunjaran.
11 Sirahé digawa ing wadhah lan diwènèhaké marang bocah wadon mau, banjur digawa menyang ibuné.
12 Para sakabaté padha teka, njupuk layoné, dikubur, lan banjur matur marang Gusti Yésus.
13 Bareng Gusti Yésus midhanget bab iku, Panjenengané banjur tindak saka ing kono nitih prau menyang panggonan kang sepi, lan wong-wong padha krungu bab iku, banjur ndhèrèkaké Panjenengané saka ing kutha-kutha.
14 Gusti Yésus terus metu lan mirsani wong okèh mau, mulané melas banget lan nambani wong lara.
15 Bareng wis soré, para sakabaté padha sowan ing ngarsané Yésus, kandha, "Panggonan iki sepi lan wayahe wis kliwat; Wong-wong iku padha kongkonan lunga menyang ing désa-désa tuku pangan.
16 Nanging Yésus ngandika marang wong-wong mau, " Ora usah padha lunga; wènèhana mangan.
17 Wong-wong mau padha matur marang Panjenengané, "Kula namung gadhah roti gangsal lan iwak kalih."

18 Panjenenganė banjur ngandika, gawanen mréné.
19 Banjur dhawuh marang wong akèh padha linggih ing suket, banjur mundhut roti lima lan iwak loro mau, nuli tumenga ing langit, mberkahi, banjur nyuwil-nyuwil roti, banjur diparingaké marang para sakabaté, lan para sakabat marang wong akèh. .
20 Wong-wong mau kabèh padha mangan nganti wareg, turahané turahané diklumpukake rolas kranjang.
21 Lan sing padha mangan ana kira-kira limang ewu wong, kejaba wong wadon lan bocah-bocah.
22 Sakwisé kuwi Gusti Yésus terus ngongkon murid-muridé numpak prau ndhisiki nang sebrang, sakwisé Dèkné ngongkon wong-wong pada lunga.
23 Sakwisé wong-wong dikongkon budal, Gusti Yésus terus munggah gunung kanggo ndedonga, lan bareng wis soré, Dèkné mung ana ing kono.
24 Nanging prauné wis ana ing tengahé segara, kaombang-ambing déning ombak, awit anginé sumilir.
25 Lan ing wayah wengi kang kaping papat, Gusti Yesus tindak marang wong-wong mau, mlaku-mlaku ing sagara.
26 Bareng para sakabat weruh Panjenengané lumaku ing sandhuwuré sagara, padha trenyuh, pangucapé, "Iku memedi; banjur padha jerit-jerit amarga wedi.
27 Nanging Yésus langsung ngandika marang wong-wong mau, pangandikané, " Sing pada tatag; iku aku; aja wedi.
28 Pétrus banjur matur marang Panjenengané, "Gusti, manawi Panjenengan punika Panjenengan, mugi karsaa marani Panjenengan ing nginggiling toya."
29 Panjenengané banjur ngandika, "Ayo!" Lan nalika Pétrus mudhun saka prau, mlaku ing banyu, arep sowan marang Gusti Yésus.
30 Nanging bareng weruh angin ribut, banjur wedi. lan wiwit klelep, dheweke nguwuh: "Gusti, mugi karsaa ngluwari kawula!"
31 Sakwisé kuwi Gusti Yésus terus ngacungké tangané lan nyekel wongé terus ngomong: “ Heh, wong sing tyilik pengandel!
32 Bareng padha munggah ing prau, anginé mandheg.
33 Wong-wong sing padha ana ing prau banjur padha sowan lan nyembah marang Panjenengané, pangandikané, "Sanyata Paduka punika Putraning Allah."
34 Bareng wis padha nyabrang, padha tekan ing tanah Genesaret.
35 Bareng wong-wong ing kono padha wanuh marang Panjenengané, banjur padha kongkonan menyang ing sakiwa-tengené nagara kono, lan padha digawa menyang ngarsané Yésus kabèh kang lara.
36 Lan nyuwun supaya wong-wong mau mung bisa ndemèk jubahé, lan sapa waé sing ndemèk dadi waras.

BAB 15

1 Para ahli Torèt lan para Farisi saka Yérusalèm banjur padha sowan ing ngarsané Gusti Yésus lan matur:
2 Yagene murid-muridmu nerak tradhisi para leluhur? amarga padha mangan roti ora wisuh tangan.
3 Nanging Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Yagéné kowé uga padha nerak dhawuhé Allah marga saka tradhisimu?"
4 Awit Gusti Allah dhawuh, pangandikané, "Ngajènana bapa lan biyungmu."
5 Nanging kowé padha kandha, "Sapa sing kandha marang bapakné utawa biyungé: Iki minangka pisungsung, saka apa waé sing bisa dadi paédahé marang kowé."
6 Lan ora ngajeni bapa utawa biyunge, wong iku bakal mardika. Mangkono anggonmu padha nyirnakake dhawuhing Allah marga saka tradhisimu.
7 Hé wong lamis, bener sing diramalaké déning Yésaya bab kowé, pangandikané:
8 Bangsa iki nyelaki Aku kanthi cangkeme, lan ngajeni Aku nganggo lambene; nanging atine adoh saka Aku.
9 Nanging tanpa guna wong-wong padha nyembah marang Aku, mulangake pepakoning manungsa.
10 Panjenengané banjur nimbali wong akèh lan ngandika marang wong-wong mau, " Rungokna lan ngertia!
11 Sing mlebu ing cangkem ora najiské manungsa; nanging kang metu saka ing cangkem, iku najisake manungsa.
12 Murid-muridé terus pada teka lan ngomong: “Apa Kowé ngerti nèk wong-wong Farisi pada semplah merga krungu tembung kuwi?
13 Nanging Panjenengané banjur ngandika, " Saben tetuwuhan kang ora ditandur déning RamaKu ing swarga, bakal padha bosok."
14 Padha diendhani, padha dadi tuntunan wong wuta. Lan manawa wong wuta nuntun wong wuta, wong loro mau bakal kecemplung ing jurang.
15 Pétrus banjur mangsuli, pangandikané, "Padha critakna pasemon iki."
16 Gusti Yésus terus ngomong: “ Apa kowé uga durung ngerti?
17 Apa kowé durung ngerti nèk apa waé sing mlebu ing cangkem iku mlebu ing weteng lan dibuwang ing wadhah?
18 Nanging apa kang metu saka ing cangkem iku metu saka ing ati; lan padha najisaké wong.
19 Awit saka ing ati metu pikiran-pikiran ala, matèni wong, laku jina, laku jina, nyolong, seksi goroh, lan nyenyamah.
20 Iki bab-bab sing najisake wong, nanging mangan tanpa wisuh tangan ora najisake wong.
21 Gusti Yesus banjur tindak saka ing kono lan tindak menyang wilayah Tirus lan Sidon.
22 Ing kono ana wong wadon Kanaan teka saka ing tlatah kono lan sesambat marang Gusti Yésus: “Dhuh Gusti, Putraning Dawud, mugi Paduka welasi dhateng kawula! anakku wadon grievously vexed karo setan.
23 Nanging Gusti Yésus ora semaur apa-apa. Para sakabaté padha sowan lan nyuwun marang Panjenengané, pangandikané, "Kowé dikon lunga!" amarga dheweke sesambat sawise kita.
24 Nanging Gusti Yésus semaur: Aku iki ora diutus, kajaba kanggo wedhus-wedhus kang ilang saka turune Israel.
25 Wong wadon mau banjur sowan lan nyembah marang Panjenengané, matur, "Gusti, tulungi kawula."
26 Nanging Gusti Yésus semaur: " Ora pantes njupuk rotiné anak-anak lan diuncalaké marang asu."
27 Wangsulané, "Satemené Gusti, nanging asu padha mangan remahan sing tiba saka mejané bendarané."
28 Yésus banjur ngandika marang wong wadon mau, " Hé, wong wadon, imanmu gedhé banget. Lan putriné wis waras wiwit jam iku.
29 Gusti Yésus terus lunga sangka kono lan tekan ing tlaga Galiléa. nuli munggah ing gunung, banjur lenggah ana ing kono.

30 Wong akèh padha sowan ing ngarsané, nggawa wong lumpuh, pincang, pincang, bisu, lan liya-liyané liyané, nuli dibuwang ana ing ngarsané Yésus; banjur padha waras.
31 Wong-wong mau padha gumun, bareng weruh wong bisu padha bisa guneman, wong lumpuh padha waras, wong lumpuh bisa mlaku, lan wong wuta bisa ndeleng, banjur padha ngluhurake Gusti Allahe Israel.
32 Gusti Yesus banjur nimbali para sakabate lan ngandika, " Aku welas asih marang wong akeh, amarga wis telung dina tetep karo Aku, lan ora duwe apa-apa, lan Aku ora bakal ngirim wong-wong mau padha pasa, supaya padha lemes ing dalan."
33 Murid-muridé terus takon: “Ing ara-ara samun, awaké déwé isa éntuk roti saka ngendi, nganti ngekèki wong okèh iki?
34 Yésus banjur ngandika marang wong-wong mau, " Kowé padha duwé roti pira?" Wong-wong mau padha matur, "Pitu lan iwak cilik sawetara."
35 Gusti Yésus terus ngongkon wong-wong pada linggih ing lemah.
36 Banjur njupuk roti pitu lan iwak, lan matur nuwun, banjur nyuwil-nyuwil lan diwènèhaké marang para sakabaté, lan para sakabat marang wong akeh.
37 Wong-wong mau kabèh padha mangan nganti wareg, turahané turahané diklumpukake pitung kranjang.
38 Sing padha mangan ana wong lanang patang ewu, ora ana wong wadon lan bocah-bocah.
39 Wong-wong kuwi dikongkon lunga, nuli numpak prau menyang tlatah Magdalena.

BAB 16

1 Wong-wong Farisi karo wong Saduki uga padha teka lan nggodha Gusti Yésus, padha nyuwun supaya Panjenengané ndhawuhi pratandha saka swarga.
2 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Yèn wis soré, kowé padha kandha: Cuaca bakal cerah, amarga langité abang."
3 Lan ing wayah esuk: Dina iki bakal udan, amarga langite abang lan surem. Hé wong lamis, kowé bisa nyumurupi rupaning langit; nanging apa kowé ora bisa nyumurupi tandha-tandhaning jaman?
4 Generasi kang ala lan laku jina ngupaya pratandha; lan ora bakal diwenehi tandha, kajaba mung pratandha saka Nabi Yunus. Wong-wong mau banjur ditinggal.
5 Bareng murid-muridé padha tekan ing sabrang, padha lali ora nggawa roti.
6 Yésus banjur ngandika marang wong-wong mau, " Padha diwaspada lan waspada marang raginé wong Farisi lan wong Saduki."
7 Wong-wong mau padha rembugan, pangucapé, "Iku amarga kita padha ora njupuk roti."
8 Bareng Gusti Yesus pirsa, banjur ngandika marang wong-wong mau, " Heh, wong kang cupet pracaya, yagene kowe padha rembugan, amarga kowe ora nggawa roti?
9 Apa kowé durung ngerti lan ora éling karo roti lima kanggo wong limang èwu, lan pira kranjang sing kokklumpukake?
10 Lan roti pitu kanggo patang èwu, lan pira kranjang sing kokklumpukaké?
11 Kowé kok ora ngerti nèk sing tak omongké marang kowé bab roti, kowé kudu waspada karo raginé wong Farisi lan wong Saduki?
12 Wong-wong mau banjur padha mangerti, yèn Panjenengané ora ngandika marang wong-wong mau supaya padha waspada marang ragi roti, nanging marang piwulangé wong Farisi lan wong Saduki.
13 Nalika Gusti Yesus rawuh ing wilayah Kaisarea Filipi, Panjenengane banjur ndangu marang para sakabate, pangandikane: " Menawa Aku, Putraning Manungsa iku, miturut wong-wong iku sapa?"
14 Wong-wong mau semaur: “Ana sing ngarani Yohanes Pembaptis, ana sing ngarani Élia. lan liyane: Yeremia, utawa salah siji saka nabi.
15 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Nanging miturut kowé, Aku iki sapa?"
16 Simon Pétrus mangsuli, "Panjenengan punika Sang Kristus, Putraning Allah ingkang gesang."
17 Gusti Yésus terus ngomong marang wongé: “ Beja kowé, Simon Barjona!
18 Lan Aku uga pitutur marang kowé: Kowé kuwi Pétrus, lan ing watu karang iki Aku bakal mbangun pasamuwanku; lan gapurane neraka ora bakal bisa ngalahake.
19 Lan kowé bakal Dakparingi kunciné Kratoné Swarga, lan apa waé sing mbok tangtèni ana ing bumi, bakal kaiket ing swarga, lan apa waé sing mbok culké nang bumi bakal kauculan ing swarga.
20 Panjenengané banjur paring dhawuh marang para sakabaté, supaya aja padha kandha marang sapa baé, yèn Panjenengané iku Yésus Kristus.
21 Wiwit nalika iku Yésus wiwit ndhawuhaké marang para sakabaté, yèn Panjenengané kudu tindak menyang Yérusalèm, lan nandhang sangsara akèh marang para pinituwa lan para pangareping imam lan para ahli Torèt, banjur dipatèni, lan ing telung dinané bakal ditangèkaké manèh.
22 Pétrus banjur nyepeng Panjenengané, banjur didukani, pangandikané, "Dhuh Gusti, mugi karsaa nebihi Panjenengan!
23 Nanging Panjenengané nolèh lan ngandika marang Pétrus, " Sira lungaa ing mburiku, Iblis!
24 Gusti Yésus terus ngomong marang murid-muridé, ” Sapa sing gelem ngetutké Aku, kudu nyélaki awaké déwé, manggul pentèngané lan mèlu Aku.
25 Sabab sing sapa kepéngin nylametaké nyawané, bakal kelangan nyawané, lan sing sapa kelangan nyawané marga saka Aku, iku bakal nemu nyawané.
26 Apa gunané wong, nèk éntuk donya kabèh, nanging kelangan nyawané? utawa apa sing bakal diwènèhaké manungsa kanggo ngijoli nyawané?
27 Amarga Putraning Manungsa bakal rawuh ing kamulyaning Ramané karo para malaékat; banjur bakal paring piwales marang saben wong miturut panggawene.
28 Satemené Aku pitutur marang kowé: Ing kéné ana sawatara kang ora bakal mati, nganti padha weruh Putraning Manungsa rawuh ing Kratoné.

BAB 17

1 Sawisé nem dina Gusti Yésus ngajak Pétrus, Yakobus lan Yokanan saduluré, padha diirid munggah ing gunung sing dhuwur dhéwé-dhéwé.

2 Panjenengané banjur malih rupa ana ing ngarepé wong-
wong mau, lan pasuryané sumunar kaya srengéngé, lan
pangagemané putih kaya pepadhang.
3 Lan, lah, Musa lan Élia katon kanggo wong-wong mau
padha ngandika karo Panjenengané.
4 Rasul Pétrus terus ngomong marang Gusti Yésus: “Gusti,
apiké awaké déwé nang kéné. siji kanggo kowé, siji
kanggo Musa, lan siji kanggo Élia.
5 Nalika Panjenengané isih ngandika, dumadakan ana
méga kang padhang ngayomi wong-wong mau, banjur ana
swara saka méga mau, kang ngandika, "Iki Putraningsun
kang kinasih, kang dadi renaning penggalihé; krungu kowe.
6 Bareng para sakabat krungu bab iku, padha sumungkem
lan wedi banget.
7 Gusti Yésus terus nyedhak lan ndemèk wong-wong kuwi
lan ngomong: “ Ngadega, aja wedi!
8 Bareng padha tumenga, padha ora weruh sapa-sapa,
kajaba mung Yésus.
9 Nalika padha mudhun saka ing gunung, Gusti Yesus
paring dhawuh marang wong-wong mau, pangandikane, "
Aja nyritakake wahyu marang sapa wae, nganti Putraning
Manungsa wungu maneh saka ing antarane wong mati."
10 Murid-muridé terus takon marang Gusti Yésus:
“Yagéné para ahli Torèt kok ngomong nèk Élia kudu teka
dhisik?
11 Yésus paring wangsulan, pangandikané, " Élia satemene
bakal rawuh dhisik lan mbalèkaké samubarang kabèh."
12 Nanging Aku pitutur marang kowé: Élia wis teka, lan
wong-wong mau padha ora wanuh marang Panjenengané,
nanging wis padha nindakake marang dheweke apa sing
dikarepake. Mangkono uga Putraning Manungsa bakal
nandhang sangsara marga saka wong-wong mau.
13 Mulané murid-muridé ngerti nèk sing diomongké kuwi
bab Yohanes Pembaptis.
14 Bareng wis padha sowan ing ngarsané wong akèh mau,
ana wong kang sowan ing ngarsané, sujud lan matur:
15 Dhuh Gusti, mugi karsaa welas asih dhateng anak
kawula, awit lare lara lan nandhang sangsara, awit asring
kecemplung ing geni lan asring kecemplung ing toya.
16 Aku banjur nggawa wong mau marang para sakabatmu,
nanging padha ora bisa nambani.
17 Gusti Yésus terus ngomong: “ Heh, wong sing ora
pretyaya lan wong sing keblinger, nganti pira lawasé
anggonku tetunggalan karo kowé? nganti pira suwene
anggonku nandhang sangsara marang kowe? gawanen
mrene.
18 Gusti Yésus terus didukani Sétan. banjur lunga saka ing
kono: lan bocah iku waras wiwit jam iku.
19 Para sakabat banjur padha sowan ing ngarsané Gusti
Yésus piyambak-piyambak, sarta padha matur: "Yagéné
aku padha ora bisa nundhung Panjenengané?"
20 Gusti Yesus banjur ngandika marang wong-wong mau,
" Amarga saka ora pracayamu: kanggo satemené Aku
pitutur marang kowé: Yen sampeyan duwe iman minangka
biji sawi, sampeyan bakal kandha marang gunung iki:
Pindhah saka kene menyang mrana; lan bakal mbusak; lan
ora ana sing mokal tumrap kowé.
21 Nanging jinis iki ora metu, kajaba kanthi pandonga lan
pasa.
22 Nalika padha manggon ing Galiléa, Yésus ngandika
marang wong-wong mau, " Putraning Manungsa bakal
kaulungaké marang tangané manungsa.
23 Lan bakal dipatèni, lan ing telung dina Panjenengané
bakal ditangèkaké manèh. Wong-wong mau padha sedhih
banget.
24 Bareng wis tekan ing Kapernaum, wong-wong kang
padha nampani beya padha sowan ing ngarsané Pétrus lan
matur, "Apa gurumu ora mbayar pajeg?"
25 Wangsulane, "Inggih." Bareng wis lumebet ing omah,
Gusti Yesus ngalang-alangi, pangandikane: “ Apa
panemumu, Simon? Para ratu ing bumi padha nampa beya
utawa pajeg marang sapa? saka anak-anake dhewe utawa
wong-wong liya?
26 Pétrus ngandika marang Panjenengané, "Saka wong
manca." Gusti Yésus ngandika marang wong mau, "Yen
mangkono bocah-bocah padha mardika."
27 Nanging, supaya kita aja nganti gawe piala marang
wong-wong mau, lungaa menyang ing segara, pasang
pancing lan iwak sing luwih dhisik thukul dijupuk. lan
nalika sampeyan mbukak cangkeme, sampeyan bakal
nemokake dhuwit: njupuk, lan menehi wong kanggo kula
lan sampeyan.

BAB 18

1 Nalika samana para sakabat padha sowan ing ngarsané
Gusti Yésus lan matur: "Sapa kang pinunjul ing Kratoning
Swarga?"
2 Gusti Yésus terus nyeluk bocah cilik lan didelehké nang
tengahé wong-wong kuwi.
3 Panjenengané banjur ngandika, " Satemené Aku pitutur
marang kowé, manawa kowé ora padha mratobat lan dadi
kaya bocah cilik, kowé ora bakal lumebu ing Kratoning
Swarga."
4 Mulané, sapa waé sing ngasorké awaké dhéwé kaya
bocah cilik iki, wong kuwi sing paling gedhé ing Kratoné
Swarga.
5 Lan sing sapa nampani bocah cilik kang kaya mangkono
atas asmaKu, iku nampani Aku.
6 Nanging sing sapa nyinggung salah siji saka bocah-bocah
cilik iki sing pracaya marang Aku, luwih becik dheweke
digantung watu panggilingan ing gulune, lan
kacemplungake ing samodra.
7 Bilai jagad merga saka panyimpangan! amarga mesthine
bakal teka; nanging bilai wong kang njalari kaluputan!
8 Mulané, nèk tangan utawa sikilmu dadi sandhungan
kowé, kethoken lan buwang, luwih becik kowé lumebu ing
urip kanthi cacad, ketimbang nganggo tangan utawa sikil
loro nanging dicemplungaké ing geni langgeng.
9 Lan manawa mripatmu dadi sandhungan, copot lan
buwangen, luwih becik kowe lumebu ing urip kanthi
mripat siji, ketimbang nganggo mripat loro nanging
kacemplungake ing geni naraka.
10 Padha ngati-ati, aja nganti ngrèmèhaké wong cilik iki;
Awit Aku pitutur marang kowé: Para malaékat ing swarga
tansah mandeng marang RamaKu kang ana ing swarga.
11 Awit Putraning Manungsa rawuh nylametaké kang ilang.
12 Piyé panemumu? Manawa ana wong kang duwe wedhus
satus, banjur ana kang kesasar, apa ora bakal ninggal
wedhus sangang puluh sanga lan lunga menyang gunung
golek kang kesasar?
13 Lan manawa wis ketemu, satemene pituturKu marang
kowe, dheweke luwih bungah marga saka wedhus iku

ketimbang karo wedhus sangang puluh sanga kang ora kesasar.
14 Mangkono uga Ramamu kang ana ing swarga ora karsane, manawa salah sijine wong cilik iki bakal sirna.
15 Kajaba iku, manawa sadulurmu nerak kowe, lungaa lan tuduhna kaluputane ana ing antarane kowe lan dheweke dhewe.
16 Nanging nèk wong kuwi ora gelem ngrungokké kowé, nggawaa wong siji utawa loro manèh, supaya saben tembungé seksi loro utawa telu kuwi bener.
17 Nèk wongé ora gelem ngrungokké wong-wong kuwi, ngomongké marang pasamuan.
18 Satemené Aku pitutur marang kowé: Apa waé sing mbok talèni ana ing bumi, bakal ditalèni ing swarga, lan apa waé sing mbok uculké nang bumi bakal kauculan ing swarga.
19 Aku pitutur manèh marang kowé: Manawa ana wong loro ing antaramu ana ing bumi padha sarujuk bab apa waé kang padha disuwun, iku bakal kaleksanan déning RamaKu kang ana ing swarga.
20 Amarga ing ngendi ana wong loro utawa telu padha nglumpuk nganggo jenengku, ing kono Aku ana ing tengah-tengahe.
21 Pétrus banjur marani Yésus lan matur: “Gusti, pira pira sadulurku kudu nglakoni dosa marang aku, lan aku ngapura? nganti kaping pitu?
22 Gusti Yésus semaur: Aku ora pitutur marang kowé: Nganti ping pitu, nanging nganti pitung puluh ping pitu.
23 Mulané, Kratoné Swarga kuwi diumpamakké karo ratu sing arep ngétokké utang marang para abdiné.
24 Bareng wis wiwit ngetung, ana wong kang utangé sepuluh ewu talenta.
25 Nanging sarèhné ora duwé bayaran, bendarané banjur dhawuh supaya dhèwèké didol, lan garwané lan anak-anaké lan sakèhé barang darbéné, supaya dibayar.
26 Abdi mau banjur sumungkem lan nyembah marang Panjenengané, matur: "Gusti, mugi karsaa sabar dhateng kula, kula badhé mbayari panjenengan sedaya."
27 Sing nduwé abdi mau nuli welas asih, banjur nguculi wong mau lan ngapura utangé.
28 Nanging abdi mau banjur metu lan ketemu kanca-kancané siji, sing utangé satus dinar, banjur dicekel lan dicekel gulune, karo ngandika, Bayar utangmu.
29 Lan kanca-kancané padha sujud ing ngarsané lan nyuwun marang Panjenengané, ngandika, "Sabar, aku bakal mbayar sampeyan kabeh."
30 Nanging wong mau ora gelem, nanging banjur dilebokaké ing pakunjaran nganti utangé mbayar.
31 Bareng kanca-kancané padha weruh lelakon mau, padha sedhih banget, nuli padha marani lan nyritakaké marang bendarané apa sing wis kelakon.
32 Sakwisé ditimbali bendarané terus ngomong: “Heh, abdi sing ala, utangmu kabèh wis tak luputké, merga kowé njaluk marang Aku.
33 Apa kowé ora kudu melasi marang kancamu, kaya aku wis melas marang kowé?
34 Nanging bendarané duka banget lan masrahké dhèwèké marang sing nyiksa, nganti mbayar utangé kabèh.
35 Mangkono uga RamaKu sing ana ing swarga uga bakal nindakaké marang kowé, yèn kowé kabèh ora ngapura kaluputané sadulurmu saka atimu.

BAB 19

1 Sawisé rampung anggoné Gusti Yésus ngandika mangkono, Panjenengané banjur nilar Galiléa menyang tlatah Yudéa ing sabrangé Kali Yardèn.
2 Wong akèh padha ngetutaké Panjenengané; Wong-wong mau banjur waras.
3 Wong-wong Farisi uga padha marani Yésus, nggodha Yésus lan matur: “Apa wong lanang wenang megat bojoné merga apa waé?
4 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Apa kowé padha ora maca, yèn Panjenengané kang nitahaké wong-wong mau ing wiwitan mula nitahaké lanang lan wadon?
5 Panjenengané banjur ngandika, "Mulané wong lanang bakal ninggal bapa lan biyungé lan rumaket karo bojoné, lan wong loro mau bakal dadi daging siji?"
6 Mulané, dhèwèké ora loro manèh, nanging dadi siji. Mulané, apa sing wis didadèkké siji karo Gusti Allah, aja nganti dipisahké manungsa.
7 Wong-wong mau padha matur marang Panjenengané, "Yagéné Nabi Musa dhawuh mènèhi surat pegatan lan megat wong wadon mau?"
8 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Musa marga saka atose atimu nglilani kowé megat bojomu."
9 Lan Aku pitutur marang kowé, sing sapa megat bojoné, kajaba kanggo laku jina, lan omah-omah karo wong liya, iku laku jina;
10 Para sakabaté padha matur marang Panjenengané, "Yèn wong lanang kaya mengkono karo bojoné, ora becik omah-omah."
11 Nanging Panjenengané ngandika marang wong-wong mau, " Kabèh wong ora bisa nampa pangandika iki, kajaba wong kang kaparingan."
12 Ana wong kasim sing lair saka guwa-garbané biyungé, lan ana uga wong kasim sing didadèkké kasim karo manungsa, lan ana uga wong kasim sing nganggep awaké déwé dadi kasim kanggo Kratoné Swarga. Sing sapa bisa nampani, ayo nampani.
13 Banjur ana bocah-bocah cilik digawa menyang ngarsané, supaya numpangi asta lan ndedonga.
14 Nanging Gusti Yésus terus ngomong: “ Kula nggolèki bocah-bocah, aja kokpenging marani Aku.
15 Panjenengané banjur numpangi asta marang wong-wong mau, banjur tindak saka ing kono.
16 Lan, lah, ana wong teka lan matur marang Panjenengané, "Guru, apik apa sing kudu daklakoni, supaya aku bisa nduwèni urip langgeng?"
17 Gusti Yésus terus ngomong: “ Yagéné kowé ngarani aku apik? ora ana kang becik kajaba mung siji, yaiku Gusti Allah.
18 Panjenengané banjur ngandika marang wong mau, Kang? Gusti Yesus ngandika, Aja mateni, sira aja laku jina, sira aja nyolong, sira aja nyekseni goroh.
19 Ngajènana bapa lan biyungmu, lan: Sira trésnaa marang pepadhamu kaya awakmu dhéwé.
20 Wong anom mau kandha marang dheweke, "Kabeh iku wis daklakoni wiwit aku isih enom.
21 Gusti Yésus ngandika marang wong mau, " Nèk kowé kepéngin sampurna, lungaa lan dodola barang darbému, lan

wènèhna marang wong miskin, temah kowé bakal nduwèni bandha ana ing swarga;
22 Nanging nalika wong enom krungu pangandikane, banjur lunga kanthi susah, amarga duwe bandha akeh.
23 Gusti Yésus terus ngomong marang murid-muridé: “ Satemené Aku pitutur marang kowé: Wong sugih angèl mlebu Kratoné Swarga.
24 Lan maneh Aku pitutur marang kowe: Luwih gampang unta mlebu ing bolonganing dom tinimbang wong sugih lumebu ing Kratoning Allah.
25 Kadung murid-muridé krungu bab kuwi, pada kagèt banget, pada ngomong: “Lah sapa sing bisa slamet?
26 Nanging Gusti Yesus mirsani wong-wong mau, banjur ngandika marang wong-wong mau, " Kanggo manungsa iku mokal; nanging ing ngarsané Allah samubarang kabèh bisa.
27 Pétrus banjur ngandika marang Panjenengané, "Lah, aku wis nilar kabèh lan ndhèrèk Panjenengan; mulané apa sing bakal kita tampa?
28 Gusti Yesus banjur ngandika marang wong-wong mau, Satemen-temene pituturKu marang kowe, kowe kang padha ndherekake Aku, ing jaman regenerasi nalika Putraning Manungsa lenggah ing dhampar kamulyane, kowe uga bakal padha lenggah ing dhampar rolas, ngadili taler rolas. Israel.
29 Lan saben wong kang ninggal omah, utawa sadulur lanang, utawa sadulur wadon, utawa bapak, utawa ibu, utawa bojo, utawa anak, utawa tanah, marga saka jenengku, bakal tampa tikel satus, lan bakal oleh urip langgeng.
30 Nanging akèh wong sing wiwitan bakal dadi pungkasan; lan kang pungkasan bakal dadi pisanan.

BAB 20

1 Sabab Kratoning Swarga iku upamané kaya wong kang duwé omah, ésuk-ésuké metu kanggo nyéwa buruh kanggo kebon anggguré.
2 Bareng wis padha sarujuk karo para buruh, padha dikongkon menyang kebon anggure.
3 Kira-kira jam telu Gusti Yésus metu lan weruh wong-wong liyané pada nganggur nang pasar.
4 Lan ngandika marang wong-wong mau; Kowé uga lungaa menyang kebon anggur, lan apa sing bener bakal Dakparingaké marang kowé. Lan padha lunga.
5 Kira-kira jam telu lan jam sanga Panjenengané tindak manèh, lan iya uga.
6 Lan kira-kira jam sawelas Panjenengané metu, lan ketemu liyane padha nganggur, lan ngandika marang wong-wong mau, Yagene kowe ngadeg ing kene sadina muput?
7 Wong-wong mau padha matur marang Panjenengané, "Amarga ora ana wong kang nyéwa aku." Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, "Kowé uga menyang kebon anggur; lan apa kang bener, iku bakal padha tampa.
8 Bareng wis soré, kang duwé pakebonan anggur kandha marang punggawané, "Para buruh padha undangen lan wènèhana opahé, wiwit saka kang pungkasan nganti kang kapisan."
9 Bareng wong-wong sing padha nyambut-gawé wis teka kira-kira jam sawelas, saben wong padha nampani dhuwit sadina.
10 Nanging nalika kang kapisan teka, padha ngira bakal nampa luwih; Mangkono uga saben wong padha tampa sadina.
11 Bareng wis padha nampani, wong-wong mau padha nggresula marang kang duwe omah.
12 Pangandikané, "Wong-wong kang pungkasan wis padha nyambut-gawé mung sajam, nanging Panjenengané wis padha gawé bareng karo aku, kang padha nandhang beban lan panasé awan."
13 Nanging Panjenengané mangsuli marang salah siji saka wong-wong mau, lan ngandika, Kanca, aku ora salah marang kowé.
14 Tampanana darbèké, lan lungaa;
15 Apa aku ora pareng nindakaké apa sing dakkarepaké marang barang-barangku? Apa mripatmu ala, merga aku iki apik?
16 Dadi, sing pungkasan bakal dadi wiwitan, lan sing wiwitan bakal dadi pungkasan: amarga akeh sing disebut, nanging sawetara sing dipilih.
17 Gusti Yésus terus budal nang kuta Yérusalèm nimbali murid-muridé rolas nang dalan lan ngomong:
18 Lah awaké déwé lunga menyang Yérusalèm; Putraning Manungsa bakal kaulungaké marang para pangareping imam lan para ahli Torèt, sarta bakal kaukum pati.
19 Panjenengané bakal masrahaké marang bangsa-bangsa liya, supaya dipoyoki, digebugi lan disalib, lan ing telung dinané Panjenengané bakal tangi menèh.
20 Ibuné anak-anaké Zébédéus lan anak-anaké padha sowan ing ngarsané, padha nyembah marang Panjenengané sarta nyuwun marang Panjenengané.
21 Panjenengané banjur ngandika marang wong wadon mau, " Apa sing kokkarepaké?" Kandhané wong wadon mau, "Muga-muga anakku loro iki padha linggiha, kang siji ana ing tengen Panjenengan, sijiné ana ing sisih kiwa, ana ing Kratonira."
22 Nanging Gusti Yésus semaur: Kowé ora ngerti apa sing mbok jaluk. Apa kowé bisa ngombé saka tuwung sing bakal tak ombé, lan dibaptis nganggo baptisan sing dakbaptis? Wong-wong mau padha matur marang Panjenengané, "Kula saged."
23 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Kowé bakal padha ngombé saka tuwungku lan bakal dibaptis nganggo baptisan sing bakal dakbaptis: nanging lungguh ing sisih tengen lan kiwaku, iku dudu hakku kanggo mènèhi. marang wong-wong sing wis dicawiské karo Bapakku.
24 Bareng wong sepuluh padha krungu, padha nepsu banget marang sadulur loro mau.
25 Nanging Gusti Yesus nimbali wong-wong mau lan ngandika, " Kowe padha sumurup, yen para panggedhe bangsa padha nguwasani wong-wong mau, lan para panggedhe nindakake panguwasa marang dheweke."
26 Nanging ora kaya ngono ing antaramu, nanging sapa waé sing kepéngin dadi gedé ing antaramu, dadia peladènmu.
27 Lan sing sapa arep dadi pangarep ing antaramu, dadia baturmu.
28 Kaya Anaké Manungsa teka ora kanggo diladèni, nanging kanggo ngladèni lan masrahaké nyawané dadi tebusan kanggo wong akèh.
29 Nalika padha mangkat saka kutha Yérikho, wong akèh padha ngetutaké Panjenengané.

30 Lan, lah, ana wong wuta loro lungguh ing pinggir dalan, krungu yen Gusti Yesus liwat, padha nguwuh-uwuh: "Dhuh Gusti, Putraning Daud, mugi Paduka welasi!"
31 Wong-wong mau banjur padha didukani, amarga padha meneng.
32 Gusti Yésus terus mandheg lan nimbali murid-muridé lan ditakoni: “ Apa sing mbok karepké?
33 Wong-wong mau padha matur marang Panjenengané, "Gusti, supados mripat kawula saged kabuka."
34 Mulané Yésus welas banget marang wong-wong kuwi, lan ndemèk mripaté wong-wong kuwi.

BAB 21

1 Kadung wis cedhak karo Yérusalèm lan wis tekan ing Bètfage, ing gunung Zaitun, Yésus ngutus murid loro.
2 Pangandikané marang wong-wong mau, " Padha menyanga ing désa ing ngarepmu, lan sanalika kowé bakal nemu kuldi ditali lan kuldi ana ing kono.
3 Nèk ana wong sing ngomong apa-apa marang kowé, kowé kudu ngomong: Gusti mbutuhké wong-wong kuwi; lan dheweke bakal langsung ngutus wong-wong mau.
4 Kabèh mau kelakon, supaya kelakon sing diomongké karo nabi sing uniné ngéné:
5 Kandhaa marang putri Sion: Delengen, ratumu rawuh nekani kowe, alus lan nunggang kuldi, lan anak kuldi.
6 Para sakabat banjur padha mangkat lan nindakake apa kang didhawuhake dening Gusti Yesus.
7 Kuldi lan kuldié digawa metu, dilebokaké sandhangané, banjur ditunggangi.
8 Wong akèh banget padha nggelar jubahé ana ing dalan; ana uga sing negor pang-pangé wit-witan mau, banjur disebar ing dalan.
9 Wong-wong sing mlaku nang ndisik lan sing mèlu terus pada bengok-bengok, ”Hosana konjuk Anaké Dawud! Hosana ing ngaluhur.
10 Bareng wis tekan ing Yérusalèm, wong sakutha kabèh padha gumeter, pangucapé, "Sapa ta iki?"
11 Wong akèh mau padha matur, "Iki Yésus, nabi saka Nasarèt ing Galiléa."
12 Gusti Yesus banjur lumebet ing Padaleman Suci, nundhungi kabeh wong kang padha dodol lan tuku ana ing Padaleman Suci, lan mejane para juru tukar dhuwit lan kursine wong kang dodol manuk dara padha nggulingake.
13 Lan ngandika marang wong-wong mau, " Ana tulisan, 'Omahku bakal disebut omah pandonga; nanging kowé wis padha dadi guwané maling.
14 Wong wuta lan wong lumpuh padha sowan ing Padaleman Suci; banjur padha waras.
15 Nalika para pangareping imam lan para ahli Torèt padha weruh mukjijat-mukjijat sing ditindakaké déning Panjenengané, lan bocah-bocah padha nguwuh-uwuh ana ing Padaleman Suci, "Hosana konjuk ing Putrané Dawud!" padha nepsu banget,
16 Lan ngandika marang Panjenengané, Apa kowé krungu apa wong-wong mau? Gusti Yesus banjur ngandika marang wong-wong mau: "Inggih; Apa kowé durung tau maca, "Saking cangkemé bayi lan bocah-bocah sing nyusoni, kowé wis nyempurnakaké pamuji?
17 Panjenengané banjur nilar wong-wong mau lan tindak menyang ing kutha Bétani. banjur nginep ana ing kono.
18 Esuke, nalika bali menyang kutha, dheweke ngelih.
19 Bareng weruh wit anjir ana ing pinggir dalan, banjur marani wit iku, nanging ing kono ora nemu apa-apa, kajaba mung godhongé, banjur dipangandikani mangkene: Aja nganti thukul woh ing salawas-lawase. Lan saiki wit anjir dadi garing.
20 Bareng para sakabat weruh iku, padha gumun, pangucape, "Sampeyan kok enggal-enggal wit anjir iku alum!
21 Yésus paring wangsulan, pangandikané, " Satemené Aku pitutur marang kowé: Nèk kowé nduwé iman lan ora mangu-mangu, kowé ora mung bakal nindakké apa sing ditindakké marang wit anjir iki, nanging uga nèk kowé kandha marang gunung iki, , lan sira kacemplungake ing sagara; iku bakal rampung.
22 Lan kabeh, apa wae sing koksuwun ing pandonga, kanthi pracaya, sampeyan bakal nampa.
23 Nalika Panjenengané lumebet ing Padaleman Suci, para pangareping imam lan para pinituwaning bangsa Yahudi padha sowan ing ngarsané, nalika Panjenengané memulang, sarta padha matur, "Kados pundi pangwaos Paduka nindakaken prekawis punika?" lan sapa kang maringi wewenang iki marang kowe?
24 Gusti Yésus terus ngomong marang wong-wong mau: Aku uga arep takon marang kowé siji-siji, sing nèk kowé ngomong marang Aku, Aku uga bakal ngandhani kowé nganggo pangwasa sing endi Aku nindakké kuwi mau.
25 Baptisané Yohanes, saka ngendi? saka swarga, apa saka manungsa? Wong-wong mau banjur padha rembugan, pangucape: “Menawa kita kandha: Saka ing swarga; Panjenengané bakal ngandika marang kita: Yagene kowé padha ora pracaya marang Panjenengané?
26 Nanging manawa kita kandha, Saka manungsa; kita wedi marang wong; amarga kabeh padha nganggep Yohanes minangka nabi.
27 Wong-wong mau padha mangsuli marang Yésus, "Kula mboten saged mangertosi." Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Aku uga ora ngandhani kowé kanthi panguwasa endi Aku nindakaké prekara-prekara iki."
28 Nanging apa panemumu? Ana wong lanang loro; nuli marani kang kapisan lan ngandika: "Anakku, dina iki lungaa nyambut gawe ana ing pakebonan anggurku."
29 Wangsulane: "Aku ora gelem, nanging banjur mratobat lan lunga."
30 Panjenengané banjur marani kang kapindho, sarta ngandika mangkono. Wangsulané wong mau, "Kula badhe tindak, Pak."
31 Wong loro mau sapa sing nindakké kersané bapaké? Wong-wong mau padha matur marang Panjenengané: Kang kapisan. Gusti Yesus ngandika marang wong-wong mau, Satemene pituturKu marang kowe: para juru-mupu-beya lan para wanita tuna-susila iku ndhisiki kowe lumebu ing Kratoning Allah.
32 Awit Yohanes teka nang nggonmu nindakké sing bener, nanging kowé ora pada pretyaya marang Dèkné.
33 Rungokna pasemon liyane: Ana wong sing duwe omah sing nandur kebon anggur, dikubengi ing sakubenge, banjur ndhudhuk pemerasan anggur, lan mbangun menara, dituku marang wong-wong tani, banjur lunga menyang negara sing adoh.

34 Bareng wis tekan mangsané pametuné, banjur kongkonan abdiné nemoni para petani, supaya padha nampani pametuné.
35 Wong tani banjur nyekel batur-baturé, sing siji digebugi, sing siji dipatèni lan sing liyané dibenturi watu.
36 Panjenengané banjur ngutus batur-batur liyané sing luwih akèh katimbang sing kapisan, lan padha nglakoni mangkono uga.
37 Nanging wekasané, dhèwèké ngutus anaké marang wong-wong mau, matur: "Wong-wong bakal ngajèni anakku."
38 Nanging bareng wong-wong tani weruh anaké, padha rerasanan: Iki ahli waris; Ayo, payo padha dipateni, lan payo padha ngrebut pusakane.
39 Wong-wong mau nuli dicekel lan diuncalaké menyang njaba kebon anggur, banjur dipatèni.
40 Nèk sing nduwé kebon anggur teka, apa sing bakal ditindakké karo para petani kuwi?
41 Wong-wong mau padha matur marang Panjenengané, "Panjenengané bakal nyirnakaké wong-wong duraka iku, lan kebon anggure bakal diwènèhaké marang wong tani liyané, sing bakal ngetokaké woh ing mangsané."
42 Yésus kandha marang wong-wong mau, Apa kowé ora tau maca ing Kitab Suci, 'Watu sing ditampik déning tukang-tukang bangunan, kuwi wis dadi pucuking pojok.
43 Mulané Aku pitutur marang kowé: Kratoné Gusti Allah bakal kapundhut saka kowé lan diparingaké marang bangsa sing metokaké wohé.
44 Lan sing sapa tiba ing watu iki bakal remuk, nanging sing sapa tiba, iku bakal nggiling wêdakakêna.
45 Nalika para pangareping imam lan para wong Farisi padha krungu pasemon-pasemon mau, padha ngerti yèn Panjenengané ngandika bab wong-wong mau.
46 Nanging nalika padha arep nyekel Panjenengané, padha wedi marang wong akèh, amarga padha nganggep Panjenengané iku nabi.

BAB 22

1 Gusti Yésus terus ngomong menèh nganggo pasemon,
2 Kratoning Swarga iku padha karo sawijining ratu, kang nganakake manten putrane.
3 Lan ngutus abdiné kanggo nimbali wong-wong sing diulemi menyang mantèn, nanging padha ora gelem teka.
4 Panjenengané banjur kongkonan batur-tukon liyané lan matur, "Kandhanana marang wong sing diulemi: Lah, aku wis nyawisaké dhaharanku.
5 Nanging wong-wong mau padha ora nggatekake, banjur padha lunga, kang siji menyang tegalane, sijine menyang dagangane.
6 Wong-wong sing kekarene padha nyekel para abdiné, dianiaya lan dipatèni.
7 Bareng Sang Prabu midhanget bab iku, banjur nesu, banjur ngutus wadya-balane, numpes wong-wong kang mateni wong iku lan ngobong kuthane.
8 Panjenengané banjur ngandika marang para abdiné, "Pantènan wis siyaga, nanging sing diulemi ora pantes."
9 Mulané pada lungaa menyang dalan-dalan, lan sapa waé sing padha ketemu, undanga menyang mantèn.
10 Para abdi mau banjur padha metu menyang dalan-dalan lan nglumpukaké sakèhé wong kang padha tinemu, kang ala utawa becik, lan ing mantènan mau padha kebak tamu.
11 Bareng Sang Prabu lumebu arep mirsani para tamu, ing kono weruh ana wong kang ora nganggo sandhangan manten.
12 Panjenengané banjur ngandika marang wong mau, Kanca, kepriyé kowé mlebu mrene ora nganggo sandhangan mantèn? Lan dheweke ora bisa ngomong.
13 Sang Prabu banjur ngandika marang para abdiné, "Tali tangané lan sikilé, lan gawanen lan buwangen menyang pepeteng njaba; ing kono bakal ana tangisan lan keroting untu.
14 Amarga akèh kang katimbalan, nanging mung sathithik kang pinilih.
15 Wong-wong Farisi banjur padha lunga lan padha rembugan, kepriyé anggoné padha njalari Panjenengané ing pangandikané.
16 Banjur padha kongkonan murid-muridé bebarengan karo wong-wong Hérodian, matur: "Guru, kawula sami mangertos, bilih Panjenengan punika leres, lan Panjenengané memulang bab dalaning Allah kanthi kayektèn, lan Panjenengané ora preduli marang sapa waé, amarga Panjenengan ora nganggep manungsa."
17 Mulané kandhaa marang aku: Apa panemumu? Apa wenang mbayar pajeg marang Kaisar, apa ora?
18 Nanging Gusti Yésus pirsa tumindak alané wong-wong mau, banjur ngandika, " Yagéné kowé padha nggodha Aku, hé wong lamis?"
19 Tuduhna dhuwit pajeg marang aku. Wong-wong mau padha nggawa dhuwit sadina.
20 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Gambar lan tulisan iki sapa?"
21 Wong-wong mau padha matur marang Panjenengané, "Dhéwé Kaisar." Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Mulané caosna marang Kaisar apa sing dadi kagungané Kaisar; lan marang Allah apa kang dadi kagungane Allah.
22 Bareng padha krungu pangandikané mau, padha gumun, banjur padha ninggal Panjenengané lan padha lunga.
23 Ing dina iku uga wong-wong Saduki, kang padha kandha nèk patangen ora ana, banjur padha takon marang Panjenengané,
24 Pangandikané, "Guru, Nabi Musa ngandika, "Nèk ana wong mati ora duwé anak, seduluré kudu omah-omah karo bojoné, lan nuntun seduluré."
25 Saiki karo aku ana pitung sadulur, lan sing kapisan, sawise omah-omah, seda, lan ora duwe anak, bojone ditinggalake marang sadulure.
26 Mangkono uga kang kapindho lan kang katelu, nganti kang kapitu.
27 Lan wekasané wong wadon mau uga mati.
28 Dadi, ing patangen, bakal dadi bojoné wong pitu? amarga kabeh padha duwe dheweke.
29 Yésus paring wangsulan, pangandikané, " Kowé padha klèru, ora ngerti Kitab Suci lan ora ngerti pangwasané Gusti Allah."
30 Sabab ing dina patangen, wong-wong mau ora bakal omah-omah utawa omah-omah, nanging padha kaya para malaékaté Allah ing swarga.
31 Nanging bab tanginé wong mati, apa kowé durung maca apa sing diomongké karo Gusti Allah marang kowé:
32 Ingsun iki Allahé Abraham, Allahé Iskak, lan Allahé Yakub? Gusti Allah kuwi dudu Gusti Allahé wong mati, nanging Gusti Allahé wong urip.

33 Bareng wong akèh padha krungu bab iku, padha gumun banget marang piwulangé.
34 Nanging wong-wong Farisi krungu nèk Gusti Yésus wis nggawé wong Saduki meneng, terus pada nglumpuk.
35 Banjur salah siji saka wong-wong mau, yaiku ahli Torèt, takon marang Panjenengané, nggodha Yésus, pangandikané,
36 Guru, pepakon apa sing paling gedhé ing angger-anggering Torèt?
37 Pangandikané Yésus, " Kowé tresnaa marang Pangéran, Gusti Allahmu, klawan gumolonging atimu lan gumolonging nyawamu lan gumolonging budimu."
38 Iki pepakon kang kawitan lan gedhe.
39 Lan kang kapindho kang padha karo iku: Sira tresnaa marang pepadhamu kaya marang awakmu dhéwé.
40 Ana ing angger-angger loro mau kabèh wèt-wèté nabi Moses lan para nabi.
41 Nalika para Farisi padha ngumpul, Gusti Yésus ndangu:
42 Paring wangsulan, "Apa panemumu bab Kristus?" anake sapa? Wong-wong mau padha matur marang Panjenengané, "Putrané Dawud."
43 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Yèn mangkono, kepriyé Dawud marga saka roh bisa nyebut Panjenengané Gusti?
44 Pangeran Yehuwah ngandika marang Gustiku: Lenggaha ing tengeningSun, nganti Ingsun ndadekake mungsuhira ancik-anciking sikilira?
45 Nèk Dawud nyebut Dèkné Gusti, kepriyé dèkné bisa dadi anaké?
46 Lan ora ana wong siji-sijia kang bisa mangsuli marang Panjenengane, lan wiwit dina iku ora ana wong kang wani takon maneh.

BAB 23

1 Gusti Yesus banjur ngandika marang wong akeh lan marang para sakabate:
2 Pangandikané, " Para ahli Torèt lan para Farisi padha lungguh ing kursiné Musa.
3 Mulané, apa waé sing diomongké marang kowé, lakonana lan lakonana. nanging aja padha tumindak manut panggawéné, amarga padha kandha, nanging ora nglakoni.
4 Amarga padha nggandhol momotan kang abot lan kang abot kanggo ditanggung, sarta ditumpangake ing pundhake manungsa; nanging wong-wong mau ora bakal ngobahké nganggo driji siji waé.
5 Nanging sakehing panggawene padha ditindakake supaya katon ing manungsa, padha ngebarake blegere lan nggedhekake pinggiring sandhangane.
6 Lan seneng kamar sing paling dhuwur ing pésta, lan papan sing paling dhuwur ing papan pangibadah.
7 Lan salam-salam ana ing pasar-pasar lan diarani wong: Rabi, Rabi.
8 Nanging kowé aja padha diarani Rabi, awit mung siji Gurumu, yaiku Kristus; lan kowé kabèh padha sadulur.
9 Lan aja ngarani sapa baé bapakmu ing bumi, amarga mung siji Ramamu, yaiku Ramamu kang ana ing swarga.
10 Lan aja padha diarani guru, amarga mung siji Gurumu, yaiku Kristus.
11 Nanging sing paling gedhé ing antaramu, dadia baturmu.
12 Lan sing sapa ngluhurake awake dhewe, bakal diasorake; lan sing sapa ngasorake awake dhewe bakal kaluhurake.
13 Nanging bilai kowé, para ahli Torèt lan wong Farisi, wong lamis! Awit kowé padha nutup Kratoné Swarga marang manungsa, awit kowé ora mlebu lan ora nglilani wong-wong sing arep lumebu.
14 Bilai kowé, para ahli Torèt lan wong Farisi, wong lamis! Awit kowé padha mangan omahé randha-randha, lan kowé padha ndedonga dawa-dawa, mula kowé bakal padha tampa paukuman kang luwih abot.
15 Bilai kowé, para ahli Torèt lan wong Farisi, wong lamis! Awit kowé padha ngubengi segara lan dharatan kanggo ngudi wong siji, lan nèk wis dadi wong, kowé ndadèkké wong mau tikel loro tinimbang kowé.
16 Bilai kowé, para penuntun wuta, sing kandha, 'Sapa sing sumpah demi Pedalemané Allah, kuwi ora ana apa-apa; Nanging sing sapa sumpah demi emas ing Padaleman Suci, iku dadi utang!
17 Hé wong bodho lan wuta!
18 Lan, "Sapa sing sumpah demi misbyah, iku ora ana apa-apa; Nanging sing sapa sumpah demi pisungsung kang ana ing kono, iku kaluputan.
19 Hé wong bodho lan picak, endi sing luwih gedé, pisungsung apa misbyah sing nucèkké piwulangé?
20 Mulané, sing sapa sumpah demi misbyah, sumpah demi misbyah lan kabèh sing ana ing kono.
21 Lan sing sapa sumpah demi Padaleman Suci, iku sumpah demi Pedalemané Allah lan demi Panjenengané sing manggon ing kono.
22 Lan sing sapa sumpah demi swarga, iku sumpah demi dhamparé Gusti Allah lan demi Panjenengané sing lenggah ing kono.
23 Bilai kowé, para ahli Torèt lan wong Farisi, wong lamis! Amarga kowe padha mbayar prasepuluhan saka menti, anise lan jinten, lan kowe padha ninggal prakara-prakara kang luwih wigati, yaiku angger-anggering Toret, yaiku kaadilan, sih-rahmat lan pracaya.
24 Hé para penuntun wuta!
25 Bilai kowé, para ahli Torèt lan para Farisi, wong lamis! Awit kowé padha ngresiki njabané tuwung lan piring, nanging ing njeroné kebak rampasan lan keluwihan.
26 Hé wong Farisi sing wuta, sak jeroné mangkok lan piring diresiki dhisik, supaya njabané uga resik.
27 Bilai kowé, para ahli Torèt lan wong Farisi, wong lamis! Sabab kowe iku padha kaya kuburan kang diputih-putih, kang njaba katon endah, nanging ing jerone kebak balunge wong mati lan samubarang kang najis.
28 Mangkono uga kowé, ing njaba, katon mursid marang manungsa, nanging ing njeromu kebak kemunafikan lan piala.
29 Bilai kowé, para ahli Torèt lan wong Farisi, wong lamis! amarga kowé padha mbangun pasaréané para nabi lan ngrenggani kuburané wong mursid.
30 Lan kandhaa: Saupama aku biyèn ana ing jamané para leluhurku, mesthi aku kabèh ora padha nuruti getihé para nabi.
31 Mulané kowé padha dadi seksi dhéwé, yèn kowé kuwi anaké wong-wong sing matèni para nabi.
32 Mulané padha kebak takarané leluhurmu.
33 Hé para ula, hé para ula, kepriyé anggonmu bisa oncat saka paukumaning neraka?
34 Mulané Aku ngutus nabi-nabi, wong-wong wicaksana lan ahli-ahli Torèt marang kowé. lan sawetara saka wong-

wong mau bakal sira pecuti ana ing papan pangibadahmu lan sira aniaya saka kutha siji menyang kutha.
35 Supaya marang kowé kabèh getihé wong mursid sing diwutahake ana ing bumi, wiwit getihé Habél sing mursid nganti tekan getihé Zakharia bin Barakhias, sing kowé patèni ana ing antarané Padaleman Suci lan mesbèh.
36 Satemené Aku pitutur marang kowé: Kabèh iku bakal nekani golongan iki.
37 Hé Yérusalèm, Yérusalèm, kowé sing matèni para nabi lan mbenturi watu wong-wong sing dikongkon nemoni kowé, wis ping pira Aku kepéngin nglumpukké anak-anakmu, kaya pitik jago nglumpukké pitiké ana ing sangisoré swiwiné, nanging kowé ora gelem!
38 Lah, omahmu ditinggal dadi sepi.
39 Awit Aku pitutur marang kowé: Saiki kowé ora bakal weruh Aku, nganti kowé padha muni: Rahayu Panjenengané kang rawuh atas asmané Pangéran.

BAB 24

1 Gusti Yésus terus lunga sangka Gréja Gedé.
2 Gusti Yesus banjur ngandika marang wong-wong mau, " Apa kowe padha ora weruh iku kabeh? Satemen-temene pituturKu marang kowe: Ing kene ora bakal ana watu siji-sijia kang tetep ana ing watu liyane, kang ora bakal dibubuhake.
3 Nalika Panjenengané lenggah ing gunung Zaitun, para sakabaté padha sowan ing ngarsané piyambakan lan matur, "Kandhanana, kapan iku bakal kelakon?" lan apa sing bakal dadi tandha rawuh Panjenengan, lan pungkasaning donya?
4 Gusti Yésus terus ngomong marang murid-muridé: “Kowé digatèkké, aja nganti ana wong sing nasarké kowé.
5 Awit akèh wong sing bakal teka nganggo jenengku lan ngomong: Aku iki Kristus; lan bakal nasaraké wong akèh.
6 Kowé bakal krungu bab perang lan kabar-kabar bab perang.
7 Awit bangsa bakal nglawan bangsa, lan kraton nglawan karajan, lan bakal ana pailan, pageblug lan lindhu ing pirang-pirang panggonan.
8 Kabèh kuwi dadi wiwitané kasusahan.
9 Ing kono bakal padha masrahaké kowé supaya padha nandhang sangsara lan bakal matèni kowé, lan kowé bakal disengiti déning kabèh bangsa marga saka jenengku.
10 Ing wektu iku, akèh wong bakal padha sesrawungan, lan bakal padha ngulungaké siji lan sijiné, lan padha sengit-sinengitan.
11 Lan akèh nabi palsu bakal muncul lan bakal nasaraké wong akèh.
12 Lan amarga duraka saya akeh, katresnane wong akeh bakal dadi adhem.
13 Nanging sing sapa mantep nganti tekan wekasan, iku bakal slamet.
14 Lan Injil Kratoné bakal kawartakaké ing salumahing bumi dadi paseksi marang kabèh bangsa; banjur wekasane bakal teka.
15 Mulané, nèk kowé weruh sing nistha sing ngrusak, sing diomongké karo nabi Dhanièl, ngadeg ing panggonan sing suci, (sapa sing maca kudu ngerti.)
16 Banjur wong-wong sing ana ing Yudéa padha ngungsia menyang pagunungan.
17 Wong sing ana ing payon aja mudhun njupuk barang saka omahé.
18 Lan wong kang ana ing pategalan aja bali njupuk sandhangane.
19 Lan bilai wong kang ngandheg lan kang padha nyusoni ing wektu iku!
20 Nanging ndedongaa supaya anggonmu mlayu ora ing mangsa adhem utawa ing dina Sabat.
21 Awit ing wektu kuwi bakal ana kasusahan sing gedhé, sing durung tau kelakon wiwit wiwitané jagat nganti saiki, lan ora bakal kelakon.
22 Lan manawa dina-dina iku ora dicekak, ora ana wong siji-sijia kang bakal slamet.
23 Yèn ana wong kandha marang kowé: Lah, Kristus ana ing kéné, utawa ana ing kana; percaya ora.
24 Awit bakal ana Kristus palsu lan nabi-nabi palsu sing bakal njedhul lan bakal nduduhké tanda-tanda lan mukjijat-mukjijat. satemah, manawa bisa, padha ngapusi wong-wong pilihan.
25 Lah, Aku wis ngandhani kowé sadurungé.
26 Mulané, nèk wong-wong kandha marang kowé: Delengen, Panjenengané ana ing ara-ara samun! aja metu: lah, iku ana ing kamar rahasia; percaya ora.
27 Kayadene bledheg saka wetan lan sumunar nganti tekan kulon; Mangkono uga tekane Putraning Manungsa.
28 Amarga ing ngendi papan dununge mayit, ing kono manuk garudha padha nglumpuk.
29 Sanalika sawise kasusahan ing dina iku srengenge bakal dadi peteng, lan rembulan ora bakal padhang, lan lintang-lintang bakal tiba saka ing langit, lan panguwasa ing langit bakal gonjang-ganjing.
30 Banjur bakal katon tandha Putraning Manungsa ing swarga, lan kabeh suku ing bumi bakal padha sedhih, lan bakal weruh Putraning Manungsa rawuh nitih méga ing swarga kanthi pangwasa lan kamulyan sing gedhé.
31 Lan Panjenengané bakal ngutus para malaékaté kanthi swarané kalasangka kang banter, lan bakal padha nglumpukaké para pepilihané saka kéblat papat, saka pojoking langit tekan pojok sisih liyané.
32 Saiki sinaua pasemon bab wit anjir; Nalika pangené isih alus lan metu godhongé, kowé ngerti yèn wis cedhak mangsa panas.
33 Mengkono uga kowé, nèk kowé weruh kuwi kabèh, ngertia nèk wis cedhak, wis ana ing ngarep lawang.
34 Satemené Aku pitutur marang kowé: Generasi iki ora bakal sirna, nganti kabèh mau kelakon.
35 Langit lan bumi bakal sirna, nanging tembung-Ku ora bakal sirna.
36 Nanging bab dina lan wektu iku ora ana wong siji-sijia sing ngerti, para mulékat ing swarga uga ora, kajaba mung Bapakku.
37 Nanging kaya jamané Nuh, semono uga tekané Putrané Manungsa.
38 Sabab padha kaya nalika sadurunge banjir, padha mangan lan ngombe, omah-omah lan omah-omah, nganti dina Nuh lumebet ing prau,
39 Lan ora ngerti nganti banjir teka lan nyirnakake wong kabeh; Mangkono uga tekane Putraning Manungsa.
40 Banjur bakal ana wong loro ana ing pategalan; sing siji bakal digawa, sijiné ditinggal.
41 Wong wadon loro bakal nggiling gilingan; sing siji bakal digawa, sijiné ditinggal.

42 Mulané pada waspada, awit kowé ora ngerti wektuné Gustimu bakal teka.
43 Nanging ngertia iki, nèk sing nduwé omah ngerti wayahé jam pira maling bakal teka, mesthi dhèwèké bakal waspada lan ora nglilani omahé dibongkar.
44 Mulané kowé uga pada siyaga, awit Anaké Manungsa bakal teka ing wektu sing ora mbok sangka.
45 Sapa sing dadi abdi sing setya lan wicaksana, sing didadèkké pangwasané bendarané kanggo ngekèki mangan ing wektuné?
46 Begja abdiné sing nduwé omah ketemu karo sing nduwé penggawéné.
47 Satemené Aku pitutur marang kowé: Panjenengané bakal nguwasani kabèh barang darbéné.
48 Nanging nèk slaf sing jahat kuwi ngomong ing njero ati: Gustiku ora bakal teka.
49 Lan bakal miwiti matèni kanca-kancané, lan mangan lan ngombe karo wong mendem;
50 Sing nduwé abdi kuwi bakal teka ing dina sing ora dikarepké, lan ing wektu sing ora dingertèni.
51 Wong mau bakal dicekel lan diwènèhi panduman bebarengan karo wong-wong lamis.

BAB 25

1 Ing kono Kratoné Swarga bakal diumpamakké karo prawan sepuluh, sing padha njupuk diyané lan metu methukaké mantèn lanang.
2 Lan lima padha wicaksana, lan lima bodho.
3 Wong-wong sing bodho padha nggawa diyané, nanging ora nggawa lenga.
4 Nanging wong-wong sing wicaksana padha nggawa lenga ing wadhahé karo diyané.
5 Nalika mantèn lanang leren, kabèh padha ngantuk lan turu.
6 Bareng tengah wengi ana wong nguwuh: “Lah, mantèn lanang teka! lungaa nemoni Panjenengane.
7 Prawan-prawan mau banjur padha tangi, lan padha nyepakaké lampuné.
8 Wong bodho banjur matur marang para wong wicaksana: “Aku wenehi lengamu; kanggo lampu kita padha mati.
9 Nanging para wong wicaksana mangsuli, pangandikané, "Ora mangkono; supaya ora nyukupi kanggo aku lan kowé, nanging lungaa menyang sing dodol, tuku kanggo awakmu dhéwé.
10 Nalika padha lunga tuku, mantèn lanang teka; lan wong-wong sing wis siyap padha mlebu ing omah-omah karo dheweke.
11 Sawuse mangkono prawan-prawan liyane padha teka lan matur, "Gusti, Gusti, mugi karsaa kabukak!"
12 Nanging Panjenengané mangsuli, "Satemené Aku pitutur marang kowé, Aku ora wanuh marang kowé."
13 Mulané pada waspada, awit kowé ora ngerti dinané lan wektuné Putrané Manungsa bakal rawuh.
14 Awit Kratoné Swarga kuwi kaya wong sing lunga menyang negara sing adoh, sing nimbali para abdiné lan masrahké barang-barangé.
15 Lan sing siji diparingi limang talenta, sing siji loro, lan sijiné siji. kanggo saben wong miturut sawetara kabisan; lan enggal tindake.
16 Wong sing tampa limang talenta banjur lunga lan dedagangan karo dhuwit sing padha, lan entuk limang talenta liyane.
17 Mangkono uga wong kang tampa loro, iya tampa loro.
18 Nanging sing tampa siji lunga lan ndhudhuk ing bumi, lan ndhelikake dhuwite bendarane.
19 Ora let suwé, sing nduwèni slaf mau teka lan ngétung.
20 Wong sing tampa limang talenta banjur teka nggawa limang talenta liyané, lan matur: "Gusti, kula panjenengan pasrahaken gangsal talenta.
21 Gustiné ngandika marang wong mau, "Inggih, abdi ingkang sae lan setya.
22 Wong kang tampa rong talenta banjur marani lan matur: “Gusti, Paduka maringi kula kalih talenta.
23 Gustiné terus ngomong marang wongé: “Iya, abdi sing apik lan setya! sira wis setya marang sathithik, Ingsun bakal ndhatengake sira dadi panguwaos ing samubarang.
24 Wong kang tampa siji talenta banjur marani lan kandha, "Gusti, kawula sumerep, bilih panjenengan punika tiyang ingkang keras, panèn wonten ing pundi-pundi mboten panjenengan sebar, lan ngumpulaken ing pundi-pundi ingkang mboten panjenengan sebar.
25 Aku banjur wedi, banjur ndhelikake talentamu ing lemah.
26 Gustiné banjur ngandika marang wong mau, "Heh, abdi sing ala lan kesed, kowé wis ngerti nèk aku ngenèni sing dudu aku nyebar, lan aku ngetokké panggonan sing dudu aku nyebar.
27 Mulané kowé kuduné nglebokké dhuwitku marang wong-wong sing ngijol-ijoli, lan sakwisé aku teka, aku bakal nampa dhuwitku nganggo riba.
28 Mulané jupukna talenta kuwi saka wongé, wènèhna marang sing duwé sepuluh talenta.
29 Awit saben wong sing wis nduwé bakal dikèki, lan bakal nduwé lubèr, nanging sing ora nduwé bakal disingkirké.
30 Lan uncalna abdi kang ora ana gunane menyang ing pepeteng njaba: ing kono bakal nangis lan keroting untu.
31 Nalika Putraning Manungsa rawuh ing kamulyane, lan kabeh malaekat suci karo Panjenengane, banjur bakal lenggah ing dhampar kamulyane.
32 Lan sakèhé bangsa bakal diklumpukaké ing ngarsané, lan Panjenengané bakal misahaké siji karo sijiné, kaya pangon sing misahaké wedhus-wedhusé karo wedhus jawa.
33 Wedhus-wedhus mau ditata ing sisih tengené, nanging wedhus berok ing sisih kiwané.
34 Banjur Sang Raja bakal ngandika marang wong-wong sing ana ing sisih tengené: Ayo, para rahayu saka Ramaku, padha tampa warisan Kraton sing wis dicawisaké kanggo kowé wiwit jagad iki digawé.
35 Awit nalika Aku ngelih, kowé padha maringi mangan marang Aku;
36 Aku wuda, kowé padha nyandhangi Aku.
37 Banjur wong-wong mursid bakal mangsuli marang Panjenengané, matur, Gusti, nalika kita sumerep Panjenengan keluwen, lan maringi panganan? utawa ngelak, banjur menehi ngombe?
38 Kapan awaké déwé weruh kowé dadi wong manca, terus dienggoni? utawa wuda, lan sampeyan disandhangi?
39 Utawa kapan aku weruh kowé lara utawa dikunjara, banjur padha nekani kowé?

40 Lan Sang Prabu bakal mangsuli lan ngandika marang wong-wong mau, Satemené Aku pitutur marang kowé, Satemené kowé wis padha nindakake kanggo salah siji saka sadulur-Ku sing paling asor iki, sampeyan wis nindakake iku kanggo Aku.
41 Banjur bakal ngandika marang wong-wong sing ana ing sisih kiwa, "Heh, para wong sing kena ing ipat-ipat, padha sumingkira saka ing Aku menyang ing geni langgeng, sing dicawisaké kanggo Iblis lan para malaékaté."
42 Awit nalika Aku ngelih, kowé ora padha mènèhi mangan marang Aku.
43 Aku iki dadi wong manca, nanging kowé ora nampani Aku; Aku wuda, kowé ora nyandhangi Aku.
44 Banjur bakal padha mangsuli marang Panjenengané, matur, Gusti, nalika kita weruh Panjenengan keluwen, utawa ngelak, utawa wong manca, utawa wuda, utawa lara, utawa ing pakunjaran, lan ora ngladosi Panjenengan?
45 Panjenengané banjur bakal paring wangsulan marang wong-wong mau, pangandikané, "Satemené Aku pitutur marang kowé: Saupama kowé ora nindakake iku marang salah siji sing asor dhéwé iki, kowé iya ora nindakake iku marang Aku."
46 Lan wong-wong iki bakal lumebu ing paukuman langgeng, nanging wong-wong mursid bakal mlebu ing urip langgeng.

BAB 26

1 Sakwisé Gusti Yésus rampung ngomongké kuwi mau kabèh, Dèkné terus ngomong marang murid-muridé:
2 Kowé padha ngerti nèk rong dina wis riyaya Paskah, lan Putraning Manungsa bakal kaulungaké kanggo kasalib.
3 Para pangareping imam lan para ahli Torèt lan para pinituwaning bangsa Yahudi banjur padha nglumpuk ana ing gedhongé Imam Agung, kang aran Kayafas.
4 Lan padha rembugan arep nyekel Gusti Yesus kanthi cidra lan mateni.
5 Nanging wong-wong padha kandha, "Aja ing dina riyaya, supaya ora ana gegeran ing antarane wong-wong."
6 Nalika Yésus ana ing Bétani, ing omahé Simon sing lara kusta,
7 Ana wong wadon sowan ing ngarsané, nggawa kothak alabaster isi lenga jebad sing larang banget, banjur diesokaké ing sirahé, nalika Panjenengané lenggah dhahar.
8 Bareng murid-muridé weruh kuwi, padha nepsu, pangucapé, "Apa gunané mbuang-buang kuwi?"
9 Amarga lenga jebad iki bisa didol larang lan diwènèhaké marang wong miskin.
10 Bareng Gusti Yésus pirsa bab iku, Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Yagéné kowé padha ngganggu wong wadon iku?" amarga dheweke wis nindakake pakaryan sing becik marang aku.
11 Amarga wong miskin tansah ana ing antaramu; nanging Aku ora tansah .
12 Amarga dheweke ngesokake lenga lenga iki ing awakku, mula dheweke nindakake kanggo nguburku.
13 Satemené Aku pitutur marang kowé: Ing ngendi waé Injil iki kawartakaké ing salumahing bumi, uga bakal dikabaraké bab sing ditindakaké déning wong wadon iki kanggo pangéling-élingé.
14 Salah siji saka murid rolas, jenengé Yudas Iskariot, marani para pangareping imam.
15 Lan ngandika marang wong-wong mau, Apa sampeyan arep menehi kula, lan Aku bakal masrahaké marang kowé? Lan padha prajanjian karo telung puluh dhuwit slaka.
16 Wiwit wektu iku wong mau ngupaya wektu kanggo ngulungaké Panjenengané.
17 Ing dina kapisan riyaya Roti Tanpa Ragi, para sakabat padha sowan ing ngarsané Gusti Yésus lan matur marang Panjenengané, "Ing ngendi kowé arep nyawisaké Paskah?"
18 Panjenengané banjur ngandika, " Lungaa menyang kutha menyang wong kang kaya mangkono iku, lan kandhaa marang wong iku: Guru ngandika: Wektuku wis cedhak; Aku bakal ngrayakake Paskah ing omahmu karo para sakabatku.
19 Para sakabat banjur padha nindakake kaya kang wus kadhawuhake dening Gusti Yesus. lan padha nyawisake Paskah.
20 Bareng wis soré, Panjenengané lenggah karo sakabat rolas.
21 Nalika padha mangan, Panjenengané ngandika, " Satemené Aku pitutur marang kowé, sing siji saka kowé bakal ngulungaké Aku."
22 Wong-wong mau padha sedhih banget, banjur padha matur marang Panjenengané, "Apa aku iki Gusti?"
23 Panjenengané banjur ngandika, " Sapa sing nyelupaké tangané karo Aku ing mangkok, iku bakal ngulungaké Aku."
24 Putraning Manungsa tindak, kaya kang katulisan bab Panjenengané, nanging bilai wong kang dadi margané Putraning Manungsa kaulungaké! luwih becik tumrap wong iku, manawa ora lair.
25 Yudas, kang ngulungaké Panjenengané, mangsuli: "Guru, aku iki?" Panjenengané banjur ngandika marang wong mau, Panjenengan wis ngandika.
26 Nalika lagi padha mangan, Gusti Yesus mundhut roti, mberkahi roti iku, banjur nyuwil-nyuwil lan diparingake marang para sakabate, pangandikane, " Tampanana, mangana; iki awakku.
27 Panjenengané banjur mundhut tuwung, saos sokur, banjur diparingaké marang wong-wong mau, pangandikané, " Padha ngombéa;
28 Amarga iki getihku, yaiku getihing prajanjian anyar, sing kawutahake kanggo wong akeh kanggo pangapuraning dosa.
29 Nanging Aku pitutur marang kowé: Aku ora bakal ngombé saka woh anggur iki, nganti dina nalika Aku ngombe anyar karo sampeyan ing Kratoning RamaKu.
30 Sawisé padha ngidungaké kidung pamuji, banjur padha menyang ing gunung Zaitun.
31 Gusti Yesus banjur ngandika marang wong-wong mau, " Ing bengi iki kowe kabeh bakal padha kecuwan marga saka Aku, amarga ana tulisan mangkene: Ingsun bakal mateni pangon, lan wedhus-wedhuse pepanthan bakal padha buyar."
32 Nanging sawisé Aku tangi menèh, Aku bakal ndhisiki kowé menyang Galiléa.
33 Pétrus mangsuli lan ngandika marang Panjenengané, "Sanadyan wong kabeh padha kesandhung marga saka Panjenengan, nanging aku ora bakal gelo."
34 Gusti Yésus semaur: Satemené Aku pitutur marang kowé: Bengi iki, sakdurungé jago kluruk, kowé bakal nyélaki Aku ping telu.

35 Pétrus ngandika marang Panjenengané, "Sanadyan aku
kudu mati bebarengan karo kowé, nanging aku ora bakal
nyélaki kowé." Mangkono uga pangandikane para sakabat
kabeh.
36 Gusti Yésus nuli rawuh karo wong-wong mau menyang
sawijining panggonan kang aran Getsemani, sarta ngandika
marang para sakabaté, " Lungguha ana ing kéné, nalika
Aku lunga ndedonga ing kana."
37 Panjenengané banjur ngajak Pétrus lan anaké Zébédéus
loro, banjur sedhih lan sedhih banget.
38 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau:
Nyawaku sedhih banget, nganti mati.
39 Panjenengané banjur tindak rada adoh, banjur sujud lan
ndedonga, " Dhuh, Rama kawula, manawi saged, tuwung
punika karsaa sumingkir saking kawula.
40 Panjenengané banjur marani para sakabaté, lan ketemu
padha turu, lan ngandika marang Pétrus, " Apa, sampeyan
ora bisa tangi karo Aku siji jam?
41 Padha ngati-ati lan ndedongaa, supaya kowé aja nganti
kena ing panggodha.
42 Panjenengané tindak manèh kang kaping pindhoné, lan
ndedonga, pangandikané, " Dhuh, Rama kawula, manawi
tuwung punika boten saged sirna saking Kawula, kajawi
Kawula ngunjuk, karsa Paduka ingkang katindakaken."
43 Banjur teka lan ketemu padha turu maneh, amarga
mripate abot.
44 Panjenengané banjur nilar wong-wong mau, banjur
tindak manèh lan ndedonga kaping teluné, kanthi tembung
sing padha.
45 Panjenengané banjur marani para sakabaté lan ngandika
marang wong-wong mau, " Padha turua lan ngaso.
46 Ngadega, ayo padha mangkat, lah, wong kang bakal
ngulungake Aku wis cedhak.
47 Nalika Panjenengané isih ngandika, Yudas, salah siji
saka sakabat rolas, teka, karo wong akèh kang nggawa
pedhang lan penthung, saka para pangareping imam lan
para pinituwaning bangsa Yahudi.
48 Saiki wong sing ngulungaké Panjenengané mènèhi
tandha marang wong-wong mau, pangandikané, "Sapa sing
dakambungi, ya iku wongé.
49 Sakwisé kuwi wongé terus mara nang nggoné Gusti
Yésus lan ngomong: “Guru! lan diambungi.
50 Gusti Yésus terus ngomong marang wongé: “ Sadulur,
kowé kok teka? Banjur padha teka lan nyekel Gusti Yésus
lan nyekel Panjenengané.
51 Lah, salah siji saka wong-wong sing mèlu Gusti Yésus
njulungi astané, ngunus pedhangé, lan disabetké abdiné
Imam Agung, lan nutup kupingé.
52 Gusti Yésus terus ngomong marang wongé, "
Pedhangmu pasangen menèh nang panggonané, awit
sakèhé wong sing nyekel pedhang bakal mati nganggo
pedhang."
53 Apa kowé mikir nèk Aku saiki ora bisa ndedonga
marang Bapakku, lan saiki Panjenengané bakal maringi
aku mulékat luwih saka rolas legion?
54 Nanging kapriyé anggoné kayektènan ing Kitab Suci,
yèn kudu kelakon mangkono?
55 Ing wektu iku Gusti Yesus ngandika marang wong akeh:
" Apa kowe padha teka kaya maling nggawa pedhang lan
penthung arep nyekel Aku? Saben dina Aku lungguh karo
kowé memulang ana ing Padaleman Suci, nanging kowé
padha ora nyekel Aku.
56 Nanging iki kabèh kelakon, supaya kayektènan sing
ditulis déning para nabi. Banjur kabeh sakabat nilar
Panjenengane, lan mlayu.
57 Wong-wong sing nyekel Gusti Yésus banjur nggawa
Yésus menyang Imam Agung Kayafas, ing kono para ahli
Torèt lan para pinituwa padha nglumpuk.
58 Nanging Pétrus ngetutké Yésus saka kadohan nganti
tekan gedhongé Imam Gedé, terus mlebu lan njagong karo
para peladèn, arep weruh apa sing wis rampung.
59 Para pangareping imam, para pinituwa, lan kabèh
Mahkamah Agama padha nggolèki paseksi palsu tumrap
Gusti Yésus, supaya bisa matèni Yésus.
60 Nanging ora nemu siji-sijia. Ing pungkasan teka loro
saksi palsu,
61 Lan ngandika, "Wong iki ngandika, Aku bisa ngrusak
Pedalemané Allah lan mbangun ing telung dina."
62 Imam Agung banjur jumeneng sarta ngandika marang
Panjenengané, "Apa kowé ora mangsuli apa-apa?" Apa
kang dadi seksi tumrap kowe?
63 Nanging Gusti Yésus meneng waé. Imam Agung banjur
ngandika marang Panjenengané, "Aku supaos kowé demi
Allah sing urip, supaya kowé ngandhani aku, apa kowé iku
Kristus, Putraning Allah."
64 Gusti Yésus semaur: “ Kowé wis ngomong: Nanging
Aku pitutur marang kowé: Saiki kowé bakal weruh Anaké
Manungsa lenggah ing sisih tengené Kang Mahakwasa lan
rawuh nitih méga ing swarga.
65 Imam Agung banjur nyuwèk-nyuwèk pangagemané,
kandha, "Panjenengané wis nyenyamah marang Gusti
Allah." Apa perlu maneh saksi? Lah, saiki kowé padha
krungu panyenyamahé.
66 Apa panemumu? Wong-wong mau padha mangsuli,
"Dheweke kapatrapan pati."
67 Banjur padha ngidoni raine lan digebugi; dene wong
liya-liyané napuk tangané,
68 Pangandikané, "Dhuh Kristus, wangsitaken dhateng
kawula sadaya, ingkang nggebag Paduka punika sinten?"
69 Pétrus lenggah ing njaba, ana ing plataran, lan ana
bocah wadon marani Pétrus lan matur, "Kowé uga mèlu
Yésus, wong Galiléa."
70 Nanging Gusti Yésus selak ana ing ngarepé wong-wong
kabèh, pangandikané, "Aku ora ngerti apa sing kok
omongké."
71 Lan nalika dheweke metu menyang teras, wanita liyane
weruh wong, lan ngandika marang wong-wong ing kono,
"Wong iki uga mèlu Yésus saka Nasarèt."
72 Lan banjur selak maneh karo sumpah, Aku ora wanuh
wong iku.
73 Ora let suwé wong-wong sing padha ngadeg ing kono
padha marani Pétrus lan matur marang Pétrus, "Sampeyan
uga salah siji saka wong-wong mau; awit omonganmu
ndadèkké kowé.
74 Banjur wiwit ngipat-ipati lan supaos, ngandika, Aku ora
wanuh wong iku. Lan sanalika jago kluruk.
75 Lan Pétrus kèlingan pangandikané Yésus, kang
ngandika marang Panjenengané, "Sadurungé jago kluruk,
kowé bakal nyélaki Aku ping telu." Banjur metu lan nangis
kelara-lara.

BAB 27

1 Bareng wis ésuk, kabèh pangareping imam lan para pinituwané bangsa Yahudi padha rembugan nglawan Yésus, arep matèni Panjenengané.
2 Sasampune punika Ida Sang Hyang Widi Wasa, Ida raris ngirid Ida lunga, tur kaserahang ring ajeng Gubernur Pontius Pilatus.
3 Yudas, kang ngulungaké Panjenengané, bareng weruh yèn Panjenengané wis kaukum, banjur mratobat lan mbalèkaké dhuwit telung puluh selaka marang para pangareping imam lan para pinituwa.
4 Pangandikané: Aku wis gawé dosa, merga ngulungaké getih sing ora salah. Wong-wong mau terus takon: “Iki apa ta? ndeleng sampeyan.
5 Dhuwit salaka mau banjur diuncalaké ana ing Padaleman Suci, banjur mangkat lan nggantung awaké dhéwé.
6 Para pangareping imam tumuli padha njupuk dhuwit slaka lan kandha, "Iki ora kena dilebokake ing pethi pisungsung, amarga iku regane getih."
7 Wong-wong mau banjur padha rembugan, nuli padha tuku palemahane tukang kundhi, kanggo ngubur wong liya.
8 Mulané pategalan mau nganti tekan sepréné diarani Tanah Getih.
9 Banjur kelakon apa sing diomongké karo nabi Yéremia, sing uniné ngéné: “Wong-wong kuwi ngetokké dhuwit telung puluh sekel slaka, regané wong sing diregani karo wong Israèl.
10 Wong-wong mau padha diwènèhaké kanggo pategalané tukang kundhi, kaya sing wis ditemtokaké déning Pangéran marang aku.
11 Gusti Yésus terus ngadek nang ngarepé gubernur lan gubernur terus takon: “Apa Kowé ratuné wong Ju? Gusti Yésus terus ngomong: “ Kowé ngomong ngono.
12 Nalika Panjenengané ditudhuh déning para pangareping imam lan para pinituwa, Panjenengané ora mangsuli apa-apa.
13 Pilatus banjur ngandika marang Panjenengané, "Apa Panjenengan ora krungu pira-pira prakara kang padha seksi marang Panjenengan?"
14 Panjenengané ora mangsuli sakecap; nganti gubernur gumun banget.
15 Nalika riyaya iku, gubernur biyasa ngluwari wong tawanan, sapa sing dikarepake.
16 Ing wektu kuwi, wong-wong kuwi nduwé tahanan sing terkenal, jenengé Barabas.
17 Nalika padha ngumpul, Pilatus ngandika marang wong-wong mau, "Sapa sing arep dakluwari?" Barabas utawa Gusti Yésus sing disebut Kristus?
18 Merga Panjenengané ngerti nèk wong-wong kuwi ngluwari dhèwèké merga meri.
19 Bareng wis lenggah ing kursi pangadilan, garwané banjur kongkonan matur marang panjenengané, pangandikané, "Kowé aja mèlu-mèlu karo wong mursid iku, awit ing dina iki aku nandhang sangsara akèh marga saka dhèwèké."
20 Nanging para pangareping imam lan para pinituwa padha mbujuk wong akeh, supaya njaluk Barabas lan nyirnakake Gusti Yesus.
21 Gubernur banjur ngandika marang wong-wong mau, "Sapa ing antarane wong loro iku sing arep dakluwari?" Wangsulane: Barabas.
22 Pilatus ngandika marang wong-wong mau, "Yèn mangkono, apa kang kudu daktindakaké marang Yésus, kang kasebut Kristus?" Kabèh padha matur marang Panjenengané, "Kasalib!"
23 Gubernur banjur ngandika, "Yagene, piala apa sing ditindakake?" Nanging wong-wong mau saya mbengok-mbengok, pangucapé, "Kasalib!"
24 Bareng Pilatus weruh yèn dhèwèké ora bisa menang apa-apa, nanging malah dadi ribut, banjur njupuk banyu lan wisuh asta ana ing ngarepé wong akèh, sarta ngandika, "Aku ora kaluputan saka getihé wong mursid iki.
25 Wong kabèh banjur padha mangsuli: "Rahipun mugi katumpes dhateng kula lan anak-anak kula!"
26 Barabas banjur diluwari kanggo wong-wong mau, lan nalika Gusti Yésus dipecuti, banjur dipasrahké supaya disalib.
27 Para prajurit gubernur banjur ngeteraké Gusti Yésus menyang gedhong pangadilan lan nglumpukaké prajurit kabèh.
28 Wong-wong mau nuli nguculi Panjenengané, sarta ngagem jubah abang.
29 Sawisé padha njalin makutha eri, banjur disèlèhaké ing mustakané, sarta ing astane tengené nganggo buluh, banjur padha sujud ing ngarsané lan moyoki Panjenengané, "Salam, Ratuné wong Yahudi!"
30 Wong-wong mau banjur ngidoni Panjenengané, tumuli njupuk buluh lan digebugi ing sirahé.
31 Sawisé moyoki Panjenengané, wong-wong mau banjur nyopot jubahé saka Panjenengané, lan nganggo sandhangané dhéwé, banjur digawa lunga kanggo disalib.
32 Nalika padha metu, padha nemoni wong Kirene, jenenge Simon.
33 Sakwisé tekan panggonan sing jenengé Golgota, tegesé panggonan tengkorak,
34 Wong-wong mau diwènèhi cuka sing dicampur karo uyah supaya diombé.
35 Wong-wong mau banjur nyalib Panjenengané lan ngedum-edum pangagemané nganggo undhi, supaya kayektènan kang kapangandikakaké déning nabi, mangkéné, "Sandhangan-Ku padha diedum-edum, lan jubah-Ku padha undhi."
36 Wong-wong mau banjur lungguh ngawasi Panjenengané ana ing kono;
37 Ing sirahé Gusti Yésus ditudhuh nganggo tulisan mengkéné, "Iki Yésus, ratuné wong Yahudi."
38 Banjur ana maling loro disalib bareng karo Panjenengané, siji ing tengen lan siji ing kiwa.
39 Wong-wong sing liwat kono pada moyoki Gusti Yésus karo nggoyang-goyangké sirahé.
40 Lan ngandika, "Sing mbubrah Padaleman Suci lan mbangun ing telung dina, slamet awakmu dhéwé." Nèk kowé Putrané Gusti Allah, mudhuna sangka kayu salib.
41 Mangkono uga para pangareping imam, bebarengan karo para ahli Toret lan para pinituwa, padha moyoki Gusti Yesus:
42 Panjenengané nylametaké wong liya; awake dhewe ora bisa nylametake. Menawa Panjenengané iku ratuné Israèl, sumadya mudhun saka ing salib, lan kita bakal padha precaya marang Panjenengané.
43 Panjenengané precaya marang Gusti Allah; Ayo diluwari saiki, yen dheweke kepéngin.

44 Maling-maling sing padha disalib bareng karo Panjenengané, padha ngolok-olok marang Panjenengané.
45 Wiwit jam nem salumahing bumi dadi peteng ndhedhet nganti jam sanga.
46 Kira-kira jam sanga, Gusti Yésus nguwuh sora, " Eli, Eli, lama sabakhtani?" tegesé: Dhuh Allah kawula, Dhuh Allah kawula, punapa Paduka nilar kawula?
47 Bareng krungu bab iku, ana wong sawatara kang padha ngadeg, banjur kandha, "Wong iki nimbali Élia."
48 Sanalika iku salah siji saka wong-wong mau banjur mlayu njupuk spons, diiseni cuka, dilebokaké ing wulu lan diombé.
49 Wong-wong liyané padha matur, "Wis, ayo padha weruh apa Élia bakal teka nylametaké Panjenengané."
50 Gusti Yésus mbengok menèh nganggo swara banter, terus seda.
51 Lah, geber ing Padaleman Suci suwèk dadi loro saka ndhuwur tekan ngisor; lan bumi gonjang-ganjing, lan watu-watu ambruk;
52 Lan kuburan-kuburan padha mbukak; lan akeh badan suci sing padha turu padha tangi,
53 Sawisé Panjenengané wungu, banjur metu saka kuburan, banjur lumebu ing kutha suci lan ngatonaké wong akèh.
54 Nalika komandhané lan wong-wong sing padha karo Panjenengané, kang padha njaga Gusti Yésus, weruh lindhu lan apa sing wis kelakon, padha wedi banget, matur, "Satemene iki Putraning Allah."
55 Ing kono akèh wong wadon kang padha nyawang kadohan, kang padha ndhèrèkaké Yésus saka Galiléa, ngladosi Panjenengané.
56 Ing antarané ana Maria Magdalena, Maria ibuné Yakobus lan Yosès, lan ibuné anak-anaké Zébédéus.
57 Bareng wis soré ana wong sugih teka saka Arimatea, jenengé Yusuf, sing uga muridé Yésus.
58 Panjenengané banjur marani Pilatus lan nyuwun layoné Gusti Yésus. Pilatus banjur dhawuh supaya layoné diulungaké.
59 Sawisé Yusuf njupuk layoné, banjur dibungkus nganggo mori resik.
60 Nuli diselehake ing kuburane dhewe kang anyar, kang wus katata ing watu, banjur nggulungake watu gedhe menyang lawanging pasarean, banjur lunga.
61 Lan ing kono Maryam Magdalena lan Maryam liyane padha lungguh ing ngarepe pasarean.
62 Ésuké, sakwisé dina pacawisan, para pengarepé imam lan para Farisi pada teka nang nggoné Pilatus.
63 Kandhané, "Gusti, kawula sami kepéngin bilih tiyang ingkang ngapusi punika nalika taksih gesang ngandika: Sawisé telung dina Aku bakal tangi manèh."
64 Mulané prentaha supaya kuburané diresiki nganti telung dina, supaya murid-muridé aja ing wayah wengi lan nyolong wong-wong mau, lan kandhaa marang wong-wong: Panjenengané wis wungu saka ing antarané wong mati.
65 Pilatus banjur ngandika marang wong-wong mau, "Kowé padha duwe jaga.
66 Wong-wong mau banjur padha mangkat lan njaga kuburané, watuné dicencang, lan banjur dipasang jaga.

BAB 28

1 Bareng dina Sabat wis rampung, ing dina kapisan minggu wis ésuk, Maryam Magdaléna lan Maryam sijiné padha teka niliki pasaréan.
2 Lah, ana lindhu gedhe, kanggo Malaékaté Pangéran mudhun saka swarga, lan teka lan nggulungake watu saka lawang, lan lungguh ing ndhuwur.
3 Pasuryané kaya kilat, lan pangagemané putih kaya salju.
4 Para penjaga padha gumeter, lan padha kaya wong mati amarga wedi marang Panjenengané.
5 Malaékat mau banjur ngandika marang wong-wong wadon mau, "Aja padha wedi, awit aku ngerti yèn kowé padha nggolèki Yésus, kang kasalib."
6 Panjenengané ora ana ing kéné, awit wis wungu, kaya sing dipangandikakaké. Ayo, delengen panggonane Gusti.
7 Lan enggal lungaa lan kandhaa marang para muridé, yèn Panjenengané wis wungu saka ing antarané wong mati; Lah, Panjenengané ndhisiki kowé menyang Galiléa; ana ing kono kowé bakal padha ndeleng Panjenengané.
8 Wong-wong kuwi enggal-enggal budal saka kuburan karo wedi lan bungah banget. lan mlayu nggawa kabar marang murid-muridé.
9 Lan nalika padha lunga ngandhani para sakabaté, lah, Gusti Yésus methukaké wong-wong mau, ngandika, " Salam!" Wong-wong mau banjur padha sowan lan nyepengi sikilé lan nyembah marang Panjenengané.
10 Gusti Yesus banjur ngandika marang wong-wong mau, " Aja padha wedi: lungaa marang para sadulur-Ku, supaya padha menyang Galiléa, lan ing kana bakal padha ndeleng Aku."
11 Nalika padha lunga, ana wong jaga kang padha teka ing kutha kono lan nyritakaké marang para pangareping imam sabarang kang kelakon.
12 Lan nalika padha ngumpul karo para pinituwa, lan padha rembugan, padha menehi dhuwit akeh kanggo prajurit.
13 Pangandikané, "Kandhaa, para sakabaté padha teka ing wayah bengi lan nyolong Panjenengané nalika aku padha turu."
14 Lan manawa iki krungu gubernur, aku bakal mbujuk dheweke lan njamin sampeyan.
15 Wong-wong mau banjur njupuk dhuwit lan nindakake apa sing diwulangaké marang wong-wong mau.
16 Para sakabat sawelas banjur padha mangkat menyang Galiléa, menyang gunung kang wus katetepakaké déning Yésus.
17 Bareng padha ndeleng Panjenengané, banjur padha sujud marang Panjenengané, nanging ana kang mangu-mangu.
18 Gusti Yesus banjur rawuh lan ngandika marang wong-wong mau, pangandikane: Kabeh panguwasa ing swarga lan ing bumi kaparingan marang Aku.
19 Mulané, lungaa lan wulanganė sakèhé bangsa, baptisa ing asmané Sang Rama lan Sang Putra lan Sang Roh Suci.
20 Mulakna wong-wong mau nindakké kabèh sing wis Dakdhawuhaké marang kowé, lan Aku bakal nunggal karo kowé salawas-lawasé, nganti tumeka ing wekasaning jaman. Amin.

Injil Markus

BAB 1

1 Iki wiwitané Injilé Yésus Kristus, Putrané Gusti Allah;
2 Kaya kang katulisan ana ing kitab para nabi: Lah, Ingsun
ngutus utusaningSun ndhisiki Panjenengane, kang bakal
nyawisake dalanira ana ing ngarepira.
3 Swara wong sing nguwuh-uwuh ing ara-ara samun:
Padha nyiapana dalan kanggo Gusti, dalane lurusana!
4 Yohanes mbaptis ana ing ara-ara samun lan martakaké
baptisan pamratobat kanggo pangapuraning dosa.
5 Wong-wong ing tanah Yudéa kabèh lan wong-wong ing
Yérusalèm padha sowan marang ing ngarsané Yésus, sarta
padha dibaptis ana ing bengawan Yarden, ngakoni dosané.
6 Nabi Yokanan ngagem wulu unta lan sabuk kulit ing
bangkekan; lan mangan walang lan madu alas;
7 Panjenengané banjur martakaké, pangandikané, "Wonten
tiyang ingkang langkung kuwaos ngungkuli kula, lajeng
wonten ingkang ngungkuli kula, tali sepatunipun kula
mboten pantes tumungkul nguculi."
8 Aku wis mbaptis kowé nganggo banyu, nanging
Panjenengané bakal mbaptis kowé nganggo Roh Suci.
9 Nalika samana Yésus rawuh saka Nasarèt ing tanah
Galiléa lan dibaptis déning Yohanes ana ing Yarden.
10 Sanalika Panjenengané mentas saka ing banyu, weruh
langit menga lan Roh kaya manuk dara tumedhak marang
Panjenengané.
11 Nuli ana swara saka ing swarga, pangandikané, "Kowé
iku Putraningsun kang daktresnani, kang dadi renaning
penggalihé Panjenengan."
12 Sakwisé kuwi Roh Sutyi terus nuntun wongé nang ara-
ara samun.
13 Lan ing kono ana ing ara-ara samun patang puluh dina,
digodha dening Iblis; lan karo kewan galak; lan para
malaékat padha ngladosi Panjenengané.
14 Sawisé Yohanes dilebokaké ing pakunjaran, Yésus
rawuh ing Galiléa, martakaké Injil Kratoné Allah.
15 Lan ngandika, " Wektune wis kelakon, lan Kratoning
Allah wis cedhak. Padha mratobata lan pracaya marang
Injil."
16 Nalika lagi mlaku ing pinggir tlaga Galiléa,
Panjenengané pirsa Simon lan Andréas, saduluré, padha
nglabuhaké jala ing sagara, amarga padha nelayan.
17 Gusti Yesus banjur ngandika marang wong-wong mau,
" Mburi Aku, lan Aku bakal nggawe sampeyan dadi
nelayan manungsa."
18 Sakwisé kuwi wong-wong terus ninggal jalané lan mèlu
Gusti Yésus.
19 Bareng wis rada adoh saka kono, Panjenengané pirsa
Yakobus anaké Zébédéus lan Yohanes saduluré, kang
padha ana ing prau lagi ndandani jalané.
20 Sakwisé kuwi Gusti Yésus terus nimbali murid-muridé,
terus pada ninggalké Zebédéus bapakné nang prau karo
para buruhé, terus mèlu Gusti Yésus.
21 Lan padha menyang Kapernaum; Lan ing dina Sabat
Panjenengané banjur lumebet ing papan pangibadah lan
memulang.
22 Wong-wong padha nggumun banget marang piwulangé,
amarga Panjenengané mulangi wong-wong mau kaya sing
nduwé wewenang, ora kaya para ahli Torèt.
23 Ing papan pangibadah kono ana wong sing kesurupan
roh jahat. lan dheweke sesambat,
24 Pangandikané, "Ayo padha waé! Apa urusanku karo
kowé, hé, Yésus wong Nasarèt? Apa kowé teka arep
numpes aku? Kawula mangertos bilih Paduka punika,
Kang Mahasuci, Allah.
25 Gusti Yésus terus ngomong: " Menenga lan metua!"
26 Lan nalika roh najis nyuwek-nyuwek lan nguwuh-uwuh
kanthi swara sora, banjur metu saka wong.
27 Wong kabèh padha gumun, nganti padha takon-tinakon,
"Apa iki?" doktrin anyar apa iki? Amarga kanthi
panguwasa, dheweke malah ndhawuhi roh-roh jahat, lan
padha manut marang Panjenengane.
28 Sakwisé kuwi, kabaré Dèkné terus nyebar nang sak
bawah Galiléa.
29 Sawisé padha metu saka papan pangibadah, padha
mlebu ing omahé Simon lan Andréas, bebarengan karo
Yakobus lan Yohanes.
30 Nanging ibuné somahé Simon lagi lara mriyang, banjur
padha nyritakaké marang Panjenengané.
31 Panjenengané banjur nyelaki lan nyekel tangané wong
wadon mau, nuli ngangkat. Lan sanalika mriyang dheweke
ilang, lan dheweke ngladeni wong-wong mau.
32 Ing wayah soré, nalika srengenge wis surup, wong-
wong sing lara lan wong sing kesurupan sétan digawa nang
nggoné Gusti Yésus.
33 Kabèh kutha padha nglumpuk ana ing ngarep lawang.
34 Panjenengané banjur nyarasaké wong akèh kang lara
warna-warna, sarta nundhungi sétan akèh; lan ora nglilani
sétan-sétan ngomong, amarga padha wanuh marang
Panjenengané.
35 Ésuké, ésuké Gusti Yésus terus tangi, lunga sangka
panggonan sing sepi lan ndedonga.
36 Simon lan wong-wong sing padha ndhèrèkaké padha
ngetutaké Panjenengané.
37 Bareng wis ketemu, banjur padha matur marang
Panjenengané, "Wong kabèh padha nggolèki
Panjenengan."
38 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau,
" Ayo padha menyang kutha-kutha ing sacedhake, supaya
Aku uga martakaké ana ing kono, amarga iku Aku teka
metu."
39 Gusti Yésus terus nggelarké kabar kabungahané nang
sinaguk-sinaguk wong-wong nang bawah Galiléa lan
nundhung sétan-sétan.
40 Lan ana wong lara lara sowan marang Panjenengané,
nyuwun marang Panjenengané, sujud lan matur marang
Panjenengané, "Nèk kowé kersa, kowé bisa nambani aku."
41 Gusti Yésus nduwé welas asih, nuli ngacungaké astané,
ndemèk wongé, sarta ngandika, " Aku gelem; dadi resik.
42 Sawisé ngandika, lara kusta banjur ilang, lan dhèwèké
najis.
43 Wongé terus dikongkon lunga.
44 Panjenengané banjur ngandika marang Panjenengané, "
Kowé ora omong apa-apa marang sapa waé, nanging
lungaa, tuduhna awakmu dhéwé marang imam, lan saosna
apa sing didhawuhaké déning Musa kanggo najismu,
minangka paseksi tumrap wong-wong mau."
45 Nanging wong mau banjur metu lan wiwit nyritakake
babagan iki lan nyebarake prekara kasebut ing saindenging
jagad, nganti Gusti Yesus ora bisa lumebu ing kutha kanthi
terang-terangan maneh, nanging ana ing njaba ana ing
papan-papan sepi.

BAB 2

1 Sawisé sawetara dina Gusti Yésus lumebu ing
Kapernaum manèh; lan ana rame yen dheweke ana ing
omah.
2 Sanalika akèh wong kang padha nglumpuk, nganti ora
ana papan kanggo nampani wong-wong mau, ora ana ing
ngarep lawang;
3 Wong-wong mau padha sowan ing ngarsané, nggawa
wong lumpuh, sing digawa wong papat.
4 Lan amarga padha ora bisa nyedhaki Panjenengane
amarga wong akeh, padha mbukak payon ing panggonane
Gusti Yesus, lan sawise dibongkar, padha ngudhunake
paturon kang lara lumpuh.
5 Bareng Gusti Yesus mirsa imane wong-wong mau,
Panjenengane banjur ngandika marang wong lumpuh mau,
" He, anakku, dosamu kaapura."
6 Nanging ana ahli Torèt sawetara sing lungguh ing kono
lan mikir ing atiné,
7 Yagéné wong iki kok nyenyamah? Sapa sing bisa
ngapura dosa kajaba mung Gusti Allah?
8 Sakwisé kuwi Gusti Yésus ngerti nèk wong-wong kuwi
pada mikir kaya ngono, mulané Dèkné terus ngomong:
" Yagéné kowé padha mikir kaya ngono ing sajroning
atimu?
9 Endi sing luwih gampang ngomong marang wong
lumpuh: Dosamu wis diapura; utawa kandha: Ngadega,
paturonmu angkaten lan lumakua?
10 Nanging supaya kowé ngerti nèk Anaké Manungsa
nduwèni pangwasa ngapura dosa ing bumi, (Gusti Yésus
kandha marang wong lumpuh mau:)
11 Aku pitutur marang kowé, tangia, paturonmu angkaten
lan muliha menyang omahmu.
12 Sakwisé kuwi Gusti Yésus terus tangi, ngangkat
paturoné lan lunga nang ngarepé wong-wong kuwi. Mulané
wong-wong pada nggumun kabèh, terus pada ngluhurké
Gusti Allah, karo ngomong: "Aku ora tau weruh sing kaya
ngono.
13 Panjenengané banjur tindak manèh ing pinggir segara;
Wong kabèh banjur padha sowan ing ngarsané Gusti Yésus,
sarta Panjenengané banjur memulang.
14 Nalika Panjenengané liwat, Panjenengané pirsa Lewi
anaké Alfeus lungguh ing kantor bea, banjur ngandika
marang wong, " Mèlua Aku." Panjenengané banjur
jumeneng lan ndhèrèkaké Panjenengané.
15 Nalika Gusti Yesus lenggah dhahar ana ing omahe, akeh
juru-mupu-beya lan wong-wong dosa padha njagong
bebarengan karo Gusti Yesus lan para sakabate, amarga
ana wong akeh lan padha ndherekake Panjenengane.
16 Para ahli Torèt lan para Farisi weruh Gusti Yésus
mangan karo juru-mupu-mupu-mupu-mupu-mupu-mupu-
mupu-mupu-mupu-mu-beya lan wong-wong dosa, banjur
padha matur marang para sakabaté, "Kadospundi dene
Panjenengané kok bisa mangan lan ngombé bebarengan
karo juru-mupu-beya lan wong dosa?"
17 Bareng Gusti Yésus midhanget bab iku, Panjenengané
ngandika marang wong-wong mau, " Wong sing waras ora
mbutuhaké dhokter, nanging sing lara.
18 Murid-muridé Yohanes lan murid-muridé wong Farisi
padha pasa, terus pada teka lan takon marang Gusti Yésus:
"Yagéné murid-muridé Yohanes lan para Farisi pada pasa,
nanging murid-muridmu ora pasa?
19 Gusti Yesus banjur ngandika marang wong-wong mau,
" Apa wong-wong ing kamar mantèn bisa pasa nalika
mantèn lanang ana karo wong-wong mau?" salawasé ana
mantèn lanang, ora bisa pasa.
20 Nanging bakal tumeka ing dinané mantèn lanang bakal
kapundhut saka ing antarané wong-wong mau, banjur
padha pasa ing dina iku.
21 Ora ana wong siji-sijia sing njahit klambi anyar ing
klambi sing lawas, nanging sing anyar sing isiné bakal
ngrusak sing lawas, lan suwèké saya tambah parah.
22 Lan ora ana wong sing nglebokaké anggur anyar
menyang gendul lawas, supaya anggur anyar bakal nyuwek
gendul, lan anggur tumpah, lan gendul bakal rusak,
nanging anggur anyar kudu dilebokake ing gendul anyar.
23 Ing dina Sabat Panjenengané tindak liwat pategalan
gandum; lan para sakabaté wiwit, nalika padha lunga, mèlu
gandum.
24 Wong-wong Farisi terus takon marang Gusti Yésus:
"Lah, kenèng apa wong-wong kuwi pada nglakoni apa sing
ora ditindakké ing dina Sabat?
25 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau,
" Apa kowé durung tau maca apa sing ditindakaké déning
Dawud, nalika butuh lan keluwen, lan wong-wong sing
padha ndhèrèkaké?"
26 Kepriyé dhèwèké lumebu ing Pedalemané Allah nalika
jamané Imam Agung Abyatar, lan mangan roti sesaosan,
sing ora kena dipangan, kajaba kanggo para imam, lan uga
diparingaké marang wong-wong sing padha ndhèrèkaké?
27 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau,
" Sabbat iku digawé kanggo manungsa, dudu manungsa
kanggo dina Sabat.
28 Mulané Putraning Manungsa iku uga Gustiné dina Sabat.

BAB 3

1 Gusti Yésus terus mlebu nang sinaguk menèh. lan ing
kono ana wong sing tangane garing.
2 Wong-wong padha ngati-ati, apa Panjenengané bakal
nambani wong ing dina Sabat; supaya padha nyalahake
Panjenengane.
3 Gusti Yésus terus ngomong marang wong sing tangané
garing: " Ngadega!"
4 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau,
" Apa diparengaké nindakaké kabecikan ing dina Sabat,
utawa nindakaké piala?" kanggo nylametake urip, utawa
mateni? Nanging padha meneng.
5 Bareng Panjenengané mirsani wong-wong mau kanthi
nepsu, sedhih amarga atiné wong-wong mau, banjur
ngandika marang wong mau: " Tanganmu athungna!"
Tangané diuluraké, lan tangané waras kaya tangan sijiné.
6 Wong-wong Farisi banjur padha metu, lan sanalika iku
padha rembugan karo wong-wong Hérodians nglawan
Yésus, kepriyé anggoné arep nyirnakaké Panjenengané.
7 Nanging Ida Hyang Yesus miwah parasisian Idane lunga
ka sagara.
8 Lan saka Yérusalèm, saka Iduméa lan saka sabrangé
Yarden; Wong-wong ing sakubengé Tirus lan Sidon, wong
akèh, padha krungu bab kang katindakaké déning
Panjenengané, banjur padha sowan ing ngarsané.
9 Panjenengané banjur ngandika marang para sakabaté,
supaya ana prau cilik, marga saka akèhé wong akèh,
supaya Panjenengané aja nganti ngempet.

10 Amarga Panjenengané wis nyarasaké wong akèh; nganti padha dhesek-dhesek ndemek Panjenengane, sakehe wong kang nandhang wewelak.
11 Lan roh-roh najis, nalika padha ndeleng Panjenengané, padha sumungkem ana ing ngarsane lan nguwuh-uwuh, "Panjenengan punika Putraning Allah."
12 Gusti Yésus terus ngongkon wong-wong mau supaya aja pada ngerti.
13 Panjenengané banjur minggah ing gunung lan nimbali sapa sing dikarepaké, banjur padha sowan ing ngarsané.
14 Panjenengané nuli milih wong rolas, supaya padha bebarengan karo Panjenengané, lan supaya padha dikongkon martakaké.
15 Lan nduwèni pangwasa nambani lelara lan nundhung sétan.
16 Simon banjur dijenengi Pétrus;
17 Yakobus anaké Zébédéus lan Yohanes seduluré Yakobus; Wong-wong mau dijenengi Boanerges, tegesé: Anak-anak gludhug.
18 Andréas, Filipus, Bartoloméus, Matius, Tomas, Yakobus anaké Alféus, Tadéus lan Simon wong Kanaan.
19 Lan Yudas Iskariot, sing uga ngulungaké Panjenengané, lan padha mlebu ing omah.
20 Lan wong akeh padha ngumpul maneh, nganti padha ora bisa mangan roti.
21 Bareng kanca-kancané padha krungu bab iku, banjur padha metu arep nyekel Panjenengané, amarga padha kandha, "Dheweke ora sah."
22 Para ahli Torèt kang padha teka saka Yérusalèm padha kandha, "Panjenengané kepanjingan Bèlzebul, lan Panjenengané nundhungi sétan marga saka panggedhéning sétan."
23 Panjenengané banjur nimbali wong-wong mau lan ngandika nganggo pasemon, " Kadospundi Iblis saged nundhung Iblis?"
24 Nèk sakwijiné krajan kuwi pecah, Kratoné kuwi ora bakal lestari.
25 Lan nèk ana omah sing pecah, omah kuwi ora isa tetep.
26 Nèk Sétan nglawan awaké déwé lan mèlu-mèlu, wong kuwi ora bisa tahan, nanging wis entèk-entèké.
27 Ora ana wong kang bisa lumebu ing omahe wong rosa lan ngrampas barang darbeke, kajaba wong kang rosa mau banjur ditaleni dhisik; banjur bakal ngrusak omahe.
28 Satemené Aku pitutur marang kowé: Sakabehing dosa bakal diapura marang para putraning manungsa, lan panyenyamah kang bakal padha nyenyamah.
29 Nanging sing sapa nyenyamah marang Roh Suci, ora bakal diapura, nanging kena paukuman sing langgeng.
30 Amarga padha kandha, "Dheweke kepanjingan roh jahat."
31 Ing kono para sadulur lan ibuné padha teka, ngadeg ing njaba, kongkonan nimbali Yésus.
32 Wong akèh padha lungguh ing sakiwa-tengené Panjenengané, banjur padha matur marang Panjenengané, "Lah, ibumu lan sadulur-sadulurmu ana ing njaba padha nggoleki kowé."
33 Panjenengané banjur paring wangsulan, pangandikané, " Sapa ibuku lan sadulur-sadulurku?"
34 Panjenengané banjur mirsani wong-wong kang padha lungguh ing sakiwa-tengené, banjur ngandika, " Inggih ibu saha sadhèrèk-sadhèrèk-Ku!"
35 Awit sapa sing nglakoni kersané Gusti Allah, kuwi sedulurku lanang lan wadon lan ibuku.

BAB 4

1 Panjenengané banjur wiwit memulang manèh ana ing sapinggiring sagara. lan kabeh wong akeh padha ana ing pinggir segara ing dharatan.
2 Panjenengané banjur paring piwulang bab akèh marang wong-wong mau nganggo pasemon.
3 Rungokna; Lah, ana sing nyebar nyebar nyebar.
4 Nalika lagi nyebar, ana sing tiba ing pinggir dalan, lan manuk-manuk ing awang-awang padha teka lan numpes.
5 Ana uga sing tiba ing lemah sing watu-watu, sing lemahé ora akèh. lan sanalika iku thukul, amarga ora ambane lemah.
6 Nanging bareng srengéngé wis wungu, dadi garing. Lan amarga ora ana oyod, banjur garing.
7 Ana sing tiba ing antarané eri, lan eri mau thukul nganti mati, nganti ora metu wohé.
8 Lan liyane tiba ing lemah apik, lan metokaké woh sing thukul lan saya akeh; lan nglairake, ana sing telung puluh, ana sing sawidak, lan ana sing satus.
9 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Sapa sing duwé kuping kanggo ngrungokake, ngrungokna."
10 Nalika Panjenengané piyambakan, para sakabaté rolas padha takon marang Panjenengané bab pasemon mau.
11 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Kowé padha kaparingan kawruh bab wewadining Kratoné Allah, nanging marang wong-wong kang ana ing njaba, iku kabèh katindakaké nganggo pasemon.
12 Supaya padha ndeleng, nanging ora weruh; lan krungu padha krungu, nanging ora ngerti; supaya aja padha mratobat, lan dosane bakal diapura.
13 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Apa kowé padha ora ngerti pasemon iki?" Lah kapriyé kowé bisa ngerti sakèhé pasemon?
14 Sing nyebar nyebar pangandika.
15 Lan iki wong-wong ing pinggir dalan, ing ngendi pangandika nyebar; Nanging bareng padha krungu, Iblis enggal teka lan nyopot pangandika kang kasebar ing atiné.
16 Lan iki uga sing disebar ing lemah watu; kang, nalika padha krungu pangandika, enggal nampa karo bungah;
17 Lan ora nduwé oyod ing awaké dhéwé, mulané tetep mung sedhela.
18 Lan iki sing disebar ing eri; kayata krungu tembung,
19 Lan keprihatinan ing donya iki, lan cidrane kasugihan, lan pepénginaning barang-barang liya sing mlebu, nyenyet pangandikané, temahan ora metokaké woh.
20 Lan iki sing disebar ing lemah apik; kang padha ngrungokaké pangandikané, banjur nampani lan metokaké woh, ana sing tikel telung puluh, ana sing tikel sawidak, ana sing tikel satus.
21 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Apa digawa diyan kanggo dilebokake ing ngisor gantang utawa ing ngisor amben?" lan ora kanggo nyetel ing candlestick?
22 Awit ora ana barang sing ndhelik sing ora bakal kacethakaké; lan ora ana barang sing didhelikake, nanging bakal teka ing luar negeri.
23 Nèk nduwé kuping kanggo ngrungokké, ngrungokké.

24 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Padha ngati-ati apa sing kokrungu: kanthi ukuran apa sing kok lakoni, iku bakal diukur kanggo kowé;
25 Awit sapa sing nduwé, bakal dikèki, lan sing ora nduwé, malah sing diduwèni bakal dijupuk.
26 Gusti Yésus terus ngomong: " Kratoné Gusti Allah kuwi kaya wong sing nyebar wiji ing lemah.
27 Lan kudu turu lan tangi rina wengi, lan wiji bakal thukul lan thukul, ora ngerti carane.
28 Amarga bumi metokaké wohé dhéwé; kawitan lading, banjur kuping, sawise jagung lengkap ing kuping.
29 Nanging nèk wohé wis metu, dhèwèké langsung nglebokké arit, awit wis teka.
30 Panjenengané banjur ngandika, " Kratoné Allah padha arep padha karo apa?" utawa karo apa mbandhingake?
31 Iku kaya wiji sawi, sing, nalika disebar ing bumi, luwih sithik tinimbang kabeh wiji sing ana ing bumi.
32 Nanging bareng wis kasebar, banjur thukul lan dadi luwih gedhe tinimbang kabeh tetuwuhan, lan thukul pang-pange kang gedhe. supaya manuk-manuk ing awang-awang padha manggon ana ing sangisoring ayang-ayangane.
33 Lan nganggo pasemon akeh sing kaya mengkono, Panjenengané paring pangandika marang wong-wong mau, kaya sing bisa dirungokaké.
34 Nanging tanpa pasemon Panjenengané ora ngandika marang wong-wong mau;
35 Ing dina iku, bareng wis soré, Yésus kandha marang wong-wong mau, " Ayo padha nyabrang."
36 Sakwisé wong okèh mau dikongkon lunga, Gusti Yésus terus digawa nang prau. Lan uga ana kapal cilik liyane karo dheweke.
37 Banjur ana prahara gedhe, lan ombake nempuh prau nganti kebak.
38 Gusti Yésus terus turu ing guling ing mburiné prau.
39 Panjenengané banjur wungu lan ndhawuhi angin, sarta ngandika marang sagara, " Tenang! Angine banjur leren, banjur dadi ayem banget.
40 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Yagéné kowé padha wedi? Kowé kok ora pretyaya?
41 Wong-wong pada wedi banget lan pada takon marang sakpada-pada: "Wong iki sapa, déné angin lan segara padha manut marang Panjenengané?

BAB 5

1 Banjur padha nyabrang ing sabranging sagara, ing tanahe wong Gadara.
2 Bareng Panjenengané minggah saka ing prau, banjur ana wong kang kasurupan roh jahat saka ing pasaréan.
3 Kang manggon ana ing kuburan; lan ora ana wong siji-sijia kang bisa nangkep Panjenengane, sanadyan nganggo rante.
4 Amarga wis kerep diikat nganggo blenggu lan rante, rante dicopot lan blenggune dicegat, lan ora ana wong siji-sijia kang bisa nikungi dheweke.
5 Lan rina wengi tansah ana ing pagunungan lan ing pasarean, nguwuh-uwuh lan nyuwil-nyuwil awake nganggo watu.
6 Nanging bareng weruh Gusti Yésus saka kadohan, banjur mlayu nyembah marang Panjenengané.
7 Lan padha nguwuh-uwuh kanthi swara sora, "Apa urusanku karo kowé, dhuh Yésus, Putraning Allah Kang Mahaluhur?" Aku supaos kowé demi Allah, supaya kowé aja nyiksa aku.
8 Amarga Panjenengané ngandika marang Panjenengané, " Heh roh najis, metu saka wong iku!"
9 Gusti Yésus terus takon: " Sapa jenengmu? Atur wangsulane, pangandikane: "Nama kula Legion, awit kula kathah.
10 Panjenengané banjur nyuwun banget marang Panjenengané, supaya wong-wong mau aja didhawuhi lunga saka ing kono.
11 Ing sacedhake gunung ing kono ana babi-babi sing padha mangan.
12 Kabèh sétan-sétan padha nyuwun marang Panjenengané, pangandikané, "Kula mugi karsaa mlebet ing babi-babi wau, supados kula sami lumebet ing babi-babi punika."
13 Banjur Yésus nglilani wong-wong mau. Dhemit-dhemit mau banjur padha metu lan mlebu ing babi-babi mau, lan sapi-sapi mau padha mlayu banter-banter mudhun ing jurang menyang ing sagara, (kira-kira ana rong ewu);
14 Wong-wong sing padha mangan babi-babi mau banjur padha mlayu lan nyritakaké bab iku ana ing kutha lan ing désa-désa. Lan padha metu kanggo ndeleng apa sing wis rampung.
15 Wong-wong mau padha sowan ing ngarsané Gusti Yésus lan weruh wong kang kapanjingan sétan, kang kepanjingan legiun, lagi lungguh, salin lan waras, banjur padha wedi.
16 Wong-wong sing weruh lelakon kuwi terus ngomongké bab kelakuané wong sing kesurupan sétan lan bab babi-babi mau.
17 Wong-wong mau banjur padha ndedonga marang Panjenengané, supaya lunga saka ing tanah kono.
18 Bareng wis minggah ing prau, wong kang kapanjingan sétan nyuwun supaya Panjenengané nunggil karo Yésus.
19 Nanging Gusti Yésus ora nglilani wongé, nanging dipangandikani, " Kowé muliha menyang omahé kanca-kancamu, lan critakna marang wong-wong mau, apa sing wis ditindakaké déning Gusti marang kowé lan welas-asihé marang kowé."
20 Panjenengané banjur mangkat lan wiwit martakaké ana ing Dékapolis, bab apa sing wis ditindakaké déning Yésus marang dhèwèké, lan kabèh wong padha gumun.
21 Nalika Yésus nyabrang manèh kanthi prau menyang sabrang, akèh wong kang padha nglumpuk, lan Panjenengané ana ing sacedhake sagara.
22 Lan, lah, ana salah siji saka pangareping papan pangibadah, jeneng Yairus; Bareng weruh wong mau, banjur sumungkem ing sampéyané.
23 Lan nyuwun banget marang Panjenengané, pangandikané, "Anakku wadon sing isih cilik wis arep mati. lan dheweke bakal urip.
24 Gusti Yésus terus mèlu wongé. Wong akèh padha ngetutaké Panjenengané lan ngebaki Panjenengané.
25 Lan ana wong wadon sing lara metu getihé rolas taun.
26 Lan wis nandhang sangsara akeh saka akeh dokter, lan wis ngentekake kabeh duweke, nanging ora waras apa-apa, malah saya tambah parah.
27 Bareng krungu bab Gusti Yésus, wong wadon mau banjur nyedhaki wong akèh ing buri lan ndemèk jubahé Yésus.
28 Amarga dheweke kandha, "Yen aku mung ndemek sandhangane, aku bakal waras."

29 Sanalika sumbering getihe dadi garing; lan dheweke rumangsa wis waras saka pageblug.
30 Gusti Yésus enggal-enggal pirsa ing sariranè dhéwé yèn ana kautaman kang metu saka Panjenengané, banjur minger ana ing satengahing wong akèh lan ngandika, " Sapa sing ndemèk sandhanganku?"
31 Para sakabaté padha matur marang Panjenengané, "Kowé mirsani wong akèh padha ngempet-empetaké Panjenengané, lan Panjenengan banjur takon: Sapa sing ndemèk Aku?"
32 Gusti Yésus terus mirsani mubeng-mubeng kanggo ndelok wong wadon sing nglakoni bab kuwi.
33 Nanging wong wadon mau kanthi wedi lan gumeter, amarga ngerti apa sing wis kelakon ana ing dheweke, banjur marani lan sujud ana ing ngarsane lan nyritakake kabeh sing bener.
34 Panjenengané banjur ngandika marang wong wadon mau: " Inggih, iman panjenengan sampun mitulungi panjenengan; lungaa kanthi tentrem lan waras saka pageblugmu.
35 Nalika Panjenengané isih ngandika, ana wong sawatara saka ing omahé panggedhéning papan pangibadah kang padha matur, "Anakmu wis mati.
36 Bareng Gusti Yésus midhanget pangandika kang kapangandikakaké, Panjenengané banjur ngandika marang panggedhéning papan pangibadah, " Aja wedi, mung pracayaa."
37 Panjenengané ora nglilani wong siji waé mèlu Yésus, kajaba Pétrus, Yakobus lan Yohanes, seduluré Yakobus.
38 Gusti Yésus terus tekan omahé penggedéné sinagogé, weruh wong-wong sing pada nangis lan sesambat banget.
39 Bareng wis mlebu, Panjenengané ngandika marang wong-wong mau, " Yagéné kowé padha ribut lan nangis?" bocah wadon iku ora mati, nanging turu.
40 Wong-wong mau padha nggeguyu Panjenengané. Nanging sakwisé wong-wong mau dikongkon metu, bapaké lan ibuné bocah wadon mau lan wong-wong sing padha ndhèrèkaké, banjur lumebu ing panggonane bocah wadon mau.
41 Gusti Yésus terus nyekel tanganė bocah wadon kuwi lan ngomong: " Talita cumi; tegesé: Bocah, Aku pitutur marang kowé, tangia.
42 Sanalika iku bocah wadon mau banjur tangi lan lumaku; amarga umure wis rolas taun. Lan padha gumun banget.
43 Gusti Yésus terus ngongkon wong-wong kuwi aja pada ngerti. lan dhawuh supaya diwenehi panganan.

BAB 6

1 Panjenengané banjur tindak saka ing kono lan menyang ing nagarané dhéwé; lan para sakabaté padha ndhèrèkaké Panjenengané.
2 Bareng dina Sabat wus tekan, Panjenengané wiwit memulang ana ing papan pangibadah, lan akèh wong kang padha ngrungokaké Panjenengané padha gumun, pangucapé, "Wong iki darbé saka ngendi?" Lan kawicaksanan apa sing diparingake marang Panjenengane, nganti mujijat-mujijat sing kaya mangkono iku ditindakake dening astane?
3 Apa iki dudu tukang kayu, anaké Maria, seduluré Yakobus, Yosès, Yudas lan Simon? lan apa ora sadulur-
sadulure ana ing kene? Lan wong-wong mau padha gelo marang Panjenengané.
4 Nanging Yésus ngandika marang wong-wong mau, " Nabi iku ora diajèni, nanging ana ing negarané dhéwé lan ing antarané kulawargané lan ing omahé dhéwé."
5 Ing kono Panjenengané ora bisa nindakaké mujijat, kajaba mung numpangi asta marang wong lara sawatara lan nyarasaké wong-wong mau.
6 Gusti Yésus nggumun merga ora pretyaya. Panjenengané banjur ngubengi désa-désa, memulang.
7 Panjenengané banjur nimbali sakabaté rolas, lan wiwit ngutus wong loro-lorone; lan diparingi panguwasa nglawan roh-roh jahat;
8 Lan padha didhawuhi supaya ora nggawa apa-apa ing perjalanan, kajaba mung teken; ora ana tas, ora ana roti, ora ana dhuwit ing dompete.
9 Nanging nganggo sandal; lan ora nganggo klambi loro.
10 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Ing ngendi waé kowé lumebu ing sawijining omah, manggona ing kono nganti kowé lunga saka kono."
11 Lan sapa waé sing ora nampani kowé lan ora ngrungokké kowé, samangsa kowé lunga saka kono, ketyepna lebu sing ana ing sangisore sikilmu kanggo paseksi tumrap wong-wong mau. Satemené Aku pitutur marang kowé: Ing dina pangadilan bakal luwih ènthèng tumrap Sodom lan Gomora katimbang karo kutha iku.
12 Wong-wong mau nuli padha metu lan martakaké yèn wong-wong kudu mratobat.
13 Lan padha nundhung dhemit akeh, lan njebadi karo lenga akeh wong lara, lan nambani wong-wong mau.
14 Lan Sang Prabu Hérodès krungu bab Panjenengané; (amarga jenengé wis sumebar:) banjur ngandika, "Yohanes Pambaptis wis wungu saka ing antarane wong mati, mulané ana mukjijat-mukjijat ana ing Panjenengané."
15 Liyané padha kandha, "Iku Élia." Ana maneh kang kandha, "Iku nabi, utawa kaya salah sawijining nabi."
16 Nanging nalika Hérodès krungu bab iku, banjur ngandika, "Iku Yohanes, sing dakpenggal sirahé: wis wungu saka ing antarane wong mati."
17 Merga Hérodès dhéwé sing ngongkon Yohanes nyekel Yohanes lan dipenjara merga Hérodias, garwané Filipus, seduluré.
18 Awit Yohanes wis ngomong marang Hérodès, "Kowé ora pareng nduwé bojoné sedulurmu."
19 Mulané Hérodias mèlu nglawan Yésus, mulané arep dipatèni. nanging dheweke ora bisa:
20 Merga Hérodès wedi marang Yohanes, merga ngerti nèk Yohanes kuwi wong bener lan suci, mulané Dèkné terus njaga dèkné. Lan nalika krungu Panjenengané, Panjenengané nindakaké akèh prakara, lan krungu Panjenengané kanthi bungah.
21 Bareng wis tekan dina kang trep, nalika Hérodès ing dina wiyosané nganakaké bujana kanggo para panggedhé, para panggedhé lan para panggedhé ing tanah Galiléa.
22 Bareng putriné Hérodias mau lumebu lan njogèd, lan gawé renaning Hérodès lan wong-wong sing padha lungguh bebarengan karo Panjenengané, Sang Prabu banjur ngandika marang bocah wadon mau, "Nyuwuna marang Aku apa waé sing kokkarepaké, aku bakal maringi kowé."
23 Panjenengané banjur supaos marang wong wadon mau, "Apa wae sing kokjaluk marang Aku, iku bakal Dakparingaké marang kowé, nganti saparone karajanku."

24 Wong wadon mau banjur metu lan matur marang ibuné, "Apa sing arep daksuwun?" Wong wadon mau banjur ngandika, "Siranė Yohanes Pembaptis."
25 Wong wadon mau banjur enggal-enggal lumebu ing ngarsané Sang Prabu sarta nyuwun, pangandikané, "Aku kepéngin, supaya kowé langsung mènèhi sirahé Yohanes Pembaptis nganggo wadhah."
26 Sang Prabu banjur sedhih banget; nanging marga saka supaos, lan marga saka wong-wong kang lenggah karo Panjenengané, Panjenengané ora bakal nolak dheweke.
27 Sang Prabu enggal-enggal utusan prajurit, lan dhawuh supaya sirahe digawa.
28 Sirahé digawa menyang wadhah lan diwènèhaké marang bocah wadon mau.
29 Bareng para sakabaté padha krungu bab iku, banjur padha teka njupuk layoné Gusti Yésus lan disarèkaké ing kuburan.
30 Para rasul banjur padha nglumpuk ana ing ngarsané Gusti Yésus lan nyritakaké samubarang kabèh, apa kang wus padha dilakoni lan apa kang wus padha diwulangaké.
31 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Ayo padha mrana menyang panggonan kang sepi, lan ngaso sadhela: amarga ana akèh wong sing padha teka lan padha lunga, lan padha ora ana wektu luang nganti mangan."
32 Lan padha mangkat menyang panggonan sepi numpak prau piyambak.
33 Wong-wong weruh wong-wong kuwi lunga, lan okèh wong sing wanuh marang Dèkné, mulané terus mlaku mlaku saka sakèhé kutha, ndhisiki wong-wong mau lan pada nglumpuk.
34 Bareng Yésus metu saka ing kono, mirsa wong akèh, mulané melasi banget marang wong-wong mau, amarga padha kaya wedhus kang ora duwé pangon.
35 Bareng wis awan, para sakabaté padha sowan ing ngarsané lan matur: "Panggonan iki sepi, lan wektuné wis suwé.
36 Wong-wong mau dikongkon lunga menyang désa-désa ing sakiwa-tengené lan ing désa-désa, tuku roti kanggo awaké dhéwé, amarga padha ora duwé apa-apa.
37 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, Padha wènèhana mangan. Wong-wong mau padha matur marang Panjenengané, "Punapa kula badhé tumbas roti kalih atus dinar saha dipun paringi mangan?"
38 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Kowé padha duwé roti pira?" lunga lan ndeleng. Lan nalika padha ngerti, padha matur: Lima, lan loro iwak.
39 Gusti Yésus terus ngongkon wong-wong pada njagong nang suket ijo rombongan.
40 Lan padha lungguh ing baris, atusan, lan seket.
41 Sawisé njupuk roti lima lan iwak loro mau, Panjenengané tumenga ing langit lan mberkahi, banjur nyuwil-nyuwil roti mau lan diparingaké marang para sakabaté supaya ditata ing ngarep. Iwak loro mau banjur diedum-edum marang wong-wong mau.
42 Kabeh padha mangan nganti wareg.
43 Wong-wong mau padha nglumpukaké turahané rolas wakul lan iwak-iwak mau kebak.
44 Lan sing padha mangan roti iku watara limang ewu wong.
45 Sakwisé kuwi Gusti Yésus terus ngongkon murid-muridé munggah prau, ndhisiki nang sebrang nang Bètsaida, sakwisé Dèkné ngongkon wong-wong kuwi lunga.
46 Sakwisé murid-muridé dikongkon lunga, Gusti Yésus terus budal nang gunung arep ndonga.
47 Bareng wis soré, prauné wis ana ing tengahé sagara, lan Panjenengané piyambakan ana ing dharatan.
48 Panjenengané mirsa wong-wong padha rekasa ndayung; awit anginé marani wong-wong mau, lan kira-kira jam 4 bengi Panjenengané marani wong-wong mau, mlaku-mlaku ing sandhuwuré sagara, arep nyabrang wong-wong mau.
49 Nanging bareng weruh Panjenengané lumaku ing sandhuwuré sagara, padha ngira yèn iku memedi, banjur padha bengok-bengok:
50 Amarga wong kabèh padha weruh Panjenengané, banjur padha trenyuh. Lan langsung ngandika karo wong-wong mau, lan ngandika marang wong-wong mau, padha dikuwataké, iki Aku; aja wedi.
51 Gusti Yésus terus minggah ing prau. anginé mandhek, lan wong-wong padha gumun banget lan gumun.
52 Wong-wong kuwi ora nggatèkké mukjijaté roti kuwi, awit atiné wis mantep.
53 Bareng wis padha nyabrang, padha tekan ing tanah Genesarèt, banjur nyabrang ing pasisir.
54 Bareng padha mangkat saka ing prau, banjur padha wanuh marang Panjenengané.
55 Wong-wong sing lara kuwi terus pada mlaku-mlaku nang sak kiwa-tengené kono.
56 Nang endi waé sing dileboni, ing désa-désa, utawa ing kutha-kutha, utawa ing désa-désa, wong-wong padha nyèlèhaké wong lara ana ing dalan-dalan, lan nyuwun supaya bisa ndemèk mung pinggiring jubahé;

BAB 7

1 Banjur wong-wong Farisi lan ahli Torèt sawatara saka Yérusalèm padha nglumpuk.
2 Bareng padha weruh murid-muridé sawetara mangan roti nganggo tangan najis, tegesé ora wisuh tangan, banjur padha nesu.
3 Amarga wong Farisi lan wong Yahudi kabeh, kajaba padha wisuh tangan asring, ora mangan, amarga padha netepi tradhisi para leluhur.
4 Lan yen padha teka saka pasar, kajaba wisuh, padha ora mangan. Lan isih akèh prekara-prekara liyané sing padha dicekel, kaya ngumbah mangkok, kuwali, wadhah tembaga lan meja.
5 Para Farisi lan ahli Torèt banjur padha takon marang Panjenengané, "Yagéné para sakabat Panjenengan ora padha nglakoni tradhisi para leluhur, nanging padha mangan roti tanpa wisuh tangan?"
6 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Satemené pamedhar wangsit Yésaya bab kowé, wong lamis, kaya kang katulisan, 'Bangsa iki ngajeni Aku nganggo lambé, nanging atiné adoh saka Aku.'
7 Nanging tanpa guna wong-wong padha nyembah marang Aku, mulangake pepakoning manungsa minangka piwulang.
8 Merga kowé padha nglirwakaké dhawuhé Gusti Allah, kowé padha netepi tradhisi manungsa, kaya ngumbah kuwali lan mangkok, lan liya-liyané sing kaya ngono kuwi kowé padha nglakoni.

9 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Pancen kowé padha nolak dhawuhé Allah, supaya kowé padha netepi tradhisimu dhéwé."
10 Sabab Musa ngandika, "Ngajènana bapakmu lan biyungmu." lan, Sing sapa ngipat-ipati bapa utawa biyunge, kudu mati!
11 Nanging kowé padha kandha, yèn ana wong kandha marang bapakné utawa biyungé, 'Kurbanan, tegesé, pisungsung, saka apa waé sing bisa dadi paédahku marang kowé; dheweke bakal bebas.
12 Lan sampeyan ora ngidini wong maneh nindakake apa-apa kanggo bapak utawa biyunge;
13 Mangkono pangandikane Gusti Allah ora ana gunane marga saka tradhisimu, kang padha koklakoni.
14 Sakwisé Dèkné nimbali wong-wong kabèh, Dèkné terus ngomong: " Kowé kabèh pada rungokna lan ngertia!
15 Ora ana barang sing metu saka njaba manungsa, sing mlebu ing njero wong bisa najis, nanging barang sing metu saka wong kuwi sing najiské manungsa.
16 Nèk ènèng kuping kanggo ngrungokké, ngrungokké.
17 Nalika Panjenengané lumebet ing omah saka wong akèh, para sakabaté padha takon marang Panjenengané bab pasemon mau.
18 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Apa kowé iya padha ora ngerti? Apa kowé padha ora sumurup, yèn samubarang kang metu saka njaba kang lumebu ing manungsa, iku ora bisa najisaké wong?
19 Amarga iku ora lumebu ing atine, nanging ing weteng, lan metu menyang wadhah, ngresiki kabeh panganan?
20 Panjenengané banjur ngandika, " Apa kang metu saka ing manungsa, iku kang gawé najis wong."
21 Awit saka ing njero, saka atiné manungsa, ana pikiran sing ala, laku jina, laku jina, matèni wong,
22 Maling, srakah, duraka, cidra, hawa nafsu, mripat kang ala, pitenah, gumunggung, bodho.
23 Kabèh piala kuwi asalé saka njero lan najiské manungsa.
24 Saka ing kono Panjenengané nuli jumeneng lan tindak menyang tlatahé kutha Tirus lan Sidon, banjur lumebu ing sawijining omah, lan karsané ora ana wong kang ngerti, nanging ora bisa ndhelik.
25 Merga ana wong wédok, sing anaké wadon kesurupan roh jahat, krungu bab Yésus, banjur marani lan sujud ing sampéyané.
26 Wong wédok kuwi wong Yunani, wong Sirofénisia. Lan dheweke nyuwun supaya Panjenengane nundhung dhemit saka anake wadon.
27 Nanging Gusti Yésus ngandika marang wong wadon mau, " Ayo supaya bocah-bocah wareg dhisik, amarga ora pantes njupuk roti kanggo anak-anake lan diuncalake marang asu."
28 Wangsulane wong wadon mau, "Inggih, Gusti, nanging asu-asu ing sangisore meja padha mangan remahane bocah-bocah."
29 Panjenengané banjur ngandika marang wong wadon mau, " Mulané, lungaa! Sétan wis metu saka anakmu.
30 Bareng wis tekan ing omahé, tinemu sétan wis metu, lan anaké wadon glethakaken ing paturon.
31 Lan maneh, saka ing wilayah Tirus lan Sidon, menyang Segara Galilea, liwat tengah wilayah Decapolis.
32 Wong-wong mau terus nggawa wong budheg lan bisu. lan padha nyuwun supaya numpangi astane marang dheweke.
33 Panjenengané banjur nyimpang saka ing antarané wong akèh, nuli nglebokaké drijiné ing kupingé, banjur ngidoni lan ndemèk ilaté;
34 Panjenengané nuli tumenga ing swarga, banjur nggresah, sarta ngandika marang Panjenengané, "Efata, tegesé: Mbukak!"
35 Sanalika kupingé kabukak, lan ilaté kenthel, lan ngomong kanthi cetha.
36 Gusti Yésus terus ngongkon wong-wong kuwi aja ngomong marang sapa-sapa.
37 Wong-wong padha nggumun banget, pangucapé, "Panjenengané nindakaké samubarang kabèh kanthi becik.

BAB 8

1 Nalika samana wong akeh banget lan padha ora duwe apa-apa, mulane Gusti Yesus nimbali para sakabate sarta ngandika:
2 Aku welas marang wong akeh, amarga saiki wis telung dina karo aku lan ora duwe apa-apa.
3 Manawa wong-wong mau padha Sunulungake menyang omahe dhewe-dhewe kanthi pasa, mesthi padha semaput ana ing dalan, amarga ana wong kang padha teka saka adoh.
4 Para sakabaté padha mangsuli marang Panjenengané, "Kadospundi tiyang ingkang saged maremaken roti wonten ing ara-ara samun punika?"
5 Gusti Yésus terus takon: " Kowé pada nduwé roti pira? Wong-wong mau padha matur, "Pitu."
6 Gusti Yésus terus ngongkon wong-wong pada linggih ing lemah. nuli diparingake marang wong akeh.
7 Lan padha duwe sawetara iwak cilik: lan banjur mberkahi, lan dhawuh kanggo ngatur uga kanggo wong-wong mau.
8 Wong-wong mau banjur padha mangan nganti wareg, turahane turahane diklumpukake pitung kranjang.
9 Wong-wong sing padha mangan kira-kira patang èwu, banjur dikongkon lunga.
10 Sakwisé kuwi Gusti Yésus terus numpak prau karo murid-muridé terus budal nang bawah Dalmanuta.
11 Wong-wong Farisi banjur padha marani Gusti Yésus lan padha takon-tinakon karo Panjenengané, nyuwun pratandha saka swarga, kanggo nyoba Panjenengané.
12 Panjenengané banjur nggresah jero lan ngandika, " Yagéné wong-wong iki padha golèk pratandha? Satemené Aku pitutur marang kowé: Ora ana pratandha marang wong-wong iki.
13 Panjenengané banjur nilar wong-wong mau, nuli minggah ing prau manèh, tindak menyang sabrang.
14 Saiki para sakabat padha lali ora nggawa roti, lan ing prau padha ora duwe luwih saka siji roti.
15 Panjenengané banjur paring piweling marang para sakabat, pangandikané, " Padha diwaspada, aja nganti raginé wong Farisi lan ragi Hérodès."
16 Wong-wong mau padha rembugan, pangucapé, "Iki amarga kita padha ora duwé roti."
17 Bareng Yésus pirsa, banjur ngandika marang wong-wong mau, " Yagéné kowé padha rembugan, merga kowé ora duwé roti?" kowe durung ngerti lan durung ngerti? atimu apa durung atos?
18 Apa kowé padha duwé mripat, ora weruh? lan duwe kuping, apa ora krungu? lan apa kowé ora éling?

19 Nalika aku nyuwil-nyuwil roti lima kanggo wong limang ewu, pinten wakul kebak isi turah-turahmu? Wong-wong mau padha matur marang Panjenengané, "Rolas."
20 Lan nalika pitung kanggo patang ewu, pinten wakul kebak ing recehan sampeyan ngumpulake? Wong-wong mau padha matur, "Pitu."
21 Gusti Yésus terus ngomong: “ Kowé kok ora ngerti?
22 Gusti Yésus terus tekan Bètsaida. lan padha nggawa wong wuta marang wong, lan nyuwun supaya ndemek wong.
23 Gusti Yésus terus nyekel tangané wong wuta kuwi lan digawa metu sangka kuta. lan nalika Panjenengané ngidoni mripaté, lan numpangi asta marang Panjenengané, Panjenengané banjur ndangu apa dhèwèké weruh apa-apa.
24 Panjenengané banjur tumenga lan ngandika, "Aku weruh wong mlaku-mlaku kaya wit-witan."
25 Sawisé iku Panjenengané numpangi asta manèh ing mripaté, banjur njalari wong mau tumenga, temah waras, lan bisa ndeleng saben wong kanthi cetha.
26 Panjenengané nuli ngutus wong mau menyang omahé, pangandikané, " Aja menyang kutha lan aja nyritakaké marang sapa waé ing kutha."
27 Gusti Yésus lan para muridé lunga menyang kutha-kutha Kaisaréa Filipi, lan ing dalan takon marang para sakabaté, "Kandhané wong-wong, Aku iki sapa?"
28 Wangsulané wong-wong: "Yohanes Pembaptis." lan liyane, Salah siji saka nabi.
29 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Nanging miturut kowé, Aku iki sapa?" Pétrus banjur mangsuli, "Panjenengan punika Sang Kristus."
30 Gusti Yésus terus ngongkon wong-wong kuwi aja ngomong marang sapa-sapa bab Panjenengané.
31 Panjenengané banjur wiwit memulang marang wong-wong mau, yèn Putraning Manungsa kudu nandhang sangsara akèh lan ditampik déning para pinituwa, para pangareping imam lan para ahli Torèt, banjur dipatèni, lan sawisé telung dina wungu manèh.
32 Wong mau terus ngomong terus terang. Lan Pétrus njupuk wong, lan wiwit nggegirisi.
33 Nanging nalika Panjenengané minger lan mirsani para sakabaté, Panjenengané banjur ndhawuhi Pétrus, pangandikané, " Sira lungaa ing mburiku, Iblis!
34 Sawisé nimbali wong akèh lan para sakabaté, Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Sapa waé sing arep mèlu Aku, nyingkur awaké dhéwé, manggul salibé lan mèlu Aku."
35 Sabab sing sapa arep nylametaké nyawané, bakal kelangan nyawané; Nanging sing sapa kelangan nyawane marga saka Aku lan marga saka Injil, iku bakal nylametake nyawane.
36 Apa gunané wong, nèk éntuk donya kabèh, nanging kelangan nyawané?
37 Utawa apa sing kudu diwènèhké wong kanggo ngijoli nyawané?
38 Mulané, sapa waé sing isin marang Aku lan pituturku ing antarané generasi sing laku jina lan dosa iki; Putraning Manungsa iya bakal isin marang Panjenengane, manawa Panjenengane rawuh ing kamulyane Ramane karo para malaekat suci.

BAB 9

1 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Satemené Aku pitutur marang kowé: Ing antarané wong-wong kang padha ngadeg ing kéné iki ana sawatara kang ora bakal mati, nganti padha weruh Kratoné Allah rawuh kanthi pangwasa."
2 Sawisé nem dina Gusti Yésus ngajak Pétrus, Yakobus lan Yohanes, nuntun murid-muridé munggah ing gunung sing dhuwur piyambakan.
3 Pangagemané mancorong, putih banget kaya salju; satemah ora ana juru wutuh ing bumi kang bisa putih.
4 Nabi Élia karo Nabi Musa padha ngatingal marang wong-wong mau lan padha rembugan karo Yésus.
5 Rasul Pétrus terus ngomong marang Gusti Yésus: “Guru, apiké awaké déwé nang kéné. siji kanggo kowé, siji kanggo Musa, lan siji kanggo Élia.
6 Amarga Panjenengané ora ngerti apa kang kudu diomongaké; amarga padha wedi banget.
7 Banjur ana méga sing ngayomi wong-wong mau, lan saka méga kuwi ana swara sing kandha, ”Iki Anakku sing tak trésnani.
8 Dumadakan, nalika padha ndeleng mubeng-mubeng, padha ora weruh wong menèh, kajaba Gusti Yésus karo piyambak.
9 Nalika padha mudhun saka ing gunung, Panjenengané paring dhawuh supaya aja nyritakaké marang sapa waé apa sing wis padha dideleng, nganti Putraning Manungsa wungu saka ing antarané wong mati.
10 Wong-wong mau padha netepi pangandika mau lan padha takon-tinakon apa tegesé tangi saka ing antarané wong mati.
11 Wong-wong mau padha takon marang Panjenengané, "Yagéné para ahli Torèt kandha yèn Élia kudu rawuh dhisik?"
12 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Élia pancèn rawuh dhisik lan mbalèkaké samubarang kabèh." lan kepriye katulisan bab Putraning Manungsa, manawa Panjenengane kudu nandhang sangsara akeh lan bakal diremehake.
13 Nanging Aku pitutur marang kowé: Élia pancèn wis teka, lan wong-wong mau wis nindakaké apa sing dikarepaké déning wong-wong mau, kaya sing wis ditulis bab dhèwèké.
14 Bareng wis tekan ing ngarsané para sakabaté, Panjenengané pirsa wong akèh kang padha ngrubung, lan para ahli Torèt padha rembugan karo wong-wong mau.
15 Sanalika wong kabèh padha weruh Panjenengané, padha gumun banget, lan padha mlayu marani Panjenengané lan ngaturaké salam marang Panjenengané.
16 Panjenengané banjur ndangu marang para ahli Torèt, "Apa kowé padha takon marang wong-wong mau?"
17 Lan salah siji saka wong akeh mangsuli lan matur, "Guru, aku wis nggawa anakku, sing kepanjingan roh bisu;
18 Lan ing ngendi wae sing dicekel dheweke, dheweke nyuwek-nyuwek, lan dheweke mbledhos, lan keroting untune, lan dadi lemes. lan padha ora bisa.
19 Paring wangsulane, pangandikane: “ He, wong kang ora pracaya, nganti pira suwene anggoningSun ana ing antaramu? nganti pira suwene anggonku nandhang sangsara marang kowe? gawanen marang aku.

20 Wong-wong mau terus digawa nang nggoné Gusti Yésus. banjur ambruk ing lemah, lan ngubengi umpluk.

21 Panjenengané banjur ndangu marang bapakné, " Sampeyan wis pira lawasé anggoné teka? Wangsulane: Saka bocah cilik.

22 Lan asring diuncalake menyang geni lan ing banyu, kanggo nyirnakake dheweke, nanging yen sampeyan bisa nindakake apa-apa, welasana lan tulungi aku.

23 Gusti Yésus terus ngomong: " Yèn kowé pretyaya, kabèh wong sing pretyaya kuwi isa waé.

24 Sakwisé kuwi bapaké bocahé terus mbengok lan ngomong karo nangis, "Gusti, kawula pitados! tulungana kawula kafir.

25 Bareng Gusti Yesus mirsa yen wong akeh padha mlayu-mlayu, Panjenengane nuli ndhawuhi dhemit mau, pangandikane: He, roh bisu lan budheg, Aku dhawuh marang kowe, metua saka ing kono, lan aja lumebu ing dheweke maneh.

26 Roh mau banjur nguwuh-uwuh lan nyuwil-nyuwil wong mau nganti metu saka ing kono. satemah akèh kang padha ngucap: Panjenengané wis mati.

27 Nanging Gusti Yésus terus nyekel tangané wong kuwi lan nangèkké. banjur jumeneng.

28 Bareng wis lumebet ing omah, para sakabaté padha takon piyambakan, "Yagéné awaké dhéwé ora bisa nundhungi dhèwèké?"

29 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Jenis iki ora bisa metu tanpa apa-apa, kajaba kanthi pandonga lan pasa."

30 Banjur padha mangkat saka ing kono lan ngliwati Galiléa; lan dheweke ora pengin wong ngerti.

31 Awit Gusti Yésus mulangi murid-muridé, ngomong: Anaké Manungsa wis dipasrahké marang tangané manungsa lan bakal dipatèni. lan sawisé dipatèni, ing telung dinané bakal tangi.

32 Nanging wong-wong mau ora ngerti apa sing diomongké kuwi, mulané pada wedi takon marang Gusti Yésus.

33 Panjenengané banjur tekan ing Kapernaum, lan nalika ana ing omah, Yésus ndangu marang wong-wong mau, " Apa sing padha kokrembug ana ing dalan?"

34 Nanging wong-wong mau meneng waé, merga ing dalan padha rembugan bab sapa sing kudu unggul.

35 Panjenengané banjur lenggah nuli nimbali sakabat rolas, sarta ngandika marang wong-wong mau, " Sapa waé sing kepéngin dadi luwih dhisik, mesthi dadi sing pungkasan lan dadi abdiné kabèh."

36 Panjenengané banjur njupuk bocah cilik lan dilebokake ing tengah-tengahé wong-wong mau, lan nalika dirangkul, banjur ngandika marang wong-wong mau:

37 Sapa waé sing nampa anak sing kaya ngono kuwi atas jenengku, kuwi nampa Aku, lan sing sapa nampani Aku, kuwi dudu Aku, nanging sing ngutus Aku.

38 Nabi Yokanan banjur mangsuli, pangandikané, "Guru, kawula sami sumerep tiyang ingkang nundhung dhemit atas asma Paduka, nanging boten mèlu kita, lajeng kawula parengaken, awit boten mèlu kita."

39 Nanging Gusti Yésus terus ngomong: " Aja kok larang, awit ora ènèng wong sing nindakké mukjijat atas jenengku, sing bisa ngomong ala marang Aku.

40 Sabab sapa kang ora nglawan kita, iku ana ing pihak kita.

41 Sapa waé sing ngekèki kowé ngombé banyu sak gelas nganggo jenengku, merga kowé dadi kagungané Kristus, Aku pitutur marang kowé: Satemené Aku pitutur marang kowé, ora bakal kelangan ganjarané.

42 Lan sing sapa nyinggung salah siji saka bocah-bocah cilik iki sing pracaya marang Aku, luwih becik dheweke digantung watu panggilingan ing gulune, banjur dicemplungake ing sagara.

43 Yèn tanganmu dadi sandhungan, kethoken, luwih becik kowé lumebu ing urip kanthi cacad, ketimbang karo tangan loro dibuwang menyang neraka, ing geni sing ora bakal sirep.

44 Ing panggonan sing cacingé ora mati, lan geniné ora sirep.

45 Lan manawa sikilmu dadi sandhungan, kethoken: luwih becik kowe lumebu ing urip pincang, ketimbang karo sikilmu kacemplungake menyang neraka, ing geni sing ora bakal sirep.

46 Ing panggonan sing cacingé ora mati, lan geniné ora sirep.

47 Lan manawa mripatmu gawe sandhungan, copota: luwih becik kowe lumebu ing Kratoning Allah kanthi mripat siji, ketimbang nganggo mripat loro nanging kacemplungake ing geni naraka.

48 Ing panggonan sing cacingé ora mati, lan geniné ora sirep.

49 Awit saben wong bakal diuyah nganggo geni, lan saben kurban bakal diuyah nganggo uyah.

50 Uyah kuwi apik, nanging nèk uyah wis dadi asin, apa kowé bakal nggawé uyah? Padha duwe uyah ing awakmu, lan padha rukuna.

BAB 10

1 Panjenengané banjur jumeneng saka ing kono lan rawuh ing tlatah Yudéa ing sabrangé Kali Yardèn; lan kaya biyasané, Panjenengané mulang wong-wong mau.

2 Wong-wong Farisi terus pada mara nang nggoné Gusti Yésus lan takon marang Gusti Yésus: "Apa ènèng wong megat bojoné? nggodha dheweke.

3 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Apa dhawuhé Musa marang kowé?"

4 Wong-wong mau padha kandha, "Musa ngongkon nulis layang pegatan lan megat wong wadon mau."

5 Yésus paring wangsulan, pangandikané, " Amarga wangkot atimu, Panjenengané nulis dhawuh iki marang kowé."

6 Nanging wiwit wiwitaning tumitah, Gusti Allah nitahaké wong lanang lan wadon.

7 Mulané wong lanang bakal ninggal bapa lan biyungé lan rumaket karo bojoné;

8 Lan loro-lorone bakal dadi daging siji, mulane ora loro maneh, nanging dadi siji.

9 Mulané, apa sing wis didadèkké siji karo Gusti Allah, aja nganti dipisahké manungsa.

10 Ana ing omah murid-muridé takon manèh bab bab sing padha.

11 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Sing sapa megat somahé lan omah-omah karo wong liya, iku laku jina marang wong wadon iku."

12 Lan nèk wong wadon megat bojoné lan rabi karo wong liya, wong wadon kuwi laku jina.

13 Banjur padha nggawa bocah-bocah cilik marang Panjenengané, supaya padha didemèk, lan para sakabaté banjur didukani wong-wong sing nggawa.
14 Bareng Gusti Yesus mirsa bab iku, Panjenengané nepsu banget, banjur ngandika marang wong-wong mau, " Karebèn bocah-bocah padha marani Aku, lan aja ngalang-alangi;
15 Satemené Aku pitutur marang kowé: Sing sapa ora nampa Kratoné Allah kaya bocah cilik, iku ora bakal lumebu ing kono.
16 Banjur padha dirangkul, ditumpangi astane lan mberkahi.
17 Nalika Panjenengané minggah ing dalan, ana wong kang mlayu-mlayu lan sujud ing ngarsané sarta takon, "Guru ingkang sae, punapa ingkang kedah kula lampahi, supados angsal gesang langgeng?"
18 Gusti Yésus terus ngomong: " Yagéné kowé ngarani Aku apik? ora ana kang becik kajaba mung siji, yaiku Gusti Allah.
19 Kowé ngerti pepakoné: Aja laku jina, Aja matèni, Aja nyolong, Aja nyeksèni goroh, Aja ngapusi, Ngajènana bapa-biyungira.
20 Panjenengané banjur ngandika marang Panjenengané, "Guru, iku kabèh wis daklakoni wiwit cilik."
21 Gusti Yesus mirsani wong mau tresna marang wong mau, banjur ngandika marang wong mau, " Saiki kekuranganmu: lungaa, apa darbemu dodola, lan wenehono marang wong miskin, lan sampeyan bakal duwe bandha ing swarga; tindakake kula.
22 Wongé sedhih banget krungu tembungé kuwi, mulané terus lunga karo sedhih, awit nduwé bandha akèh.
23 Gusti Yesus mirsani mubeng-mubeng lan ngandika marang para sakabate, " Pancen angel banget yen wong sugih lumebu ing Kratoning Allah!
24 Para sakabat padha gumun banget marang pangandikané. Nanging Yésus paring wangsulan manèh, pangandikané: "He, bocah-bocah, angèlé wong kang ngendelaké kasugihan lumebu ing Kratoné Allah!
25 Luwih gampang unta lumebu ing bolonganing dom tinimbang wong sugih lumebu ing Kratoning Allah.
26 Wong-wong mau padha gumun banget, lan padha rerasanan, "Yèn mangkono, sapa kang bisa kapitulungan rahayu?"
27 Gusti Yesus mirsani wong-wong mau banjur ngandika, " Kanggo manungsa iku mokal, nanging ora kanggo Gusti Allah, amarga ing Gusti Allah samubarang kabeh bisa."
28 Pétrus banjur ngandika marang Panjenengané, "Lah, aku padha ninggal kabèh lan ndhèrèkaké Panjenengan."
29 Gusti Yésus terus ngomong: " Satemené Aku pitutur marang kowé: Ora ana wong sing ninggal omah, utawa sedulur lanang, utawa sedulur wédok, utawa bapaké, utawa ibuné, utawa bojo, utawa anak, utawa tanah, marga saka Aku lan Injil. ,
30 Nanging ing wektu iki Panjenengané bakal tampa tikel satus, omah, sadulur lanang, sadulur wadon, ibu, anak lan lemah, kanthi panganiaya; lan ing donya sing bakal teka urip langgeng.
31 Nanging akèh wong sing wiwitan bakal dadi pungkasan; lan pungkasan pisanan.
32 Lan padha ana ing dalan munggah menyang Yerusalem; Gusti Yesus tindak ana ing ngarepe wong-wong mau. Lan nalika padha mèlu, padha wedi. Panjenengané banjur nimbali sakabat rolas manèh, sarta wiwit nyritakaké apa kang bakal kelakon tumrap Panjenengané.
33 Pangandikané, " Lah, kita padha menyang Yérusalèm; lan Putraning Manungsa bakal masrahaké marang para pangareping imam lan marang para ahli Torèt; lan bakal diukum pati, lan bakal masrahaké marang bangsa-bangsa liya.
34 Wong-wong mau bakal dipoyoki, digebugi, diidoni lan dipatèni, lan ing telung dinané Panjenengané bakal tangi menèh.
35 Yakobus lan Yokanan, anaké Zébédéus, padha sowan ing ngarsané Yésus, matur: "Guru, kawula sami kepéngin supados Paduka nindakaken punapa ingkang kawula suwun."
36 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Apa sing padha arep daktindakaké kanggo kowé?"
37 Wong-wong mau padha matur marang Panjenengané, "Kawula mugi karsaa lenggah, ingkang satunggal wonten ing tengen Paduka, lan ingkang satunggal ing kiwa Paduka, wonten ing kamulyan Paduka."
38 Nanging Gusti Yésus terus ngomong marang wong-wong: " Kowé ora ngerti apa sing mbok jaluk. lan kabaptis karo baptis sing aku kabaptis?
39 Wong-wong mau padha matur marang Panjenengané, "Kula saged." Yésus banjur ngandika marang wong-wong mau, " Kowé bakal padha ngombé saka tuwung sing bakal Dakunjuk; lan karo baptis sing Aku dibaptis karo sampeyan bakal kabaptis.
40 Nanging lungguh ing sisih tengen lan kiwaku, iku dudu kagunganku; nanging bakal diwènèhaké marang wong sing wis dicawisaké.
41 Bareng wong sepuluh padha krungu bab iku, banjur padha nepsu marang Yakobus lan Yohanes.
42 Nanging Gusti Yesus nimbali wong-wong mau lan ngandika marang wong-wong mau, " Kowe padha sumurup, yen wong-wong kang kaanggep nguwasani bangsa-bangsa liya iku padha nguwasani wong-wong mau; lan para panggedhe padha nindakake panguwasa marang dheweke.
43 Nanging ora bakal kelakon ing antaramu, nanging sing sapa kepéngin dadi gedhé ing antaramu, dadia peladènmu.
44 Lan sapa sing arep dadi pangarep, kudu dadi abdiné kabèh.
45 Awit Putraning Manungsa rawuh ora supaya diladèni, nanging kanggo ngladèni lan masrahaké nyawané dadi tebusan kanggo wong akèh.
46 Banjur padha tekan ing kutha Yerikho, lan nalika Panjenengane tindak saka ing Yerikho karo para sakabate lan wong akeh, Bartimeus bin Timeus wuta lungguh ing pinggir dalan ngemis.
47 Bareng krungu yèn iku Yésus saka Nasarèt, banjur nguwuh-uwuh, "Yésus, Putrané Dawud, melasi aku!"
48 Akèh wong sing ngongkon nèk Dèkné meneng waé, nanging dèkné malah saya mbengok: "Dhuh, Putraning Raja Dawud, kawula mugi Paduka welasi!"
49 Gusti Yésus terus mandheg lan dhawuh supaya ditimbali. Wong wuta mau terus ditimbali lan diomongi: "Sira tangia! Panjenengané nimbali kowé.
50 Wongé terus mbucal jubahé, terus ngadeg lan marani Gusti Yésus.
51 Gusti Yésus terus ngomong: " Apa sing mbok karepké? Wong wuta mau matur marang Panjenengané, "Gusti, supados kawula saged ningali."

52 Gusti Yésus terus ngomong: “ Wis, lungaa! imanmu wis mitulungi kowé. Sanalika iku wong mau bisa ndeleng, banjur ndherekake Gusti Yesus ana ing dalan.

BAB 11

1 Bareng wis cedhak karo Yérusalèm, ing Bètfagé lan Bètani, ing gunung Zaitun, Yésus ngutus sakabaté loro.
2 Lan ngandika marang wong-wong mau, menyang dalan sampeyan menyang desa ngarep: lan sanalika sampeyan mlebu menyang, sampeyan bakal nemokake kuldi diikat, sing durung tau ditunggangi wong; uculana, lan gawanen.
3 Lan nèk ènèng wong takon marang kowé: Yagéné kowé nindakké kuwi? ngomonga nèk Yéhuwah mbutuhké dhèwèké; lan enggal-enggal bakal dikirim mrene.
4 Banjur padha mangkat, lan ketemu kuldi ditali ing lawang njaba ing panggonan loro dalan ketemu; lan padha nguciwani.
5 Lan sawetara wong sing ngadeg ana ing kono padha matur marang wong-wong mau, "Apa sing sampeyan lakoni nalika nguculake belo?"
6 Wong-wong mau terus ngomong kaya sing dipréntahké karo Gusti Yésus.
7 Bocahé banjur digawa menyang ngarsané Gusti Yésus, banjur dilebokaké pangagemané. lan banjur lungguh ing wong.
8 Akeh wong kang padha njembarake pangagemane ana ing dalan, nanging ana uga kang padha negor pang-pange wit-witane, banjur dijejerake ana ing dalan.
9 Wong-wong sing mlaku ing ngarep lan sing ngetutké pada nguwuh-uwuh: Hosana! Pinujia kang rawuh atas asmane Gusti.
10 Pinujia Kratoné leluhur kita Dawud, sing rawuh atas asmané Gusti: Hosana ing Ingkang Mahaluhur.
11 Gusti Yésus terus mlebu nang kuta Yérusalèm lan mlebu nang Gréja Gedé.
12 Ésuké, nalika padha teka saka Bétani, Yésus ngelih.
13 Bareng weruh wit anjir saka kadohan kang godhongé godhongé, Panjenengané banjur marani, bokmanawa bisa nemu apa-apa ing wit iku. amarga durung wayahe woh ara.
14 Gusti Yésus semaur: " Ora ana wong sing mangan wohmu ing salawas-lawasé." Para sakabaté padha krungu.
15 Lan padha teka ing Yérusalèm: lan Gusti Yésus mlebu ing Padaleman Suci, lan wiwit nundhung metu wong-wong sing padha dodolan lan tuku ing Padaleman Suci, lan nggulingaké meja-pangijol dhuwit, lan kursi wong dodol manuk dara;
16 Lan ora nglilani wong nggawa prabot apa waé liwat ing Padaleman Suci.
17 Panjenengané banjur memulang, ngandika marang wong-wong mau, " Apa ora ana tulisan, 'Omah-Ku bakal kasebut omah-omah kanggo sembahyang kanggo kabeh bangsa? nanging kowé wis padha dadi guwané maling.
18 Para ahli Torèt lan para pangareping imam padha krungu bab iku, banjur padha nggolèki carane bisa nyirnakaké Panjenengané, amarga padha wedi marang Panjenengané, amarga kabèh wong padha gumun marang piwulangé.
19 Bareng wis soré, Yésus tindak menyang ing njaba kutha.
20 Ing wayah ésuk, nalika padha liwat, padha weruh wit anjir garing saka oyod.
21 Lan Pétrus kèlingan, banjur ngandika marang Panjenengané, "Guru, delengen, wit anjir sing Panjenengan ipat-ipat wis garing."
22 Yésus banjur ngandika marang wong-wong mau, " Kudu precaya marang Gusti Allah."
23 Satemené Aku pitutur marang kowé, sing sapa kandha marang gunung iki: Pindhaha lan kacemplungna ing sagara; lan ora mangu-mangu ing atine, nanging bakal pracaya yen apa sing diomongake bakal kelakon; Panjenengane bakal nampa apa wae sing dikandhakake.
24 Mulané Aku pitutur marang kowé: Apa waé sing kokkarepaké nalika ndedonga, precayaa nèk kowé wis nampa, lan kowé bakal nampa.
25 Lan nèk kowé ngadeg ndedonga, nèk kowé nduwé salah marang sapa waé, kowé kudu ngapura, supaya Bapakmu sing nang swarga uga ngapura kesalahanmu.
26 Nanging nèk kowé ora ngapura, Bapakmu nang swarga uga ora bakal ngapura kaluputanmu.
27 Lan padha bali menyang Yérusalèm: lan nalika Panjenengané tindak ing Padaleman Suci, ana pangareping imam, lan para ahli Torèt, lan para pinituwa.
28 Lan takon marang Panjenengané, "Kanggo panguwasa apa Panjenengan nindakake iki kabeh?" lan sapa kang maringi wewenang marang kowe supaya nindakake samubarang iku?
29 Gusti Yésus terus ngomong marang wong-wong mau, " Aku uga bakal takon marang kowé siji pitakonan, lan wangsulana Aku, lan Aku bakal pitutur marang kowé kanthi panguwasa sapa Aku nindakake iki.
30 Baptisané Yohanes iku saka swarga apa saka manungsa? jawaben aku.
31 Wong-wong mau padha rembugan, pangucapé, "Nèk awaké déwé ngomong: Saka swarga! Panjenengané bakal mangsuli: Yagéné kowé padha ora ngandel marang Panjenengané?
32 Nanging nèk awaké déwé ngomong: Saka manungsa; padha wedi marang wong akèh, amarga kabèh wong padha nganggep yèn Yohanes iku pancèn nabi.
33 Wong-wong mau padha matur marang Gusti Yésus, "Kula mboten saged mangertosi." Gusti Yésus paring wangsulan, pangandikané, " Aku uga ora nduwèni panguwasa saka ngendi Aku nindakaké iku mau."

BAB 12

1 Panjenengané banjur wiwit ngandika marang wong-wong mau nganggo pasemon. Ana wong kang nandur pakebonan anggur, banjur ditanduri pager ing sakubenge, ndhudhuk panggonan kanggo panyulingan anggur, banjur yasa menara, diedum-edumake marang wong tani, nuli tindak menyang ing nagara kang adoh.
2 Lan ing mangsané wong tani ngutus abdi marang wong tani, supaya padha nampani pametuning pakebonan anggur saka wong tani.
3 Wong-wong mau terus dicekel lan digebugi lan dikongkon lunga tanpa beban.
4 Gusti Yésus terus kongkonan budhak liyané menèh. lan wong-wong mau padha mbenturi watu lan tatu ing sirahe, lan dikon lunga kanthi isin.
5 Panjenengané banjur ngutus wong liyané manèh; lan wong-wong mau padha dipatèni lan akèh wong liya; ngantem sawetara, lan matèni sawetara.

6 Mulané, nduwé anak lanang siji, sing ditresnani, sing pungkasané dikongkon marani wong-wong kuwi, karo ngomong: Anakku bakal ngajèni.
7 Nanging wong-wong tani mau padha rerasanan: Iki ahli waris; Ayo padha dipateni, lan warisane dadi duwekmu.
8 Wong-wong mau terus dicekel lan dipatèni lan dibuwang metu sangka kebon anggur.
9 Mulané, apa sing kudu ditindakké sing nduwé kebon anggur? Panjenengané bakal teka lan numpes wong tani, lan kebon anggur bakal diwènèhaké marang wong liya.
10 Lan apa kowé durung maca Kitab Suci iki; Watu kang ditampik dening para tukang gawe iku dadi watu pojok.
11 Kuwi tumindaké Yéhuwah, lan kuwi nggumunké ing mripat kita?
12 Wong-wong mau padha ngupaya nyepeng Panjenengané, nanging padha wedi marang wong akèh, amarga padha sumurup, yèn pasemon mau diomongaké marang wong-wong mau.
13 Wong-wong mau banjur kongkonan wong Farisi lan wong Hérodian sawatara sowan ing ngarsané, arep nyekel Panjenengané nganggo tembungé.
14 Bareng wis padha teka, wong-wong mau padha matur marang Panjenengané, "Guru, kawula sami mangertos, bilih Panjenengan punika leres, lan boten preduli dhateng tiyang sanes, awit Panjenengan mboten mirsani pribadining manungsa, nanging mulangaken margining Allah kanthi leres. pajeg kanggo Kaisar, utawa ora?
15 Apa aku kudu menehi apa ora menehi? Nanging Panjenengané pirsa bab lamisé wong-wong mau, banjur ngandika marang wong-wong mau, " Yagéné kowé padha nyoba Aku?" nggawaa dhuwit recehan, supaya aku bisa ndeleng.
16 Lan padha nggawa. Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Gambar lan tulisan iki sapa?" Wong-wong mau padha matur marang Panjenengané, "Dhuh Kaisar."
17 Gusti Yésus terus ngomong marang wong-wong mau: “ Bapakké marang Kaisar apa sing dadi duwèké Kaisar, lan marang Gusti Allah apa sing dadi duwèké Gusti Allah.” Lan padha gumun marang Panjenengané.
18 Banjur wong-wong Saduki padha sowan ing ngarsané Yésus, kang padha kandha yèn patangen ora ana; nuli padha takon marang Panjenengané:
19 Guru, Nabi Musa sampun nyerat dhateng kula sadaya, bilih sadhèrèkipun tiyang tilar donya, ninggal somahipun lan boten tilar anak, sadhèrèkipun kedah mboyong somahipun supados saged nuwuhaken turunipun sadhèrèkipun.
20 Saiki ana sadulur lanang pitu, lan kang kapisan rabi, nanging seda ora tilar anak.
21 Anaké sing nomer loro kuwi ngepek bojoné, terus tilar donya, lan sing nomer telu uga ora ninggal anak.
22 Wong pitu mau wis nduwé anak, nanging ora ana turunan.
23 Dadi, ing patangen, nalika wong-wong mau tangi, wong wadon mau bakal dadi bojo sapa? awit wong pitu mau wis rabi.
24 Gusti Yésus terus ngomong marang wong-wong kuwi, ”Apa kowé ora kesasar, awit kowé ora ngerti Kitab Suci lan kuwasané Gusti Allah?
25 Amarga nalika padha tangi saka ing antarane wong mati, padha ora omah-omah lan ora omah-omah; nanging padha kaya para malaékat ing swarga.
26 Lan bab wong mati, sing padha tangi, apa kowé ora maca ing kitabé Musa, nalika Gusti Allah ngandika marang Panjenengané ing grumbul grumbul mangkene: Aku iki Allahé Abraham, lan Allahé Iskak, lan Allahé Yakub. ?
27 Panjenengané iku dudu Allahé wong mati, nanging Gusti Allahé wong urip.
28 Lan siji saka ahli Torèt teka, lan krungu wong-wong mau padha rembugan bebarengan, lan ngerti nèk Panjenengané wis mangsuli kanthi bener, banjur takon marang Panjenengané, Endi pepakon kang kawitan saka kabèh?
29 Gusti Yésus terus ngomong: “ Préntah sing sepisanan, yaiku: Rungokna, he Israèl! Pangeran Yehuwah, Gusti Allah kita, iku mung siji:
30 Lan tresnaa marang Pangéran, Allahmu, klawan gumolonging atimu, klawan gumolonging nyawamu, lan klawan gumolonging budimu lan klawan gumolonging kekuwatanmu.
31 Lan sing nomer loro iku kaya mengkene: Sira tresnaa marang pepadhamu kaya marang awakmu dhéwé. Ora ana dhawuh liyane sing ngungkuli iki.
32 Lan ahli Torèt ngandika marang Panjenengané, "Inggih, Guru, Panjenengan ngandika sing bener: kanggo ana siji Gusti Allah; lan ora ana liyane kajaba Panjenengane:
33 Lan nresnani Panjenengané kalawan gumolonging manah, kalawan gumolonging budi, kalawan gumolonging nyawa, sarta kalawan gumolonging kakuwatan, sarta nresnani marang sapepadhané kaya déné marang awaké dhéwé, iku ngungkuli sakehing kurban obaran lan kurban.
34 Bareng Gusti Yésus mirsa yèn Panjenengané mangsuli kanthi wicaksana, Panjenengané banjur ngandika marang Panjenengané, " Kowé ora adoh saka Kratoné Allah." Banjur ora ana wong siji-sijia kang wani takon marang Panjenengane.
35 Nalika Panjenengané memulang ana ing Padaleman Suci, Yésus paring wangsulan, pangandikané, " Kadospundi para ahli Torèt kandha bilih Kristus punika Putranipun Sang Prabu Dawud?"
36 Awit Sang Prabu Dawud piyambak lumantar Roh Suci ngandika, "Pangeran Yehuwah ngandika marang Gustiku: Lenggaha ing tengeningSun, nganti Ingsun ndadekake mungsuhira ancik-anciking tlapakanira."
37 Mulané Dawud dhéwé nyebut Panjenengané Gusti; lan saka ngendi iku putrane? Lan wong-wong biasa krungu dheweke seneng.
38 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau ana ing piwulangé, " Sing waspada marang para ahli Torèt, kang padha seneng lumaku nganggo sandhangan dawa lan seneng salam ing pasar.
39 Lan ing papan-papan pangibadah ing papan pangibadah lan papan-papan kang paling dhuwur ing riyaya.
40 Wong-wong sing padha mangan omahé randha-randha, lan ndedonga dawa-dawa, kanggo ngapusi.
41 Gusti Yesus lenggah ing ngarepe pethi pisungsung, mirsani wong akeh padha nglebokake dhuwit menyang pethi pisungsung, lan akeh wong sugih padha nglebokake dhuwit akeh.
42 Banjur ana randha mlarat teka, lan nglebokaké dhuwit loro, sing dhuwité sarira.

43 Panjenengané banjur nimbali para sakabaté lan ngandika marang wong-wong mau, " Satemen-temene pituturKu marang kowé, randha miskin iki nglebokaké luwih akèh katimbang karo wong-wong sing nglebokaké pethi pisungsung.
44 Wong-wong mau kabèh padha nglebokaké saka kasugihané; Nanging wong wadon kang mlarat iku nglebokaké sabarang kagungané, malah sakehing panguripane.

BAB 13

1 Nalika Panjenengané metu saka Padaleman Suci, ana sakabaté kang matur marang Panjenengané, "Guru, delengen, rupané watu lan gedhong-gedhongé!"
2 Gusti Yésus terus ngomong marang wongé: " Apa kowé weruh bangunan sing gedhé iki? ora ana watu siji-sijia sing isih ana ing watu liyane, sing ora bakal dibubrah.
3 Nalika Panjenengané lenggah ing gunung Zaitun ing ngarepe Padaleman Suci, Pétrus, Yakobus, Yohanes lan Andréas takon piyambakan,
4 Kandhanana, kapan iki bakal kelakon? Lan apa sing bakal dadi tandha nalika kabeh iku bakal kelakon?
5 Gusti Yésus terus ngomong marang murid-muridé: " Pada ngati-ati, aja nganti ana wong sing nasarké kowé.
6 Akeh wong sing bakal teka nganggo jenengku lan ngomong: Aku iki Kristus; lan bakal nasaraké wong akèh.
7 Lan nèk kowé krungu bab perang lan kabar-kabar bab perang, kowé aja padha kagèt. nanging wekasane durung ana.
8 Awit bangsa bakal nglawan bangsa, lan kraton nglawan karajan, lan bakal ana lindhu ing pirang-pirang panggonan, lan bakal ana pailan lan kasusahan.
9 Nanging sing ati-ati, awit kowé bakal dipasrahké marang pengadilan. lan ing papan pangibadah kowé bakal digebugi lan kowé bakal digawa menyang ngarsané para panggedhe lan para raja marga saka Aku, minangka paseksi tumrap wong-wong mau.
10 Lan Injil kudu diwartakké dhisik marang sakèhé bangsa.
11 Nanging manawa kowe padha digawa lan dipasrahake, aja padha sumelang ing ngarepe apa kang bakal kokucapake, lan aja padha mikir sadurunge, nanging apa bae kang bakal diparingake marang kowe ing wektu iku, iku kang kokucapake, amarga dudu kowe kang ngandika, nanging Sang Roh Suci.
12 Saiki sadulur bakal ngulungaké sadulur marang pati, lan bapak anak; lan anak-anak bakal nglawan wong tuwane, lan bakal diukum pati.
13 Kowé bakal disengiti déning wong kabèh merga saka jenengku, nanging sing sapa mantep nganti tekan wekasan, iku bakal slamet.
14 Nanging nèk kowé weruh sing njijiki sing dadi karusakan, sing diomongké karo nabi Dhanièl, ngadeg ing panggonan sing ora pantes, (sapa sing maca kudu ngerti,) wong-wong sing manggon ing Yudéa padha ngungsi menyang gunung.
15 Lan sing ana ing payon aja mudhun menyang omah lan aja mlebu ing omah njupuk barang saka omahe.
16 Lan wong sing ana ing pategalan aja mulih njupuk jubahé.
17 Nanging bilai wong kang ngandheg lan kang padha nyusoni ing wektu iku!
18 Lan ndedongaa, supaya anggonmu mlayu ora ana ing mangsa adhem.
19 Awit ing wektu kuwi bakal ana kasangsaran, sing durung tau kelakon wiwit wiwitaning tumitah, sing dititahaké déning Gusti Allah nganti saiki, lan ora bakal kelakon.
20 Lan manawa Gusti ora nyepetake dina iku, ora ana manungsa sing bakal slamet.
21 Lan manawa ana wong kandha marang kowe: Delengen, iki Kristus! utawa, lah, dheweke ana; aja pracaya marang:
22 Awit Kristus palsu lan nabi-nabi palsu bakal padha tangi, lan bakal nduduhké tanda-tanda lan mukjijat-mukjijat, kanggo ngapusi wong-wong sing dipilih, nèk bisa.
23 Nanging sing dingati-ati: lah, Aku wis ngandhani kowé kabèh.
24 Nanging ing wektu iku, sawisé kasangsaran iku, srengéngé bakal dadi peteng ndhedhet, lan rembulan ora bakal madhangi.
25 Lan lintang-lintang ing langit bakal padha tiba, lan para panguwasa ing swarga bakal gonjang-ganjing.
26 Banjur bakal padha weruh Putraning Manungsa rawuh nitih méga kanthi pangwasa lan kamulyan gedhé.
27 Banjur Panjenengané bakal ngutus para malaékaté, lan bakal nglumpukaké wong-wong pilihané saka keblat papat, saka poncoting bumi nganti pungkasaning langit.
28 Saiki sinaua pasemon bab wit anjir; Nalika pang-pangé isih alus lan metu godhongé, kowé ngerti yèn mangsa panas wis cedhak.
29 Mangkono uga kowé, nèk kowé weruh prekara-prekara kuwi kelakon, ngertia nèk wis cedhak, wis ana ing ngarep lawang.
30 Satemené Aku pitutur marang kowé, generasi iki ora bakal sirna, nganti kabèh mau kabèh klakon.
31 Langit lan bumi bakal sirna, nanging tembung-Ku ora bakal sirna.
32 Nanging bab dina lan wektu iku ora ana wong siji-sijia kang sumurup, para mulékat ing swarga iya ora, iya Sang Putra, kajaba Sang Rama.
33 Padha ngati-ati, padha ngati-ati lan ndedongaa, amarga kowé ora ngerti kapan wektuné.
34 Sabab Putraning Manungsa iku kaya wong kang lagi tindak adoh, kang ninggal omahe lan paring wewenang marang para abdine, lan saben wong padha nindakake pagaweane, sarta dhawuh marang penjaga gapura supaya waspada.
35 Mulané pada ngati-ati, awit kowé ora ngerti kapan sing nduwé omah teka, ing wayah sore, utawa tengah wengi, utawa wayah jago kluruk, utawa ésuk.
36 Aja nganti dumadakan teka ketemu kowé turu.
37 Lan apa sing Dakdhawuhaké marang kowé kabèh, Dakdhawuhaké marang wong kabèh: Padha waspada!

BAB 14

1 Sawisé rong dina ana riyaya Paskah lan Riyaya Roti Tanpa Ragi, para pangareping imam lan para ahli Torèt padha nggolèki caranè nyekel Panjenengané lan dipatèni.
2 Nanging wong-wong padha kandha, "Aja ing dina riyaya, supaya wong-wong padha gègèr."
3 Nalika lagi ana ing Bétani, ing omahé Simon sing lara lara kusta, nalika lagi lenggah dhahar, ana wong wadon

teka nggawa kothak alabaster isi lenga nardo sing aji banget. Pethi mau banjur dicegat lan diwutahake ing sirahe.
4 Lan ana sawetara sing nesu ing awake dhewe, lan kandha, "Yagene lenga lenga iki dibuwang?
5 Amarga bisa didol luwih saka telung atus dinar, banjur diwènèhaké marang wong miskin. Wong-wong mau padha nggresula marang dheweke.
6 Gusti Yésus terus ngomong: “Ayo waé! kok ngganggu dheweke? dheweke wis nindakake pakaryan sing apik kanggo aku.
7 Amarga wong-wong miskin tansah ana ing antaramu, lan sawayah-wayah kowe padha karsaa, kowe bisa nindakake kabecikan marang wong-wong mau, nanging Aku ora salawase ana ing kowe.
8 Dheweke wis nindakake apa sing bisa ditindakake: dheweke wis teka sadurunge njebadi awakku kanggo dikubur.
9 Satemené Aku pitutur marang kowé: Ing ngendi waé Injil iki kawartakaké ing salumahing bumi, tumindaké wong wadon iki uga bakal dicritakaké kanggo pangéling-élingé.
10 Lan Yudas Iskariot, salah siji saka rolas, tindak menyang para pangareping imam, kanggo ngulungaké Panjenengané marang wong-wong mau.
11 Kadung krungu kuwi, wong-wong pada bungah lan janji arep mènèhi dhuwit. Lan dheweke nggolèki carane bisa trep kanggo ngulungaké Panjenengané.
12 Lan ing dina pisanan roti tanpa ragi, nalika padha nyembelèh Paskah, para sakabaté padha matur marang Panjenengané, "Karsa Panjenengan, bilih kula badhe nyawisaken supados Panjenengan saged nedha Paskah?"
13 Panjenengané banjur ngutus sakabaté loro, sarta ngandika marang wong-wong mau, " Padha menyanga ing kutha, kowé bakal ketemu karo wong nggawa kendhi isi banyu.
14 Lan nang endi waé sing arep dileboni, ngomonga marang sing nduwé omah: Guru ngandika: Ing ngendi kamaré tamu, panggonané Aku arep mangan Paskah karo murid-muridku?
15 Panjenengané bakal nduduhké marang kowé kamar gedhé ing ndhuwur sing wis ditata lan dicawiské.
16 Murid-muridé terus pada budal nang kuta lan pada ketemu kaya sing diomongké karo Gusti Yésus.
17 Lan ing wayah sore Panjenengané rawuh karo rolas.
18 Nalika padha lungguh lan mangan, Gusti Yesus ngandika, " Satemen-temene pituturKu marang kowe, panunggalanmu kang mangan bareng Aku bakal ngulungake Aku."
19 Wong-wong mau banjur padha sedhih, lan padha matur siji-siji marang Panjenengané, "Apa Aku?" lan liyane ngandika, Aku iki?
20 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Iku salah siji saka rolas, sing dipped karo Aku ing piring."
21 Anaké Manungsa pancèn bakal lunga, kaya sing wis ketulis ngenani Dèkné. becike wong iku, manawa ora tau lair.
22 Nalika padha mangan, Gusti Yesus mundhut roti, mberkahi, banjur nyuwil-nyuwil lan diparingake marang wong-wong mau, pangandikane, " Tampanana, mangana: iki awakku."
23 Panjenengané banjur mundhut tuwung, saos sokur, banjur diparingaké marang wong-wong mau, lan kabèh padha ngombé.
24 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Iki getih-Ku, yaiku getihing prajanjian anyar, kang kawutahake kanggo wong akèh."
25 Satemené Aku pitutur marang kowé: Aku ora bakal ngombé manèh wohé wit anggur, nganti tumeka ing dinané Aku ngombé kang anyar ana ing Kratoné Allah.
26 Sawisé padha ngidungaké kidung pamuji, banjur padha menyang ing gunung Zaitun.
27 Gusti Yesus banjur ngandika marang wong-wong mau, Bengi iki kowe kabeh bakal padha kecuwan marga saka Aku.
28 Nanging sawisé Aku wungu, Aku bakal ndhisiki kowé menyang Galiléa.
29 Nanging Pétrus ngandika marang Panjenengané, "Sanadyan kabèh wong bakal padha kesasar, nanging aku ora bakal kesasar."
30 Pangandikané Yésus, " Satemené Aku pitutur marang kowé, dina iki, malah bengi iki, sadurungé jago kluruk ping pindho, kowé bakal nyélaki Aku ping telu."
31 Nanging Panjenengané ngandika luwih mantep, "Manawa aku arep mati bebarengan karo kowé, aku ora bakal nyélaki kowé." Mangkono uga pangandikane kabeh.
32 Banjur padha tekan ing panggonan kang aran Getsemani, banjur ngandika marang para sakabate, " Lungguha ana ing kene, anggonKu ndedonga."
33 Panjenengané banjur ngeteraké Pétrus, Yakobus lan Yokanan, lan wiwit gumun banget lan sedhih banget;
34 Lan ngandika marang wong-wong mau : Nyawaku sedhih banget, nganti mati.
35 Panjenengané banjur maju rada adoh lan sumungkem ing lemah lan ndedonga, manawa bisa, wektu iku bisa nyingkir saka Panjenengané.
36 Lan ngandika, Abba, Rama, kabeh iku bisa kanggo Panjenengan; tuwung iki njupuka saka Aku: nanging aja karepku, nanging apa sing kok karepaké.
37 Banjur teka, lan ketemu padha turu, lan ngandika marang Pétrus, Simon, kowé turu? Apa sampeyan ora bisa nonton siji jam?
38 Padha waspada lan ndedongaa, supaya aja nganti kena ing panggodha. Roh sejatine wis siyap, nanging daginge ringkih.
39 Panjenengané banjur tindak manèh lan ndedonga sarta ngandika mangkono uga.
40 Bareng wis kondur, wong-wong mau padha turu manèh, (amarga mripaté mriyang,) lan padha ora ngerti wangsulan apa marang Panjenengané.
41 Panjenengané rawuh kaping teluné lan ngandika marang wong-wong mau, " Padha turua lan ngaso. lah, Putraning Manungsa wis kaulungaké marang tangané wong dosa.
42 Ngadega, ayo padha lunga; Lah, sing ngulungaké Aku wis cedhak.
43 Nalika Panjenengané isih ngandika, Yudas, salah siji saka sakabat rolas, teka bebarengan karo wong akèh kang nggawa pedhang lan penthung, saka para pangareping imam lan para ahli Torèt lan para pinituwa.
44 Lan wong sing ngulungaké Panjenengané wis menehi tandha marang wong-wong mau, ngandika, "Sapa sing tak ambungi, iku wong iku; tampanana, lan tuntuna kanthi slamet.

45 Bareng wis tekan, Yésus langsung marani Yésus lan kandha, ”Guru, Guru; lan diambungi.
46 Wong-wong terus nyekel Gusti Yésus lan nyekel Dèkné.
47 Lan salah siji saka wong-wong sing ngadeg ing cedhak ngunus pedhang, lan nggebug abdine Imam Agung, lan pedhot kupinge.
48 Gusti Yesus banjur ngandika marang wong-wong mau, " Apa kowe padha metu kaya maling, karo pedhang lan penthung kanggo nyekel Aku?"
49 Saben dina Aku ana ing Padaleman Suci bareng karo kowé, nanging kowé padha ora nangkep Aku, nanging Kitab Suci kudu kelakon.
50 Wong-wong kabèh padha ninggal Panjenengané lan lumayu.
51 Banjur ana wong anom sing mèlu Gusti Yésus, sing nutupi awaké wuda nganggo mori; lan para nom-noman padha nyekel dheweke.
52 Sakwisé kuwi moroné terus ditinggal lan mlayu saka wong-wong kuwi wuda.
53 Gusti Yésus terus digawa nang nggoné Imam Gedé.
54 Pétrus nuli ngetutaké Panjenengané saka kadohan nganti tekan gedhongé Imam Agung.
55 Para pangareping imam lan para warganing Pradata Agama padha nggolèki paseksi tumrap Yésus, supaya bisa matèni Yésus. lan ora ketemu.
56 Amarga akèh wong kang padha nyeksèni palsu marang Panjenengané, nanging paseksiné padha ora cocog.
57 Banjur ana wong sawatara kang padha ngadeg lan mènèhi paseksi goroh marang Panjenengané, kalawan matur:
58 Awaké déwé krungu Dèkné ngomong nèk Aku bakal ngrubuhké Gréja Gedé sing digawé tangané manungsa iki, lan sakjroné telung dina Aku bakal ngedekké Gréja Gedé liyané sing ora digawé tangan.
59 Nanging paseksiné wong-wong mau uga ora cocog.
60 Imam Agung banjur jumeneng ana ing tengahé lan takon marang Yésus, "Apa kowé ora mangsuli apa-apa?" Apa kang dadi seksi tumrap kowe?
61 Nanging dhèwèké meneng waé, ora mangsuli apa-apa. Imam Agung ndangu manèh lan ngandika marang Panjenengané, "Punapa Panjenengan punika Sang Kristus, Putranipun Sang Rahayu?"
62 Gusti Yésus terus ngomong: “ Iya Aku, lan kowé bakal weruh Anaké Manungsa lenggah ing tengené Kang Mahakwasa lan rawuh nitih méga ing langit.
63 Imam Agung banjur nyuwèk-nyuwèk pangagemané sarta ngandika, "Apa perluné saksi manèh?"
64 Kowé wis padha krungu panyenyamahé Gusti Allah. Wong-wong mau kabèh padha nganggep yèn dhèwèké kaluputan pati.
65 Lan sawetara wiwit ngidoni Panjenengané, lan nutupi raine, lan nggebug Panjenengané, lan kandha marang Panjenengané, medhar wangsit!
66 Nalika Pétrus ana ing sangisoré kraton, ana abdiné Imam Agung teka.
67 Bareng weruh Pétrus lagi anget, banjur nyawang Pétrus lan ngandika, "Kowé iya mèlu Yésus saka Nasarèt."
68 Nanging Panjenengané selak, pangandikané, "Aku ora ngerti lan ora ngerti apa sing kokkandhakake." Banjur metu menyang teras; lan jago kluruk.
69 Lan ana prawan weruh Panjenengané maneh, lan wiwit ngandika marang wong-wong sing padha ngadeg ing sacedhake: Iki salah siji saka wong-wong mau.
70 Gusti Yésus terus selak menèh. Ora let suwé wong-wong sing ngadeg nang kono pada ngomong menèh marang Pétrus, ”Kowé kuwi salah sijiné wong-wong kuwi, awit kowé kuwi wong Galiléa lan omonganmu cocog karo kuwi.
71 Nanging Panjenengané wiwit ngipat-ipati lan supaos, pangandikané, "Aku ora wanuh marang wong iki sing kokkandhakake."
72 Lan jago kluruk kaping pindhoné. Pétrus banjur kèlingan marang pangandikané Yésus, " Sadurungé jago kluruk ping pindho, kowé bakal nyélaki Aku ping telu." Lan nalika dheweke mikir, dheweke nangis.

BAB 15

1 Ing wayah ésuk, para pangareping imam padha rembugan karo para pinituwa lan para ahli Torèt lan kabèh warganing Pradata Agama.
2 Pilatus terus takon: “Apa Kowé ratuné wong Ju? Panjenengané banjur mangsuli, pangandikané, " Panjenengan ngandika.
3 Para pangareping imam tumuli padha nudhuh marang Panjenengané bab akèh prakara, nanging Panjenengané ora mangsuli apa-apa.
4 Pilatus ndangu menèh marang Panjenengané, pangandikané, "Apa kowé ora mangsuli apa-apa?" Delengen pira-pira prakara kang padha seksi marang kowe.
5 Nanging Gusti Yésus ora mangsuli apa-apa; nganti Pilatus gumun.
6 Ing riyaya kuwi Gusti Yésus ngluwari wong siji sing dipenjara, sing dikarepké.
7 Ing kono ènèng wong jenengé Barabas, sing dikunjara karo wong-wong sing mèlu pambrontakan, sing wis matèni wong-wong ing pambrontakan.
8 Wong-wong terus pada bengok-bengok pada njaluk supaya Gusti Yésus nindakké kaya sing wis ditindakké marang wong-wong kuwi.
9 Nanging Pilatus paring wangsulan, pangandikané, "Kowé gelem dakluwari Rajané wong Yahudi?"
10 Merga dhèwèké ngerti nèk para pengarepé imam masrahké Yésus merga meri.
11 Nanging para pangareping imam padha ngojok-ojoki wong akeh, supaya Barabas diluwari.
12 Pilatus banjur ngandika maneh marang wong-wong mau, "Yen mangkono, apa sing kokkarepake supaya daktindakake marang wong kang padha koksebut ratune wong Yahudi?"
13 Wong-wong terus mbengok menèh: “Kasaliba!”
14 Pilatus banjur ngandika marang wong-wong mau, "Yagene, apa sing ditindakaké? Wong-wong mau saya mbengok-mbengok: “Kasaliba!”
15 Mulané Pilatus kepéngin nyenengké wong-wong, mulané terus ngluwari Barabas kanggo wong-wong kuwi, lan Gusti Yésus wis digebugi supaya disalib.
16 Para prajurit banjur ngirid Yésus menyang gedhong sing disebut Gréja Gedé. lan padha nglumpuk kabeh band.
17 Wong-wong mau nuli manganggo Panjenengané nganggo kain wungu, lan makuthané eri, banjur dipasang ing sirahé.

18 Lan wiwit ngucap salam marang Panjenengané, "Salam, ratuné wong Yahudi!"
19 Wong-wong mau banjur nggebugi sirahé Yésus nganggo buluh, banjur ngidoni Panjenengané, sarta tumungkul sujud nyembah marang Panjenengané.
20 Sawisé padha moyoki Panjenengané, padha nyopot jubahé wungu saka Panjenengané, lan nganggo sandhangané dhéwé, banjur digawa metu kanggo disalib.
21 Lan padha meksa Simon, wong Kirene, sing teka saka ing negara, bapakné Alexander lan Rufus, kanggo manggul salibé.
22 Gusti Yésus terus digawa nang panggonan Golgota, sing tegesé: Panggonan Tengkorak.
23 Wong-wong mau banjur ngombé anggur dicampur mur, nanging ora ditampa.
24 Sawisé padha nyalib Panjenengané, pangagemané diedum-edum-edum-edum-edum-edum-edum-edum-edum-edum-edum-edum-edum-diudi.
25 Wektu kuwi jam telu, Gusti Yésus dipentèng.
26 Lan tulisan sing dituduhaké marang Panjenengané ditulis ing ndhuwur, "RAJAné wong Yahudi."
27 Lan padha nyalib loro maling karo Panjenengané; sing siji nang tengen, sijiné nang kiwa.
28 Lan kayektèn kang katulis ing Kitab Suci, kang kandha, "Dheweke kaetang bebarengan karo wong duraka."
29 Wong-wong sing liwat kono padha nyenyamah marang Panjenengané, karo nggeleng-geleng kepala, lan kandha, "Ah, kowé sing mbubrah Padaleman Suci lan mbangun ing telung dina!
30 Lungaa awakmu dhéwé lan mudhuna saka ing kayu salib.
31 Mangkono uga para pangareping imam bebarengan karo para ahli Torèt padha moyoki, "Panjenengané nylametaké wong liya." awake dhewe ora bisa nylametake.
32 Saiki, Kristus, Raja Israèl, mudhun saka kayu salib, supaya kita padha weruh lan precaya. Lan wong-wong sing padha kasalib bebarengan karo Panjenengané padha moyoki Panjenengané.
33 Bareng wis jam enem, salumahing bumi dadi peteng ndhedhet nganti jam sanga.
34 Lan ing jam sanga Gusti Yesus nguwuh kanthi swara sora, ngandika: Eloi, Eloi, lama sabakhtani? tegesipun: Dhuh Allah kawula, Allah kawula, punapa dene Paduka nilar kawula?
35 Lan sawetara wong sing ngadeg ing kono, krungu bab iku, padha matur, "Lah, Panjenengané nimbali Élia."
36 Lan siji mlayu lan ngisi spons kebak cuka, lan sijine iku ing reed, lan menehi wong ngombe, ngandika, Ayo wae! Ayo padha ndeleng apa Élia bakal teka kanggo njupuk wong mudhun.
37 Gusti Yésus terus mbengok klawan swara banter lan seda.
38 Geberé Padaleman Suci suwèk dadi loro, wiwit saka ndhuwur nganti ngisor.
39 Kadung perwira sing ngadeg nang ngarepé Gusti Yésus weruh nèk dèkné njerit kaya ngono lan seda, terus ngomong: “Wong iki tenan Anaké Gusti Allah.
40 Ana uga wong wédok-wédok sing nyawang saka kadohan: Maria Magdalena, Maria ibuné Yakobus lan Yoses, lan Salome.
41 (Nalika Panjenengané ana ing Galiléa, wong-wong iku padha ndhèrèkaké lan ngladèni Panjenengané;) lan uga akèh wong wadon liyané kang padha mèlu Panjenengané menyang Yérusalèm.
42 Lan saiki wis soré, amarga iku dina pacawisan, yaiku dina sadurunge Sabat,
43 Yusuf saka Arimatea, sawijining penasihat agung, sing uga ngarep-arep Kratoné Allah, teka lan kanthi kendel marani Pilatus lan njaluk layoné Yésus.
44 Pilatus kagèt, yèn Panjenengané wis séda.
45 Bareng ngerti bab iku saka perwira, banjur masrahaké layoné marang Yusuf.
46 Panjenengané nuli tuku mori alus, nuli diudhunaké, banjur dibungkus mori mau, banjur disarèkaké ing kuburan sing ditatah ing watu, lan watu digulung menyang lawangé pasaréan.
47 Maryam Magdalena lan Maryam, ibuné Yosès, padha weruh panggonan disarèkaké.

BAB 16

1 Bareng dina Sabat wis kliwat, Maryam Magdalena lan Maryam ibune Yakobus lan Salome padha tuku lenga-lewangi, supaya padha teka arep njebadi Panjenengane.
2 Esuk-esuk, dina kapisan ing minggu kuwi, wong-wong kuwi pada teka nang kuburan sakwisé srengéngé njedhul.
3 Wong-wong mau padha rerasanan, "Sapa sing bakal nggulungake watu kita saka lawanging pasarean?"
4 Bareng padha ndeleng, padha weruh watune wis kagulung, amarga watune gedhe banget.
5 Lan padha lumebu ing pasarean, padha weruh wong enom lungguh ing sisih tengen, nganggo jubah putih dawa; lan padha wedi.
6 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, "Aja padha wedi, kowé padha nggolèki Yésus saka Nasarèt, kang kasalib. Panjenengané ora ana ing kéné.
7 Nanging lungaa, kandhaa marang para sakabaté lan Pétrus, yèn Panjenengané bakal ndhisiki kowé menyang Galiléa.
8 Wong-wong mau banjur enggal-enggal metu saka ing pasarean. amarga padha gumeter lan gumun; amarga padha wedi.
9 Nalika Gusti Yesus wungu ing dina kapisan ing minggu iku, Panjenengane ngatingal dhisik marang Maria Magdalena, kang wus nundhungi dhemit pitu.
10 Wong wadon mau banjur marani wong-wong kang padha ndherekake Panjenengane, nalika padha sesambat lan nangis.
11 Wong-wong mau bareng krungu nèk Yésus urip lan wis didelok karo wong wadon mau, padha ora ngandel.
12 Sawisé iku Panjenengané ngatingal ing wujud liya marang wong loro, nalika padha mlaku menyang ing padesan.
13 Banjur padha lunga lan nyritakaké marang wong-wong liyané, nanging padha ora ngandel.
14 Sawisé iku Panjenengané ngatingal marang sakabat sawelas nalika lagi padha lungguh mangan, sarta didukani kanthi ora pracaya lan wangkot atine, amarga padha ora ngandel marang wong-wong kang padha ndeleng Panjenengané sawisé wungu.
15 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Padha menyanga ing salumahing bumi, wartakna Injil marang sakèhing titah."

16 Sapa sing pretyaya lan dibaptis bakal slamet; nanging sing sapa ora precaya bakal kaukum.
17 Lan pratandha iki bakal mèlu wong sing pracaya; Ing jenengku bakal padha nundhung dhemit; bakal padha guneman nganggo basa anyar;
18 Bakal padha nyekel ula; lan yen padha ngombe apa-apa sing bisa mateni, iku ora bakal cilaka wong; wong lara bakal numpangi tangan, temah bakal mari.
19 Sawisé Gusti ngandika marang wong-wong mau, Panjenenganė kaangkat menyang swarga, banjur lenggah ing tengené Gusti Allah.
20 Wong-wong mau nuli padha mangkat lan martakaké ing ngendi-endi, Gusti makarya bebarengan karo wong-wong mau, lan nguwatake pangandikané nganggo pratandha-pratandha. Amin.

Lukas

BAB 1

1 Amarga akèh wong kang padha mbudidaya ngaturaké prakara-prakara kang padha pracaya ana ing antara kita.
2 Kayadéné wong-wong mau padha masrahaké marang kita, sing wiwit wiwitan dadi saksi mata lan dadi abdiné Injil;
3 Aku uga seneng banget, amarga wis ngerti kabeh perkara wiwit wiwitan mula, aku nulis kanthi urut marang sampeyan, dhuh Teofilus sing paling agung.
4 Supaya kowé bisa nyumurupi satemene prekara-prekara sing wis diwulangaké marang kowé.
5 Ing jamané Hérodès, ratu ing Yudéa, ana imam sing jenengé Zakharia, saka golonganè Abia.
6 Wong loro mau padha mursid ana ing ngarsané Allah, lan nglakoni sakehing pepakon lan pranatané Gusti tanpa cacad.
7 Lan padha ora duwe anak, amarga Elisabèt gabug, lan loro-lorone wis tuwa.
8 Nalika panjenengané nindakaké tugas dadi imam ana ing ngarsané Allah, miturut urutaning golongané,
9 Miturut adat-istiadat imam, wong-wong mau kudu ngobong menyan nalika mlebu ing Pedalemané Allah.
10 Wong-wong kabèh padha ndedonga ing njaba ing wayah dupa.
11 Banjur ana malaékaté Pangéran sing ngadeg ing sisih tengen mesbèh menyan.
12 Nalika Zakharia weruh Panjenengané, Panjenengané kagèt lan wedi.
13 Nanging malaékat mau ngandika marang Panjenengané, "Aja wedi, Zakharia! lan bojomu Elisabèt bakal nglairake anak lanang, lan jenengé Yohanes.
14 Kowé bakal bungah lan bungah; lan akeh sing bakal bungah ing lairé.
15 Merga dhèwèké bakal dadi gedhé ing ngarsané Yéhuwah, lan ora bakal ngombé anggur utawa omben-omben sing mendem. lan dheweke bakal kapenuhan ing Roh Suci, wiwit ing guwa-garbane biyunge.
16 Lan akeh wong Israel bakal mratobat marang Pangeran Yehuwah, Gusti Allahe.
17 Panjenengané bakal lumaku ana ing ngarsané kanthi roh lan kuwasané Élia, kanggo ngowahi atine para bapa marang anak-anake, lan wong-wong sing ora manut marang kawicaksananè wong sing bener; kanggo nyiapake umat sing disiapake kanggo Gusti.
18 Zakharia banjur ngandika marang malaékat mau, "Kadospundi anggen kula saged mangertos bab punika?" amarga aku wis tuwa, lan bojoku wis tuwa.
19 Malaékat mau banjur mangsuli, "Aku iki Gabriel, sing ngadeg ing ngarsané Allah; lan aku dikongkon ngomong karo kowé lan martakké kabar kabungahan iki marang kowé.
20 Lah, kowé bakal bisu lan ora bisa ngomong, nganti tekan dinané prekara-prekara iki kelakon, merga kowé ora pretyaya marang pituturku, sing bakal kelakon ing mangsané.
21 Wong-wong padha ngentèni Zakharia, lan padha gumun déné Panjenengané nginep ing Padaleman Suci nganti suwé.
22 Nalika Panjenengané metu, Panjenengané ora bisa ngandika marang wong-wong mau, lan padha ngerti yèn Panjenengané wis weruh wahyu ing Padaleman Suci;
23 Bareng wis rampung dina-dina ngladèni, dhèwèké banjur mulih menyang omahé.
24 Sawisé iku, Élisabèt, garwané, ngandheg lan ndhelik limang sasi, pangandikané:
25 Mangkono pangandikane Pangeran Yehuwah marang aku nalika Panjenengane mirsani aku, kanggo nyirnakake kawiranganku ana ing antarane manungsa.
26 Ing sasi nem, malaékat Gabriel dikirim saka Gusti Allah menyang kutha ing Galiléa, jenengé Nasarèt.
27 marang sawijining prawan kang pacangan karo wong lanang kang asma Yusuf, saka turune Dawud; lan prawan mau jenenge Maria.
28 Malaékat mau tumuli marani wong wadon mau sarta ngandika, "Salam, kowé kang kinasihan, Pangéran nunggil karo kowé.
29 Bareng weruh Panjenengané, wong wadon mau trenyuh banget marang pangandikané Gusti Yésus mau, lan mikir, apa tegesé salam iki.
30 Malaékat mau banjur ngandika marang Maryam, "Aja wedi, Maryam, awit kowé wis oleh sih-rahmat ana ing ngarsané Allah."
31 Lah, kowé bakal mbobot lan nglairké anak lanang, sing bakal dijenengi Yésus.
32 Panjenengané bakal dadi gedhé lan bakal kasebut Putrané Kang Mahaluhur, lan Gusti Allah bakal maringaké dhamparé Dawud, leluhuré.
33 Panjenengané bakal dadi raja ing turuné Yakub ing salawas-lawasé; lan kratoné ora bakal ana pungkasané.
34 Maryam banjur ngandika marang malaékat mau, "Kadospundi kedadosan punika, awit kula mboten wanuh kaliyan priya?"
35 Malaékat mau banjur ngandika marang wong wadon mau, "Roh Suci bakal tumedhak marang kowé, lan pangwasané Kang Mahaluhur bakal ngayomi kowé.
36 Lan, lah, sedulurmu Elisabet, dheweke uga ngandheg anak lanang nalika umure wis tuwa, lan iki wis nem sasi karo dheweke, sing diarani gabug.
37 Awit karo Gusti Allah ora ana sing mokal.
38 Maryam banjur ngandika, "Lah punika abdinipun Gusti! keparenga kawula manut pangandikan Paduka. Malaekat mau banjur lunga saka dheweke.
39 Nalika samana Maryam banjur enggal-enggal budal menyang ing pagunungan, menyang ing sawijining kutha ing Yuda.
40 Banjur mlebu ing omahé Zakharia lan ngucap salam marang Élisabèt.
41 Bareng Élisabèt krungu salamé Maryam, bayi sing ana ing guwa-garbané mlumpat. lan Elisabeth kapenuhan ing Roh Suci.
42 Wong wadon mau banjur nguwuh-uwuh kalawan swara sora, "Kowé diberkahi ana ing antarané wong wadon, lan rahayu wohing guwa-garbamu."
43 Lan saka apa aku iki, sing ibuné Gustiku teka marani aku?
44 Sabab, lah, bareng salammu keprungu ing kupingku, bayi ing guwa-garbaku mlumpat bungah.
45 Beja wong wadon sing pretyaya, awit prekara-prekara sing diomongké karo Gus Yésus bakal kelakon.
46 Maryam banjur ngandika: Nyawaku ngluhurake Gusti.

47 Lan rohku bungah marga saka Gusti Allah, Juru Slametku.
48 Awit Panjenengané ngrèmèhaké abdiné abdiné, awit wiwit saiki kabèh turun-tumurun bakal nyebut Aku rahayu.
49 Santukan Ida Sang Hyang Widi Wasa sampun ngawinang tiang ageng-ageng; lan suci asmane.
50 Lan welas asih marang wong kang wedi marang Panjenengané turun-tumurun.
51 Panjenengané nduduhké kekuwatan nganggo tangané; Panjenengane wus mbuyarake para wong kang gumunggung ana ing angen-angening atine.
52 Panjenengané wus nurunaké para pangwasa saka ing palenggahané, sarta ngluhuraké wong kang asor.
53 Dèkné ngekèki barang sing apik marang wong sing keluwen; lan wong sugih dikongkon lunga kanthi kosong.
54 Panjenengané mitulungi Israèl, abdiné, ngéling-éling marang sih-kadarmané;
55 Kaya kang wus kapangandikakake marang para leluhur kita, yaiku Rama Abraham lan turune ing salawas-lawase.
56 Kira-kira telung sasi Maryam nginep ana ing kono, banjur mulih menyang omahé.
57 Saiki wis tekan wektune Elisabèt arep nglairaké. banjur nglairake anak lanang.
58 Lan tangga-tanggané lan sedulur-seduluré pada krungu nèk Gusti nduwé welas asih marang dhèwèké. lan padha bungah-bungah karo dheweke.
59 Bareng ing wolung dina wong-wong padha teka arep nyunati bocahé. banjur dijenengake Zakharia, miturut asmane bapakne.
60 Ibuné terus ngomong: “Ora! nanging bakal kasebut Yohanes.
61 Wong-wong mau terus ngomong: “Ora ana sedulurmu sing disebut nganggo jeneng kuwi.
62 Wong-wong mau terus takon marang bapakné, apa sing dikarepké bapaké.
63 Panjenengané nuli nyuwun meja tulis, banjur nulis, pangandikané, "Jenengé Yohanes." Lan padha gumun kabeh.
64 Sawisé mengkono cangkemé banjur kabuka, lan ilaté diuculaké, banjur ngandika lan memuji marang Gusti Allah.
65 Wong-wong sing manggon ing sakiwa-tengené padha wedi, lan tembung-tembung mau kabèh padha sumebar ing pagunungan Yudéa kabèh.
66 Wong-wong sing krungu bab kuwi terus pada nggatèkké nèng atiné, terus ngomong: “Bocah iki bakalé sapa! Lan astane Gusti nunggil karo dheweke.
67 Lan Zakharia, bapakné, kapenuhan ing Roh Suci, banjur medhar wangsit, pangandikané:
68 Pinujia Pangeran Yehuwah, Gusti Allahe Israel; awit Panjenengané wis rawuh lan nebus umaté,
69 Lan Panjenengané wus wungu sungu karahayon tumrap kita ana ing turune Dawud, abdiné;
70 Kaya kang wus kapangandikakake lumantar para nabine kang suci, kang wus ana wiwit wiwitaning jagad:
71 Supaya kita bisa slamet saka mungsuh kita, lan saka tangane wong sing sengit marang kita;
72 Kanggo nindakake sih-rahmat sing dijanjèkaké marang para leluhur kita, lan ngéling-éling marang prajanjiané kang suci;
73 Sumpah kang diprasetyakake marang leluhur kita Abraham,
74 Muga-muga Panjenengané paring kanugrahan marang kita, supaya kita padha diluwari saka tangané mungsuh kita, supaya bisa ngabdi marang Panjenengané tanpa wedi,
75 Ing kasucen lan kabeneran ana ing ngarsané, salawasé urip kita.
76 Lan kowé, bocah, bakal kasebut nabiné Kang Mahaluhur, amarga kowé bakal lumaku ana ing ngarsané Pangéran kanggo nyiapaké dalané;
77 Kanggo paring kawruh bab karahayon marang umate kanthi pangapuraning dosa,
78 Marga saka sih-kadarmané Allah kita; kang ing wayah esuk saka ing ngaluhur wis nekani kita,
79 Kanggo madhangi wong-wong sing lungguh ing pepeteng lan ing ayang-ayanging pati, kanggo nuntun sikil kita menyang dalan tentrem.
80 Bocahé saya gedhé lan saya kuwat, lan ana ing ara-ara samun nganti tekan dinané nduduhké marang Israèl.

BAB 2

1 Nalika samana ana dhawuh saka Kaisar Augustus, supaya salumahing bumi padha ditulisi.
2 (Lan pajeg iki pisanan digawe nalika Kirenius dadi gubernur ing Siria.)
3 Lan kabeh padha lunga kanggo cacad, saben wong menyang kutha dhewe.
4 Yusuf uga lunga saka Galiléa, saka kutha Nasarèt, menyang Yudéa, menyang kuthané Dawud, sing disebut Bètléhèm; (amarga dhèwèké iku tedhak turuné Dawud:)
5 Supaya kacathetan karo Maryam garwané kang lagi ngandheg.
6 Lan nalika padha ana ing kono, wis tekan dinane dheweke bakal nglairake.
7 Wong wadon mau nglairaké anak lanang pambarep, banjur dibungkus nganggo lampin lan diselehake ing pakanan. amarga ora ana papan kanggo wong-wong mau ing pasanggrahan.
8 Ing tanah kono uga ana pangon-pangon sing manggon ing ara-ara, njaga wedhus-wedhusé ing wayah bengi.
9 Lah, Malaékaté Pangéran nekani wong-wong mau, lan kamulyaning Pangéran sumorot ing sakubengé, lan padha wedi banget.
10 Malaékat mau nuli ngandika marang wong-wong mau, "Aja padha wedi, awit kowé padha dakwartani kabar kabungahan kang gedhé, kang bakal tumeka marang kabèh wong."
11 Awit ing dina iki wis lairé Juru Slametmu ing kuthané Dawud, yaiku Kristus, Gusti.
12 Lan iki bakal dadi tandha kanggo sampeyan; Kowé bakal weruh bayi sing diklubi nganggo lampin, digeletak ana ing pakan.
13 Dumadakan ana wadya-bala swarga bebarengan karo malaékaté padha ngluhuraké Gusti Allah sarta matur:
14 Kamulyan kagem Gusti Allah ing ngaluhur, lan tentrem-rahayu ana ing bumi, karsane kang becik tumrap manungsa.
15 Bareng para malaékat padha lunga menyang ing swarga, para pangon padha rerasanan, "Ayo padha menyang Bètléhèm lan ndeleng apa kang wus kalakon, kang wus kapangandikakaké déning Pangéran marang Panjenengané. kita.

16 Wong-wong kuwi enggal-enggal teka lan ketemu karo Maryam lan Yusuf lan Sang Bayi lagi glethakaken ing pamakanan.
17 Bareng padha weruh, banjur padha nyritakaké pangandikane bab Bocah iku.
18 Wong-wong sing krungu bab kuwi pada nggumun banget marang apa sing diomongké karo para pangon.
19 Nanging Maryam nyimpen lelakon iku mau kabèh lan ngrenungaké ing sajroning atiné.
20 Para pangon tumuli padha bali, ngluhurake lan memuji marang Gusti Allah marga saka samubarang kang wus padha dirungu lan dideleng, kaya kang kapangandikakake marang wong-wong mau.
21 Lan nalika wolung dina wis rampung kanggo tetak bayi, asmane disebut YESUS, kang disebut malaekat sadurunge kang ngandhut ing guwa-garba.
22 Bareng wis tekan dina-dina sesuci miturut angger-anggeré Nabi Musa, wong-wong mau banjur digawa menyang Yérusalèm, arep disaosaké marang Gusti.
23 (Kaya kang katulisan ing angger-anggeré Pangéran, mangkéné, "Saben wong lanang sing mbuka guwa-garbané bakal diarani suci kagem Pangéran;)
24 Lan kanggo nyaosaké kurban miturut angger-anggering Torèt Gusti: manuk dara sapasang utawa manuk dara loro.
25 Ing Yérusalèm ènèng wong jenengé Siméon. lan wong iku adil lan mursid, nunggu panglipur Israel, lan Roh Suci nunggil karo wong.
26 Lan liwat Roh Suci wis dicethakaké kanggo wong, sing ora bakal pati, sadurunge ndeleng Kristus Gusti.
27 Dèkné liwat Roh Sutyi mlebu nang Gréja Gedé.
28 Panjenengané banjur ngangkat tangané lan memuji marang Gusti Allah, pangandikané:
29 Dhuh Yehuwah, sapunika Paduka mugi karsaa ngluwari abdi Paduka punika kanthi tentrem rahayu, miturut pangandika Paduka.
30 Amargi mripat kawula sampun ningali kawilujengan Paduka,
31 Kang wus Paduka cawisaken wonten ing ngarsaning bangsa sadaya;
32 Pepadhang kanggo madhangi bangsa-bangsa liya, lan kamulyaning umat Paduka Israel.
33 Yusuf lan ibuné nggumun banget marang prekara-prekara sing diomongké bab Dèkné.
34 Siméon banjur mberkahi wong-wong mau lan kandha marang Maryam, ibuné, "Lah, Anak iki wis ditetepake kanggo tiba lan tangine wong akeh ing Israèl; lan kanggo pratandha kang bakal nglawan;
35 (Ya, pedhang uga bakal nusuk ing nyawamu dhéwé,) supaya pikirané akèh wong bisa kacethakaké.
36 Ing kono ana nabi wadon Hana, anaké Fanuèl, saka taler Aser.
37 Dhèwèké kuwi randha, umuré kira-kira wolung puluh patang taun, lan ora ninggal Gréja Gedé, nanging ngabdi marang Gusti Allah kanthi pasa lan pandonga rina wengi.
38 Lan nalika iku dheweke teka lan matur nuwun marang Gusti lan ngandika bab Panjenengané marang kabeh wong sing padha ngarep-arep tebusan ing Yerusalem.
39 Sawisé padha nindakake samubarang kabèh miturut angger-anggeré Gusti, banjur padha bali menyang tanah Galiléa, ing kuthané Nasarèt.
40 Anaké terus saya gedhé lan saya kuwat lan kapenuhan ing kawicaksanan.
41 Saben taun wong tuwané lunga menyang Yérusalèm nalika riyaya Paskah.
42 Nalika Panjenengané yuswa rolas taun, padha menyang Yérusalèm miturut adat riyaya.
43 Lan nalika padha rampung dina, nalika padha bali, Gusti Yesus bayi tetep ing Yérusalèm; Nanging Yusuf lan ibuné ora ngerti.
44 Nanging wong-wong padha ngira yen dheweke ana ing rombongan, banjur tindak sedina. banjur padha nggolèki Panjenengané ana ing antarané para sanak-seduluré lan kanca-kancané.
45 Bareng ora ketemu, banjur padha bali menyang Yérusalèm nggolèki Panjenengané.
46 Sakwisé telung dina wong-wong kuwi ketemu karo Gusti Yésus nang Gréja Gedé, lagi lungguh nang tengahé para dokter, ngrungokké lan takon.
47 Kabèh wong sing ngrungokké Dèkné pada nggumun karo pangertèn lan wangsulané.
48 Bareng padha weruh Panjenengané, padha gumun, lan ibuné ngandika marang Panjenengané, "Anakku, yagene kowé kok tumindak mangkono marang aku?" lah, aku lan bapakmu nggolèki kowé kanthi susah.
49 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Kepriyé kowé padha nggolèki Aku?" Apa kowé ora ngerti nèk Aku kudu dadi urusané Bapakku?
50 Wong-wong kuwi ora ngerti apa sing diomongké karo Gusti Yésus.
51 Panjenengané banjur mandhap bebarengan karo wong-wong mau menyang Nasarèt, lan manut marang wong-wong mau, nanging ibuné nyimpen pangandika mau kabèh ana ing sajroning atiné.
52 Lan Gusti Yésus saya tambah kawicaksanan lan gedhe, lan dikasihi dening Gusti Allah lan manungsa.

BAB 3

1 Ing taun kang kaping limalas paprentahane Kaisar Tiberius, Pontius Pilatus jumeneng gubernur ing Yudea, lan Hérodès jumeneng ratu ing Galiléa, Filipus sadhereke jumeneng ratu ing Iturea lan ing wewengkon Trakonitis, lan Lisanias jumeneng raja ing Abilene,
2 Anas lan Kayafas padha dadi imam agung, pangandikané Gusti Allah marang Yohanes anaké Sakarias ana ing ara-ara samun.
3 Panjenengané banjur tindak menyang ing sakiwa-tengené Yordané, martakaké baptisan mratobat kanggo pangapuraning dosa;
4 Kaya kang katulisan ana ing kitab pangandikane Nabi Yesaya, mangkene: “Swara kang nguwuh-uwuh ana ing ara-ara samun: Padha nyawisna dalan kanggo Sang Yehuwah, lan dalane padha lurusana!”
5 Saben lebak bakal kapenuhan, lan saben gunung lan tengger bakal diedhunaké; lan sing bengkong bakal dilurusake, lan dalan sing kasar bakal dadi lancar;
6 Lan kabèh manungsa bakal weruh kaslametané Gusti Allah.
7 Panjenengané banjur ngandika marang wong akèh kang padha teka arep dibaptis déning Panjenengané, "Hé, turun-tumurun ula, sapa kang ngélingaké kowé supaya padha nyingkiri bebendu kang bakal teka?

8 Mulané metokna woh-wohan sing pantes kanggo
mratobat, lan aja padha ngucap ing batinmu: Aku wis duwé
Abraham dadi leluhurmu!
9 Lan saiki kampaké wis dipasang ing oyodé wit-witan.
10 Wong-wong padha takon marang Panjenengané,
"Menawi punika punapa ingkang kedah kula lampahi?"
11 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau,
"Sapa sing nganggo klambi loro, diwènèhaké marang sing
ora duwé; lan sing sapa nduwèni dhaharan, iya mangkono
uga.
12 Banjur uga para juru-mupu-beya teka arep dibaptis, lan
matur marang Panjenengané, "Guru, punapa ingkang kedah
kula lampahi?"
13 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau,
"Aja ngungkuli apa sing wis ditemtokaké marang kowé."
14 Para prajurit uga padha takon marang Panjenengané,
pangandikané, "Apa sing kudu daktindakaké?"
Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau,
"Aja tumindak kasar marang sapa waé, lan aja nyalahaké
sapa waé; lan marem karo upahmu.
15 Nalika wong-wong padha ngarep-arep, lan wong kabèh
padha mikir-mikir bab Yohanes, apa Yohanes iku Kristus
utawa dudu;
16 Nabi Yokanan mangsuli, pangandikane marang wong-
wong kabeh: Aku mbaptis kowe nganggo banyu; Nanging
bakal teka ana wong sing luwih kuwasa tinimbang aku, lan
aku ora pantes nguculi tali sepatune.
17 Kang kipase ana ing tangane, lan Panjenengane bakal
ngresiki gandume, lan nglumpukake gandum ing lumbung;
nanging mrambut iku bakal diobong ing geni kang ora bisa
sirep.
18 Lan akèh prekara liya sing diwulangké marang wong-
wong.
19 Nanging Sang Prabu Hérodès, raja tetrak, didukani
marga saka Hérodias, garwané Filipus, saduluré, lan marga
saka sakehing piala kang katindakaké déning Hérodès.
20 Kajawi punika ugi dipun tambahi, inggih punika:
Yohanes ngunci ing pakunjaran.
21 Bareng wong kabèh padha kabaptis, Yésus uga kabaptis
lan ndedonga, swarga menganga.
22 Lan Roh Suci tumedhak ing wujud awak kaya manuk
dara, lan ana swara saka swarga, sing ngandika,
Panjenengan iku PutraningSun kinasih; ing Paduka kawula
remen.
23 Lan Gusti Yésus piyambak wiwit umuré kira-kira telung
puluh taun, (kaya sing dikira) anaké Yusuf, anaké Heli.
24 Iku anaké Matat, anaké Lewi, anaké Mèlki, anaké Janna,
anaké Yusuf,
25 Anaké Matatias, anaké Amos, anaké Naum, anaké Ésli,
anaké Nagge,
26 Iku anaké Maat, anaké Matatias, anaké Semei, anaké
Yusuf, anaké Yéhuda,
27 Anaké Yohana, anaké Résa, anaké Zorobabel, anaké
Salatièl, anaké Neri,
28 Iki anaké Melki, anaké Addi, anaké Kosam, anaké
Elmodam, anaké Er,
29 Anaké Yosèf, anaké Élièzer, anaké Yorim, anaké Matat,
anaké Lewi.
30 Anaké Simeon, anaké Yéhuda, anaké Yusuf, anaké
Yonan, anaké Elyakim.
31 Anaké Melea, anaké Menan, anaké Matata, anaké Natan,
anaké Dawud,
32 Anaké Isai, anaké Obéd, anaké Booz, anaké Salmon,
anaké Naason,
33 Anaké Aminadab, anaké Aram, anaké Ésrom, anaké
Fares, anaké Yéhuda,
34 Anaké Yakub, anaké Iskak, anaké Abraham, anaké Tara,
anaké Nahor,
35 anaké Saruk, anaké Ragau, anaké Phalek, anaké Heber,
anaké Sala,
36 Iku anaké Kenan, anaké Arpakhsad, anaké Sem, anaké
Nuh, anaké Lamekh,
37 Anaké Mathusala, anaké Henokh, anaké Yaréd, anaké
Maleleèl, anaké Kenan,
38 Anaké Enos, anaké Sét, anaké Adam, anaké Gusti Allah.

BAB 4

1 Gusti Yesus kapenuhan ing Roh Suci, bali saka Yordania,
lan dituntun dening Roh menyang ara-ara samun.
2 Wis patang puluh dina digodha Iblis. Lan ing dina iku
Panjenengané ora mangan apa-apa, lan sawise padha
rampung, banjur keluwen.
3 Iblis nuli ngandika marang Panjenengané, "Menawa
Panjenengan Putraning Allah, dhawuha supaya watu iki
dadi roti."
4 Gusti Yésus semaur: “ Ana tulisan mengkéné: Manungsa
urip ora mung saka roti waé, nanging saka saben
pangandikané Gusti Allah.
5 Iblis nuli nggawa Panjenengané munggah ing gunung
kang dhuwur, nuli nedahaké marang Panjenengané
sakehing karajan ing salumahing bumi ing sadhela.
6 Iblis nuli ngandika marang Panjenengané, "Sakèhé
pangwasa iki bakal Dakparingaké marang kowé lan
kamulyané wong-wong mau. lan marang sapa wae kang
dakkarepake, iku dakparingake.
7 Mulané, menawa kowé nyembah marang Aku, kabèh
bakal dadi kagunganmu.
8 Gusti Yésus terus ngomong marang wongé: “ Kowé
lungaa, Sétan, awit wis ketulis ngéné: ‘Kowé kudu
nyembah marang Yéhuwah, Gusti Allahmu, lan mung
Panjenengané sing kudu kokbektèni.
9 Wongé terus digawa nang kuta Yérusalèm, dilebokké
nang nduwuré Gréja Gedé, terus diomongi: “Nèk Kowé
Anaké Gusti Allah, medun sangka kéné.
10 Sabab ana tulisan mangkene: Panjenengane bakal
ndhawuhake para malaekate supaya padha njaga kowe.
11 Wong-wong mau bakal nanggung kowé ing tangané,
supaya sikilmu ora ketabrak watu.
12 Gusti Yésus terus ngomong marang wongé: “Kowé ora
bakal nyoba Gusti Allahmu.
13 Sakwisé Sétan wis rampung godaané, dhèwèké
ninggalké Dèkné kanggo sawetara mangsa.
14 Yésus banjur bali menyang Galiléa kanthi daya
pangwasané Roh, lan kabar bab Panjenengané banjur
sumebar ing sakiwa-tengené.
15 Panjenengané banjur memulang ana ing papan-papan
pangibadah lan diluhuraké déning kabèh wong.
16 Gusti Yésus terus tekan Nasarèt, panggonané Dèkné
digedhekké, lan kaya padatané, Dèkné mlebu ing sinagogé
ing dina Sabat lan ngadek arep maca.
17 Lan kitab Nabi Yésaya masrahaké marang
panjenengané. Bareng Panjenengané mbukak kitab mau,
banjur nemu papan kang katulisan,

18 Rohé Pangéran ana ing Aku, merga Panjenengané wis njebadi Aku kanggo martakaké Injil marang wong miskin; Panjenengané ngutus Aku kanggo nambani wong sing lara atine, kanggo martakké bab kaluwaran marang wong sing ditawan, lan wong wuta bisa weruh, ngluwari wong sing lara.
19 Kanggo martakaké taun sing diparengaké déning Pangéran.
20 Gus Yésus terus nutup bukuné lan dikèkké menèh marang peladèn, terus lenggah. Wong-wong sing padha ana ing papan pangibadah padha mandeng marang Panjenengané.
21 Panjenengané banjur wiwit ngandika marang wong-wong mau, " Ing dina iki Kitab Suci iki kelakon ing kupingmu."
22 Wong kabèh padha nyeksèni Panjenengané, sarta padha gumun marang pangandikané Gusti Allah kang ngétokaké sih-rahmat kang metu saka ing cangkemé. Wong-wong mau padha matur: “Apa iki dudu anaké Yusuf?
23 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Kowé mesthi bakal kandha karo paribasan iki, 'Dokter, warasna awakmu dhéwé.
24 Panjenengané banjur ngandika, " Satemené Aku pitutur marang kowé: Ora ana nabi sing ditampa ing negarané dhéwé."
25 Nanging Aku pitutur marang kowé satemené, akèh randha ing Israèl nalika jamané Élia, nalika langit ditutup telung taun nem sasi, nalika ana pailan gedhé ing satanah kabèh;
26 Nanging Élia ora diutus marang sapa waé, kajaba menyang Sarepta, ing kutha Sidon, marang wong wadon sing wis randha.
27 Ing jamané nabi Élisa, akèh wong lara lara kusta ing Israèl. lan ora ana siji-sijia sing najis, kajaba Naaman, wong Siria.
28 Wong-wong sing nang sinaguk krungu bab kuwi terus pada nesu banget.
29 Wong-wong mau nuli ngadeg lan nundhung wong mau menyang sanjabané kutha, banjur diirid menyang pucuking gunung, panggonané kuthané, supaya diuncalaké mudhun.
30 Nanging Panjenengané liwat ing tengahé wong-wong mau banjur tindak.
31 Banjur padha mudhun menyang Kapernaum, sawijining kutha ing Galiléa, lan memulang ing dina Sabat.
32 Wong-wong padha nggumun banget marang piwulangé, awit pangandikané kuwi nduwèni kekuwatan.
33 Ing papan pangibadah ana wong kang kapanjingan dhemit kang najis, banjur nguwuh-uwuh kalawan swara sora.
34 Pangandikané, "Ayo waé! Apa urusanku karo Kowé, hé, Yésus wong Nasarèt? Apa kowé teka arep numpes aku? Aku ngerti sampeyan sapa; kang Mahasuci Allah.
35 Gusti Yésus terus ngomong: “ Menenga lan metua!” Lan nalika Iblis mbuwang wong ing tengah, kang metu saka wong, lan ora gawe lara.
36 Wong kabèh padha gumun, banjur padha rembugan, pangucapé, "Apa iki tembung! Amarga kanthi panguwasa lan panguwasa dhawuh marang roh-roh najis, banjur padha metu.
37 Pawarta bab Panjenengané banjur sumebar tekan ngendi-endi ing sakiwa-tengené.
38 Panjenengané banjur metu saka papan pangibadah lan lumebu ing omahé Simon. Lan ibuné bojoné Simon lara mriyang; lan padha nyuwun marang dheweke.
39 Gusti Yésus terus ngadeg ing sandhingé wong wadon mau, lan mriyangé didukani. banjur ditinggal, banjur tangi lan ngladèni wong-wong mau.
40 Bareng srengéngé wis surup, kabèh wong sing nandhang lara warna-warna padha digawa menyang ngarsané Yésus. Panjenengané tumuli numpangi asta marang wong-wong mau kabèh, nuli waras.
41 Sétan-sétan uga metu saka wong akèh lan nguwuh-uwuh: Kowé kuwi Putrané Gusti Allah. Wong-wong mau banjur didukani, awit padha ngerti yèn Panjenengané iku Kristus.
42 Bareng wis awan, Panjenengané tindak menyang panggonan kang sepi, lan wong-wong padha nggolèki Panjenengané, banjur padha sowan ing ngarsané Panjenengané, lan ngalang-alangi Panjenengané, supaya Panjenengané aja nganti ninggal wong-wong mau.
43 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Aku kudu martakaké Kratoné Allah menyang kutha-kutha liyané uga, amarga mulané Aku diutus."
44 Gusti Yésus terus nginjil nang sinaguk-sinaguk nang Galiléa.

BAB 5

1 Nalika wong akèh padha dhesek-dhesek ngrungokaké pangandikané Allah, Panjenengané jumeneng ana ing pinggir tlaga Genesarèt.
2 Lan weruh prau loro ngadeg ing pinggir tlaga, nanging nelayan padha metu saka iku lan lagi ngumbah jala.
3 Panjenengané banjur minggah ing salah sawijining prauné, yaiku prauné Simon, lan ndedonga supaya diusir sathithik saka ing dharatan. Panjenengané banjur lenggah lan mulang wong-wong saka ing prau.
4 Bareng wis rampung anggoné ngandika, Panjenengané banjur ngandika marang Simon, " Mulaa menyang teleng, lan jalamu kèdalna supaya ucul."
5 Wangsulané Simon, "Guru, sawengi kula sami nyambut damel, mboten olèh punapa-punapa.
6 Sakwisé rampung kuwi, iwak okèh banget dicekel, lan jalané pecah.
7 Wong-wong mau nuli ngundang kanca-kancané sing ana ing prau liyané, supaya padha teka nulungi. Banjur padha teka lan ngebaki prau loro-lorone, nganti klelep.
8 Nalika Simon Pétrus nyumurupi iku, banjur sujud ing dhengkulé Gusti Yésus, ngandika, "Sira lunga saka aku! amarga aku iki wong dosa, dhuh Yehuwah.
9 Dèkné lan sakèhé wong sing ndhèrèkaké nggumun banget marang iwak-iwak sing dicekel.
10 Semono uga Yakobus lan Yohanes, anaké Zébédéus, sing dadi mitrané Simon. Gusti Yésus terus ngomong marang Simon: “ Aja wedi. wiwit saiki kowé bakal nyekel wong.
11 Sakwisé kapalé digawa nang darat, wong-wong kuwi ninggalké kabèh lan mèlu Gusti Yésus.
12 Nalika Panjenengané ana ing sawijining kutha, ana wong kang lara kusta.
13 Gusti Yésus terus ngacungké tangané lan ndemèk wongé karo ngomong: “ Aku gelem. Lan sanalika lara kusta lunga saka dheweke.

14 Panjenengané banjur dhawuh supaya ora ngandhani sapa-sapa, nanging lungaa, tuduhna awakmu dhéwé marang imam, lan saosna kurban kanggo najismu, kaya sing didhawuhaké déning Musa, minangka paseksi marang wong-wong mau.
15 Nanging malah dadi luwih misuwur bab Panjenengané, lan akèh wong padha ngumpul kanggo ngrungokake lan kawarasaké déning Panjenengané saka kaapesané.
16 Panjenengané banjur lunga menyang ara-ara samun lan ndedonga.
17 Ing sawijining dina, nalika Panjenengané memulang, ana wong Farisi lan ahli Torèt kang padha lungguh ing sacedhaké kutha Galiléa, Yudéa lan Yérusalèm. ana kanggo nambani wong-wong mau.
18 Lah, ana wong nggawa wong lumpuh ing paturon, lan padha nggolèki cara kanggo nggawa wong mau mlebu lan diselehake ing ngarsane.
19 Lan nalika padha ora nemokake cara kanggo nggawa dheweke mlebu amarga saka wong akeh, padha munggah ing payon, lan mudhun liwat kothak karo dipan menyang tengah sadurunge Gusti Yésus.
20 Bareng weruh pangandelé wong-wong mau, Panjenengané banjur ngandika marang Panjenengané, " Man, dosamu wis diapura."
21 Para ahli Torèt lan wong Farisi banjur padha rembugan, pangucapé, "Sapa ta wong iki kang nyenyamah marang Allah?" Sapa sing bisa ngapura dosa, kajaba mung Gusti Allah?
22 Nanging bareng Yésus pirsa pikirané wong-wong mau, Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Apa sebabé kowé padha mikir-mikir ing sajroning atimu?"
23 Endi sing luwih gampang, ngomong: Dosamu wis diapura; utawa muni: Ngadega lan lumakua?
24 Nanging supaya kowé ngerti nèk Anaké Manungsa nduwèni pangwasa ing bumi ngapura dosa, (Panjenengané ngandika marang wong lumpuh mau) Aku pitutur marang kowé: Ngadega, paturonmu angkaten lan muliha!
25 Sanalika iku Panjenengané banjur jumeneng ana ing ngarsané wong-wong mau, nuli ngangkat panggonané, banjur mulih menyang omahé lan ngluhuraké Gusti Allah.
26 Wong-wong mau kabèh pada nggumun, terus pada ngluhurké Gusti Allah lan pada wedi karo ngomong: “Dina iki awaké déwé weruh prekara sing nggumunké.
weruh wong sing jenengé Lèwi lungguh nang kantor bea.
28 Panjenengané banjur ninggal kabèh, ngadeg lan ndhèrèkaké Panjenengané.
29 Lèwi banjur nganakaké pésta gedhé kanggo Yésus ing omahé dhéwé, lan akèh juru-mupu-beya lan wong-wong liyané sing padha lungguh bebarengan karo wong-wong mau.
30 Nanging para ahli Torèt lan para Farisi padha nggresula marang para sakabaté, pangucapé, "Yagéné kowé padha mangan lan ngombé bebarengan karo juru-mupu-beya lan wong dosa?"
31 Gusti Yésus terus ngomong: “ Wong sing waras ora butuh tabib. nanging sing lara.
32 Aku teka ora kanggo nimbali wong mursid, nanging wong dosa supaya mratobat.
33 Wong-wong mau padha matur marang Panjenengané, "Yagéné para muridé Yohanes kerep pasa lan ndedonga, semono uga para muridé wong Farisi? nanging sira mangan lan ngombe?
34 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Apa kowé bisa ndadékaké wong-wong ing kamar mantèn padha pasa, nalika mantèné ana ing kono?"
35 Nanging bakal tumeka ing dinané mantèn lanang bakal kapundhut saka ing antarané wong-wong mau, banjur padha pasa ing dina iku.
36 Panjenengané banjur paring pasemon marang wong-wong mau; Ora ana wong sing nalèni klambi anyar ing klambi lawas; Yèn mangkono, kang anyar iku bakal suwèk, lan potongan kang anyar iku ora cocog karo kang lawas.
37 Lan ora ana wong nglebokaké anggur anyar ing gendul lawas; Yen ora, anggur anyar bakal nyuwek gendule, banjur tumpah, lan gendule bakal ilang.
38 Nanging anggur anyar kudu dilebokake ing gendul anyar; lan loro-lorone dilestarekake.
39 Ora ana wong sing wis ngombé anggur lawas langsung kepéngin anyar, amarga dheweke kandha, "Wong lawas iku luwih apik."

BAB 6

1 Ing dina Sabat kang kapindho sawisé dina Sabat kapisan, Panjenengané tindak ngliwati pategalan gandum; Murid-muridé terus methik wulen, terus dipangan karo digosok-gosok nganggo tangané.
2 Ana wong Farisi sawatara kang padha matur marang wong-wong mau, "Yagéné kowé padha nindakake apa kang ora kena ditindakaké ing dina Sabat?"
3 Yésus paring wangsulan, pangandikané, " Apa kowé padha ora maca apa sing ditindakaké déning Dawud, nalika awaké dhéwé keluwen lan wong-wong sing padha ndhèrèkaké?
4 Dhèwèké mlebu ing Pedalemané Allah lan njupuk roti sing dipangan lan diwènèhaké marang wong-wong sing padha ndhèrèkaké. kang ora kena dipangan, kajaba mung kanggo para imam?
5 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, "Putraning Manungsa iku uga Gustiné dina Sabat."
6 Ing dina Sabat liyané, Yésus lumebu ing papan pangibadah lan memulang.
7 Para ahli Torèt lan para Farisi padha ngati-ati marang Panjenengané, apa Panjenengané bakal marasaké ing dina Sabat; supaya padha nemu pandakwa marang Panjenengané.
8 Nanging Gusti Yésus ngerti pikirané wong-wong mau, mulané terus ngomong marang wong sing tangané garing: “ Ngadega lan ngadega ing tengahé!” Panjenengané banjur jumeneng lan jumeneng.
9 Gusti Yesus banjur ngandika marang wong-wong mau, Aku arep takon sampeyan siji bab; Apa wenang ing dina Sabat nindakaké kabecikan utawa nindakaké piala? kanggo nylametake urip, utawa nyirnakake?
10 Lan mirsani wong kabeh ing mubeng-mubeng, banjur ngandika marang wong mau, " Tanganmu athungna!" Lan iya mangkono, lan tangane waras kaya tangan liyane.
11 Wong-wong mau padha nesu banget; lan padha rembugan bab apa kang bisa ditindakake marang Gusti Yesus.
12 Nalika samana Gusti Yesus tindak menyang ing gunung arep ndedonga, lan sawengi iku Gusti Yesus terus ndedonga marang Gusti Allah.

13 Bareng wis ésuk, Yésus nimbali murid-muridé lan milih wong rolas, sing uga dijenengi rasul.
14 Simon (kang uga dijenengi Pétrus) lan Andréas saduluré, Yakobus lan Yohanes, Filipus lan Bartoloméus,
15 Matius lan Tomas, Yakobus anaké Alféus, lan Simon sing disebut Zelot,
16 Lan Yudas seduluré Yakobus lan Yudas Iskariot, sing uga dadi pengkhianat.
17 Panjenengané banjur mandhap bebarengan karo wong-wong mau, lan jumeneng ana ing lebak, lan kumpulané para sakabaté, lan akèh wong saka ing Yudéa lan Yérusalèm kabèh, lan saka sagara Tirus lan Sidon, sing padha teka kanggo ngrungokake Panjenengané. lan supaya waras saka penyakit;
18 Lan wong-wong sing kesurupan dhemit, banjur padha mari.
19 Wong kabèh padha ngupaya ndemèk Panjenengané, amarga ana daya kang metu saka Panjenengané, nuli nyarasaké wong kabèh.
20 Panjenengané nuli tumenga marang para sakabaté lan ngandika, " Rahayu kowé wong mlarat!
21 Rahayu kowé sing saiki ngelih, awit kowé bakal wareg. Rahayu kowé sing saiki nangis, awit kowé bakal ngguyu.
22 Begja kowé nèk kowé disengiti lan dipisahké karo wong-wong, lan dicacad, lan jenengmu dibuwang merga Putrané Manungsa.
23 Ing dina iku kowé padha bungah-bungaha lan padha bungah-bungaha, awit kowé bakal padha surak-surak ing swarga.
24 Nanging bilai kowé sing sugih! awit kowé wis tampa panglipur.
25 Bilai kowé sing padha wareg! awit kowé bakal keluwen. Bilai kowé sing saiki ngguyu! awit kowé bakal sedhih lan nangis.
26 Bilai kowé, nèk kabèh wong pada ngelem kowé! merga mengkono para leluhuré marang nabi-nabi palsu.
27 Nanging Aku pitutur marang kowé sing padha krungu: Trésnaa marang mungsuhmu, padha tumindak becik marang wong sing sengit marang kowé.
28 Padha berkahi wong sing ngipat-ipati kowé, lan ndedongaa kanggo wong sing nganiaya kowé.
29 Lan sapa sing napuk pipimu sing siji, tandukna pipimu sing siji; lan sing sapa njupuk jubahmu, aja ngalang-alangi jubahmu.
30 Saben wong sing njaluk marang kowé wènèhana; lan wong sing njupuk barang-barangmu, aja koksuwun.
31 Lan kaya sing kokkarepaké supaya ditindakké wong marang kowé, kowé uga kudu nglakoni kaya ngono marang wong-wong kuwi.
32 Nèk kowé nresnani wong sing nresnani kowé, apa tampa panuwunmu? kanggo wong dosa uga tresna marang wong sing tresna marang.
33 Lan manawa kowé padha gawé becik marang wong kang padha gawé becik marang kowé, apa tampa panuwunmu? kanggo wong dosa iya uga padha.
34 Lan nèk kowé ngutangi marang wong sing mbok ngarep-arep bakal ditampa, apa tampa pituwasmu? kanggo wong dosa uga utang marang wong dosa, kanggo nampa maneh.
35 Nanging kowé padha tresnaa marang mungsuhmu, lan padha gawéa kabecikan, sarta silihanana, tanpa ngarep-arep apa-apa menèh. lan ganjaranmu bakal gedhe, lan kowe bakal dadi putrane Kang Mahaluhur, amarga Panjenengane iku welas asih marang wong kang ora duwe panuwun lan marang wong ala.
36 Mulané kowé padha welas asih, kayadéné Ramamu uga welas asih.
37 Aja padha ngadili, temah kowé ora bakal diadili;
38 Mènèhana, temah kowé bakal diwènèhi; takaran ingkang sae, kapencet, dipun gonjang-ganjing saha turah-turah, badhe kaparingaken dhateng pangko panjenengan. Awit takaran kang padha kok lakoni, iku bakal diukur maneh marang kowe.
39 Panjenengané banjur paring pasemon marang wong-wong mau, " Apa wong wuta bisa nuntun wong wuta?" Apa ora loro-lorone padha tiba ing jurang?
40 Murid ora ngungkuli guruné, nanging saben wong sing sampurna bakal dadi guruné.
41 Yagene kowe ndeleng tatal sing ana ing mripate sadulurmu, nanging balok sing ana ing mripatmu dhewe ora weruh?
42 Kapriye anggonmu bisa kandha marang sadulurmu: Sadulur, tatal kang ana ing mripatmu dakcopot, mangka kowe dhewe ora weruh balok kang ana ing mripatmu? Hé wong lamis, balok sing ana ing mripatmu dibuwang dhisik, banjur kowé bakal weruh kanthi cetha kanggo ngetokké tatal sing ana ing mripaté sedulurmu.
43 Awit wit sing apik ora ngetokké woh sing rusak; wit sing rusak ora ngetokké woh sing apik.
44 Awit saben wit dikenal saka wohé dhéwé. Amarga saka eri wong ora ngetokaké woh anjir, utawa saka grumbul grumbul kang ngetokaké woh anggur.
45 Wong kang becik iku ngetokaké barang kang becik saka ing bandhané kang becik; lan wong ala metu saka bandha ala ing atine, kanggo metu saka kakehan atine cangkeme.
46 Yagene kowé padha nyebut Aku, Gusti, Gusti, lan ora nindakake apa sing Dakdhawuhaké?
47 Sapa waé sing marani Aku lan ngrungokké piwulangku lan nindakké kuwi, Aku bakal nduduhké marang kowé sapa sing didadèkké.
48 Panjenengané iku kaya wong kang yasa omah, banjur ndhudhuk jero lan masang pondhasi ing watu, lan nalika banjir bandhang, kali iku nggegirisi lan ora bisa gonjang-ganjing; .
49 Nanging sing sapa ngrungokaké, nanging ora nindakaké, iku kaya wong kang mbangun omah ing lemah tanpa dhasar; kali kang nggegirisi banget, lan sanalika iku ambruk; lan rusake omah iku gedhe banget.

BAB 7

1 Sawisé rampung kabèh pangandikané ana ing ngarepe wong akèh, Panjenengané banjur lumebet ing Kapernaum.
2 Ana baturé perwira sing ditresnani, lara lan arep mati.
3 Bareng krungu bab Yésus, banjur kongkonan para pinituwané wong Yahudi sowan ing ngarsané, nyuwun supaya Panjenengané rawuh lan nambani abdiné.
4 Bareng wis padha sowan ing ngarsané Gusti Yésus, wong-wong mau langsung nyuwun marang Panjenengané, pangucapé, "Panjenengané iku pantes kanggo sapa waé sing kudu ditindakaké.
5 Awit Panjenengané tresna marang bangsa kita, lan Panjenengané wis yasa sinagogé kita.

6 Gusti Yésus banjur tindak karo wong-wong mau. Bareng wis ora adoh saka omahé, perwira mau banjur kongkonan kanca-kancané sowan ing ngarsané, matur marang Panjenengané, "Gusti, sampun ngantos susah, awit kawula mboten pantes ndhèrèk panjenengan lumebet ing payon kawula."
7 Mulané, aku ora pantes nekani kowé, nanging ngomonga nganggo tembung, temah abdiku bakal mari.
8 Awit aku iki uga wong sing kawengku ing panguwasa lan nduwèni prajurit sing di bawahku. lan marang liyane, Ayo, lan dheweke teka; lan marang abdiningSun: Tumindaka iki, lan iya iya iku.
9 Bareng Gusti Yésus midhanget bab iku mau, Panjenengané gumun marang Panjenengané, banjur minger sarta ngandika marang wong-wong kang padha ngetutaké Panjenengané, " Aku pitutur marang kowé: Aku ora tau nemu pangandel kang samono gedhéné, ora ana ing Israèl."
10 Wong-wong sing dikongkon bali menyang omah, ketemu slaf sing lara wis waras.
11 Ésuké Yésus tindak menyang kutha sing jenengé Nain. lan akèh sakabaté padha ndhèrèkaké Panjenengané, lan akèh wong.
12 Bareng wis cedhak gapura kutha kono, ana wong mati digawa metu, ontang-anting saka ibuné, lan wong wadon iku randha, lan akèh wong ing kutha kang padha mèlu.
13 Bareng Gusti mirsa wong wadon mau, Panjenengané welas asih marang wong wadon mau, sarta ngandika marang wong wadon mau, " Aja nangis!"
14 Panjenengané banjur nyelaki lan ndemèk gubugé, lan wong-wong sing ngusung dhèwèké padha mandheg. Panjenengané banjur ngandika, " Heh, Aku pitutur marang kowé, tangia!"
15 Wong sing wis mati banjur njagong lan wiwit ngomong. Panjenengané banjur masrahaké marang ibuné.
16 Wong kabèh padha wedi lan padha ngluhuraké Gusti Allah, pangandikané, "Ana nabi gedhé kang jumeneng ana ing antara kita; lan, Gusti Allah wis ngunjungi umaté.
17 Pawarta bab Panjenengané iku sumebar ing satanah Yudéa lan ing sakiwa-tengené.
18 Para muridé Yohanes terus ngomongké bab kuwi kabèh.
19 Yohanes banjur nimbali sakabaté loro lan banjur kongkonan sowan ing ngarsané Yésus, matur: "Apa Kowé sing bakal teka?" utawa kita golek liyane?
20 Nalika wong-wong mau padha sowan ing ngarsané Yésus, banjur padha matur: "Yohanes Pambaptis ngutus aku nemoni Panjenengan, matur: Punapa Panjenengan punika ingkang badhe rawuh?" utawa kita golek liyane?
21 Ing wektu iku uga Panjenengané nuli marasaké wong akèh kang padha lara lan wewelak lan roh-roh jahat; lan akeh wong wuta Panjenengane maringi pandeleng.
22 Gusti Yesus banjur ngandika marang wong-wong mau, " Padha lungaa, lan critakna marang Yohanes apa sing kokdeleng lan kokrungu; wong wuta bisa ndeleng, wong lumpuh padha lumaku, wong lara kusta padha najis, wong budheg krungu, wong mati padha katangèkaké, Injil kawartakaké marang wong miskin.
23 Begja wong sing ora nesu marang Aku.
24 Bareng para utusané Yohanes padha mangkat, Yésus banjur ngandika marang wong akèh bab Yohanes, " Kowé padha lunga menyang ara-ara samun kanggo ndeleng apa?" Reed sing gonjang-ganjing karo angin?
25 Nanging kowé padha metu arep ndeleng apa? Wong sing nganggo sandhangan alus? Lah, wong-wong sing nganggo busana sing apik lan urip sing apik, padha ana ing kraton.
26 Nanging kowé padha metu arep ndeleng apa? Nabi? Ya, Aku pitutur marang kowé, lan luwih saka nabi.
27 Iya Panjenengané kang wus katulisan mengkéné, "Lah, Ingsun ngutus utusaningSun ndhisiki Panjenengané, kang bakal nyawisaké dalan kanggo Paduka."
28 Aku pitutur marang kowé: Ing antarané wong-wong sing lair saka wong wadon, ora ana nabi sing ngungkuli Yohanes Pembaptis.
29 Wong-wong kabèh sing krungu piwulangé lan para juru-mupu-beya padha mbeneraké Gusti Allah, awit dibaptis karo Yohanes.
30 Nanging wong-wong Farisi lan ahli Torèt padha nampik karsané Gusti Allah marang awaké déwé, jalaran ora dibaptis karo Gusti Yésus.
31 Pangandikané Pangéran, "Lah wong-wong ing golongan iki bakal Dakpamakaké apa?" lan padha kaya apa?
32 Padha kaya bocah-bocah sing lungguh ing pasar lan nguwuh-uwuh marang sapadha-padha, kandha, "Aku wis suling marang kowé, nanging kowé ora njogèd." Kawula sami sesambat dhateng panjenengan, nanging panjenengan boten nangis.
33 Awit Yohanes Pembaptis teka ora mangan roti lan ora ngombé anggur; lan kowé padha kandha, "Wong iku kepanjingan sétan."
34 Putraning Manungsa rawuh, mangan lan ngombe; Lan kowé padha kandha: Delengen, wong rakus lan ngombe anggur, kancané pajeg lan wong dosa!
35 Nanging kawicaksanan iku bener kanggo kabeh anak-anake.
36 Lan ana wong Farisi sing njaluk supaya Yésus mangan bareng karo Yésus. Panjenengané banjur lumebet ing omahé wong Farisi lan lenggah dhahar.
37 Ing kutha kono ènèng wong wédok sing dosa, ngerti nèk Gusti Yésus njagong mangan nang omahé wong Farisi, terus nggawa lenga lenga jebad alabaster.
38 Lan ngadeg ana ing wingkingé Gusti Yésus karo nangis, lan wiwit wisuh sikilé karo luh, lan ngusapi nganggo rambuté sirahé, lan ngambungi sikilé, lan njebadi karo lenga jebad.
39 Wong Farisi sing ngundang Yésus weruh kuwi, Dèkné terus ngomong: “Wong iki nèk nabi, mesthi ngerti sapa lan sapa wong wadon sing ndemèk Dèkné.
40 Gusti Yésus semaur: Simon, Aku arep ngomong apa-apa marang kowé. Wongé terus ngomong: “Guru, terus ngomong.
41 Ana wong sing utangé loro, sing siji utangé limang atus dinar, sijiné seket.
42 Lan nalika padha ora duwe apa-apa kanggo mbayar, terus-terusan ngapura wong loro. Mulané kandhanana, sapa sing bakal tresna marang dhèwèké?
43 Wangsulané Simon, "Kula kinten-kinten tiyang ingkang dipun pangapunten kathah." Panjenengané banjur ngandika marang wong mau, " Panjenengan sampun leres ngadili."
44 Panjenengané nuli mirsani wong wadon mau lan ngandika marang Simon, " Apa kowé weruh wong wadon iki?" Kawula lumebet ing griya Paduka, Paduka boten maringi toya kangge kaki kawula;

45 Kowé ora ngambung Aku, nanging wong wédok iki wiwit Aku mlebu ora kendhat ngambung sikilku.
46 Sirahku ora sira njebadi, nanging wong wadon iki wis njebadi sikilku nganggo lenga jebad.
47 Mulané Aku pitutur marang kowé: Dosa-dosané sing akèh banget wis diapura. amarga dheweke tresna banget: nanging sing diapura sethithik, dheweke tresna sethithik.
48 Panjenengané banjur ngandika marang wong wadon mau, " Dosamu wis kaapura."
49 Wong-wong sing pada mangan bareng karo Gusti Yésus terus pada ngomong: "Sapa ta wong iki sing bisa ngapura dosa?
50 Gusti Yésus terus ngomong marang wong wédok: " Imanmu wis nylametké kowé. lunga kanthi tentrem.

BAB 8

1 Sakwisé kuwi Gusti Yésus terus ndlajahi saben kutha lan désa, martakké kabar kabungahan bab Kratoné Gusti Allah.
2 Lan ana wong wadon sawatara kang kawarasaké saka roh-roh jahat lan lelara, yaiku Maryam kang karan Magdalena, kang metu saka setan pitu.
3 Lan Yohana, garwané Khuza, abdiné Hérodès, lan Susana lan liya-liyané liyané, sing ngladèni Dèkné saka barang-barangé.
4 Sakwisé wong okèh pada pada nglumpuk lan sangka kuta, Gusti Yésus terus ngomong nganggo pasemon.
5 Ana sing nyebar wiji metu arep nyebar wiji. nuli diidak-idak lan dipangan manuk-manuk ing awang-awang.
6 Lan sawetara tiba ing watu; lan bareng wis thukul, banjur dadi garing, amarga ora ana udan.
7 Ana sing tiba ing antarané eri; lan eri thukul karo iku, lan keselak iku.
8 Lan liyane tiba ing lemah apik, lan thukul, lan woh tikel satus. Sawuse ngandika mangkono, Panjenengane nguwuh-uwuh: " Sapa kang duwe kuping kanggo ngrungokake, ngrungokna."
9 Para sakabaté padha takon marang Panjenengané, "Pasemon iku apa?"
10 Panjenengané banjur ngandika, " Kowé padha kaparingan weruh wewadining Kratoné Allah, nanging marang wong liya nganggo pasemon; supaya ndeleng ora bisa ndeleng, lan krungu ora ngerti.
11 Saiki pasemone mangkene: Wiji iku pangandikane Gusti Allah.
12 Sing ana ing pinggir dalan yaiku wong sing krungu; Banjur Iblis teka lan nyopot pangandikane saka ing atiné, supaya aja padha pracaya lan kapitulungan rahayu.
13 Sing ana ing gunung parang, yaiku wong-wong sing krungu pangandikané, banjur nampani pangandikané kanthi bungah; Nanging wong-wong mau ora oyod, mulané mung sadurungé padha precaya, lan ing mangsa kagodha padha murtad.
14 Lan sing tiba ing eri, yaiku wong-wong sing, nalika krungu, banjur metu, lan keselak ing rasa kuwatir lan kasugihan lan kasenengan ing urip iki, lan ora ngasilake woh sing sampurna.
15 Nanging sing ana ing lemah sing apik yaiku wong-wong sing kanthi ati sing jujur lan apik, nalika ngrungokake pangandika, banjur netepi, lan metokake woh kanthi sabar.
16 Ora ana wong kang nyumup dimar, banjur ditutupi wadhah utawa dilebokake ing sangisore paturon; nanging dipasang ing padamaran, supaya wong sing mlebu bisa ndeleng pepadhang.
17 Amarga ora ana sing rahasia, sing ora bakal kacethakaké; lan ora ana barang sing ndhelik, sing ora bakal diweruhi lan bakal metu.
18 Mulané pada ngati-ati kepriyé anggonmu krungu: sing sapa nduwèni, bakal kaparingan; lan sing sapa ora nduwèni, malah sing dikira nduwèni bakal direbut.
19 Banjur ibu lan sadulur-sadulure padha sowan ing ngarsane, nanging ora bisa marani Panjenengane marga saka wong akeh.
20 Wong-wong sing ngomong marang Gusti Yésus: "Ibumu lan sedulur-sedulurmu padha ngadeg ana ing njaba, arep nemoni kowé."
21 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Ibuku lan sadulur-sadulurku iku wong-wong sing padha ngrungokake pangandikané Allah lan nglakoni."
22 Ing sawijining dina, Panjenengané minggah ing prau karo para sakabaté, banjur ngandika marang wong-wong mau, " Ayo padha nyabrang ing tlaga." Lan padha diluncurake.
23 Nanging nalika padha lelayaran, Panjenengané keturon. lan padha kebak banyu, lan ing bebaya.
24 Wong-wong mau nuli padha marani Panjenengané, wungu lan matur, "Guru, Guru, kawula sami tiwas." Panjenengané banjur wungu lan ndhawuhi angin lan ombaké banyuné;
25 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Endi precayamu?" Wong-wong mau padha wedi lan padha nggumun, banjur padha rerasanan: "Wong iki sapa ta! awit angin lan banyu anggoné dhawuh, lan wong-wong mau padha manut marang Panjenengané.
26 Banjur padha tekan ing dhaérahé wong Gadara, ing sabrangé Galiléa.
27 Nalika Panjenengané minggah ing dharatan, ana wong saka ing kutha methukaké Panjenengané, kang wis suwé kepanjingan sétan, ora nganggo sandhangan, ora manggon ing omah, nanging ing kuburan.
28 Bareng weruh Gusti Yésus, wong mau mbengok-mbengok lan sujud ing ngarsané, lan kanthi swara sora muni, "Apa urusanku karo kowé, dhuh Yésus, Putraning Allah Kang Mahaluhur?" Kawula nyuwun, mugi sampun ngantos dipun siksa.
29 (Amarga wis dhawuh marang dhemit supaya metu saka wong iku, amarga wis kerep dicekel, lan dheweke dirantai lan dirantai, lan banjur dipecat lan dibuwang dening Iblis menyang ara-ara samun.)
30 Gusti Yésus terus takon, " Sapa jenengmu?" Panjenengané banjur ngandika, "Legiun!"
31 Wong-wong mau padha nyuwun marang Panjenengané, supaya aja padha didhawuhi metu menyang jurang.
32 Lan ing kono ana babi akeh sing lagi mangan ing gunung, lan padha nyuwun marang Gusti Yesus supaya diparengake lumebu ing kono. Lan padha nandhang sangsara.
33 Sétan-sétan mau banjur metu saka wongé lan mlebu ing babi-babi mau.
34 Bareng wong-wong kang padha mangan weruh lelakon mau, banjur padha mlayu lan nyritakake bab iku ana ing kutha lan ing padesan.
35 Banjur padha metu kanggo ndeleng lelakon iku; nuli sowan ing ngarsané Gusti Yésus, lan ketemu wong sing

wis metu saka sétan-sétan, lungguh ing sandhingé Gusti Yésus, lagi manganggo lan wis waras, lan padha wedi.
36 Wong-wong sing weruh lelakon kuwi terus ngomong nèk wong sing kesurupan dhemit bisa mari.
37 Wong-wong ing sakiwa-tengené tanah Gadara padha nyuwun supaya Yésus lunga saka ing kono. amarga padha wedi banget, banjur minggah ing prau lan bali maneh.
38 Wong sing diusir sétan-sétan kuwi nyuwun marang Dèkné, supaya Dèkné bisa nunggil karo Dèkné.
39 Balia menyang omahmu lan critakna kaluhurané Gusti Allah marang kowé. Panjenengané banjur tindak lan nyritakaké ing satanah kutha kabèh bab prakara-prakara kang katindakaké déning Yésus marang dhèwèké.
40 Nalika Gusti Yesus kondur, wong-wong padha nampani Panjenengane kanthi bungah, amarga kabeh padha ngenteni Panjenengane.
41 Lan, lah, ana wong teka jeneng Yairus, lan kang dadi pangareping papan pangibadah, lan banjur sujud ing sikilé Gusti Yésus, lan nyuwun marang Panjenengané supaya teka ing omahé.
42 Amarga dheweke duwe anak ontang-anting, umure kira-kira rolas taun, lan dheweke bakal seda. Nanging nalika Panjenengané tindak, wong-wong padha ngrubung Panjenengané.
43 Lan ana wong wadon sing lara getihen rolas taun, sing wis ngentekake kabeh uripe kanggo dokter, lan ora ana sing bisa waras.
44 Panjenengané banjur nyelaki ing buri lan ndemek pinggir jubahé, lan sanalika getihé macet.
45 Gusti Yésus terus ngomong: “ Sapa sing ndemèk Aku? Bareng kabèh padha nyélaki, Pétrus lan wong-wong kang padha ndhèrèkaké Panjenengané padha matur: "Guru, tiyang kathah sami dhesek-dhesek dhateng Panjenengan, saha Panjenengan ndhawuhi: Sapa sing ndemèk Aku?"
46 Gusti Yésus terus ngomong: “ Wong sing ndemèk Aku, awit Aku ngerti nèk kabecikan wis metu saka Aku.”
47 Bareng wong wadon mau weruh nèk ora didhelikake, wong wadon mau banjur marani Yésus kanthi gumeter lan sujud ana ing ngarsané Yésus, banjur nyritakaké marang wong akèh, apa sababé ndemèk Panjenengané, lan kepriyé enggal waras.
48 Panjenengané banjur ngandika marang wong wadon mau, " Nèk, muga-muga padha bungaha! lunga kanthi tentrem.
49 Nalika Panjenengané isih ngandika, ana wong saka ing omahé panggedhéning papan pangibadah, lan matur marang Panjenengané, "Anakmu wis mati; ora repot Guru.
50 Nanging nalika Gusti Yesus midhanget, ngandika, " Aja wedi: pracaya mung, lan dheweke bakal waras."
51 Bareng wis lumebu ing omah, Panjenengané ora nglilani wong siji-sijia lumebu, kajaba Pétrus, Yakobus, lan Yohanes, lan bapak lan ibuné bocah wadon mau.
52 Lan kabeh padha nangis lan sesambat dheweke . ora mati, nanging turu.
53 Wong-wong pada ngguyu lan dipoyoki, awit ngerti nèk dhèwèké wis mati.
54 Wong-wong mau terus dityekel metu, terus dicekel tangané wong wadon mau, terus dityeluk, “ Mbah, tangia!”
55 Lan roh dheweke bali maneh, lan dheweke sanalika tangi, lan dheweke dhawuh supaya menehi panganan.
56 Wong tuwané pada nggumun, nanging Gusti Yésus ngongkon wong-wong kuwi aja ngandhani sapa-sapa.

BAB 9

1 Panjenengané banjur nimbali sakabaté rolas, padha diparingi pangwasa lan panguwasa nundhungi sétan-sétan sarta nambani lelara.
2 Wong-wong mau dikongkon martakké bab Kratoné Gusti Allah lan nambani wong lara.
3 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Aja nggawa apa-apa kanggo lelungan, aja teken, utawa kanthong, utawa roti utawa dhuwit; ora duwe klambi loro.
4 Lan ing ngendi wae omah sing kokleboni, manggona ing kono, banjur lungaa.
5 Lan sapa waé sing ora gelem nampani kowé, nèk kowé lunga sangka kuta kuwi, ketyepna lebu sing ana ing sikilmu, dadi paseksi tumrap wong-wong kuwi.
6 Wong-wong mau banjur padha mangkat njelajah kutha-kutha, martakaké Injil lan nyarasaké wong ing ngendi-endi.
7 Sang Prabu Hérodès, raja tetrak, krungu bab kabèh sing ditindakaké déning Panjenengané, banjur bingung, amarga ana wong sing kandha, yèn Yohanes wis wungu saka antarané wong mati;
8 Lan sawetara, sing Nabi Elia wis muncul; lan liyane, sing siji saka nabi lawas wis wungu maneh.
9 Hérodès banjur ngandika, "Yohanes wis dakpancung sirahé, nanging sapa ta iki, kang dakrungu bab kang mangkono iku?" Lan dheweke kepéngin ketemu.
10 Bareng para rasul padha bali, padha nyritakaké marang Panjenengané apa kang wus padha dilakoni. Wong-wong mau banjur digawa menyang panggonan kang sepi ing ara-ara samun, ing kutha kang aran Bètsaida.
11 Bareng wong akèh padha ngerti, banjur padha ndhèrèkaké Panjenengané.
12 Bareng wis surup, sakabat rolas banjur padha sowan lan matur marang Panjenengané: “Wong-wong iku padha kongkon lunga menyang ing kutha-kutha lan ing sakiwa-tengené, lan padha nginep lan padha golek pangan, awit kita ana ing kéné. panggonan ara-ara samun.
13 Nanging Panjenengané ngandika marang wong-wong mau, Padha wènèhana mangan. Wangsulané wong-wong mau, "Kula namung gadhah roti gangsal lan iwak kalih." kejaba kita kudu tuku daging kanggo bangsa iki kabèh.
14 Amarga wong-wong mau kira-kira limang ewu wong. Panjenengané banjur ngandika marang para sakabaté, "Padha linggiha seket ing rombongan."
15 Wong-wong mau nuli padha didhawuhi linggih.
16 Banjur njupuk roti lima lan iwak loro, lan tumenga ing langit, mberkahi wong-wong mau, banjur nyuwil-nyuwil lan diwènèhaké marang para sakabat supaya ditata marang wong akèh.
17 Wong-wong mau banjur padha mangan nganti wareg;
18 Nalika Panjenengané lagi ndedonga piyambakan, para sakabaté padha bebarengan karo Panjenengané, banjur padha ditakoni, " Kandhané wong akèh, Aku iki sapa?"
19 Wangsulané wong-wong mau, "Yohanes Pambaptis; nanging ana kang kandha: Élia; Nanging ana uga sing kandha, nèk salah siji saka nabi-nabi lawas wis wungu.
20 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Nanging miturut kowé, Aku iki sapa?" Jawa 1994: Pétrus mangsuli, "Kristusé Gusti Allah."
21 Gusti Yésus terus ngongkon murid-muridé, supaya aja ngomongké bab kuwi marang sapa waé.

22 Pangandikané, " Putraning Manungsa kudu nandhang sangsara akèh, sarta ditampik déning para pinituwa lan para pangareping imam lan para ahli Torèt, sarta dipatèni lan ing telung dinané bakal ditangèkaké."
23 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Sapa waé sing arep ngetutké Aku, kudu nyélaki awaké déwé, saben dina manggul pentènganè lan mèlu Aku."
24 Sabab sing sapa kepéngin nylametaké nyawané, bakal kelangan nyawané, nanging sing sapa kelangan nyawané marga saka Aku, iku bakal nylametaké nyawané.
25 Awit apa gunané wong éntuk donya kabèh, nanging kelangan awaké déwé, utawa dibuwang?
26 Sabab sing sapa isin marang Aku lan pituturKu, Putraning Manungsa bakal isin marang wong iku, manawa Panjenengané rawuh ing kamulyané dhéwé, lan ing kamulyané Bapaké lan para malaékat suci.
27 Nanging Aku pitutur marang kowé satemené, ana wong kang padha ngadeg ing kéné, kang ora bakal mati, nganti padha weruh Kratoné Allah.
28 Kira-kira wolung dina sawisé piwulang mau, Yésus ngajak Pétrus lan Yohanes lan Yakobus munggah ing gunung arep ndedonga.
29 Nalika Panjenengané ndedonga, pasuryané malih, lan pangagemané putih mancorong.
30 Lah, ana wong loro sing padha omong-omongan, yaiku Musa lan Élia.
31 Kang ngatingal ing kamulyan, lan ngandika bab sédané kang bakal rampung ing Yerusalem.
32 Nanging Pétrus lan wong-wong sing padha ndhèrèkaké padha turu banget;
33 Lan nalika padha lunga saka Panjenengané, Pétrus ngandika marang Gusti Yésus, "Guru, iku apik kanggo kita kene. siji kanggo kowé, siji kanggo Musa, lan siji kanggo Élia: ora ngerti apa kang ngandika.
34 Nalika Panjenengané ngandika mangkono, ana méga teka lan ngayomi wong-wong mau, lan padha wedi nalika mlebu ing méga mau.
35 Banjur ana swara saka méga sing kandha, ”Iki Anakku sing tak trésnani.
36 Bareng swara mau keprungu, Yésus tinemu piyambakan. Wong-wong mau terus meneng lan ora ngandhani sapa-sapa ing wektu kuwi apa sing wis dideleng.
37 Ésuké, nalika padha mudhun saka ing gunung, akèh wong kang padha nemoni Panjenengané.
38 Lan, lah, ana wong saka kumpulan nguwuh-uwuh, matur, Guru, kula nyuwun, mugi mugi karsaa mirsani anakku, awit iku anakku ontang-anting.
39 Lan, lah, ana roh sing nyekel wong, lan dumadakan nguwuh; lan nggegirisi, nganti umpluk maneh, lan meh ora ucul saka dheweke.
40 Aku nyuwun marang murid-muridmu, supaya wong kuwi ditundhung. lan padha ora bisa.
41 Gusti Yésus terus ngomong: “ Heh, wong-wong sing ora pretyaya lan keblinger, nganti pira lawasé anggonku tetunggalan karo kowé lan nandhang sangsara marang kowé? Anakmu gawa mrene.
42 Nalika Panjenengané lagi rawuh, sétan banjur nguncalaké Panjenengané sarta nyuwek-nyuwek. Ida Hyang Yesus tumuli dukuh dhemit punika, nuli marasaken anake punika, tumuli kaserahang malih ring ajin danene.
43 Wong-wong kabèh pada nggumun banget marang kuwasané Gusti Allah. Nanging nalika padha gumun marang samubarang kang ditindakake dening Gusti Yesus, Panjenengane banjur ngandika marang para sakabate:
44 Omong-omongan iki kudu dirungokké, awit Anaké Manungsa bakal dipasrahké marang tangané manungsa.
45 Nanging wong-wong mau ora ngerti apa sing diomongké kuwi, nanging ora dingertèni, mulané ora dingertèni.
46 Banjur padha padudon, sapa ing antarané wong-wong mau sing paling gedhé.
47 Gusti Yésus ngerti pikirané wong-wong kuwi, mulané terus njupuk anak lanang didedekké nang ngarepé.
48 Lan ngandika marang wong-wong mau, " Sapa waé nampani bocah iki atas jenengku, iku nampani Aku, lan sing sapa nampani Aku, iku nampani Panjenengané sing ngutus Aku.
49 Yohanes terus ngomong: “Guru, awaké déwé weruh wong sing nundungi sétan nganggo jenengmu. lan kita padha ngalang-alangi, amarga ora mèlu kita.
50 Gusti Yésus terus ngomong marang wongé: “ Aja ngélang, awit sapa sing ora nglawan awaké déwé, kuwi mèlu awaké déwé.
51 Bareng wis tekan wektuné Panjenengané bakal kacemplungaké, Panjenengané banjur mandeng menyang Yérusalèm.
52 Lan ngirim utusan ndhisiki pasuryan, lan padha lunga, lan mlebu menyang desa Samaria, kanggo nyiapake kanggo Panjenengané.
53 Wong-wong kuwi ora nampa Dèkné, awit Dèkné kaya-kaya arep lunga menyang Yérusalèm.
54 Kadung murid-muridé Yakobus lan Yohanes weruh kuwi, terus pada ngomong: “Gusti, apa kowé kepéngin awaké déwé ndhawuhi murub geni saka swarga, numpes wong-wong kuwi, kaya sing ditindakké Élia?
55 Nanging Gusti Yésus nolèh lan didukani, pangandikané, " Kowé padha ora ngerti rohmu apa."
56 Amarga Putraning Manungsa rawuh ora kanggo nyirnakake nyawane manungsa, nanging kanggo nylametake wong-wong mau. Lan padha menyang desa liyane.
57 Nalika padha mlaku ing dalan, ana wong kang matur marang Panjenengané, "Gusti, kawula badhé ndhèrèk Panjenengan dhateng pundi kemawon ingkang Paduka tindak."
58 Gusti Yésus terus ngomong: “ Asu ajag nduwé bolongan, lan manuk ing awang-awang nduwé susuh; Nanging Putraning Manungsa ora nduwé panggonan kanggo nyèlèhaké sirahé.
59 Panjenengané banjur ngandika marang liyané, " Mèlua Aku." Nanging wong mau kandha, ”Gusti, mugi keparenga kula tindak rumiyin ngubur bapak kula.”
60 Gusti Yésus terus ngomong marang wongé: “ Ayo wong mati ngubur wong mati, nanging lungaa lan martakké bab Kratoné Gusti Allah.
61 Lan liyane uga matur, Gusti, aku bakal ndherek Panjenengan; nanging keparenga kula pamit rumiyin, ingkang wonten ing griya kula.
62 Gusti Yésus terus ngomong marang wongé: “ Ora ènèng wong sing nduwèni waluku lan nolèh mburi, ora pantes kanggo Kratoné Gusti Allah.

BAB 10

1 Sawisé iku, Gusti uga milih pitung puluh liyané, lan ngutus wong loro-lorone ndhisiki Panjenengané menyang saben kutha lan panggonan sing bakal ditekani.
2 Mulané Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau: Panèné akèh banget, nanging sing nyambut-gawé mung sethithik.
3 Lungaa, lah kowé padha Dakutus kaya cempé ing antarané asu ajag.
4 Aja padha nggawa kanthong utawa kanthong utawa sepatu;
5 Lan ing ngendi wae omah sing kokleboni, kandhaa dhisik: Tentrem rahayu ana ing omah iki!
6 Manawa ana ing kono ana Putraning tentrem-rahayu, tentrem-rahayumu bakal ana ing kono;
7 Lan ing omah iku padha manggona, mangan lan ngombé apa sing diwènèhaké, kanggo buruh iku pantes opah. Aja saka omah menyang omah.
8 Lan ing ngendi wae kutha sing kokleboni, lan wong-wong padha nampani kowe, mangana apa sing disedhiyakake marang kowe.
9 Lan wong lara sing ana ing kono warasna lan kandhaa: Kratoné Allah wis cedhak karo kowé.
10 Nanging menyang ing kutha kang kokleboni, nanging ora ditampani, lungaa menyang lurung-lurung ing kono lan kandhaa:
11 Malah bledug kuthamu, sing klelep ana ing awakku, padha dakbubaraké marang kowé.
12 Nanging Aku pitutur marang kowé, ing dina iku bakal luwih ènthèngé Sodom katimbang kutha iku.
13 Bilai kowé, Korazin! cilaka kowé, Bètsaida! Sabab saupama ana ing Tirus lan Sidon mujijat-mujijat kang katindakake ana ing kowe, mesthi wis suwe anggone padha mratobat, lungguh nganggo bagor lan awu.
14 Nanging ing dina pangadilan bakal luwih ènthèng tumrap Tirus lan Sidon katimbang karo kowé.
15 Lan kowé, Kapernaum, sing wis kaluhuraké nganti swarga, bakal kacemplungaké menyang naraka.
16 Sapa sing ngrungokake kowé, ngrungokké Aku; lan sing sapa ngrèmèhaké kowé, iku ngrèmèhaké Aku; lan sing sapa ngrèmèhaké Aku, iku ngrèmèhaké Panjenengané kang ngutus Aku.
17 Wong pitung puluh mau nuli padha bali menèh kanthi bungah, lan matur: "Gusti, sétan-sétan pun tundhuk dhateng kawula lantaran asma Paduka."
18 Lan ngandika marang wong-wong mau, Aku weruh Iblis tiba saka swarga kaya kilat.
19 Lah kowé padha Dakparingi pangwasa ngidak-idak ula lan kalajengking, sarta nguwasani sakèhing pangwasané mungsuh;
20 Nanging aja padha bungah-bungah merga roh-roh kuwi tundhuk marang kowé. Nanging padha bungaha, amarga jenengmu wis katulisan ana ing swarga.
21 Ing wektu iku Gusti Yesus bungah ing roh, lan ngandika, " Aku matur nuwun, dhuh Rama, Gustining langit lan bumi, sing wis ndhelikake iki saka wong wicaksana lan wicaksana, lan wis dicethakaké kanggo bayi-bayi. awit kados makaten punika karsa Paduka.
22 Kabèh wis dipasrahké marang Aku karo Bapakku. lan sapa ta Sang Rama, kajaba Sang Putra, lan sapa kang kaparengake Sang Putra.
23 Panjenengané banjur minger mirsani para sakabaté lan ngandika piyambak: Rahayu wong kang ndeleng apa kang kokdeleng.
24 Awit Aku pitutur marang kowé: Akèh nabi lan ratu sing kepéngin weruh apa sing kokdeleng, nanging ora weruh; lan ngrungokake apa sing kokrungu, nanging ora tau krungu.
25 Lah, ana ahli Torèt siji ngadeg lan nyoba Panjenengané, matur, "Guru, apa sing kudu daklakoni supaya bisa oleh urip langgeng?"
26 Panjenengané banjur ngandika marang Panjenengané, " Apa kang katulis ing angger-anggering Torèt?" carane sampeyan maca?
27 Wangsulané Yésus, "Kowé tresnaa marang Pangéran, Allahmu, klawan gumolonging atimu, klawan gumolonging nyawamu, klawan gumolonging kekuwatanmu lan gumolonging budimu; lan pepadhamu kaya awakmu dhewe.
28 Panjenengané banjur ngandika marang wong mau, " Kowé wis mangsuli bener.
29 Nanging wong mau kepéngin mbeneraké awaké dhéwé, banjur matur marang Yésus, "Lan sapa ta pepadhamu?"
30 Gusti Yésus semaur: “ Ana wong sing lunga sangka Yérusalèm menyang Yérikho, tiba ing satengahé maling, sing nglucuti pangagemané lan tatu-tatuné, nuli lunga, ninggal wongé setengah mati.
31 Kebetulan ana imam sing mandhap ing dalan kono, lan bareng weruh wong mau, banjur liwat ing sabrang.
32 Mangkono uga ana wong Lèwi, nalika wis tekan ing panggonan kono, marani wong mau, banjur liwat ing sabrang.
33 Nanging ènèng wong Samaria sing lagi mlaku teka nang panggonané.
34 Wong mau banjur marani wong mau, tatuné dibledhèni, diwutahake ing lenga lan anggur, banjur ditunggangi ing kewané dhéwé, banjur digawa menyang panginepan lan diopeni.
35 Ésuké, nalika budhal, dhèwèké njupuk rong dinar lan diwènèhaké marang sing nduwé omah, lan dipangandikani, "Jaga wongé!" lan apa maneh sing kok tuku, yen Aku teka maneh, aku bakal males marang kowe.
36 Sapa ing antarané wong telu mau, miturutmu, sing dadi pepadhamu karo wong sing tiba ing tengahé maling?
37 Panjenengané banjur ngandika, "Sing melasi Panjenengané." Gusti Yésus banjur ngandika marang wong mau, " Lungaa, lan tindakna uga."
38 Saiki nalika padha lunga, Gusti Yésus mlebu ing sawijining désa, lan ana wong wadon sing jenengé Marta nampani Yésus menyang omahé.
39 Dhèwèké nduwé sedulur wadon sing jenengé Maria, sing uga lungguh ing sikilé Gusti Yésus lan ngrungokké tembungé.
40 Nanging Marta repot ngladeni, banjur marani Gusti Yésus lan matur: "Gusti, punapa Panjenengan mboten preduli menawi sadhèrèk kula ninggal kula piyambak?" pramila nyuwun pitulungan dhateng kula.
41 Gusti Yésus semaur: Marta, Marta, kowé kuwatir lan kuwatir bab akèh prekara.
42 Nanging siji waé sing perlu: Maria wis milih bagéan sing apik, sing ora bakal dijupuk saka dheweke.

BAB 11

1 Nalika Panjenengané lagi ndedonga ana ing sawijining panggonan, lan leren, ana sakabaté kang matur marang Panjenengané, "Gusti, kawula mugi Paduka wulang ndedonga, kados déné Yohanes ingkang memulang dhateng para sakabatipun."

2 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Nalika kowé padha ndedonga, padha matur: Rama kawula ingkang wonten ing swarga, asma Paduka mugi kasucekaken." Kraton Paduka rawuh. Karsa Paduka katindakaken kados ing swarga, ugi wonten ing bumi.

3 Kawula mugi Paduka paringi pangan saben dinten.

4 Lan ngapura dosa kita; amarga aku uga ngapura marang saben wong sing duwe utang marang aku. Lan aja nganti kita kagodha; nanging ngluwari aku saka piala.

5 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Sapa panunggalanmu kang duwe kanca, kang bakal marani wong ing tengah wengi, lan kandha marang wong, Kanca, nyilihake aku roti telung;

6 Amarga ana kancaku kang lagi budhal marani aku, nanging aku ora duwe apa-apa?

7 Wong saka njero bakal mangsuli, "Aja ngganggu aku! Aku ora bisa tangi lan menehi sampeyan.

8 Aku pitutur marang kowé: Sanadyan ora tangi lan mènèhi, merga kancané, nanging marga saka panyuwuné, dhèwèké bakal tangi lan mènèhi apa sing dibutuhaké.

9 Lan Aku pitutur marang kowé: Nyuwuna, lan sampeyan bakal diwenehi; goleka, lan sampeyan bakal nemokake; thothok-thothok, lan kowé bakal dibukak.

10 Awit saben wong sing njaluk, bakal nampa; lan sing golek bakal nemu; lan sing thothok-thothok iku bakal dibukak.

11 Nèk ana bapakmu sing njaluk roti, apa bakal diwènèhi watu? utawa yen njaluk iwak, apa bakal menehi iwak ula?

12 Utawa manawa njaluk endhog, apa dheweke bakal menehi kalajengking?

13 Mulané, nèk kowé, sing ala, ngerti carané mènèhi hadiah sing apik marang anak-anakmu, apa manèh Bapakmu sing nang swarga masrahké Roh Sutyi marang wong-wong sing nyuwun marang Dèkné?

14 Dhèwèké lagi nundhung sétan sing bisu. Bareng sétan wis metu, wong bisu mau banjur ngandika. lan wong-wong padha gumun.

15 Nanging ènèng wong sing ngomong: “Panjenengané nundhung dhemit lumantar Bèlzebul, panggedhéning sétan.

16 Wong-wong liyané padha nggodha Gusti Yésus lan nyuwun pratandha saka swarga marang Panjenengané.

17 Nanging Panjenengané pirsa pikirané wong-wong mau, banjur ngandika marang wong-wong mau, " Saben karajan kang pecah-pecah bakal sirna; lan omah sing pecah dadi siji.

18 Nèk Sétan uga mèlu nglawan awaké déwé, kapriyé Kratoné bakal tetep? Sabab kowé padha ngarani yèn Aku nundhung sétan lumantar Bèlzebul.

19 Lan manawa Aku nundhungi dhemit marga saka Beelzebul, anakmu nundhungi dhemit marga saka sapa? mulane padha dadi hakimmu.

20 Nanging menawa Aku nundhungi sétan nganggo drijiné Gusti Allah, mesthi Kratoné Allah wis teka marang kowé.

21 Manawa wong gagah prakosa kang sikep gegaman njaga kraton, barang darbeke bakal tentrem.

22 Nanging manawa wong sing luwih kuwat tinimbang dheweke nempuh lan ngalahake dheweke, kabeh gegamane sing diandelake bakal direbut lan diedum-edum.

23 Sing sapa ora nunggal karo Aku, iku nglawan marang Aku, lan sing sapa ora nglumpuk karo Aku, iku mbuyarake.

24 Manawa roh najis metu saka wong, banjur mlaku-mlaku ing papan-papan kang garing, golek kalem; lan ora ketemu, banjur ngandika, Aku bakal bali menyang omahku saka ngendi aku metu.

25 Lan nalika teka, ketemu iku wis disapu lan direksa.

26 Banjur lunga lan njupuk roh pitu liyane sing luwih ala tinimbang dheweke; banjur padha lumebu lan manggon ana ing kono.

27 Nalika Panjenengané ngandika mangkono iku, ana wong wadon saka antarané wong akèh kang padha nguwuh-uwuh lan matur marang Panjenengané, "Rahayu guwa-garba sing nglairake kowé lan ASI sing koksusu."

28 Nanging Gusti Yésus terus ngomong: “Beja tenan wong sing pada ngrungokké pituturé Gusti Allah terus nglakoni.

29 Bareng wong akèh padha nglumpuk, Panjenengané banjur ngandika, " Iki golongan kang ala. lan ora bakal diwenehi tandha, kajaba pratandha saka nabi Yunus.

30 Sabab kayadéné Yunus dadi pratandha tumrap wong Niniwé, mangkono uga Putraning Manungsa bakal dadi pratandha tumrap golongan iki.

31 Ing dina pangadilan, ratu ing sisih kidul bakal jumeneng bebarengan karo wong-wong ing jaman iki, lan ngukum wong-wong mau, amarga dheweke teka saka ing pojok-pojoking bumi arep ngrungokake kawicaksanane Sang Prabu Suleman; Ing kéné ana sing ngungkuli Suléman.

32 Wong-wong ing Niniwe bakal padha tangi bebarengan karo generasi iki, lan bakal ngukum wong-wong mau, amarga padha mratobat nalika martakaké Nabi Yunus; lan ing kene ana sing ngungkuli Yunus.

33 Ora ana wong kang nyumupaké dimar, banjur nyelehake ing panggonan kang ndhelik, ora ana ing sangisore gantang, nanging ana ing sangisore padamaran, supaya wong sing mlebu bisa ndeleng pepadhang.

34 Pepadhanging badan iku mripat; Nanging yen mripatmu ala, awakmu uga dadi peteng.

35 Mulané padha diwaspada, supaya pepadhang sing ana ing kowé aja dadi peteng.

36 Mulané, nèk badanmu kabèh padhang lan ora ana bagéané sing peteng, kabèh bakal padhang, kaya ènèng dimar sing madhangi kowé.

37 Nalika Panjenengané ngandika, ana wong Farisi kang ngongkon Yésus dhahar karo Panjenengané.

38 Kadung wong Farisi weruh kuwi, dhèwèké nggumun déwé ora adus sakdurungé nedha.

39 Gusti Yésus terus ngomong marang wongé: “ Saiki kowé wong Farisi resik njabané mangkok lan piring; nanging batinmu kebak ing panganiaya lan piala.

40 Hé wong bodho, apa Panjenengané sing nitahaké njaba uga ora nitahaké njero?

41 Nanging sedekaha apa sing wis kokduwèni; lan, lah, kabeh iku resik kanggo sampeyan.

42 Nanging bilai kowé, wong Farisi! Kanggo sampeyan menehi prasepuluhan saka mint lan rue lan kabeh jinis tetuwuhan, lan nglirwakake pangadilan lan katresnan marang Gusti Allah.

43 Bilai kowé, wong Farisi! Awit kowé padha seneng lungguh ing papan-papan pangibadah lan ngucap salam ana ing pasar.
44 Bilai kowé, para ahli Torèt lan wong Farisi, wong lamis! Sabab kowe iku kaya kuburan kang ora katon, lan wong kang lumaku ing kono padha ora weruh.
45 Banjur salah siji saka ahli Torèt mangsuli, lan matur marang Panjenengané, Guru, Panjenengan ngandika mangkono uga nyenyamah aku.
46 Panjenengané banjur ngandika, " Cilaka kowé uga, para ahli Torèt! Awit kowé nekakaké momotan sing abot kanggo ditanggung wong, lan kowé dhéwé ora nggepok momotan mau nganggo salah siji drijimu.
47 Bilai kowé! Awit kowé padha mbangun pasaréané para nabi, lan leluhurmu padha matèni wong-wong mau.
48 Satemené kowé padha nekseni yèn kowé padha nglilani tumindaké para leluhurmu, amarga padha matèni wong-wong mau lan kowé padha mbangun kuburané.
49 Mulané kawicaksanané Gusti Allah uga ngandika: Aku bakal ngutus para nabi lan rasul marang wong-wong mau, lan sawetara bakal dipatèni lan dianiaya.
50 Supaya getihé sakèhé para nabi, sing wis kawutahake wiwit wiwitané jagat, bakal dituntut saka generasi iki;
51 Wiwit getihé Habél nganti getihé Zakharia, sing tiwas ing antarané misbyah lan Padaleman Suci.
52 Bilai kowé, para ahli Torèt! awit kowé wis padha njupuk kuncining kawruh: kowé ora mlebu, lan wong-wong sing lumebu padha ngalang-alangi.
53 Nalika Panjenengané ngandika mangkono marang wong-wong mau, para ahli Torèt lan para wong Farisi wiwit mbudidaya banget marang Panjenengané, lan njalari Panjenengané ngandika bab akèh prakara.
54 Padha ngentèni Panjenengané lan arep nyekel apa kang metu saka cangkemé, supaya padha nyalahaké Panjenengané.

BAB 12

1 Ing wektu sing padha, nalika ana wong akeh sing padha nglumpuk, nganti padha ngidak-idak, Panjenengané banjur ngandika marang para sakabaté: " Sing waspada marang ragi wong Farisi, yaiku wong lamis."
2 Amarga ora ana barang sing ditutupi, sing ora bakal dicethakaké; ora ana sing ndhelik, sing ora bakal diweruhi.
3 Mulané, apa waé sing mbok omongké nang pepeteng bakal keprungu nang pepadang; lan apa sing kokkandhakake ing kuping ana ing lemari, bakal diwartakake ing payon.
4 Lan Aku pitutur marang kowé, kanca-kanca: Aja wedi marang wong-wong sing matèni awak, lan sawise iku ora duwe liyane sing bisa nindakake.
5 Nanging Aku bakal paring pitutur marang kowé, sapa sing kudu kok wedini: Padha wedia marang Panjenengané, kang sawuse matèni iku nduwèni panguwasa mbuwang ing naraka; ya, Aku pitutur marang kowé, wedi marang Panjenengané.
6 Apa manuk pipit lima apa ora didol rong dina, lan siji-sijia ora dilalekake ing ngarsane Gusti Allah?
7 Nanging malah rambuté sirahmu kabèh wis diétung. Mulané aja wedi, kowé kuwi luwih penting ketimbang manuk pitik akèh.
8 Aku uga pitutur marang kowé: Sing sapa ngakoni Aku ana ing ngarsané manungsa, Putraning Manungsa iya bakal ngakoni ana ing ngarsané para malaékaté Allah.
9 Nanging sing sapa nyélaki Aku ana ing ngarepe manungsa, iku bakal diselaki ana ing ngarsané para malaékaté Allah.
10 Lan sing sapa ngucap marang Putraning Manungsa, iku bakal diapura, nanging sing nyenyamah marang Roh Suci iku ora bakal diapura.
11 Nèk kowé digawa nang sinaguk-sinagogé, para penggedhé lan para panguwasa, aja padha sumelang, kepriyé lan apa sing bakal kokwangsuli, utawa apa sing bakal mbok omong.
12 Awit ing wektu kuwi uga Roh Sutyi bakal mulang kowé apa sing kudu mbok omongké.
13 Lan salah siji saka rombongan ngandika marang Panjenengané, "Guru, kandhaa karo sadulurku, supaya mbagi warisan karo aku."
14 Panjenengané banjur ngandika marang wong mau, " Man, sapa sing ngangkat Aku dadi hakim utawa pambagi marang kowé?"
15 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Sing waspada, lan sing waspada marang srakah, amarga uripé manungsa ora gumantung saka akèh barang sing diduweni."
16 Panjenengané banjur paring pasemon marang wong-wong mau, pangandikané, " Tanahé ana wong sugih sing ngetokaké akèh banget.
17 Wongé terus mikir: “Apa sing kudu tak lakoni, awit aku ora nduwé panggonan kanggo ngetokké woh-wohanku?
18 Wangsulane, "Iki bakal daklakoni: lumbung-lumbungku bakal dakbubrahake lan mbangun sing luwih gedhe; lan ing kana bakal Dakparingi sakehing woh-wohan lan barang-barangku.
19 Lan aku bakal ngomong marang nyawaku: Nyawa, sampeyan duwe bandha akeh sing disimpen nganti pirang-pirang taun; santai, mangan, ngombe, lan seneng-seneng.
20 Nanging Gusti Allah ngandika marang wong iku, "Heh, wong bodho, bengi iki nyawamu bakal dijupuk saka kowé.
21 Mangkono uga wong kang nglumpukake bandha kanggo awake dhewe, nanging ora sugih ana ing ngarsaning Allah.
22 Panjenengané banjur ngandika marang para sakabaté, " Mulané Aku pitutur marang kowé: Aja padha sumelang ing bab uripmu, apa sing bakal kokpangan; utawa kanggo awak, apa sing bakal kok sandhang.
23 Urip iku ngungkuli daging, lan badan ngungkuli sandhang.
24 Coba delengen manuk gagak, amarga padha ora nyebar lan ora panen; kang ora duwe gudhang utawa lumbung; lan Gusti Allah maringi panganan marang wong-wong mau: apa luwih becik kowe ketimbang manuk?
25 Lan sapa panunggalanmu kang bisa nambahi dhuwure saasta kanthi kuwatir?
26 Nèk kowé ora bisa nindakké sing sepele, yagene kowé padha sumelang ing bab liya-liyané?
27 Coba delengen kembang bakung, kapriye thukule; Nanging Aku pitutur marang kowe: Sang Prabu Suleman ing kamulyane ora nganggo busana kaya salah siji saka iku.
28 Yèn mangkono, yèn suket ing pategalan, kang saiki ana ing pategalan, lan sesuk dibuwang ing pawon, Gusti Allah anggoné nganggo kaya mangkono; Punapa malih

panjenenganipun badhe angagemi panjenengan, heh, tiyang ingkang cupet pitados?
29 Lan aja padha nggolèki apa sing bakal kokpangan lan apa sing bakal kokombé, lan aja mangu-mangu.
30 Awit iku kabèh padha digolèki déning bangsa-bangsa ing donya, lan Ramamu pirsa yèn kowé padha mbutuhaké samubarang mau.
31 Nanging kowé padha ngupaya Kratoné Allah; lan kabeh iku bakal ditambahake marang kowe.
32 Aja wedi, he pepanthan cilik; awit Ramamu iku kepareng maringi Kraton marang kowe.
33 Dèkné dodolan lan sedekah; Padha nyediakna kanthong-kanthong kang ora tuwa, bandha ing swarga kang ora bakal ilang, kang ora ana maling kang nyedhaki, lan ora ana renget kang ngrusak.
34 Awit ing ngendi dunungé bandhamu, ing kono uga atimu.
35 Bangkekanmu padha sabukna, lan lampumu murub;
36 Lan kowé padha kaya wong-wong sing ngenteni marang bendarané nalika bali saka mantenan; supaya samangsa Panjenengané rawuh lan thothok-thothok, padha enggal-enggal mbukak.
37 Rahayu para abdi, sing nalika bendarane rawuh ketemu padha melek.
38 Lan manawa wong iku teka ing jam tangan kapindho, utawa teka ing jam tangan katelu, lan ketemu wong-wong mau kaya mangkono, rahayu wong-wong mau.
39 Lan ngertia iki, nèk sing nduwé omah ngerti jam pira malingé bakal teka, mesthi bakal ngati-ati lan ora nglilani omahé dibongkar.
40 Mulané kowé uga pada siyaga, awit Anaké Manungsa bakal teka ing wektu sing ora mbok sangka.
41 Pétrus banjur matur marang Panjenengané, "Gusti, punapa Panjenengan paring pasemon punika dhateng kula piyambak, punapa dhateng sadaya tiyang?"
42 Pangandikané Pangéran, " Sapa ta juru pangurus sing setya lan wicaksana, sing bakal didadèkaké pangwasa marang brayaté déning bendarané, lan mènèhi panduman ing mangsané?"
43 Rahayu abdi sing, sing nduwèni teka ketemu mengkono mengkono.
44 Satemené Aku pitutur marang kowé: Panjenengané bakal ndadèkaké panjenengané nguwasani sabarang kagungané.
45 Nanging nèk slaf kuwi ngomong ing njero ati: Gustiku ora bakal teka. lan bakal miwiti nggebug abdi lanang lan wadon, lan mangan lan ngombe, lan mendem;
46 Sing nduwèni slaf kuwi bakal teka ing dina sing ora dikarepké, lan ing wektu sing ora dingertèni, lan bakal dipérang, lan bakal diwènèhké bagéané karo wong-wong sing ora pretyaya.
47 Lan batur sing ngerti kekarepané bendarané, nanging ora nyiapké awaké dhéwé lan ora nindakké apa sing dikarepké, bakal digebugi nganti pirang-pirang.
48 Nanging sapa sing ora ngerti lan nindakké sing pantes digebugi, bakal digebugi mung sethithik. Awit sapa sing diwènèhi okèh, bakal dijaluk okèh, lan wong sing wis setya akèh, bakal disuwuni luwih akèh.
49 Aku teka ngirim geni ing bumi; lan apa bakal aku, yen wis murub?
50 Nanging aku duwe baptis kanggo dibaptis; lan kepriye anggonku sesak nganti rampung!
51 Apa kowé mikir nèk Aku teka nggawa katentreman ing bumi? Aku pitutur marang kowe, Ora; nanging luwih divisi:
52 Awit wiwit saiki ing omah siji bakal ana wong lima, sing telu nglawan loro, lan sing loro nglawan telu.
53 Bapak bakal pisah karo anak lanang, lan anak lanang nglawan bapak; ibu marang anak wadon, lan anak wadon marang ibu; ibu maratuwa marang mantu wadon, lan mantu wadon marang maratuwane.
54 Gusti Yésus terus ngomong marang wong-wong: “ Yèn kowé weruh méga munggah saka kulon, kowé langsung ngomong: Bakal udan! lan dadi.
55 Lan nèk kowé weruh angin kidul, kowé kandha: Bakal panas; lan kelakon.
56 Hé wong lamis, kowé bisa nyumurupi langit lan bumi; Nanging kepriyé kowé ora ngerti wektu iki?
57 Ya, lan apa kowé kok ora netepi apa sing bener?
58 Nèk kowé lunga karo mungsuhmu nang nggoné penggedhéné, pada nggolèki tenanan supaya kowé bisa slamet saka wongé. supaya kowe aja nganti digawa menyang hakim, lan hakim masrahake kowe marang petugas, lan petugase nglebokake kowe ing pakunjaran.
59 Aku pitutur marang kowé, kowé ora bakal lunga saka kono, nganti kowé wis mbayar dhuwit sing pungkasan.

BAB 13

1 Ing mangsa iku ana sawatara kang padha nyritakaké marang Panjenengané bab wong Galiléa, kang getihé Pilatus dicampur karo kurban-kurbané.
2 Gusti Yésus terus ngomong marang wong-wong kuwi, ” Apa kowé mikir nèk wong-wong Galiléa kuwi luwih dosa ngungkuli wong-wong Galiléa kabèh, merga nandhang sangsara kaya ngono?
3 Aku pitutur marang kowé: Ora, nanging manawa kowé ora mratobat, kowé kabèh bakal padha mati.
4 Utawa wong wolulas, sing dicebur menara ing Siloam lan matèni wong-wong mau, apa kowé padha mikir nèk wong-wong kuwi luwih dosa ngungkuli sakèhé wong sing manggon ing Yérusalèm?
5 Aku pitutur marang kowé: Ora, nanging manawa kowé ora mratobat, kowé kabèh bakal padha mati.
6 Panjenengané banjur ngandikakaké pasemon iki; Ana wong nduwé wit anjir ing kebon anggguré; Banjur teka lan nggolèki woh ing kono, nanging ora ketemu.
7 Panjenengané banjur ngandika marang wong kang ngolah kebon anggguré, "Lah, telung taun iki aku teka nggolèki woh ing wit anjir iki, nanging ora nemu apa-apa. kok ngrusak lemah?
8 Wangsulané wong mau, "Gusti, mugi karsaa ing taun punika ugi, ngantos kawula ndhudhuk ing sakiwa-tengenipun, saha bledug.
9 Manawa wohé, ya ora, lan yèn ora, banjur tegori.
10 Lan ing dina Sabat Panjenengané memulang ana ing papan pangibadah.
11 Lah, ana wong wadon sing wis wolulas taun kasurupan roh lara, lan tumungkul, lan ora bisa ngadeg munggah.
12 Bareng Gusti Yesus mirsa wong wadon mau, banjur nimbali wong wadon mau, sarta ngandika marang wong wadon mau, " Ibu, kowe wus luwar saka kaapesanmu."
13 Panjenengané banjur numpangi asta marang wong wadon mau, lan sanalika wong wadon mau jejeg lan ngluhuraké Gusti Allah.

14 Panggedhéning papan pangibadah banjur mangsuli kanthi nesu, amarga Gusti Yésus nambani wong ing dina Sabat, banjur ngandika marang wong-wong mau, "Ana nem dina nalika wong kudu nyambut gawé; dina sabat.
15 Gusti nuli paring wangsulan, pangandikané, " Heh, wong lamis, apa ora saben wong panunggalanmu ing dina Sabat nguculaké sapi utawa kuldine saka ing kandhang, banjur diirid supaya diombé?"
16 Lan apa wong wadon iki, anaké Abraham, kang Iblis wis wolulas taun, apa ora kudu diuculaké saka tali iki ing dina Sabat?
17 Bareng Panjenengané ngandika mangkono, kabèh mungsuh padha isin, lan wong kabèh padha bungah-bungah marga saka sakehing kamulyané kang katindakaké déning Panjenengané.
18 Panjenengané banjur ngandika, "Kratoné Allah iku kaya apa?" lan aku bakal padha karo apa?
19 Iku kaya wiji sawi, kang dijupuk lan dibuwang ing keboné; banjur thukul lan dadi wit gedhe; lan manuk-manuk ing awang-awang padha manggon ing pang-pangé.
20 Gusti Yésus terus ngomong menèh: " Kratoné Gusti Allah bakal Dakpamakaké karo apa?
21 Iku padha karo ragi, kang dijupuk dening wong wadon lan dilebokake ing telung suket gandum, nganti kabeh dadi ragi.
22 Panjenengané banjur tindak menyang kutha-kutha lan désa-désa, memulang lan tindak menyang Yérusalèm.
23 Banjur ana wong kang matur marang Panjenengané, "Gusti, apa mung sethithik kang bisa kapitulungan rahayu?" Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau,
24 Ngupayaa mlebu ing gapura kang sesek, awit Aku pitutur marang kowé, akèh wong kang bakal padha mbudidaya mlebu, nanging ora bisa.
25 Yèn sing nduwé omah wis tangi lan nutup lawangé, kowé banjur ngadeg ing njaba lan thothok-thothok lawang, kanthi matur: Gusti, Gusti, mugi karsaa mbuka kawula; Panjenengané bakal mangsuli marang kowé: Aku ora ngerti kowé asalé saka ngendi.
26 Ing kono kowé bakal padha muni: Kawula sampun nedha lan ngombé wonten ing ngarsa Paduka, saha Paduka sampun memulang wonten ing margi-margi kawula.
27 Nanging Panjenengané bakal ngandika, Aku pitutur marang kowé, Aku ora ngerti kowé saka ngendi; padha sumingkira saka Ingsun, hé sakehing wong kang gawé piala.
28 Ing kono bakal ana tangisan lan keroting untu, manawa kowé padha weruh Abraham, Iskak, Yakub lan sakèhé para nabi, ana ing Kratoné Allah, nanging kowé dhéwé wis ditundhung metu.
29 Wong-wong kuwi bakal teka saka wétan, kulon, lor lan kidul, lan bakal lenggah ing Kratoné Allah.
30 Lan, lah, ana sing pungkasan bakal dadi wiwitan, lan ana sing luwih dhisik bakal dadi pungkasan.
31 Ing dina iku uga ana wong Farisi sawatara kang padha sowan lan matur marang Panjenengane, "Sira lungaa, lungaa saka ing kono, awit Hérodès arep matèni kowé."
32 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Padha lungaa lan kandhaa marang asu ajag iku: Lah, Aku nundhung sétan, lan nambani dina iki lan sesuk, lan ing telung dinané Aku bakal sampurna."
33 Nanging dina iki, sesuk, lan sesuk, Aku kudu mlaku, amarga ora mungkin nabi sing mati ing njaba Yérusalèm.
34 Hé Yérusalèm, Yérusalèm, sing matèni para nabi lan mbenturi watu wong sing dikongkon nemoni kowé; Kaping pirang-pirang aku kepéngin nglumpukake anak-anakmu, kaya pitik nglumpukake anak-anake ing sangisore swiwine, nanging sampeyan ora gelem!
35 Lah, omahmu bakal ditinggal sepi, lan satemené Aku pitutur marang kowé: Kowé ora bakal weruh Aku, nganti tekan wektuné kowé bakal kandha: Pinujia Panjenengané kang rawuh atas asmané Pangéran.

BAB 14

1 Nalika Panjenengané lumebet ing omahé salah sijiné pangareping wong Farisi ing dina Sabat arep mangan roti, wong-wong mau padha ngawasi Panjenengané.
2 Lah, ing ngarepe ana wong lara lara.
3 Gusti Yésus terus ngomong marang para ahli Torèt lan para Farisi: " Apa kena nambani wong ing dina Sabat?
4 Lan padha meneng. Wong mau banjur dicekel lan diwarasaké, banjur diluwari.
5 Wangsulané wong-wong mau, " Sapa ing antaramu sing duwe kuldi utawa sapi sing kecemplung ing luwangan, lan ora langsung narik wong kasebut metu ing dina Sabat?"
6 Lan padha ora bisa mangsuli marang Panjenengané bab iku mau.
7 Panjenengané banjur paring pasemon marang wong-wong kang diulemi, nalika Panjenengané mirsani anggoné padha milih papan kang utama. ngandika marang wong-wong mau,
8 Nèk kowé diundang wong lanang kanggo mantèn, aja lungguh ing kamar sing paling dhuwur; aja nganti ana wong kang luwih mulya katimbang kowe;
9 Wong sing ngundang kowé lan wong kuwi teka lan ngomong marang kowé: Wong iki wènèhana panggonan! lan sampeyan miwiti karo isin kanggo njupuk kamar paling.
10 Nanging nèk kowé ditimbali, lungaa lan lungguha ing kamar sing paling ngisor; supaya manawa kang ngajak kowe teka, banjur kandha marang kowe: Kanca, munggaha ing dhuwur!
11 Awit sapa sing ngluhurké awaké déwé bakal diremehake; lan sing sapa ngasorake awake dhewe bakal kaluhurake.
12 Panjenengané banjur ngandika marang kang ngundang dhèwèké, " Yèn kowé nganakaké nedha bengi utawa nedha bengi, aja ngundang kanca-kancamu, utawa sedulur-sedulurmu, utawa sedulur-sedulurmu, utawa pepadhamu sing sugih; supaya wong-wong mau uga ngundang kowé, lan kowé bakal diparingi piwales.
13 Nanging nèk kowé nganakaké pésta, wong mlarat, cacad, pincang, lan wuta padha ngundang.
14 Lan kowé bakal diberkahi; amarga padha ora bisa males marang kowé, amarga kowé bakal diparingi piwales ing tanginé wong bener.
15 Nalika salah siji saka wong-wong sing lungguh mangan bareng krungu bab iku, banjur ngandika marang Panjenengané, Rahayu wong sing bakal mangan roti ing Kratoning Allah.
16 Panjenengané banjur ngandika marang Panjenengané, " Ana wong kang nyawisaké pésta gedhé lan ngajak wong akèh.

17 Lan ing wayah bengi kongkonan abdiné kandha marang wong-wong sing diulemi: Ayo! kanggo kabeh iku saiki wis siyap.
18 Wong-wong mau banjur padha nyuwun pangapura. Kang kapisan kandha marang wong mau, Aku wis tuku sawiji lemah, lan aku kudu lunga ndeleng.
19 Lan liyane ngandika, Aku wis tuku limang rakit sapi, lan aku arep nyoba iku.
20 Lan liyane ngandika, Aku wis omah-omah, lan mulane aku ora bisa teka.
21 Abdi mau nuli teka lan nyritakaké bab iku marang bendarané. Sing nduwé omah duka lan ngomong marang baturé, "Enggal-enggal lungaa menyang lurung-lurung lan lurung-lurung ing kutha, wong mlarat, cacad, pincang lan picak padha gawanen mréné."
22 Abdi mau nuli matur: "Gusti, kados ingkang panjenengan dhawuhaken punika sampun kaleksanan, nanging wonten papan."
23 Lan sing nduwèni ngandika marang abdi, menyang metu menyang dalan gedhe lan pager, lan meksa wong-wong mau mlebu, supaya omahku kebak.
24 Awit Aku pitutur marang kowé: Ora ana wong sing diulemi sing bakal ngrasakaké dhaharku.
25 Wong okèh mau terus mèlu Dèkné.
26 Nèk ana wong sing marani Aku lan ora sengit marang bapakné, biyungé, bojoné, anak-anake, sedulur-seduluré lanang lan wadon, malah nyawané dhéwé, wong kuwi ora bisa dadi muridku.
27 Lan sing sapa ora manggul salibé lan ngetutaké Aku, iku ora bisa dadi muridku.
28 Sapa ing antaramu, sing arep mbangun menara, ora lungguh dhisik lan ngitung biaya, apa wis cukup kanggo ngrampungake?
29 Sawisé pondasi wis dilebokake, nanging ora bisa rampung, wong-wong sing padha weruh padha moyoki.
30 Pangandikané, "Wong iki wiwit mbangun, nanging ora bisa ngrampungake."
31 Utawa ratu endi sing arep perang nglawan ratu liyané, ora lenggah dhisik lan mikir, apa bisa karo sepuluh ewu bisa nemoni wong sing nggawa wong rong puluh ewu?
32 Yen ora, nalika liyane isih adoh, dheweke ngirim utusan lan njaluk supaya tentrem.
33 Mangkono uga, sapa ing antaramu kang ora nilar samubarang kang diduweni, iku ora bisa dadi muridku.
34 Uyah iku apik, nanging yèn uyah wis ilang, apa sing kudu dibumboni?
35 Iku ora pantes kanggo tanah, utawa kanggo bledug; nanging wong-wong nundhung. Sing sapa duwe kuping kanggo ngrungokake, ngrungokna.

BAB 15

1 Para juru-mupu-beya lan wong-wong dosa padha sowan ing ngarsané, arep ngrungokaké piwulangé.
2 Para Farisi lan para ahli Torèt padha nggrundel, pangucapé, "Wong iki nampani wong dosa lan mangan bebarengan karo wong-wong mau."
3 Panjenengané banjur paring pasemon marang wong-wong mau, pangandikané:
4 Sapa ta panunggalanmu kang duwe wedhus satus, manawa ilang siji, ora ninggal wedhus sangang puluh sanga ana ing ara-ara samun lan nggoleki wedhus kang ilang nganti ketemu?
5 Bareng wis ketemu, banjur ditumpangaké ing pundhaké kalawan bungah.
6 Bareng wis tekan omah, dhèwèké nglumpukaké kanca-kancané lan tangga-tanggané, lan kandha marang wong-wong mau: Padha bungah-bungaha karo aku; amarga wedhus-wedhusKu sing ilang wis ketemu.
7 Aku pitutur marang kowé: Mangkono uga kabungahan ing swarga marga saka wong dosa siji kang mratobat, katimbang karo wong mursid sangang puluh sanga, kang ora prelu mratobat.
8 Apa wong wadon kang duwé dhuwit sapuluh, yèn kelangan dhuwit siji, apa ora nyumup dimar lan nyapu omah lan nggolèki kanthi temen-temen nganti ketemu?
9 Bareng wis ketemu, banjur nimbali kanca-kancane lan tangga-tanggane, kandha, "Sugenga kaliyan kula!" amarga aku wis nemokake potongan sing ilang.
10 Mangkono uga, Aku pitutur marang kowé, ana kabungahan ana ing ngarsané para malaékaté Allah amarga wong dosa siji sing mratobat.
11 Panjenengané banjur ngandika, " Ana wong duwé anak lanang loro.
12 Sing ragil kandha marang bapakné, "Bapak, paringana panduman darbèk kula. Panjenengané banjur ngedum-edum dhuwité.
13 Ora let suwé, anaké sing ragil nglumpukké kabèh lan lunga menyang negara sing adoh, lan ing kana ngetokké barang-barang nduwé omah sing ora apik.
14 Sakwisé entèk-entèké kabèh, negara kono ana pailan sing nggegirisi. lan dheweke wiwit kekurangan.
15 Panjenengané banjur tindak lan nunggal karo warga nagara kono; banjur dikongkon menyang pategalane arep angon babi.
16 Mulané dhèwèké kepéngin ngiseni wetengé karo kulit sing dipangan babi-babi mau, nanging ora ana wong siji waé sing maringi.
17 Bareng wis waras, wong mau banjur kandha, "Sapira akèhé wong opahé bapakku sing duwé roti nganti kecukupan, nanging aku mati kaliren!"
18 Aku bakal tangi lan marani bapakku lan ngomong marang bapakku: Bapak, aku wis gawe dosa marang swarga lan marang Bapak.
19 Aku wis ora pantes disebut anakmu manèh.
20 Wong mau banjur tangi lan sowan ing ngarsané kang rama. Nanging nalika isih adoh, ramane wis weruh, welas asih, banjur mlayu, dirangkul lan diambungi.
21 Anaké terus ngomong: Bapak, aku wis gawé dosa marang swarga lan marang kowé, mula aku wis ora pantes disebut anaké Bapak.
22 Nanging bapakné kandha marang para peladèné: “Sira gawanen jubah sing paling apik, lan nganggona; lan tanganė dilebokaké cincin lan sepatu ing sikilé.
23 Pedhet lemu kuwi gawanen mréné, sembelèhna; lan ayo padha mangan lan seneng-seneng.
24 Amarga anakku iki wis mati lan urip maneh; wis ilang, ketemu. Lan padha wiwit bungah-bungah.
25 Anaké mbarep ana ing pategalan, lan nalika wis cedhak omah, krungu musik lan jogèd.
26 Gusti Yésus terus nyeluk salah siji peladèn lan takon apa tegesé kuwi mau.

27 Lan ngandika marang wong, Sadulurmu teka; lan bapakmu wis nyembelèh pedhèt sing lemu, amarga wis ditampa kanthi slamet.
28 Wong mau nepsu lan ora gelem mlebu.
29 Atur wangsulane marang bapakne: “Lah wis pirang-pirang taun anggonku ngladeni kowe lan ora tau nerak dhawuhmu, nanging kowe ora tau menehi anak wedhus lanang, supaya aku bisa bungah-bungah karo kanca-kancaku.
30 Nanging bareng anakmu iki teka, sing wis ngentèk-entèkké uripmu karo para wanita tuna-susila, kowé nyembelèh pedhèt lemu kanggo dhèwèké.
31 Panjenengané banjur ngandika marang Panjenengané, "Anakku, kowé tansah nunggal karo Aku, lan apa kang dakduwèni iku kagunganmu."
32 Prayogane kita padha bungah-bungah lan bungah-bungah, amarga sadulurmu iki wus mati lan urip maneh; lan wis ilang, lan ketemu.

BAB 16

1 Gusti Yésus terus ngomong marang murid-muridé: “ Ana wong sugih sing nduwé pengurus. lan wong iku padha didakwa marang wong sing wis boroske bandhane.
2 Wong mau banjur ditimbali lan ditakoni, "Kadospundi dene anggen kula mireng bab panjenengan punika?" wènèhana pratelan bab pangurusira; awit kowé wis ora dadi pramugari manèh.
3 Pangurus mau banjur kandha, "Apa sing kudu daktindakaké?" amarga gustiku njupuk saka aku stewardship: Aku ora bisa ndudhuk; ngemis aku isin.
4 Aku wis mutusaké apa sing kudu daklakoni, supaya manawa aku dicopot saka kaprajuritan, wong-wong mau bisa nampa aku menyang omahé.
5 Mulané dhèwèké nimbali saben wong sing duwe utang marang bendarané, terus ditakoni marang sing kapisan: “Pira utangmu marang bendarané?”
6 Wangsulane, "Lenga satus takar." Panjenengané banjur ngandika marang wong mau, Tampanana tagihan, lan lungguha, lan nulis seket.
7 Panjenengané banjur ngandika marang wong liyané, "Apa utangmu pira?" Wangsulane: Gandum satus takar. Panjenengané banjur ngandika marang wong mau, Tampanana tagihan, lan nulis wolung puluh.
8 Sang Prabu banjur ngalem marang pangurus kang ora adil, amarga wis tumindak kawicaksanan, amarga anak-anak ing jagad iki luwih wicaksana tinimbang para putrane pepadhang.
9 Lan Aku pitutur marang kowé: Mamon sing ora bener, ndadèkaké kancamu dhéwé; supaya manawa kowe padha gagal, padha nampani kowe menyang ing panggonan kang langgeng.
10 Sing sapa setya ing perkara sing paling cilik, uga setya ing perkara sing akeh, lan sing ora bener ing perkara sing paling cilik uga ora bener ing perkara sing akeh.
11 Dadi, yen sampeyan ora setya marang Mamon sing ora bener, sapa sing bakal ngandelake kasugihan sing sejati?
12 Lan nèk kowé ora setya marang apa sing dadi duwèké wong liya, sapa sing bakal ngekèki duwèkmu marang kowé?
13 Ora ana batur sing bisa ngladèni majikan loro, awit bakal sengit marang sing siji lan nresnani liyané; Yen ora, dheweke bakal nyepeng sing siji lan ngremehake liyane. Kowé ora bisa ngabdi marang Gusti Allah lan Mamon.
14 Lan wong Farisi, sing srakah, krungu iku kabeh, lan padha moyoki Panjenengané.
15 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Kowé iku padha mbeneraké awakmu dhéwé ana ing ngarsané manungsa; Nanging Gusti Allah mirsa atimu, amarga apa sing diajeni dening manungsa iku nistha ana ing ngarsane Gusti Allah.
16 Angger-anggering Torèt lan para nabi iku tetep nganti tekan Yohanes, lan wiwit jaman kuwi Kratoné Allah diwartakké, lan saben wong ngerèhké bab kuwi.
17 Lan luwih gampang langit lan bumi sirna, katimbang siji titik ing angger-anggering Toret.
18 Sing sapa megat bojoné, banjur rabi wong liya, kuwi laku jina, lan sing sapa kawin karo wong wadon sing wis dipegat, kuwi laku jina.
19 Ing kono ana wong sugih, sing nganggo klambi wungu lan mori alus, lan saben dina seneng-seneng.
20 Ana wong ngemis sing jenengé Lazarus, sing diselehake ing gapurané, kebak bisul.
21 Lan kepéngin dipangan karo remah-remah sing tiba saka ing mejané wong sugih, malah asu-asu padha teka lan didilat biluré.
22 Wong ngemis mau mati lan digawa para malaékat menyang pangkoné Abraham.
23 Nalika lagi nandhang sangsara ing naraka, Panjenengané nuli nyawang Abraham saka kadohan lan Lazarus ana ing pangkoné.
24 Panjenengané banjur nguwuh-uwuh: "Dhuh Rama Abraham, mugi karsaa melasi kawula, lan mugi karsaa ngutus Lazarus, supados panjenenganipun nyelupaken pucuking drijinipun wonten ing toya, saha nyepengaken ilat kawula." awit kawula kasangsaran ing latu punika.
25 Nanging Abraham ngandika, "Anak, elinga, nalika sampeyan isih urip, sampeyan wis nampa barang-barang sing apik, lan Lazarus uga sing ala.
26 Kajawi punika, ing antawisipun kula lan panjenengan punika wonten jurang ingkang ageng, satemah tiyang ingkang badhe nyabrang saking ngriki dhateng panjenengan boten saged; lan ora bisa liwat menyang kita, sing bakal teka saka ing kono.
27 Panjenengané nuli ngandika: “Dhuh, bapak, mugi panjenengan kersa kongkon dhateng ing griyanipun bapak kula.
28 Awit aku duwé sadulur lima; supaya Panjenengané paring paseksi marang wong-wong mau, supaya aja nganti padha lumebu ing papan panyiksa iki.
29 Abraham semaur: “Wong-wong pada nduwé nabi Moses lan para nabi. ayo padha krungu.
30 Wangsulane: "Ora, Rama Abraham, nanging yen ana wong saka ing antarane wong mati, dheweke bakal mratobat."
31 Panjenengané banjur ngandika marang Panjenengané, "Yèn padha ora ngrungokake Nabi Musa lan para nabi, padha ora bakal kayakinan, sanadyan ana wong wungu saka ing antarane wong mati."

BAB 17

1 Panjenengané banjur ngandika marang para sakabaté, " Mokal yèn kasandhung bakal kelakon, nanging bilai wong kang dadi jalarané!"
2 Luwih becik wongé digantung ing guluné watu panggilingan lan dicemplungaké ing sagara, ketimbang nyinggung salah sijiné bocah cilik iki.
3 Sing ati-ati: Yèn sedulurmu nglanggar kowé, wènèhana. lan yen mratobat, ngapura.
4 Lan manawa dheweke nerak kowe ping pitu sedina, lan sedina ping pitu bali maneh marang kowe lan matur: Aku mratobat; Paduka mugi karsaa ngapunten.
5 Para rasul banjur matur marang Gusti, "Tambaha imanku!"
6 Gusti Yésus terus ngomong: " Nèk kowé nduwé iman sing kaya wiji sesawi, kowé bisa ngomong marang wit ara iki: "Kowé dicotèkké oyodé, lan kowé ditandur nang segara. lan iku kudu manut marang kowé.
7 Nanging sapa panunggalanmu kang duwe batur kang mluku utawa angon sapi, kang bakal kandha marang wong iku samangsa mulih saka pategalan: Lungaa lan lungguha mangan?
8 Lan ora malah bakal ngandika marang wong: Nyiyapake kanggo aku nedha, lan sabuk awak lan ngawula Aku, nganti aku mangan lan ngombe; Banjur sampeyan bakal mangan lan ngombe?
9 Apa dheweke matur nuwun marang abdine, amarga dheweke nindakake apa sing didhawuhake? Aku ora.
10 Mengkono uga kowé, nèk kowé wis nglakoni kabèh sing dipréntahké marang kowé, pada ngomong: Aku iki peladèn sing ora nduwé manfaat.
11 Nalika Panjenengané tindak menyang Yérusalèm, Panjenengané banjur ngliwati Samaria lan Galiléa.
12 Nalika Panjenengané lumebet ing sawijining désa, ana wong lara lara kusta sepuluh kang padha ngadeg ing kadohan.
13 Wong-wong mau padha nguwuh-uwuh: "Gusti Yésus, Paduka mugi karsaa melasi kawula!"
14 Bareng weruh wong-wong mau, Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Padha tuduhna awakmu dhéwé marang para imam." Lan kelakon, nalika padha lunga, padha najis.
15 Lan salah siji saka wong-wong mau, nalika weruh sing wis mari, banjur bali lan karo swara sora ngluhurake Gusti Allah.
16 Lan padha sumungkem ing ngarepe Panjenengane, matur nuwun marang Panjenengane, lan wong Samaria.
17 Gusti Yésus terus ngomong: " Apa ora sepuluh sing najis? nanging ing endi sanga?
18 Ora ana wong sing bali kanggo ngluhurake Gusti Allah, kajaba wong liya iki.
19 Gusti Yésus terus ngomong: " Ngadega, lungaa!
20 Wong-wong Farisi ditakoni, kapan Kratoné Gusti Allah bakal teka, Yésus njawab, " Kratoné Gusti Allah bakal teka ora nganggo pengamatan.
21 Lan ora bakal padha muni: Lah! utawa, ana! kanggo, lah, Kratoning Allah ana ing sampeyan.
22 Panjenengané banjur ngandika marang para sakabaté, " Bakal tumeka ing wektuné kowé padha kepéngin ndeleng salah sawijining dinané Putraning Manungsa, nanging kowé ora bakal weruh."
23 Lan bakal padha kandha marang kowé: Delengen kene; utawa, deleng ing kono: aja ngetut-buri, lan aja nututi.
24 Sabab kaya kilat kang sumunar saka ing sangisoring langit, madhangi ing sisih liyane; Mangkono uga Putraning Manungsa ing dinane.
25 Nanging luwih dhisik Panjenengané kudu nandhang sangsara akèh lan ditampik déning generasi iki.
26 Kaya sing kelakon ing jamané Nuh, semono uga ing jamané Putrané Manungsa.
27 Padha mangan, ngombé, padha omah-omah, padha diomah-omahake, nganti dina Nuh lumebet ing prau, lan banjir teka lan nyirnakake kabeh.
28 Mangkono uga kaya ing jamané Lut; padha mangan, ngombe, tuku, adol, nandur, padha mbangun;
29 Nanging ing dina Lut metu saka Sodom, udan geni lan walirang saka ing langit, numpes wong-wong mau.
30 Mangkono uga bakal kelakon ing dina nalika Putraning Manungsa ngatingal.
31 Ing dina iku, sing ana ing payon, lan barang-barange ana ing omah, aja mudhun njupuk, lan sing ana ing pategalan, uga aja mulih.
32 Élinga marang bojoné Lut.
33 Sing sapa arep nylametaké nyawané, bakal kelangan nyawané; lan sing sapa kelangan nyawane, bakal slamet.
34 Aku pitutur marang kowé, ing bengi iku bakal ana wong loro ing paturon siji; sing siji bakal kapulung, sijiné bakal ditinggal.
35 Wong wadon loro bakal nggiling bebarengan; sing siji bakal digawa, sijiné ditinggal.
36 Wong loro ana ing pategalan; sing siji bakal digawa, sijiné ditinggal.
37 Wong-wong mau padha matur marang Panjenengané, "Ing ngendi, Gusti?" Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Ing ngendi papan dunungé mayit, ing kono manuk garudha padha nglumpuk."

BAB 18

1 Gusti Yésus terus ngekèki pasemon marang wong-wong kuwi, nèk wong-wong kudu ndedonga lan ora kesel.
2 Pangandikané, " Ing sawijining kutha ana hakim sing ora wedi marang Gusti Allah lan ora pretyaya marang manungsa.
3 Ing kutha kono ana randha; nuli sowan ing ngarsané lan matur: "Padha males marang mungsuhku!"
4 Ora suwé manèh dhèwèké ora gelem, nanging sakwisé kuwi dhèwèké kandha, "Sanadyan aku ora wedi marang Gusti Allah lan ora preduli marang manungsa;
5 Nanging merga randha iki ngrèmèhaké aku, mulané aku bakal males marang dhèwèké, supaya aja nganti tansah nggawé saya bosen.
6 Gusti Yésus terus ngomong: " Padha rungokna apa sing diomongké hakim sing ora adil.
7 Lan apa Gusti Allah ora bakal males para pemilih, sing rina wengi sesambat marang Panjenengané, sanadyan Panjenengané sabar karo wong-wong mau?
8 Aku pitutur marang kowé: Panjenengané bakal enggal-enggal males wong-wong mau. Nanging manawa Putraning Manungsa rawuh, apa Panjenengane bakal nemu pracaya ing bumi?

9 Gusti Yésus terus ngomongké pasemon iki marang
wong-wong sing pada pretyaya nèk wong-wong kuwi
bener lan ngrèmèhké wong liya.
10 Wong loro padha munggah ing Padaleman Suci arep
ndedonga; sing siji wong Farisi, sing sijiné wong pajeg.
11 Wong Farisi mau ngadeg lan ndedonga mangkene:
"Dhuh Allah, kawula ngaturaken panuwun dhumateng
Paduka, dene kawula boten kados tiyang-tiyang sanes,
tiyang ingkang ngrampas, boten adil, jina, utawi kados
juru-mupu-beya punika.
12 Aku pasa kaping pindho saben minggu, aku menehi
prasepuluhan saka kabeh kagunganku.
13 Nanging juru-mupu-beya iku ngadeg saka kadohan, ora
karsa tumenga marang swarga, malah nggepuk dhadhane
lan kandha, "Dhuh Allah, mugi karsaa melasi kawula
tiyang dosa!"
14 Aku pitutur marang kowé, wong iki mulih menyang
omahé kabeneran ngungkuli wong liya. lan sing sapa
ngasorake awake dhewe bakal kaluhurake.
15 Wong-wong mau uga nggawa bayi-bayi marang Gusti
Yésus, supaya dideměki.
16 Nanging Gusti Yésus nimbali wong-wong mau lan
ngandika, " Saben bocah-bocah cilik padha sowan ing
ngarsaku, lan aja ngalang-alangi;
17 Satemené Aku pitutur marang kowé, sing sapa ora
nampa Kratoné Allah kaya bocah cilik, mesthi ora bakal
lumebu ing kono.
18 Banjur ana panguwasa takon marang Panjenengané,
pangandikané, "Guru ingkang sae, punapa ingkang kedah
kula lampahi, supados angsal gesang langgeng?"
19 Gusti Yésus terus ngomong: " Yagéné kowé ngarani
Aku apik? ora ana kang becik, kajaba mung siji, yaiku
Gusti Allah.
20 Kowé wis ngerti pepakoné, aja laku jina, aja matèni, aja
nyolong, aja nyeksèni goroh, ngajènana bapakmu lan
biyungmu.
21 Wangsulane, "Iki kabeh wis daklakoni wiwit aku isih
enom."
22 Bareng Gusti Yésus midhanget bab iku mau,
Panjenengané banjur ngandika marang Panjenengané, "
Sakèhing darbekmu dodola, banjur diedum-edumna
marang wong miskin, temah kowé bakal duwé bandha ana
ing swarga;
23 Bareng krungu mangkono, sedhih banget, amarga sugih
banget.
24 Bareng Gusti Yésus mirsa yèn dhèwèké sedhih banget,
Panjenengané banjur ngandika, " Angèlé wong sugih
lumebu ing Kratoné Allah!"
25 Awit luwih gampang unta lumebu ing bolonganing dom
tinimbang wong sugih lumebu ing Kratoning Allah.
26 Wong-wong sing krungu kuwi terus ngomong: "Lah
sapa sing bisa slamet?
27 Panjenengané banjur ngandika, " Sing mokal kanggo
manungsa iku bisa kanggo Gusti Allah."
28 Pétrus banjur ngandika, "Lah, aku wis padha ninggal
kabèh lan ndhèrèkaké Panjenengan."
29 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau,
" Satemené Aku pitutur marang kowé: Ora ana wong kang
ninggal omah, utawa tuwane, utawa sadulur, utawa bojo
utawa anak, marga saka Kratoning Allah.
30 Sapa sing ora bakal tampa luwih akèh ing jaman saiki,
lan ing donya sing bakal teka urip langgeng.
31 Banjur njupuk rolas lan ngandika marang wong-wong
mau, Lah, kita padha menyang Yerusalem, lan kabeh sing
ditulis dening para nabi bab Putraning Manungsa bakal
rampung.
32 Awit Panjenengané bakal diulungaké marang bangsa-
bangsa liya, lan bakal dipoyoki, didukani lan diidoni.
33 Wong-wong mau bakal digebugi lan dipatèni, lan ing
telung dinané Panjenengané bakal tangi menèh.
34 Nanging wong-wong mau ora ngerti apa-apa, nanging
tembung iki ndhelik lan ora ngerti apa sing diomongké.
35 Nalika Panjenengané wis cedhak karo Yérikho, ana
wong wuta lungguh ing pinggir dalan ngemis.
36 Bareng krungu wong akèh padha liwat, banjur ndangu
apa tegesé.
37 Wong-wong mau terus ngomong nèk Gusti Yésus
sangka Nasarèt liwat.
38 Wong mau banjur nguwuh-uwuh: "Yésus, Putrané
Dawud, melasi aku!"
39 Wong-wong sing ndhisiki terus pada ngelokké Dèkné
supaya meneng.
40 Gusti Yésus terus ngadek lan ngongkon wongé digawa
nang nggoné.
41 Pangandikané, "Apa sing kokkarepaké, supaya kowé tak
lakoni?" Panjenengané banjur ngandika, "Gusti, supados
kawula saged ningali."
42 Gusti Yésus terus ngomong marang wongé: " Delengen
mripatmu!
43 Sakwisé kuwi Dèkné terus weruh, terus pada ngetutké
Dèkné karo ngluhurké Gusti Allah.

BAB 19

1 Gusti Yésus terus mlebu lan ngliwati Yérikho.
2 Ing kono ana wong sing jenengé Zakheus, sing dadi
kepala pajeg lan sugih.
3 Dhèwèké nggolèki Yésus, sapa déné Panjenengané. lan
ora bisa kanggo penet, amarga dheweke cilik.
4 Panjenengané banjur mlayu ndhisiki lan minggah ing wit
ara kanggo ndeleng Panjenengané, amarga Panjenengané
bakal ngliwati dalan kono.
5 Bareng Gusti Yesus wis tekan ing kono, Panjenengane
tumenga lan ndeleng wong mau, banjur ngandika marang
Zakheus, " Sakeus, enggala mudhuna! awit dina iki aku
kudu nginep ing omahmu.
6 Panjenengané banjur énggal-énggal mudhun lan nampani
Panjenengané kanthi bungah.
7 Bareng padha weruh iku, wong-wong padha grundelan,
pangucapé, "Dheweke tindak menyang tamu karo wong
dosa."
8 Zakheus banjur ngadeg lan matur marang Gusti;
Delengen, Dhuh Yehuwah, separo bandha kawula badhe
kawula aturaken dhateng tiyang miskin; Lan manawa aku
njupuk barang saka wong kanthi tuduhan palsu, aku bakal
mbalekake ping papat.
9 Gusti Yésus terus ngomong: " Dina iki wis tekan omah
iki karahayon, merga dhèwèké uga anaké Abraham."
10 Awit Putraning Manungsa rawuh kanggo nggolèki lan
nylametaké kang ilang.
11 Bareng padha krungu bab iku, Panjenengané banjur
ngandikakaké pasemon, amarga Panjenengané wis cedhak
karo Yérusalèm, lan padha ngira yèn Kratoné Allah bakal
enggal ngatingal.

12 Mulané dhèwèké kandha, " Ana priyayi wédok sing lunga menyang negara sing adoh prelu nampa kraton lan mulih.
13 Wongé banjur nimbali abdiné sapuluh, banjur diparingi dhuwit sapuluh mina, sarta dipangandikani, "Delengen nganti aku teka."
14 Nanging para wargané padha sengit marang dhèwèké, mulané banjur kongkonan mèlu ngetutake dhèwèké, mangkene: Aku ora gelem wong iki dadi ratuné aku.
15 Bareng wis kondur, sawuse nampa paprentahan, banjur dhawuh supaya para abdi-abdi mau padha ditimbali, kang wis diwènèhi dhuwit, supaya bisa ngerti pira cacahé saben wong saka dagang.
16 Banjur sing kapisan teka lan matur, Gusti, mina Panjenengan wis entuk sepuluh mina.
17 Panjenengané banjur ngandika marang wong mau, "Inggih, abdi ingkang sae.
18 Lan sing nomer loro teka lan matur, Gusti, mina Panjenengan wis gained limang mina.
19 Lan ngandika uga marang wong, Kowé uga ngwasani limang kutha.
20 Lan liyane teka lan matur, Gusti, lah, iki dhuwit Panjenengan, sing daksimpen ing serbet.
21 Awit aku wedi marang kowé, merga kowé kuwi wong sing kenceng, kowé njupuk sing dudu sing kok sebar, lan ngenèni sing dudu sing koksebar.
22 Wongé terus ngomong: "Heh, peladèn sing ala, kowé bakal Dakhukumi saka tembungmu dhéwé. Kowé wis ngerti nèk aku iki wong sing kendel, njupuk sing dudu sing tak tampèkké, lan ngenèni sing dudu sing tak tandur.
23 Yagéné dhuwitku ora kokwènèhaké menyang bank, supaya samangsa aku teka, aku bisa njaluk dhuwitku nganggo riba?
24 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong kang padha ngadeg ing sacedhake, "Entuk dhuwit saka wong iku, lan wenehake marang sing duwe sepuluh mina."
25 (Wong-wong mau padha matur marang Gusti Yésus: "Gusti, piyambakipun gadhah sadasa mina."
26 Awit Aku pitutur marang kowé: Saben wong kang duwé bakal kaparingan; lan sing ora nduwé, malah sing nduwèni bakal dijupuk saka wong.
27 Nanging mungsuh-mungsuhku sing ora gelem dadi raja, gawanen mréné lan patènana ana ing ngarepku.
28 Sawisé ngandika mangkono, Panjenengané tindak ndhisiki munggah menyang Yérusalèm.
29 Nalika Panjenengané wis cedhak karo Bètfagé lan Bètani, ing gunung kang aran Gunung Zaitun, Panjenengané ngutus sakabaté loro.
30 Pangandikané, " Padha menyanga ing désa ing ngarepmu; Ing kono, kowé bakal nemu kuldi ditali, sing durung tau ditumpaki wong.
31 Lan nèk ana wong takon marang kowé: Yagéné kowé nguculké dhèwèké? Mangkene pangandikanmu marang dheweke: Amarga Gusti mbutuhake dheweke.
32 Wong-wong sing dikongkon budal lan ketemu kaya sing diomongké karo Gusti Yésus.
33 Nalika padha nguculi kuldi mau, kang ndarbeni kandha marang wong-wong mau, "Yagéné kowé padha nguculi kuldi?"
34 Wong-wong mau terus ngomong: Gusti mbutuhké wong kuwi.
35 Banjur padha digawa menyang ngarsané Gusti Yésus, lan padha nglebokaké sandhangané ing ndhuwur, lan Gusti Yésus ditunggangi.
36 Nalika Panjenengané tindak, wong-wong iku padha nyebar sandhangané ana ing dalan.
37 Nalika Panjenengané wis cedhak, nganti saiki lagi mudhun ing Gunung Zaitun, para sakabat kabèh padha bungah-bungah lan memuji marang Gusti Allah kanthi swara sora merga sakehing mukjijat sing padha dideleng.
38 Pangandikané: Pinujia Sang Raja kang rawuh atas asmané Pangéran!
39 Lan sawetara wong Farisi saka ing antarane wong akeh padha matur marang Panjenengané, "Guru, murid-murid Panjenengan dukuh!"
40 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Aku pitutur marang kowé, yèn wong-wong iki meneng, watu-watu bakal langsung mbengok."
41 Bareng wis cedhak, banjur mirsani kutha iku, banjur nangisi kutha iku.
42 Pangandikané, " Sanadyan kowé uga ngerti, saora-orané ing dinamu iki apa sing dadi katentremanmu!" nanging saiki padha ndhelik saka ing mripatmu.
43 Amarga bakal tumeka ing dinane mungsuhmu bakal ngepung kowe lan ngepung kowe lan ngepung kowe ing sakubenge.
44 Kowé bakal ditibakake ing lemah lan anak-anakmu ana ing njeromu; lan padha ora bakal ninggal watu siji ing watu liyane; amarga sira ora ngreti wektune rawuhira.
45 Panjenengané banjur lumebet ing Padaleman Suci, nundhungi wong-wong kang padha dodol ing kono lan kang padha tuku;
46 Pangandikané marang wong-wong mau, " Ana tulisan mengkéné, 'Omah-Ku kuwi omah pamujan, nanging kowé wis padha dadi guwané maling.
47 Saben dina Panjenengané memulang ana ing Padaleman Suci. Nanging para pangareping imam lan para ahli Torèt lan para pangareping bangsa Yahudi padha ngupaya nyirnakaké Panjenengané.
48 Lan ora bisa nemu apa sing kudu ditindakké, merga kabèh wong pada ngrungokké piwulangé.

BAB 20

1 Ing sawijining dina, nalika Panjenengané memulang marang wong akèh ana ing Padaleman Suci lan martakaké Injil, para pangareping imam lan para ahli Torèt padha marani Yésus lan para pinituwa.
2 Panjenengané banjur ngandika marang Panjenengané, "Kandhakna marang aku, kanthi panguwasa sapa Panjenengan nindakaké iku mau?" utawa sapa kang maringi wewenang iki marang kowe?
3 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Aku uga bakal takon sampeyan siji bab; lan wangsulana:
4 Baptisané Yohanes iku saka swarga apa saka manungsa?
5 Wong-wong mau banjur padha rembugan, pangucapé, "Menawa kita kandha: Saka swarga; Panjenengané bakal mangsuli: Yagéné kowé padha ora pracaya?
6 Nanging nèk awaké déwé ngomong: Saka manungsa; wong kabèh bakal mbenturi awaké karo watu, awit wong-wong pada yakin nèk Yohanes kuwi nabi.
7 Wong-wong mau padha mangsuli, yèn ora ngerti asalé saka ngendi.

8 Gusti Yésus terus ngomong marang wong-wong: “ Aku uga ora ngomong marang kowé nganggo wewenang endi Aku nindakké kuwi mau.
9 Panjenengané banjur wiwit paring pasemon iki marang wong akèh; Ana wong kang nandur pakebonan anggur, banjur diwènèhaké marang wong tani, banjur tindak menyang nagara kang adoh nganti suwé.
10 Lan nalika mangsané wong tani banjur kongkonan batur menyang wong tani, supaya padha mènèhi pametuning pakebonan anggur.
11 Wong mau banjur ngutus batur liyané manèh, nanging uga digebugi lan diisin-isini, sarta dikongkon mulih tanpa nggawa apa-apa.
12 Panjenengané nuli ngutus manèh kang katelu, lan wong-wong mau iya padha tatu lan nundhung metu.
13 Kang duwe pakebonan banjur ngandika: Apa kang kudu daktindakake? Aku bakal ngutus anakku sing daktresnani, bokmanawa wong-wong mau bakal padha ngajeni marang dheweke.
14 Nanging bareng wong tani weruh wong mau, banjur padha rembugan, pangucape: Iki ahli waris, ayo dipateni, supaya warisane dadi duwekmu.
15 Mulané dibuwang sangka kebon anggur lan dipatèni. Mulane apa kang bakal ditindakake dening kang duwe pakebonan anggur marang wong-wong mau?
16 Wong tani iku bakal teka lan numpes wong-wong mau, lan kebon anggur mau bakal diwènèhaké marang wong liya. Bareng padha krungu, banjur padha muni, "Ampun!
17 Panjenengané nuli mirsani wong-wong mau sarta ngandika, " Yèn mangkono, apa ta kang katulisan mengkéné, 'Watu sing ditampik déning tukang-tukang gawe, iku dadi pucuking pojok?"
18 Sapa waé sing tiba ing watu kuwi bakal remuk. Nanging sing sapa ketiban, bakal nggiling nganti dadi bubuk.
19 Para pangareping imam lan para ahli Torèt ing wektu iku padha ngupaya nyekel Panjenengané; Wong-wong kuwi pada wedi karo wong-wong, awit pada ngerti nèk Gusti Yésus ngekèki pasemon iki marang wong-wong kuwi.
20 Wong-wong mau padha ngawasi Panjenengané lan ngutus telik-telik, kang padha nyamar dadi wong bener, supaya padha nyekel pangandikané, supaya bisa masrahaké Panjenengané marang panguwasa lan panguwasa gubernur.
21 Wong-wong mau terus takon marang Gusti Yésus: “Guru, awaké déwé ngerti nèk Kowé ngomong lan mulang sing bener, lan kowé ora mèlu wong liya, nanging mulangké bab dalané Gusti Allah sing bener.
22 Apa aku kudu mbayar pajeg marang Kaisar, apa ora?
23 Nanging Gusti Yésus ngerti kapinterané wong-wong kuwi, mulané terus ngomong: “ Yagéné kowé nggodha Aku?
24 Aku tuduhna dhuwit recehan. Gambar lan tulisane sapa? Wong-wong mau padha mangsuli, "Dhek Kaisar."
25 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Mulané mènèhana marang Kaisar apa sing dadi kagungané Kaisar, lan marang Gusti Allah apa sing dadi kagungané Gusti Allah."
26 Wong-wong mau padha ora bisa nahan pangandikané Yésus ana ing ngarsané wong akèh, mulané padha gumun marang wangsulané, banjur meneng.
27 Banjur ana wong Saduki sawatara kang padha sowan ing ngarsané, kang padha ngaku yèn ana patangen. banjur padha takon marang Panjenengané,
28 Kandhané, ”Guru, Musa wis nulis marang aku kabèh, ”Nèk ana sedulur lanang sing mati lan nduwé bojo terus mati tanpa anak, seduluré kuwi kudu nduwé bojo lan nulungi seduluré.
29 Mulané ana sadulur lanang pitu, kang kapisan rabi, banjur mati tanpa anak.
30 Lan sing nomer loro rabi karo wong wadon mau, lan mati tanpa anak.
31 Lan sing katelu njupuk dheweke; Mangkono uga wong pitu mau, lan padha mati ora tilar anak.
32 Pungkasane wong wadon mau uga mati.
33 Dadi, ing patangen, bojoné sapa wong-wong mau? awit pitu wis rabi.
34 Gusti Yésus terus ngomong marang wong-wong kuwi, ” Wong-wong ing donya iki omah-omah lan omah-omah.
35 Nanging wong-wong sing dianggep pantes nduwèni donya kuwi lan diuripké manèh saka antarané wong mati, ora bakal omah-omah utawa omah-omah.
36 Lan padha ora bisa mati manèh, amarga padha karo para malaékat; lan padha para putraning Allah, dadi para putraning patangen.
37 Saiki, nèk wong mati ditangèkké, nabi Moses uga ngomongké bab eri kayu kuwi, nèk Dèkné nyebut Gusti Allahé Abraham, Gusti Allahé Iskak, lan Gusti Allahé Yakub.
38 Awit Panjenengané iku dudu Allahé wong mati, nanging Gusti Allahé wong urip.
39 Banjur ana ahli Torèt sawatara kang mangsuli, pangandikané, "Guru, kandhamu iku bener."
40 Banjur padha ora wani takon apa-apa marang Panjenengané.
41 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Kepriyé wong-wong padha ngarani yèn Kristus iku tedhaké Dawud?"
42 Dawud piyambak ing kitab Masmur kandha, ”Pangeran Yehuwah ngandika marang Gustiku: Lenggaha ing sisih tengenku!
43 Nganti Ingsun ndadekake mungsuhira ancik-anciking tlapakanira.
44 Dadiné Dawud nyebat Panjenengané Gusti, lah kepriyé déné Panjenengané iku putrané?
45 Gusti Yésus terus ngomong marang murid-muridé:
46 Waspada marang para ahli Torèt, kang padha kepéngin lumaku nganggo jubah dawa, lan padha seneng ngucapaké salam ing pasar-pasar, lan padha seneng lungguh ing papan pangibadah lan papan pangibadah ing pésta;
47 Wong-wong sing padha mangan omahé randha-randha, lan ndedonga dawa-dawa, mula bakal tampa paukuman sing luwih abot.

BAB 21

1 Panjenengané banjur tumenga lan weruh wong-wong sugih padha nglebokaké pisungsungé ing pethi pisungsung.
2 Panjenengané uga mirsa randha miskin nglebokaké dhuwit rong dhuwit.
3 Panjenengané banjur ngandika, " Satemen-temene pituturKu marang kowé, randha miskin iki sing nglebokaké luwih akèh ketimbang wong kabèh.

4 Wong-wong mau kabèh padha nglebokaké pisungsung marang Gusti Allah, nanging sakèhé uripé sing diduwèni wis diwènèhaké saka wong mlarat.
5 Lan nalika ana wong sing padha ngomong bab Gréja Gedé, sing dihias nganggo watu sing apik lan hadiah, Yésus kandha,
6 Bab-bab kang padha kokdeleng iku bakal tumeka ing wektune, kang ora bakal kari watu siji-sijia, kang ora bakal dibubuhake.
7 Wong-wong terus takon marang Gusti Yésus: "Guru, kapan kuwi bakal kelakon? Lan apa pratandha sing bakal ana nalika iku mau bakal kelakon?
8 Panjenenganè banjur ngandika, " Padha ngati-ati, aja nganti kesasar! lan wektune wis cedhak.
9 Nanging nèk kowé krungu bab perang lan ribut, aja pada wedi, awit prekara-prekara kuwi kudu kelakon dhisik. nanging pungkasan ora dening lan dening.
10 Panjenenganè banjur ngandika marang wong-wong mau, " Bangsa bakal nglawan bangsa, lan kraton nglawan karajan.
11 Lan bakal ana lindhu gedhe ing macem-macem panggonan, lan pailan lan pageblug; lan bakal ana pemandangan sing nggegirisi lan pratandha-pratandha gedhe saka ing swarga.
12 Nanging sakdurungé kuwi kabèh, kowé bakal dicekel lan dianiaya, diulungké ing sinagogé-sinagogé lan dikunjara, digawa nang ngarepé ratu-ratu lan para penggedéné merga Aku.
13 Lan iku bakal dadi paseksi marang kowe.
14 Mulané padha tatag ing sajroning atimu, aja nganti mikir-mikir apa kang bakal kokwangsuli.
15 Awit kowé bakal Dakparingi cangkem lan kawicaksanan, sing ora bisa dibantah utawa dilawan déning mungsuhmu.
16 Kowé bakal diulungké karo wong tuwané, sedulur-sedulur, sedulur-sedulur lan kanca-kanca. lan sawenèh panunggalanmu bakal dipatèni.
17 Kowé bakal disengiti kabèh wong merga saka jenengku.
18 Nanging ora ana rambut siji waé sing ilang.
19 Srana sabar, kowé padha nduwèni nyawamu.
20 Lan nèk kowé weruh Yérusalèm dikepung karo wadya-bala, kowé pada ngertia nèk kuthané wis cedhak.
21 Banjur wong-wong sing ana ing Yudéa padha ngungsia menyang pagunungan. lan wong-wong kang ana ing satengahe padha lungaa; lan wong-wong sing ana ing negara-negara aja nganti lumebu ing kono.
22 Awit iki dina-dinané piwales, supaya kabèh sing katulisan bisa kelakon.
23 Nanging bilai wong kang ngandheg lan kang nyusoni, ing wektu iku! amarga bakal ana kasusahan gedhe ing tanah, lan bebendune bangsa iki.
24 Wong-wong mau bakal padha ambruk ing landheping pedhang, lan bakal diboyong menyang sakehing bangsa, lan Yérusalèm bakal diinjak-injak déning bangsa-bangsa liya, nganti tumeka ing jamané bangsa-bangsa liya.
25 Lan bakal ana pratandha ing srengenge, ing rembulan lan ing lintang-lintang; lan ing bumi kasusahaning bangsa, kanthi bingung; segara lan ombak gumuruh;
26 Atine wong-wong padha semplah merga wedi lan ngati-ati marang apa kang bakal kelakon ana ing bumi, amarga panguwasa ing swarga bakal gonjing.
27 Banjur bakal padha weruh Putraning Manungsa rawuh nitih méga kanthi pangwasa lan kamulyan gedhé.
28 Lan nèk prekara-prekara iki wiwit kelakon, tumenga lan ngacungna sirahmu; awit tebusanmu wis cedhak.
29 Panjenenganè banjur paring pasemon marang wong-wong mau; Delengen wit anjir lan kabeh wit-witan;
30 Nèk wis thukul, kowé weruh lan ngerti nèk wis cedhak mangsa panas.
31 Mengkono uga kowé, nèk kowé weruh lelakon kuwi kelakon, kowé ngerti nèk Kratoné Gusti Allah wis cedhak.
32 Satemené Aku pitutur marang kowé: Generasi iki ora bakal sirna, sadurungé kabèh kelakon.
33 Langit lan bumi bakal sirna, nanging tembung-Ku ora bakal sirna.
34 Lan padha ngati-ati, supaya atimu aja nganti kebacut kabotan karo kabecikan, mendem, lan sumelang ing bab kauripan iki, temah dina iku ora diweruhi.
35 Amarga kaya kala-jiret iku bakal nempuh sakehing wong kang manggon ing salumahing bumi.
36 Mulané pada ngati-ati lan ndedongaa tansah, supaya kowé padha kaanggep pantes uwal saka kabèh prakara kang bakal kelakon iki, lan bisa ngadeg ana ing ngarsané Putraning Manungsa.
37 Lan ing wayah awan Panjenenganè memulang ana ing Padaleman Suci; lan ing wayah bengi Panjenenganè tindak metu lan lereb ana ing gunung kang aran Gunung Zaitun.
38 Esuk-esuk wong-wong pada teka nang Gréja Gedé arep ngrungokké piwulangé.

BAB 22

1 Saiki wis cedhak riyaya Roti Tanpa Ragi, yaiku Riyaya Paskah.
2 Para pangareping imam lan para ahli Torèt padha nggolèki carane bisa matèni Panjenenganè; amarga padha wedi marang wong akeh.
3 Sétan banjur mlebu ing Yudas sing jenengé Iskariot, sing kalebu saka murid rolas.
4 Panjenenganè banjur tindak lan rembugan karo para pangareping imam lan para komandhané, bab kepriyé anggoné ngulungaké Panjenenganè marang wong-wong mau.
5 Wong-wong mau banjur padha bungah lan padha janji arep mènèhi dhuwit marang Panjenenganè.
6 Panjenenganè banjur janji lan nggolèki wektu kanggo ngulungaké Panjenenganè marang wong-wong mau tanpa ana wong akèh.
7 Banjur teka dina roti tanpa ragi, nalika Paskah kudu disembelih.
8 Gusti Yésus terus kongkonan Pétrus lan Yohanes ngomong: " Padha budal lan nyawiské Paskah kanggo awaké déwé.
9 Wong-wong mau padha matur marang Panjenenganè, "Panjenengan badhe nyawisaken pundi?"
10 Panjenenganè banjur ngandika marang wong-wong mau, " Lah, nalika kowé mlebu ing kutha, kowé bakal ketemu karo wong nggawa kendhi isi banyu; ngetutna wong mau menyang omah kang dileboni.
11 Lan kowé kudu ngomong marang sing nduwé omah: Guru ngandika marang kowé: Ing ngendi kamar tamu, panggonan kanggo Aku mangan Paskah karo para sakabatku?

12 Panjenengané bakal nduduhké marang kowé kamar sing gedhé ing ndhuwur sing wis pepak.
13 Banjur padha lunga, lan ketemu kaya sing wis ngandika marang wong-wong mau, lan padha nyawisake Paskah.
14 Bareng wis tekan wayahé, Yésus banjur lenggah bebarengan karo para rasul rolas.
15 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Aku kepéngin mangan Paskah iki bebarengan karo kowé sadurungé Aku nandhang sangsara.
16 Awit Aku pitutur marang kowé: Aku ora bakal mangan manèh, nganti iku kelakon ana ing Kratoné Allah.
17 Panjenengané banjur mundhut tuwung lan saos sokur sarta ngandika, " Iki tampanana, bagéyan ing antaramu."
18 Awit Aku pitutur marang kowé, Aku ora bakal ngombé woh anggur, nganti Kratoning Allah rawuh.
19 Panjenengané banjur mundhut roti, saos sokur, banjur nyuwil-nyuwil lan diparingaké marang wong-wong mau, pangandikané, " Iki awakku sing diparingaké kanggo kowé.
20 Mangkono uga tuwung sawise mangan, pangandikane, Tuwung iki prajanjian anyar ing getihku, kang kawutahake kanggo kowe.
21 Nanging, lah, tangané wong sing ngulungaké Aku karo Aku ing meja.
22 Satemene Putraning Manungsa bakal tindak, kaya kang wus katamtokake, nanging bilai wong kang bakal kaulungake!
23 Wong-wong mau banjur padha takon-tinakon, sapa ing antarané wong-wong mau sing kudu nglakoni prekara iki.
24 Lan ing antarané wong-wong mau banjur padha padudon, sapa sing dianggep paling gedhé.
25 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Para ratu ing bangsa-bangsa liya padha nguwasani wong-wong mau; lan wong-wong sing nguwasani wong-wong mau diarani wong sing dermawan.
26 Nanging kowé aja kaya ngono, nanging sing sapa gedhé ing antaramu, dadia kaya sing luwih enom; lan kang dadi pangarep, padha kaya kang ngladèni.
27 Awit endi sing luwih gedé, sing lungguh mangan apa sing ngladèni? Apa dudu wong sing lenggah mangan? nanging Aku ana ing antaramu kaya kang ngladèni.
28 Kowé kuwi wong-wong sing tetep mèlu Aku ing panggodaku.
29 Lan Aku netepake Kraton kanggo sampeyan, kaya sing Rama-Ku wis netepake marang Aku;
30 Supaya kowé padha mangan lan ngombé ing meja Aku ing KratoningSun, lan padha lenggah ing dhampar ngadili taler Israèl rolas.
31 Gusti Yésus terus ngomong: " Simon, Simon, lah, Sétan kepéngin nduwèni kowé, supaya bisa ngayak kowé kaya gandum.
32 Nanging aku ndedonga kanggo kowé, supaya imanmu aja nganti ilang.
33 Wongé terus ngomong: "Gusti, aku siap mèlu Kowé, mlebu penjara lan mati.
34 Panjenengané banjur ngandika, " Aku pitutur marang kowé, Pétrus, dina iki jago ora kluruk, sadurungé kowé nyélaki Aku ping telu."
35 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Nalika Aku ngutus kowé tanpa kanthong, kanthong lan sepatu, apa kowé padha kekurangan apa-apa?" Wong-wong mau padha matur: Ora ana apa-apa.
36 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Nanging saiki, sing duwe dhompet, njupuka, lan uga dompete.
37 Awit Aku pitutur marang kowé, sing wis katulisan iki kudu kelakon ana ing Aku, lan Panjenengané wis kaétang ing antarane wong-wong murtad, kanggo bab Aku wis rampung.
38 Wong-wong mau terus ngomong: "Gusti, lah iki pedhang loro. Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, "Cukup."
39 Panjenengané banjur metu lan tindak menyang Gunung Zaitun kaya biyasané. lan para sakabaté uga padha ndhèrèkaké Panjenengané.
40 Bareng wis tekan ing kono, Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Padha ndedongaa, supaya kowé aja nganti kena ing panggodha."
41 Panjenengané banjur nyingkur wong-wong mau kira-kira watu, banjur tumungkul lan ndedonga.
42 Kandhané, " Dhuh Rama, manawi Paduka kersa, Paduka mugi karsaa nyingkiraken tuwung punika saking Kawula.
43 Banjur ana malaékat saka ing swarga ngatingal marang Panjenengané, ndayani Panjenengané.
44 Wongé terus sedhih banget ndedonga, lan kringeté kaya tetesan getih sing tiba ing lemah.
45 Nalika Panjenengané wungu saka ndedonga lan rawuh marang para sakabaté, Panjenengané ketemu padha turu amarga sedhih.
46 Lan ngandika marang wong-wong mau, Yagene kowe padha turu? tangia lan ndedongaa, supaya kowé aja nganti kena ing panggodha.
47 Nalika Panjenengané isih ngandika, ana wong akèh, kang karan Yudas, salah siji saka sakabat rolas, tindak ndhisiki wong-wong mau lan nyedhak marang Yésus arep ngambung Panjenengané.
48 Nanging Gusti Yésus semaur: Yudas, apa kowé ngulungaké Putraning Manungsa nganggo ngambung?
49 Bareng wong-wong ing sakiwa-tengené padha weruh apa kang bakal kelakon, banjur padha matur marang Panjenengané, "Gusti, punapa kawula sami mateni pedhang?"
50 Lan salah siji saka wong-wong mau nggebug abdiné Imam Agung lan pedhot kuping tengen.
51 Gusti Yésus terus semaur: " Saiki waé! Panjenengané banjur ndemek kupingé, banjur waras.
52 Yésus banjur ngandika marang para pangareping imam lan para panggedhéning Padaleman Suci lan para pinituwa, kang padha sowan ing ngarsané: " Apa kowé padha metu kaya maling, nganggo pedhang lan penthung?
53 Nalika Aku saben dina karo kowé ana ing Padaleman Suci, kowé padha ora ngangkat tangan marang Aku, nanging iki wektumu lan pangwasané pepeteng.
54 Wong-wong mau terus nyekel Gusti Yésus lan digawa nang omahé Imam Gedé. Lan Pétrus ngetutaké saka adoh.
55 Lan nalika padha ngobong geni ing tengah bale, lan padha lungguh bebarengan, Pétrus lenggah ing tengah-tengah wong-wong mau.
56 Nanging ana prawan sing weruh wongé lagi lungguh ing sacedhaké geni.
57 Panjenengané nuli nyélaki Panjenengané, pangandikané, "Ibu, Aku ora wanuh marang Panjenengané."

58 Ora let suwé, ana liyané sing weruh Dèkné, terus ngomong: “Kowé uga klebu wong-wong kuwi.” Rasul Pétrus terus ngomong: “Dudu!
59 Kira-kira kira-kira sak jam sakwisé kuwi, wong liyané terus ngomong: “Wong iki tenanan mèlu Dèkné, awit wong Galiléa.
60 Rasul Pétrus terus ngomong: “Aku ora ngerti apa sing mbok omongké. Lan sanalika, nalika isih ngandika, jago kluruk.
61 Gusti Yésus terus minger mirsani Pétrus. Lan Pétrus kèlingan marang pangandikané Gusti, kang ngandika marang Panjenengané, " Sadurungé jago kluruk, kowé bakal nyélaki Aku ping telu."
62 Pétrus banjur metu lan nangis kelara-lara.
63 Wong-wong sing nyekel Gusti Yésus terus dipoyoki lan digebugi.
64 Sawisé ditutupi mripaté, wong-wong mau banjur napuk rainé lan ditakoni, "Coba, sapa sing napuk kowé?"
65 Lan akèh prekara liyané sing padha nyenyamah marang Panjenengané.
66 Bareng wis ésuk, para pinituwané bangsa Yahudi lan para pangareping imam lan para ahli Torèt padha nglumpuk, banjur ngirid Panjenengané menyang Pradata Agama, padha matur:
67 Apa kowé kuwi Kristus? marang kita. Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Nèk Aku pitutur marang kowé, kowé ora bakal pracaya.
68 Lan manawa Aku takon marang kowé, kowé ora bakal mangsuli Aku lan ora nglilani Aku lunga.
69 Sakwisé kuwi Anaké Manungsa bakal lenggah nang tengené Pangwasané Gusti Allah.
70 Wong-wong mau terus ngomong: “Apa Kowé kuwi Anaké Gusti Allah? Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Kowé padha kandha yèn Aku iki."
71 Wong-wong mau terus ngomong: “Apa perluné awaké déwé seksi menèh? awit awaké déwé wis krungu sangka tembungé déwé.

BAB 23

1 Wong okèh mau terus pada tangi lan digawa nang nggoné Pilatus.
2 Wong-wong mau banjur padha nudhuh marang Panjenengané, pangucapé, "Awaké déwé kepetuk wong iki mbingungaké bangsa iki lan nglarang mbayar pajeg marang Kaisar, lan ngomong nèk dhèwèké kuwi Kristus, ratuné."
3 Pilatus terus takon marang Gusti Yésus: “Apa Kowé ratuné wong Ju? Panjenengané banjur mangsuli, pangandikané, " Panjenengan ngandika.
4 Pilatus banjur ngandika marang para pangareping imam lan marang wong akèh, "Aku ora nemu kaluputané wong iki."
5 Wong-wong mau dadi saya galak banget, pangucapé, "Panjenengané ngojok-ojoki wong akèh, memulang ing satanah Yuda, wiwit saka Galiléa nganti tekan ing kana."
6 Nalika Pilatus krungu bab Galiléa, banjur takon apa wong iku wong Galiléa.
7 Sakwisé ngerti nèk Dèkné kuwi wilayahé Hérodès, Dèkné terus ngongkon Dèkné nang nggoné Hérodès, sing wektu kuwi uga nang Yérusalèm.
8 Nalika Hérodès weruh Gusti Yésus, bungah banget, amarga wis suwé kepéngin ketemu karo Panjenengané, amarga wis krungu akèh bab Panjenengané. lan dheweke ngarep-arep bakal weruh sawetara mukjijat sing ditindakake dening dheweke.
9 Panjenengané banjur takon marang Panjenengané nganggo tembung akèh; Nanging Panjenengané ora mangsuli apa-apa.
10 Para pangareping imam lan para ahli Torèt padha ngadeg lan nggugat Panjenengané kanthi banter.
11 Hérodès karo para prajurité padha ngrèmèhaké Panjenengané, dipoyoki, sarta ngagem jubah kang éndah, nuli dikirim menyang ngarsané Pilatus.
12 Ing dina iku uga Pilatus lan Hérodès kekancan, amarga sadurunge padha memungsuhan.
13 Pilatus banjur nglumpukaké para pangareping imam lan para penggedhé lan rakyat.
14 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, "Kowé wis padha nggawa wong iki marang Aku, kaya wong sing nyasaraké wong-wong, lan, lah, aku wis mriksa wong iki ana ing ngarepmu, aku ora nemu kaluputan ing wong iki bab apa sing sampeyan nuduh dheweke.
15 Ora, nanging uga Hérodès, awit kowé wis tak kongkon marani dhèwèké; Lan, lah, ora ana apa-apa sing pantes dipatèni.
16 Mulané dhèwèké bakal Dakdukani, banjur Dakluwari.
17 (Amarga ing riyaya iku kudu ngluwari siji kanggo wong-wong mau.)
18 Wong-wong mau banjur padha bengok-bengok, pangandikané, "Wong iki sirna, Barabas uculna!"
19 (Sing dilebokake ing pakunjaran amarga ana komplotan ing kutha lan amarga mateni wong.)
20 Pilatus banjur karsa ngluwari Yésus, banjur ngandika manèh marang wong-wong mau.
21 Nanging wong-wong padha bengok-bengok, pangucapé, "Kasaliba, kasalib!"
22 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau kang kaping teluné, "Yagene, piala apa sing ditindakaké?" Aku ora nemu sabab saka pati ing wong, mulane aku bakal nggegirisi wong, lan supaya dheweke lunga.
23 Wong-wong mau terus nggumunké karo swara banter, njaluk supaya Yésus disalib. Lan swarané wong-wong mau lan para pangareping imam menang.
24 Pilatus banjur ndhawuhi supaya kelakon kaya sing dikarepake.
25 Panjenengané banjur ngluwari wong sing dilebokaké ing pakunjaran amarga murtad lan matèni wong-wong mau, sing dikarepake. Nanging Gusti Yésus dipasrahké marang karepé wong-wong kuwi.
26 Lan nalika padha nggawa wong adoh, padha nyekel Simon, Kirene, teka saka negara, lan padha numpangi salib ing wong, kanggo manggul iku ing mburi Gusti Yesus.
27 Wong-wong sing pada ngetutké Dèkné lan wong wédok sing pada sesambat lan nangisi Dèkné.
28 Nanging Gusti Yésus nolèh lan ngandika, " Para putri ing Yérusalèm, aja padha nangisi Aku, nanging tangisana awakmu dhéwé lan anak-anakmu."
29 Sabab, lah bakal tumeka ing wektune wong-wong padha muni: Rahayu wong gabug, guwa-garba kang ora tau nglairake, lan susu kang ora tau nyusoni.
30 Banjur bakal padha wiwit kandha marang gunung-gunung: Tibakna aku! lan marang bukit-bukit, Tutupen aku.

31 Nèk wong-wong kuwi nindakké kuwi nang wit-witan sing ijo, apa sing bakal ditindakké nang wit-witan sing garing?
32 Lan uga ana wong duraka loro liyané, sing digawa bareng karo Yésus kanggo dipatèni.
33 Bareng wis tekan ing panggonan kang aran Kalvari, Panjenengané disalib ana ing kono lan para durjana kang siji ana ing sisih tengen lan sijiné ana ing sisih kiwa.
34 Yésus banjur ngandika, " Dhuh Rama, mugi karsaa ngapunten; amarga padha ora ngerti apa sing ditindakake. Pangagemané diedum-edum lan diundhi.
35 Wong-wong padha ngadeg ndeleng. Para panggedhé uga padha moyoki Panjenengané, pangucapé, "Dheweke nylametaké wong liya." Dèkné kudu nylametké awaké déwé, nèk Dèkné Kristus, pilihané Gusti Allah.
36 Prajurit-prajurit uga padha moyoki Panjenengané, padha sowan lan ngaturaké cuka.
37 Lan ngandika, "Yèn kowé ratuné wong Yahudi, slamet awakmu dhéwé!"
38 Ana tulisan ing ndhuwuré nganggo aksara Yunani, Latin lan Ibrani, "Iki Rajané wong Yahudi."
39 Lan salah siji saka wong duraka sing digantung marang Panjenengané moyoki marang Panjenengané, ngandika, "Yèn Panjenengan iku Kristus, slamet awaké dhéwé lan aku."
40 Nanging sing sijiné mangsuli ndukani Panjenengané, pangucapé, "Apa kowé ora wedi marang Gusti Allah, merga kowé padha nandhang paukuman?"
41 Lan kita pancen adil; Amarga kita padha tampa pituwas saka tumindak kita.
42 Panjenengané banjur ngandika marang Yésus, "Gusti, mugi kersaa enget dhateng kawula nalika Paduka rawuh ing Kraton Paduka."
43 Gusti Yésus terus ngomong: " Satemené Aku pitutur marang kowé, dina iki kowé bakal bebarengan karo Aku ing firdaus.
44 Wektu kuwi kira-kira jam rolas lan saklumahing bumi dadi peteng ndhedhet nganti jam sanga.
45 Srengéngé banjur peteng ndhedhet lan geberé Padaleman Suci suwèk ing tengahé.
46 Gusti Yésus terus mbengok klawan swara banter, Dèkné ngomong: "Duh Bapakku, Aku masrahké nyawaku nang tanganmu!"
47 Bareng komandhané weruh lelakon mau, banjur ngluhuraké Gusti Allah, pangandikané, "Satemené, iki wong mursid."
48 Lan kabeh wong sing padha teka ing ngarsane, ndeleng lelakon iku, padha nggebug dhadha lan bali.
49 Lan kabeh kenalan karo Gusti Yésus, lan wong wadon sing ndherek Gusti Yésus saka Galiléa, padha ngadeg adoh, ndeleng iku mau.
50 Lah, ana wong sing jenengé Yusuf, penaséhat; lan dheweke iku wong becik lan adil.
51 (Wong-wong kuwi ora setuju karo piwulang lan tumindaké wong-wong kuwi.) Dèkné asalé saka Arimatea, sawijining kuthané wong Yahudi, sing uga ngarep-arep Kratoné Allah.
52 Wong iki marani Pilatus lan nyuwun layoné Gusti Yésus.
53 Wong mau nuli diudhunaké, dibungkus mori, banjur disarèkaké ing kuburan sing ditatah ing watu, sing durung tau dikubur.
54 Nalika iku dina pacawisan, lan dina Sabat wis nyedhak.
55 Wong wédok-wédok sing mèlu Gusti Yésus sangka Galiléa terus pada ngetutké kuburané lan carané layoné dikubur.
56 Banjur padha bali lan nyawisake rempah-rempah lan lenga jebad; lan ngaso ing dina Sabat miturut pepakon.

BAB 24

1 Ing dina kapisan ing minggu iku, ing wayah ésuk banget, wong-wong mau padha teka ing pasaréan karo nggawa rempah-rempah kang wis dicawisaké, lan wong-wong liyané uga padha mèlu.
2 Wong-wong mau weruh watuné wis digulung saka kuburan.
3 Banjur padha mlebu, nanging ora nemu layoné Gusti Yésus.
4 Nalika padha bingung bab iku, banjur ana wong lanang loro ngadeg ing sandhinge, nganggo sandhangan mencorong.
5 Nalika padha wedi lan tumungkul sumungkem ing bumi, banjur padha kandha, "Yagéné kowé padha nggolèki sing urip ana ing antarané wong mati?
6 Panjenengané ora ana ing kéné, nanging wis wungu.
7 Pangandikané, "Putrané Manungsa kudu diulungaké marang tangané wong dosa lan disalib, lan ing telung dinané wungu manèh."
8 Lan padha kèlingan pangandikané,
9 Banjur padha bali saka pasarean lan nyritakaké iku mau kabèh marang sakabat sawelas lan marang wong-wong liyané.
10 Maryam Magdalena, Yohana, Maryam ibuné Yakobus lan wong wédok-wédok liyané sing bebarengan karo wong-wong mau, sing padha nyritakaké bab iku marang para rasul.
11 Omongané wong-wong kuwi kaya omong-omongan, nanging ora pada pretyaya.
12 Pétrus banjur jumeneng lan mlayu menyang pasaréan; Lan ndhingkluk, mirsani sandhangan mori sing wis dilebokake dhewe, banjur lunga, kanthi gumun marang lelakon mau.
13 Ing dina iku uga ana wong loro kang padha lunga menyang desa kang aran Emaus, kang adohe saka Yerusalem kira-kira wolung puluh kilometer.
14 Lan padha rembugan bab kabeh iku mau.
15 Nalika padha rembugan lan rembugan, Gusti Yésus piyambak nyedhak lan tindak mèlu wong-wong mau.
16 Nanging mripate padha kandel, supaya padha ora wanuh marang Panjenengane.
17 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Kepriyé anggonmu padha guneman nalika lumaku lan sedhih?"
18 Salah siji saka wong-wong mau, sing jenengé Kléopas, matur marang Panjenengané, "Apa kowé mung wong manca ana ing Yérusalèm, lan ora ngerti apa sing kelakon ana ing kono ing jaman saiki?"
19 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Apa iku?" Wong-wong mau nuli padha matur marang Panjenengané, "Ing bab Yésus saka Nasarèt, iku nabi kang kuwasa ing panggawé lan pangandikané ana ing ngarsané Allah lan ing ngarsané wong akèh.

20 Lan carane para pangareping imam lan para pangareping kita padha masrahaké Panjenengané supaya diukum pati, lan padha nyalib Panjenengané.
21 Nanging aku padha ngandel, yèn Panjenengané kang bakal ngluwari Israèl, lan kejaba iku, dina iki wis telung dina wiwit iku mau kabèh kelakon.
22 Ya, lan uga sawetara wong wadon saka kumpulan aku padha nggumunake aku, sing padha esuk ing kuburan.
23 Lan nalika padha ora nemu layoné, padha teka lan matur, sing padha uga wis weruh wahyu saka malaékat, kang matur, bilih piyambakipun gesang.
24 Lan sawetara saka wong kang bebarengan karo kita padha menyang ing pasarean, lan ketemu iku kaya sing wong wadon ngandika, nanging padha ora weruh.
25 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau,
" Heh, wong bodho lan atine alon-alon, ora precaya marang samubarang sing wis kapangandikakaké déning para nabi.
26 Apa Kristus ora kudu nandhang kasangsaran iki lan lumebu ing kamulyane?
27 Lan wiwit saka Nabi Musa lan para nabi kabeh, Panjenengane nerangake marang wong-wong mau ing kabeh Kitab Suci bab piyambak.
28 Wong-wong mau wis cedhak karo désa sing dituju, lan Gusti Yésus terus ngomong kaya-kaya arep lunga.
29 Nanging wong-wong mau padha ngalang-alangi Panjenengané, pangandikané, "Kula aturi mèlu kula, awit sampun sonten, lan dinten sampun sonten." Panjenengané banjur mlebu nginep ing kono.
30 Nalika Panjenengané lenggah dhahar bebarengan karo wong-wong mau, Panjenengané mundhut roti, mberkahi, nyuwil-nyuwil lan diparingaké marang wong-wong mau.
31 Lan mripate padha kabuka, lan padha wanuh marang Panjenengané; Panjenengané banjur sirna saka ing ngarsané wong-wong mau.
32 Wong-wong mau terus takon marang sakpada-pada: “Apa ati awaké déwé ora kobong, dongé Dèkné omong-omongan karo awaké déwé nang dalan, lan dongé Dèkné ngomongké Kitab Suci marang awaké déwé?
33 Sawisé iku, padha tangi lan bali menyang Yérusalèm.
34 Pangandikané, "Gusti wis nyata wis wungu lan wis ngatingal marang Simon."
35 Lan padha nyritakaké apa sing wis kelakon ing dalan, lan carane Panjenengané dikenal saka wong-wong mau nalika nyuwil-nyuwil roti.
36 Nalika padha ngandika mangkono, Gusti Yesus jumeneng ana ing tengah-tengahe lan ngandika marang wong-wong mau, " Tentrem-rahayu anaa ing kowe!"
37 Nanging wong-wong padha wedi lan wedi, lan padha ngira yen ndeleng memedi.
38 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau,
" Yagéné kowé padha bingung?" lan apa sebabe ana pikiran-pikiran ing atimu?
39 Delengen tangan lan sikilku, iki Aku dhewe. Amarga roh ora duwé daging lan balung, kaya sing kokdeleng ing Aku.
40 Sawisé ngandika mangkono, Panjenengané nduduhké tangané lan sikilé.
41 Nalika padha ora ngandel marga saka bungahe lan gumun, Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Apa kowé padha ana ing kéné?"
42 Wong-wong mau banjur mènèhi iwak panggang sairis lan madu.
43 Panjenengané banjur njupuk lan dipangan ing ngarepe wong-wong mau.
44 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau,
" Iki pangandikan sing dakkandhakaké marang kowé, nalika Aku isih nunggal karo kowé, yèn samubarang kabèh kudu kelakon, kang katulisan ana ing angger-anggeré Nabi Musa lan ing kitab para nabi lan ing Masmur. bab kula.
45 Panjenengané banjur mbikak pangertèné wong-wong mau, supaya padha ngerti Kitab Suci.
46 Lan ngandika marang wong-wong mau, " Ing Kitab Suci wis ditulis, lan Kristus kudu nandhang sangsara lan wungu saka ing antarane wong mati telung dina.
47 Lan supaya mratobat lan pangapuraning dosa kudu diwartakaké ing asmane ing antarane kabeh bangsa, wiwit ing Yerusalem.
48 Lan kowé padha dadi seksine bab iku mau.
49 Lan lah, Aku ngirim janji saka Ramaku marang kowé, nanging tetepa ana ing kutha Yérusalèm, nganti kowé kaparingan pangwasa saka ing ngaluhur.
50 Gusti Yésus terus ngirid murid-muridé metu tekan Bétania, terus ngangkat tangané lan mberkahi wong-wong kuwi.
51 Nalika Panjenengané mberkahi wong-wong mau, Panjenengané banjur pisah saka wong-wong mau lan kagawa munggah menyang swarga.
52 Lan padha nyembah marang Panjenengané, lan bali menyang Yérusalèm karo bungah banget.
53 Lan padha tansah ana ing Padaleman Suci, memuji lan memuji Gusti Allah. Amin.

Yohanes

BAB 1

1 Nalika wiwitan ana Sang Sabda, lan Sang Sabda iku nunggil karo Gusti Allah, lan Sang Sabda iku Gusti Allah.
2 Sing padha karo Gusti Allah ing wiwitan.
3 Kabeh iku digawe dening Panjenengane; lan tanpa Panjenengané ora ana sawiji-wiji apa kang katitahaké.
4 Ing Panjenengané ana urip; lan urip iku pepadhanging manungsa.
5 Pepadang iku sumunar ana ing pepeteng; lan pepeteng ora ngerti.
6 Ana wong sing diutus Gusti Allah, jenengé Yohanes.
7 Dhèwèké teka dadi seksi, kanggo neksèni bab Pepadang, supaya wong kabèh bisa pretyaya.
8 Dèkné dudu Pepadang kuwi, nanging dikongkon ngekèki paseksi bab Pepadang kuwi.
9 Iya iku Pepadang kang sejati, kang madhangi saben wong kang rawuh ing jagad.
10 Panjenengané wis ana ing donya, lan jagad iki digawé déning Panjenengané, nanging jagad ora wanuh marang Panjenengané.
11 Panjenengané rawuh ing omahé dhéwé, nanging para kagungané ora nampani Panjenengané.
12 Nanging sakèhé wong sing nampa Dèkné, Dèkné dikèki kuwasa dadi para putrané Gusti Allah, yaiku wong sing pretyaya marang asmané.
13 Kang lair ora saka getih, utawa saka karsaning daging, utawa saka karsane manungsa, nanging saka Gusti Allah.
14 Sabda Sang Sabda wus dadi daging lan dedalem ana ing antara kita, (lan kita padha ndeleng kamulyane, yaiku kamulyan kang minangka Putra ontang-anting saka Sang Rama), kebak sih-rahmat lan kayekten.
15 Yohanes mènèhi paseksi bab Panjenengané lan nguwuh-uwuh, pangandikané, "Iki Panjenengané sing dakkarepaké, 'Sapa sing rawuh sak mburiku, luwih dhisik tinimbang aku, amarga wis ana sadurungé aku."
16 Lan saka kasampurnan Panjenengané, kita wis padha nampani sih-rahmat lan sih-rahmat.
17 Awit angger-anggeré Torèt wis diwènèhaké déning Musa, nanging sih-rahmat lan kayektèn iku teka saka Yésus Kristus.
18 Ora ana wong sing tau weruh Gusti Allah; Putra ontang-anting, kang ana ing pangkoné Sang Rama, Panjenengané kang ngumumaké Panjenengané.
19 Iki paseksiné Yohanes, nalika wong-wong Yahudi ngutus para imam lan para wong Lèwi saka Yérusalèm kanggo takon marang Panjenengané, "Panjenengan menika sinten?"
20 Dhèwèké ngakoni lan ora selak. nanging ngakoni, Aku dudu Kristus.
21 Wong-wong terus takon: “Lah kepriyé? Apa sampeyan Elias? Lan ngandika, Aku ora. Punapa panjenengan punika nabi? Wangsulane: Ora.
22 Wong-wong mau terus takon: Kowé kuwi sapa? supaya aku bisa menehi wangsulan marang sing ngutus aku. Apa sing kokkandhakake bab awakmu dhewe?
23 Panjenengané banjur ngandika, "Aku iki swarané wong kang nguwuh-uwuh ana ing ara-ara samun: Dalemna dalané Pangéran," kaya kang kapangandikakaké déning Nabi Yésaya.
24 Wong-wong sing dikongkon kuwi wong Farisi.
25 Wong-wong mau padha takon marang Panjenengané, "Yagéné kowé mbaptis, yèn kowé dudu Kristus, dudu Élia, lan dudu nabi?"
26 Yohanes mangsuli, pangandikané, "Aku mbaptis nganggo banyu;
27 Iya Panjenengane kang rawuh ing sapungkurku, iku luwih dhisik tinimbang aku, lan taline sepatune ora pantes aku uculi.
28 Kabèh mau kelakon ing Bétabara ing sabrangé Kali Yardèn, panggonané Yohanes mbaptis.
29 Ésuké Yohanes weruh Gusti Yésus teka nang nggoné Dèkné, terus ngomong: “Lah kuwi Tyempéné Gusti Allah, sing nyingkirké dosané jagat!”
30 Iki Dèkné sing tak omongké nèk Dèkné bakal teka sak mburiku, sing ngutamakké Aku.
31 Lan aku ora wanuh marang Panjenengané, nanging supaya Panjenengané bakal katon kanggo wong Israel, mulane Aku teka mbaptis nganggo banyu.
32 Lan Yohanes nekseni, ngandika, Aku weruh Roh mudhun saka swarga kaya manuk dara, lan ana ing wong.
33 Nanging aku ora wanuh marang Panjenengané, nanging Panjenengané kang ngutus aku mbaptis nganggo banyu, ngandika marang aku, 'Sapa kowé weruh Roh tumedhak lan tetep ana ing Panjenengané, iku Panjenengané sing mbaptis nganggo Roh Suci."
34 Lan aku weruh lan nekseni yèn Panjenengané iku Putraning Allah.
35 Ésuké Yohanes jumeneng menèh karo muridé loro.
36 Lan mirsani Gusti Yésus mlaku, ngandika, "Lah iku Cempéning Allah!"
37 Murid loro mau krungu omongané, terus pada mèlu Gusti Yésus.
38 Gusti Yésus terus nolèh lan weruh wong-wong pada ngetutké, terus ditakoni: “ Kowé padha golèk apa? Wong-wong mau padha matur marang Panjenengané, "Rabi, (tegesipun: Guru,) wonten ing pundi panggenan Paduka?"
39 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Ayo padha ndeleng!" Wong-wong mau pada teka lan weruh panggonané Dèkné, terus pada nginep karo Dèkné, awit kira-kira jam sepuluh.
40 Salah siji saka loro sing krungu Yohanes ngandika, lan nderek Gusti, iku Andreas, seduluré Simon Pétrus.
41 Dhèwèké ndhisiki ketemu karo Simon, saduluré dhéwé, banjur kandha, ”Aku wis ketemu karo Mésias, tegesé Kristus.
42 Wongé terus digawa nang nggoné Gusti Yésus. Bareng Gusti Yesus mirsani wong mau, Panjenengane banjur ngandika, " Kowe iku Simon anaké Yunus .
43 Ésuké Gusti Yésus arep budal nang Galiléa, terus ketemu karo Filipus, terus ngomong: “ Mèlua Aku!”
44 Filipus kuwi asalé saka Bètsaida, kuthané Andréas lan Pétrus.
45 Filipus ketemu Natanaèl, terus ngomong: “Aku wis ketemu karo wong sing wis ditulis karo nabi Moses lan para nabi, yaiku Yésus anaké Yusuf, wong Nasarèt.
46 Natanaèl terus ngomong: “Apa ana barang sing apik sangka Nasarèt? Filipus ngandika marang Panjenengané, "Ayo, ndeleng!"

47 Gusti Yésus weruh Natanaèl teka nang nggoné Dèkné, terus ngomong ngéné: “ Lah kuwi wong Israèl tenan, sing ora nduwé cidra!
48 Natanaèl terus ngomong: “Kowé ngerti nèk Aku? Yésus paring wangsulan, pangandikané, " Sadurungé Filipus nimbali kowé, nalika kowé ana ing sangisoré wit anjir, Aku wis weruh kowé."
49 Natanaèl matur marang Panjenengané, "Rabi, Panjenengan punika Putraning Allah; Paduka punika Raja Israèl.
50 Gusti Yésus semaur: "Apa kowé pretyaya merga Aku wis ngomong marang kowé: Aku weruh kowé ana ing sangisoré wit anjir?" Kowé bakal weruh prekara-prekara sing ngungkuli iki.
51 Panjenengané banjur ngandika marang Panjenengané, "Satemen-temene pituturKu marang kowé, kowé bakal padha weruh swarga menga lan mulékaté Allah padha munggah-mudhun marang Putraning Manungsa."

BAB 2

1 Ing telung dinané ana mantèn ing Kana ing Galiléa. lan ibuné Yésus ana ing kono.
2 Gusti Yésus lan murid-muridé terus dityeluk.
3 Bareng padha kekurangan anggur, ibuné Yésus kandha marang Panjenengané, "Wong-wong padha ora duwé anggur."
4 Gusti Yésus terus ngomong: “ Ibu, apa urusanku karo kowé? Jamanku durung teka.
5 Ibuné terus ngomong marang para peladèn: “Apa sing diomongké marang kowé, lakonana!”
6 Ing kono ana kendhi watu nenem, miturut tata cara sesuci wong Yahudi, siji-sijine isine rong utawa telung eter.
7 Gusti Yésus terus ngomong marang wong-wong mau: “Kondhi-kondhi kuwi isina banyu!” Lan padha diisi nganti kebak.
8 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Saiki, jupukna, lan wenehake marang bupati riyaya." Lan padha mbabarake.
9 Bareng pimpinan riyaya nyicipi banyu kang dadi anggur, nanging ora sumurup saka ngendi asale, (nanging para abdine kang nyusut banyune sumurup;) gubernur riyaya nimbali penganten lanang.
10 Lan ngandika marang Panjenengané, Saben wong ing wiwitan nyedakaké anggur apik; lan yen wong wis padha ngombe, banjur sing luwih ala: nanging sampeyan wis nyimpen anggur apik nganti saiki.
11 Iki mukjijat wiwitan sing ditindakake dening Gusti Yesus ing Kana, ing tanah Galilea, lan nuduhake kamulyane. Para sakabaté padha precaya marang Panjenengané.
12 Sawisé iku Panjenengané banjur tindak menyang Kapernaum, karo kang ibu, sadulur-saduluré lan para sakabaté;
13 Nalika Paskahé wong Yahudi wis cedhak, Yésus tindak menyang Yérusalèm.
14 Lan ing Padaleman Suci ketemu wong-wong sing padha dodolan sapi lan wedhus dara lan manuk dara, lan wong-wong sing padha ngijoli dhuwit padha lungguh.
15 Sawisé gawé pecut nganggo tali alit-alit, kabèh padha ditundhung metu saka Padaleman Suci, uga wedhus-wedhusé lan sapi-sapi; Dhuwité wong-wong sing padha ngijoli padha diwutahake lan meja-meja padha dibubrahaké;
16 Wong-wong sing padha dodol manuk dara padha dipangandikani, " Iki padha jupuken saka kéné; omahé Bapakku aja didadèkké barang dagangan.
17 Para sakabaté padha kèlingan, yèn ana tulisan mengkéné, "Kawula sregep mbangun omah Paduka."
18 Wong-wong Yahudi banjur padha matur marang Panjenengané, "Punapa ingkang Paduka tuduhaken dhateng kawula sadaya, dene Paduka nindakaken prakawis punika?"
19 Yésus paring wangsulan, pangandikané, " Gembleng Padaleman Suci iki, lan ing telung dina Aku bakal ngedegaké."
20 Wong-wong Yahudi banjur padha kandha, "Patang puluh nem taun anggone mbangun Padaleman Suci iki, lan apa Panjenengan bakal mbangun maneh sajrone telung dina?"
21 Nanging Gusti Yésus ngomong bab Pedalemané awaké déwé.
22 Nalika Panjenengané wungu saka ing antarané wong mati, para sakabaté padha kèlingan yèn Panjenengané wis ngandika mangkono iku; lan padha pracaya marang Kitab Suci lan pangandikane Gusti Yesus.
23 Nalika Panjenengané ana ing Yérusalèm nalika riyaya Paskah, akèh wong kang padha pracaya marang asmané, nalika padha weruh mukjijat-mukjijat sing ditindakaké déning Panjenengané.
24 Nanging Gusti Yésus ora pretyaya marang wong-wong kuwi, awit Dèkné ngerti kabèh wong.
25 Lan ora prelu ana wong kang nyekseni bab manungsa, amarga Panjenengané pirsa apa kang ana ing manungsa.

BAB 3

1 Ing kono ana wong Farisi, jenengé Nikodémus, pemimpiné wong Yahudi.
2 Wong-wong mau padha sowan ing ngarsané Gusti Yésus ing wayah bengi lan matur marang Panjenengané, "Rabbi, kawula sami mangertos, bilih Panjenengan punika guru ingkang asalipun saking Gusti Allah, awit boten wonten tiyang ingkang saged nindakaké mukjijat-mukjijat ingkang Paduka tindakaken punika, kajawi Gusti Allah nunggil kaliyan piyambakipun."
3 Gusti Yésus semaur: " Satemen-temene pituturKu marang kowé, manawa wong ora dilairaké manèh, ora bisa weruh Kratoné Allah."
4 Nikodémus ngandika marang Panjenengané, "Kadospundi tiyang saged kalairake menawi sampun sepuh?" Apa bisa lumebu ing guwa-garbane biyunge lan lair kaping pindhone?
5 Gusti Yésus semaur: Satemen-temené Aku pitutur marang kowé, manawa wong ora dilairaké saka banyu lan saka Roh, ora bisa lumebu ing Kratoning Allah.
6 Kang lair saka daging iku daging; lan sing lair saka Roh iku roh.
7 Aja gumun déné Aku pitutur marang kowé: Kowé kudu dilairaké manèh.
8 Angin niup ing ngendi waé sing dikarepaké, lan kowé krungu swarané, nanging ora ngerti saka ngendi asalé lan menyang ngendi, kaya mengkono uga saben wong sing lair saka Roh.

9 Nikodémus mangsuli, "Kadospundi kedadosan punika?"
10 Yésus paring wangsulan, pangandikané, " Apa kowé iku guruné Israèl lan ora ngerti bab iku?"
11 Satemené Aku pitutur marang kowé: Aku ngomong apa sing aku ngerti, lan neksèni apa sing aku weruh. lan kowé padha ora nampani paseksiku.
12 Nèk Aku wis ngandhani kowé bab kadonyan, nanging kowé ora pretyaya, kepriyé kowé bakal pretyaya nèk Aku ngandhani kowé bab kaswargan?
13 Lan ora ana wong siji-sijia kang munggah ing swarga, kajaba mung Panjenengane kang tumurun saka ing swarga, yaiku Putraning Manungsa kang ana ing swarga.
14 Kayadene Nabi Musa anggone ngunggahake ula ana ing ara-ara samun, mangkono uga Putraning Manungsa kudu kaluhurake.
15 Supaya saben wong kang pracaya marang Panjenengane aja nganti nemu karusakan, nanging oleh urip langgeng.
16 Awit Gusti Allah anggoné ngasihi marang jagat iku nganti masrahaké Kang Putra ontang-anting, supaya saben wong kang pracaya marang Panjenengané aja nganti nemu karusakan, nanging nduwèni urip langgeng.
17 Amarga Gusti Allah ngutus Kang Putra menyang jagad iki ora kanggo ngadili jagad; nanging supaya jagad bisa slamet marga saka Panjenengane.
18 Wong sing pretyaya marang Dèkné ora bakal disalahké, nanging sing sapa ora pretyaya wis disalahké, awit ora pretyaya marang jenengé Anaké Gusti Allah sing ontang-anting.
19 Lan paukuman iki: Pepadang wis teka ing jagad, nanging manungsa luwih seneng marang pepeteng tinimbang pepadhang, amarga panggawene ala.
20 Awit saben wong sing tumindak ala, sengit marang pepadang lan ora marani pepadang, supaya panggawéné ora kenèng disalahké.
21 Nanging sing sapa nglakoni kayektèn, iku marani pepadhang, supaya panggawéné dadi nyata, yèn tumindaké ana ing Allah.
22 Sakwisé kuwi Gusti Yésus lan murid-muridé teka nang bawah Yudéa. lan ana ing kono lereb ana ing kono lan mbaptis.
23 Lan Yohanes uga mbaptis ing Aenon cedhak Salim, amarga ing kono akeh banyu: lan padha teka lan padha dibaptis.
24 Amarga Yohanes durung dilebokake ing pakunjaran.
25 Mulané murid-muridé Yohanes terus pada padu karo wong Ju bab sesuci.
26 Wong-wong mau padha sowan ing ngarsané Yohanes lan matur: "Guru, Panjenengané sing ndhèrèk kowé ing sabrangé Kali Yardèn, sing kok seksi marang Panjenengané, iku mbaptis, lan wong kabèh padha sowan ing ngarsané."
27 Yohanes mangsuli, "Wong ora bisa nampa apa-apa, kajaba iku kaparingan saka swarga."
28 Kowé déwé sing ngomong nèk Aku iki dudu Kristus, nanging aku dikongkon ndhisiki Dèkné.
29 Sing nduwé penganten lanang kuwi mantèn lanang, nanging kancané mantèn lanang sing ngadeg lan ngrungokké, bungah banget merga swarané mantèn lanang.
30 Dheweke kudu saya mundhak, nanging aku kudu nyuda.
31 Sapa kang asale saka ing ngaluhur iku ngungkuli samubarang kabeh, kang asale saka ing bumi iku kadonyan, lan kang asale saka ing bumi iku ngungkuli samubarang kabeh.
32 Lan apa sing dideleng lan dirungokaké, kuwi paseksiné; lan ora ana wong siji-sijia kang nampani paseksene.
33 Sing sapa nampani paseksiné, kuwi nglambangké nèk Gusti Allah kuwi bener.
34 Awit wong sing diutus Gusti Allah kuwi ngomongké pituturé Gusti Allah, awit Gusti Allah ora maringi Roh marang Dèkné.
35 Sang Rama nresnani Sang Putra, sarta wus masrahake samubarang marang ing astane.
36 Wong sing pretyaya marang Anaké nduwèni urip saklawasé. nanging bebendune Gusti Allah tetep ana ing dheweke.

BAB 4

1 Bareng Gusti mirsa, manawa wong-wong Farisi padha krungu, yen Gusti Yesus ndadekake muride lan mbaptis luwih akeh tinimbang Nabi Yokanan,
2 (Sanadyan Gusti Yésus piyambak dudu mbaptis, nanging para sakabaté,)
3 Panjenengané banjur nilar Yudéa lan tindak menyang Galiléa manèh.
4 Panjenengané kudu ngliwati Samaria.
5 Panjenengané banjur rawuh ing sawijining kutha ing Samaria, kang aran Sikhar, cedhak karo palemahan sing diparingaké déning Yakub marang Yusuf, anaké.
6 Ana ing kono sumure Yakub. Gusti Yesus sarehne kesel anggone lelampahan, banjur lenggah ana ing sandhinge sumur iku, kira-kira jam enem.
7 Ana wong wadon Samaria teka arep nimba banyu .
8 (Awit para sakabaté padha lunga menyang kutha tuku panganan.)
9 Wong wédok Samaria mau terus ngomong marang Gusti Yésus: “Kowé kuwi wong Ju, kok njaluk ngombé marang Aku, wong Samaria? amarga wong Yahudi ora srawung karo wong Samaria.
10 Gusti Yésus semaur: " Yèn kowé ngerti peparingé Gusti Allah lan sapa sing ngandika marang kowé: Aku wènèhana ngombé." Kowé mesthi njaluk marang dhèwèké, lan dhèwèké bakal maringi banyu urip marang kowé.
11 Wong wédok mau terus ngomong marang Gusti Yésus: “Gusti, Kowé ora nduwé apa-apa kanggo nimba, lan sumuré jero banget.
12 Apa kowé ngungkuli bapaké Yakub, sing maringi sumur iki marang aku, lan ngombé banyuné dhéwé dalah anak-anaké lan raja-kayané?
13 Gusti Yésus semaur: “ Sapa sing ngombé banyu iki bakal ngelak menèh.
14 Nanging sing sapa ngombé banyu sing bakal Dakparingaké, ora bakal ngelak manèh; nanging banyu kang bakal Dakparingake marang dheweke iku bakal dadi sumbering banyu ing jerone kang sumilak nganti tumeka ing urip langgeng.
15 Wong wédok mau terus ngomong marang Gusti Yésus: “Gusti, wènèhana banyu iki, supaya aku ora ngelak lan ora teka mrene nggodhok.
16 Gusti Yésus ngandika marang wong wadon mau, " Lungaa, telpon bojomu, lan mréné."

17 Wangsulané wong wadon mau, "Aku ora nduwé bojo." Gusti Yésus terus ngomong marang wong wadon mau: " Bener omonganmu, Aku ora nduwé bojo.
18 Awit kowé wis nduwé bojo lima; lan sing saiki kok duweni dudu bojomu.
19 Wong wédok mau terus ngomong: "Gusti, aku ngerti nèk Kowé kuwi nabi.
20 Leluhur kita padha nyembah ing gunung iki; Kowé kandha nèk ing Yérusalèm kuwi panggonan kanggo nyembah.
21 Gusti Yésus terus ngomong: " Ibu, pretyaya marang Aku, bakal tumeka ing wektuné kowé ora bakal nyembah marang Gusti Allah nang gunung iki lan nang kuta Yérusalèm.
22 Kowé padha nyembah apa ora ngerti apa sing kita sembah.
23 Nanging bakal tumeka ing wektune, lan saiki wis tumeka, nalika wong-wong kang nyembah sejati bakal nyembah marang Sang Rama kanthi roh lan kayekten, amarga Sang Rama nggoleki nyembah kang kaya mangkono iku.
24 Gusti Allah kuwi Roh, lan wong sing nyembah marang Dèkné kudu nyembah karo roh lan kayektèn.
25 Wong wédok mau terus ngomong: "Aku ngerti nèk Kristus teka, sing disebut Kristus.
26 Gusti Yésus semaur: Aku iki wong sing ngomong karo kowé.
27 Sakwisé kuwi murid-muridé pada teka lan pada nggumun déwé ngomong karo wong wédok kuwi. utawa: Yagene kowe rembugan karo dheweke?
28 Wong wédok mau banjur ninggal kendhiné lan lunga menyang kutha lan kandha marang wong-wong mau:
29 Ayo, delengen wong, sing ngandhani aku kabeh sing wis daklakoni.
30 Banjur padha metu saka kutha lan sowan ing ngarsané.
31 Sakwisé kuwi murid-muridé pada ndonga marang Dèkné: "Guru, mangana!"
32 Nanging Panjenengané ngandika marang wong-wong mau, Aku duwe pangan sing ora ngerti.
33 Mulané murid-muridé terus pada ngomong: "Apa ana wong sing nggawa mangan?
34 Yésus kandha marang wong-wong kuwi, " Pangaku iki yaiku nglakoni kersané sing ngutus Aku lan ngrampungké penggawéané.
35 Apa kowé padha ora kandha, mung patang sasi, banjur panèn? Lah, Aku pitutur marang kowé: Padha tumenga lan delenga ing pategalan; amarga padha putih wis kanggo harvest.
36 Lan sing panèn tampa opah lan nglumpukké woh kanggo urip langgeng, supaya sing nyebar lan sing panèn padha bungah-bungah.
37 Lan ing kene iku bener pangandikane: Sing siji nyebar, liyane sing panen.
38 Kowé padha Dakutus ngenèni apa sing dudu anggonmu nyambut-gawé.
39 Lan akèh wong Samaria ing kutha kono padha precaya marang Panjenengané, awit saka pangandikané wong wadon mau, kang mratelakake paseksi mangkéné, "Panjenengané wus nyritakaké apa kang wus daktindakaké."
40 Bareng wong Samaria padha sowan ing ngarsané, padha nyuwun supaya Panjenengané kepareng nginep ana ing kono.
41 Lan luwih akèh manèh kang padha pracaya marga saka pangandikané dhéwé;
42 Lan ngandika marang wong wadon, "Saiki aku padha pracaya, ora amarga saka pangandikanmu, amarga aku dhewe wis krungu wong, lan ngerti yen iki pancen Kristus, Juru Slamet donya."
43 Sakwisé rong dina Yésus lunga sangka kono lan lunga menyang Galiléa.
44 Awit Gusti Yésus déwé wis ngomongké nèk nabi kuwi ora dihormati nang negarané.
45 Nalika Panjenengané rawuh ing Galiléa, wong-wong Galiléa padha nampani Panjenengané, amarga padha weruh samubarang kang ditindakaké déning Panjenengané ana ing Yérusalèm nalika riyaya.
46 Gusti Yésus terus budal nang kuta Kana nang bawah Galiléa, panggonané Dèkné nggawé banyu dadi anggur. Lan ing Kapernaum ana sawijining priyayi, putrane lara.
47 Kadung krungu nèk Gusti Yésus sangka Yudéa teka nang Galiléa, Dèkné terus marani Dèkné lan nyuwun marang Dèkné, supaya Dèkné teka nambani anaké, awit wis arep mati.
48 Gusti Yésus terus ngomong marang wongé: " Yèn kowé ora weruh tanda-tanda lan mukjijat-mukjijat, kowé ora bakal pretyaya."
49 Pangandikané priyayi mau, "Gusti, mugi karsaa mriki sadèrèngipun anak kawula seda."
50 Gusti Yésus terus ngomong marang wongé: " Lungaa! anakmu urip. Wong mau pretyaya marang piwulang sing diomongké Yésus marang dhèwèké, mula dhèwèké lunga.
51 Nalika lagi mandhap, para abdiné padha methukaké lan matur, "Anakmu urip."
52 Panjenengané banjur ndangu marang wong-wong mau, kapan Panjenengané wiwit mari. Wong-wong mau padha matur marang Panjenengané, "Wingi jam pitu, demamé wis ilang."
53 Dadi bapakné ngerti nèk ing wektu kuwi Yésus kandha, " Anakmu wis urip. "
54 Iki mukjijat manèh sing ditindakké Yésus, sakwisé Dèkné lunga sangka Yudéa menyang Galiléa.

BAB 5

1 Sawisé iku ana riyaya wong Yahudi; Gusti Yésus terus budal nang kuta Yérusalèm.
2 Ing Yérusalèm ing pinggir pasar wedhus ana blumbang, sing ing basa Ibrani diarani Bètesda, nduwèni lima serambi.
3 Ing kono akèh wong lara, wong wuta, pincang, layu, padha ngenteni obahé banyu.
4 Awit ing wektu tartamtu ana malaékat mudhun menyang blumbang lan ngocok-ocokaké banyuné;
5 Ing kono ana wong sing lara telung puluh wolu taun.
6 Bareng Gusti Yesus mirsa wong mau goroh, sarta mirsa, yen wis suwe anggone lara mangkono, banjur ngandika: " Apa kowe arep waras?"
7 Wong lara mau banjur mangsuli, "Gusti, kula mboten gadhah tiyang ingkang nglebokaken kula wonten ing blumbang, manawi toya kocak.
8 Pangandikané Yésus, " Ngadega, paturonmu angkaten lan lumakua!"

9 Sanalika iku wong mau waras, nuli ngangkat paturoné lan lumaku.
10 Wong-wong Yahudi banjur padha matur marang kang lagi mari: "Iki dina Sabat.
11 Paring wangsulane wong-wong mau, "Panjenengan ingkang marasaken kula, punika ngandika dhateng kula: Peturonmu angkaten lan lumakua!"
12 Wong-wong mau banjur padha takon marang Panjenengané, "Sapa ta wong kang kandha marang kowé: Peturonmu angkaten lan lumakua?"
13 Wong sing wis waras kuwi ora ngerti sapa wongé, awit Gusti Yésus wis lunga sangka panggonan kono.
14 Sakwisé kuwi Gusti Yésus ketemu wongé nang Gréja Gedé, terus ngomong: " Kowé wis mari, aja nglakoni dosa menèh.
15 Wong mau banjur mangkat lan nyritakaké marang wong Yahudi, yèn Yésus sing wis marasaké wong mau.
16 Mulané wong-wong Yahudi padha nganiaya Gusti Yésus lan ngupaya matèni Dèkné, merga Dèkné nindakké kuwi ing dina Sabat.
17 Nanging Gusti Yésus semaur: " Bapakku nyambutgawé nganti saiki, lan Aku nyambutgawé."
18 Mulané wong-wong Yahudi luwih mbudidaya nyédani Panjenengané, merga Panjenengané ora mung nerak dina Sabat, nanging uga kandha nèk Gusti Allah kuwi Bapaké, lan nganggep awaké déwé setara karo Gusti Allah.
19 Gusti Yesus banjur ngandika marang wong-wong mau, " Satemen-temene, Aku pitutur marang kowe, Sang Putra ora bisa nindakake apa-apa saka awake dhewe, kajaba apa sing dideleng dening Sang Rama, amarga apa wae sing ditindakake, iku uga ditindakake dening Sang Putra."
20 Awit Sang Rama nresnani Sang Putra, sarta paring pirsa marang Panjenengané sabarang kang katindakaké déning Panjenengané, sarta Panjenengané bakal ndhawuhaké panggawé kang luwih gedhé tinimbang iku, supaya kowé padha gumun.
21 Sabab kayadene Sang Rama nangekake wong mati lan urip maneh; Mangkono uga Sang Putra iku nguripke sapa kang karsakake.
22 Amarga Sang Rama ora ngadili wong, nanging wis masrahake kabeh paukuman marang Sang Putra.
23 Dadiné kabèh wong kudu ngajèni marang Anaké, kayadéné padha ngurmati Bapaké. Sing sapa ora ngajeni marang Sang Putra, iku ora ngajeni marang Sang Rama kang ngutus Panjenengane.
24 Satemen-temene pituturKu marang kowe: Sing sapa ngrungokake pituturKu lan pracaya marang Panjenengane kang ngutus Aku, iku nduweni urip langgeng, lan ora bakal diukum. nanging wis liwati saka ing pati menyang urip.
25 Satemen-temene pituturKu marang kowe: Bakal tumeka ing wektune, lan saiki wis tumeka, wong mati bakal padha krungu swarane Putraning Allah, lan sapa kang krungu bakal urip.
26 Sabab padha kaya Sang Rama kang nduwèni urip ing sariranė dhéwé; Mangkono uga Panjenengane wis maringi marang Sang Putra supaya nduwèni urip ing sariranė;
27 Lan wis maringi pangwasa kanggo nindakaké paukuman, amarga Panjenengané iku Putraning Manungsa.
28 Aja gumun ing bab iki, amarga bakal tumeka ing wektune, kabeh wong ing kuburan bakal krungu swarane.
29 Lan bakal metu; wong-wong sing wis nglakoni kabecikan, bakal tangi ing urip; lan wong-wong sing nglakoni piala, bakal tangi ing paukuman.
30 Aku ora bisa nindakké apa-apa saka awakku dhéwé; Amarga Aku ora ngupaya karepku dhéwé, nanging karsané Sang Rama kang ngutus Aku.
31 Nèk Aku neksèni awakku déwé, seksiku kuwi ora bener.
32 Ana wong liya sing neksèni bab Aku; Lan aku ngerti nèk paseksiné sing diomongké bab Aku kuwi bener.
33 Kowé padha kongkonan marang Yohanes, lan dhèwèké neksèni bab kayektèn.
34 Nanging Aku ora nampa paseksi saka manungsa, nanging iki sing dakkandhakake, supaya kowe padha kapitulungan rahayu.
35 Dhèwèké kuwi pepadhang sing murub lan madhangi, lan kowé padha kepéngin bungah-bungah ing salawas-lawasé ing pepadhangé.
36 Nanging Aku nduwèni paseksi sing ngungkuli Yohanes.
37 Lan Sang Rama piyambak sing ngutus Aku, wis neksèni bab Aku. Kowé ora tau krungu swarané lan ora tau weruh wujudé.
38 Nanging pangandikané ora tetep ana ing kowé.
39 Telusuri Kitab Suci; Awit saka iku kowé padha nganggep anggonmu nduwèni urip langgeng.
40 Nanging kowé ora gelem marani Aku, supaya kowé nduwé urip.
41 Aku ora nampa pakurmatan saka manungsa.
42 Nanging Aku ngerti kowé, nèk kowé ora nduwé katresnan marang Gusti Allah.
43 Aku teka nganggo asmané Bapakku, nanging kowé ora nampa Aku.
44 Kapriyé kowé bisa pretyaya, sing padha nampa pakurmatan saka siji lan sijiné, nanging ora ngupaya pakurmatan saka Gusti Allah piyambak?
45 Aja padha mikir nèk Aku bakal nyalahké kowé marang Gusti Allah Bapakku.
46 Awit nèk kowé pretyaya marang Musa, kowé mesthi bakal pretyaya marang Aku, awit Dèkné wis nulis bab Aku.
47 Nanging nèk kowé ora pretyaya marang tulisan-tulisané, kepriyé kowé bisa pretyaya marang piwulangku?

BAB 6

1 Sawisé iku, Yésus nyabrang ing tlaga Galiléa, yaiku tlaga Tiberias.
2 Wong okèh terus pada mèlu Gusti Yésus, awit pada weruh mukjijat-mukjijat sing ditindakké karo wong lara.
3 Gusti Yesus banjur minggah ing gunung, banjur lenggah ing kono karo para sakabate.
4 Lan riyaya Paskah, riyayané wong Yahudi, wis cedhak.
5 Nalika Yésus tumenga lan mirsa wong akèh kang padha sowan ing ngarsané, Panjenengané banjur ngandika marang Filipus, " Ing ngendi anggonku padha tuku roti, supaya padha mangan?"
6 Iki diomongké kanggo mbuktèkké Dèkné, awit Dèkné déwé ngerti apa sing bakal ditindakké.
7 Filipus mangsuli, "Roti rong atus dinar ora nyukupi kanggo wong-wong mau, supaya saben wong bisa njupuk sethithik."
8 Salah siji muridé, yaiku Andréas, seduluré Simon Pétrus, kandha marang Yésus:

9 Ing kéné ana bocah lanang sing duwé roti sair lima lan iwak cilik loro, nanging apa ta pancèné ana ing antarané wong akèh mau?
10 Gusti Yésus terus ngomong: Wong-wong pada njagong. Saiki ing panggonan kono akeh suket. Wong-wong mau banjur padha linggih, cacahe kira-kira limang ewu.
11 Gusti Yésus terus njupuk rotiné. Sakwisé maturkesuwun marang murid-muridé, murid-muridé terus diedum-edumké marang murid-muridé. lan uga iwak-iwak kaya sing dikarepake.
12 Bareng padha wareg, Panjenengané banjur ngandika marang para sakabaté, " Turah-turahé klumpukna, supaya ora ana kang ilang."
13 Wong-wong mau banjur diklumpukake, lan rolas wakul kebak karo turahane roti sair lima, turahane wong kang padha mangan.
14 Bareng weruh mukjijat sing ditindakaké déning Yésus, wong-wong mau banjur padha ngucap, "Iki sanyata nabi kang bakal rawuh ing jagad."
15 Bareng Gusti Yesus pirsa, yen wong-wong mau bakal padha teka arep nyekel Panjenengane kanthi peksa, supaya Panjenengane diangkat dadi ratu, banjur minggah ing gunung maneh piyambakan.
16 Bareng wis soré, para sakabaté padha mudhun menyang tlaga.
17 Banjur munggah ing prau, nyabrang segara menyang Kapèrnaum. Saiki wis peteng ndhedhet, Gusti Yesus ora rawuh.
18 Lan segara mlumpat amarga ana angin gedhe.
19 Bareng wis ndayung kira-kira rong puluh lima utawa telung puluh mèter, padha weruh Gusti Yésus mlaku-mlaku ing sandhuwuré sagara lan nyedhak menyang prau, banjur padha wedi.
20 Nanging Panjenengané ngandika marang wong-wong mau: Iki Aku; aja wedi.
21 Wong-wong mau banjur padha kepéngin nampani Panjenengané menyang ing prau, lan sanalika prauné wis tekan ing dharatan sing dituju.
22 Ésuké, wong-wong sing padha ngadeg ing sabrangé tlaga weruh nèk ora ana prau liyané, kajaba prauné sing dileboni para muridé, lan Yésus ora nitih prau karo para muridé, nanging prauné. para sakabat padha lunga piyambakan;
23 (Nanging ana prau liyane saka Tiberias teka ing cedhak panggonan mangan roti, sawise Gusti saos sokur.)
24 Bareng wong akèh padha weruh yèn Yésus ora ana ing kono lan para sakabaté, banjur padha numpak prau menyang Kapernaum, nggolèki Yésus.
25 Bareng wis ketemu Panjenengané ana ing sabrangé sagara, banjur padha matur marang Panjenengané, "Rabi, kapan Panjenengan rawuh mriki?"
26 Gusti Yésus paring wangsulan, pangandikané, " Satemen-temene, Aku pitutur marang kowé, kowé padha nggolèki Aku, ora amarga kowé padha ndeleng mukjijat-mukjijat, nanging amarga kowé padha mangan roti nganti wareg."
27 Aja padha nyambut-gawé kanggo panganan sing bakal rusak, nanging kanggo panganan sing langgeng nganti tekan urip langgeng, sing bakal diparingaké déning Putraning Manungsa marang kowé.
28 Wong-wong mau banjur padha matur marang Panjenengané, "Punapa ingkang kedah kawula lampahi, supados kawula saged nindakaken pakaryaning Allah?"
29 Yésus paring wangsulan, pangandikané, " Iki pakaryané Gusti Allah, supaya kowé padha precaya marang Panjenengané kang kautus."
30 Wong-wong mau banjur padha matur marang Panjenengané, "Mulané pratandha apa kang koktindakaké, supaya aku padha bisa ndeleng lan pracaya marang Panjenengan?" sampeyan kerja apa?
31 Para leluhur kita padha mangan manna ana ing ara-ara samun; kaya kang katulisan, diparingi roti saka swarga kanggo dipangan.
32 Gusti Yesus banjur ngandika marang wong-wong mau, Satemene, satemene, Aku pitutur marang kowe: Nabi Musa ora maringi roti saka swarga iku marang kowe; Nanging Bapakku maringi roti sing sejati saka swarga marang kowé.
33 Sabab rotining Allah iku kang tumurun saka ing swarga lan maringi urip marang jagad.
34 Wong-wong mau padha matur marang Panjenengané, "Gusti, kawula mugi tansah paringi roti punika."
35 Gusti Yésus terus ngomong marang wong-wong: Aku iki roti sing urip. lan wong sing pretyaya marang Aku ora bakal ngelak menèh.
36 Nanging Aku wis ngomong marang kowé: Kowé uga wis weruh Aku, nanging ora pretyaya.
37 Kabèh sing diparingké Bapak marang Aku bakal marani Aku; lan sapa sing marani Aku ora bakal Daktundhung.
38 Sabab Aku tumurun saka ing swarga, ora kanggo nindakake karsaningSun, nanging karsane kang ngutus Aku.
39 Lan iki kersane Sang Rama kang ngutus Aku, yaiku supaya samubarang kabeh sing wis diparingake marang Aku aja nganti ilang, nanging kudu daktangekake maneh ing dina wekasan.
40 Lan iki kersané Panjenengané sing ngutus Aku, supaya saben wong sing ndeleng Putrané lan pracaya marang Panjenengané, nduwèni urip langgeng, lan Aku bakal nangèkaké wong ing dina wekasan.
41 Wong-wong Yahudi banjur padha nggresula marang Panjenengané, amarga Panjenengané ngandika, "Aku iki roti kang tumurun saka swarga."
42 Wong-wong terus ngomong: “Apa iki dudu Yésus anaké Yusuf, sing bapak lan ibuné awaké déwé ngerti? kepriyé dèkné ngomong: Aku tumedhak sangka swarga?
43 Gusti Yesus banjur ngandika marang wong-wong mau, " Aja padha gumujeng."
44 Ora ana wong siji-sijia kang bisa marani Aku, manawa ora ditarik dening Sang Rama kang ngutus Aku, lan Aku bakal nangekake ing dina wekasan.
45 Ana ing para nabi ana tulisan mangkéné, "Wong kabèh bakal padha diwulang déning Allah." Dadi saben wong sing krungu lan sinau saka Sang Rama, iku marani Aku.
46 Ora ana wong sing wis weruh Bapaké, kajaba sing asalé saka Gusti Allah, sing wis weruh Bapaké.
47 Satemené Aku pitutur marang kowé: Sapa sing pretyaya marang Aku nduwèni urip langgeng.
48 Aku iki rotining urip.
49 Leluhurmu padha mangan manna ana ing ara-ara samun, nanging padha mati.
50 Iki roti sing tumurun saka swarga, supaya wong bisa mangan lan ora mati.

51 Ingsun iki roti kang urip kang tumurun saka ing swarga; manawa ana wong kang mangan roti iki, iku bakal urip ing salawas-lawase, lan roti kang bakal Sunparingake iku dagingingSun, kang bakal Sunparingake kanggo uriping jagad.
52 Wong-wong Yahudi banjur padha rembugan, pangucapé, "Kadospundi tiyang punika saged maringi dagingipun dhateng kita?"
53 Gusti Yesus banjur ngandika marang wong-wong mau, Satemen-temene pituturKu marang kowe: Yen kowe ora mangan daginge Putraning Manungsa lan ngombe getihe, kowe ora bakal duwe urip ing kowe.
54 Sapa waé sing mangan dagingku lan ngombé getihku, nduwèni urip langgeng; lan Ingsun bakal nangekake ing dina wekasan.
55 Awit dagingku kuwi sejatiné panganan, lan getihku kuwi ombèn.
56 Sing sapa mangan dagingku lan ngombe getihku, iku tetep ana ing Aku lan Aku ana ing wong.
57 Kayadéné Sang Rama kang urip ngutus Aku, lan Aku urip marga saka Sang Rama, mangkono uga sing sapa mangan Aku, iya bakal urip marga saka Aku.
58 Iki roti sing tumurun saka swarga: ora kaya leluhurmu sing mangan manna, nanging wis mati: sing sapa mangan roti iki bakal urip saklawasé.
59 Iki prekara-prekara sing dikandhakake Gusti Yesus ana ing papan pangibadah, nalika Panjenengane memulang ana ing Kapernaum.
60 Sakwisé krungu bab kuwi, okèh muridé terus ngomong: “Omong-omongan iki angel banget. sapa sing bisa krungu?
61 Kadung Gusti Yésus ngerti nèk murid-muridé pada nggrundel bab kuwi, Dèkné terus ngomong: “ Apa kowé pada nggawé nggumunké kuwi?
62 Lah nèk kowé weruh Anaké Manungsa munggah nang panggonan biyèn?
63 Roh iku kang urip; daging ora ana gunane: tembung sing dakkandhakake marang kowe, iku roh lan urip.
64 Nanging panunggalanmu ana sawatara kang padha ora pracaya. Awit Gusti Yésus wis ngerti wiwit wiwitan mula sapa sing ora pretyaya lan sapa sing bakal ngulungké Dèkné.
65 Panjenengané banjur ngandika, " Mulané Aku kandha marang kowé, yèn ora ana wong siji waé sing bisa marani Aku, yèn ora diparingaké déning Ramaku."
66 Wiwit nalika iku akèh sakabaté padha mundur lan ora mèlu Panjenengané manèh.
67 Gusti Yésus terus ngomong marang murid rolas: “ Kowé uga arep lunga?
68 Wangsulané Simon Pétrus, "Gusti, kawula badhé tindak dhateng sinten?" Sampeyan duwe tembung urip langgeng.
69 Lan aku kabèh pretyaya lan yakin nèk kowé kuwi Kristus, Anaké Gusti Allah sing urip.
70 Gusti Yésus semaur: " Apa Aku ora milih kowé rolas, lan siji saka sampeyan iku Iblis?"
71 Panjenengané ngandika bab Yudas Iskariot anaké Simon, amarga iku kang bakal ngulungaké Panjenengané, minangka salah siji saka rolas.

BAB 7

1 Sawuse mangkono Gusti Yesus tindak ana ing tanah Galilea, awit Panjenengane ora karsa tindak ana ing tanah Yahudi, amarga wong-wong Yahudi padha arep mateni Panjenengane.
2 Saiki wis cedhak riyaya Kémah Suci.
3 Para saduluré banjur padha matur marang Panjenengané, "Wis lungaa saka ing kéné, menyang Yudéa, supaya para sakabat Panjenengan uga padha weruh penggawé sing koktindakaké."
4 Awit ora ana wong sing nglakoni apa-apa kanthi ndhelik, lan dhèwèké ngupaya supaya dikenal kanthi terang-terangan. Nèk kowé nindakké kuwi, tuduhna awakmu marang donya.
5 Amarga para sadulure padha ora pracaya marang Panjenengane.
6 Gusti Yesus banjur ngandika marang wong-wong mau, " WektuKu durung tumeka, nanging wektumu tansah siap."
7 Jagad ora bisa sengit marang kowé; nanging aku disengiti, amarga aku nekseni yen panggawene iku ala.
8 Padha munggaha menyang riyaya iki. amarga wektuku durung rampung.
9 Sawisé ngandika mangkono marang wong-wong mau, Panjenengané lereb ana ing Galiléa.
10 Nanging bareng sedulur-seduluré padha munggah ing pésta, Yésus uga tindak menyang riyaya, ora kanthi terang-terangan, nanging kanthi ndhelik.
11 Wong-wong Yahudi banjur padha nggolèki Panjenengané ing riyaya, lan padha takon, "Ana ing ngendi?"
12 Lan ing antarane wong akeh padha gremeng-gremengan bab Panjenengane, amarga ana kang kandha, "Wong iku wong becik." nanging dheweke ngapusi wong-wong.
13 Nanging ora ana wong siji-sijia sing ngomong terang-terangan bab Panjenengané, merga wedi marang wong Yahudi.
14 Bareng tengahé riyaya, Yésus lumebet ing Padaleman Suci lan memulang.
15 Wong-wong Yahudi padha gumun, pangucapé, "Wong iki kok bisa ngerti aksarané, nanging ora tau sinau?"
16 Yésus paring wangsulan, pangandikané, " Piwulangku dudu piwulangku dhéwé, nanging piwulangku sing ngutus Aku."
17 Nèk ènèng wong sing gelem nindakké kersané, dhèwèké bakal ngerti piwulangku, apa piwulangku saka Gusti Allah, utawa piwulangku dhéwé.
18 Sing sapa ngucap saka awake dhewe, iku ngupaya kaluhurane dhewe, nanging sing sapa ngudi kaluhurane kang ngutus Panjenengane, iku bener, lan ora ana piala.
19 Apa dudu Musa marang kowé wèt-wèté nabi Moses, nanging ora ènèng siji waé sing netepi wèt-wèté Gusti Allah? Yagene kowe arep mateni aku?
20 Wong-wong padha mangsuli, "Kowé kesurupan sétan, sapa sing arep matèni kowé?"
21 Yésus paring wangsulan, pangandikané, " Aku wis nindakaké siji waé, lan kowé kabèh padha gumun."
22 Mulané Musa maringi kowé tetak; (dudu amarga saka Nabi Musa, nanging saka para leluhur;) lan ing dina Sabat kowé padha nyunati wong lanang.
23 Nèk ana wong sing disunat ing dina Sabat, supaya wèté nabi Moses ora dilanggar. Apa kowé padha nepsu marang Aku, amarga Aku wis marasaké wong kabèh ing dina Sabat?
24 Aja ngadili miturut sing katon, nanging ngadili kanthi adil.

25 Wong-wong ing Yérusalèm sawatara padha kandha, "Apa dudu Panjenengané iki kang padha arep dipatèni?"
26 Nanging, lah, Panjenengané ngandika kanthi kendel, lan wong-wong mau ora kandha. Apa para panggedhe padha sumurup, yen Panjenengane iku Sang Kristus?
27 Nanging kita ngerti wong iki asalé saka ngendi, nanging nalika Kristus rawuh, ora ana wong sing ngerti asalé saka ngendi.
28 Nalika Panjenengané memulang ana ing Padaleman Suci, Yésus nguwuh, pangandikané, " Kowé padha wanuh marang Aku lan saka ngendi asal-Ku.
29 Nanging Aku wanuh marang Panjenengané, awit Aku iki asalé saka Panjenengané, lan Panjenengané sing ngutus Aku.
30 Banjur padha arep nyekel Panjenengané, nanging ora ana wong siji-sijia sing nyekel Panjenengané, amarga wektuné durung tumeka.
31 Akèh wong sing pada pretyaya marang Dèkné lan pada ngomong: Nèk Kristus teka, apa Dèkné bakal nindakké mukjijat-mukjijat sing luwih akèh ketimbang sing ditindakké wong iki?
32 Wong-wong Farisi krungu nèk wong-wong pada nggrundel bab Dèkné. Para wong Farisi lan para pangareping imam padha kongkonan wong-wong sing arep nyekel Gusti Yésus.
33 Gusti Yesus banjur ngandika marang wong-wong mau, " Mung sedhela Aku ana ing antaramu, banjur Aku sowan marang kang ngutus Aku."
34 Kowé bakal padha nggolèki Aku, nanging ora bakal ketemu, lan ing ngendi padununganKu, kowé ora bisa teka ing kana.
35 Wong-wong Yahudi banjur padha rerasanan, "Panjenenganipun badhe tindak dhateng pundi, dene kula mboten saged nemoni Panjenenganipun?" Apa Panjenengané bakal nekani wong-wong sing padha buyar ana ing antarané bangsa-bangsa liya lan mulang marang wong-wong sing dudu Yahudi?
36 Punapa tegesipun pangandikanipun: Kowé bakal padha nggolèki Aku, nanging ora bakal ketemu, lan ing ngendi papan padununganKu, kowé ora bisa mrana?
37 Ing dina wekasan, dina riyaya sing gedhé, Yésus jumeneng lan nguwuh-uwuh, pangandikané, " Sapa sing ngelak, mrenea Aku lan ngombé."
38 Sapa sing pretyaya marang Aku, kaya sing wis katulis ing Kitab Suci: Saka ing wetengé bakal mili banyu urip.
39 (Nanging sing diomongké kuwi bab Roh, sing bakal ditampa karo wong sing pretyaya marang Dèkné, merga Roh Sutyi durung dikèki, awit Gusti Yésus durung kaluhurké.)
40 Akèh wong sing padha krungu pangandikané, banjur padha matur, "Sanyata, iki Nabi."
41 Liyané kandha, "Iki Kristus!" Nanging ana wong sing kandha, "Apa Kristus bakal teka saka Galiléa?
42 Apa Kitab Suci dudu kandha, yèn Sang Kristus iku asalé saka turuné Dawud, lan saka kutha Bètléhèm, panggonané Dawud?
43 Mulané wong-wong pada mèlu-mèlu padu-padha merga Gusti Yésus.
44 Lan sawetara saka wong-wong mau arep nyekel Panjenengané; nanging ora ana wong siji-sijia kang numpangi tangan marang dheweke.
45 Para pengawal mau banjur padha marani para pangareping imam lan para Farisi; banjur padha matur marang wong-wong mau, "Yagéné kowé ora nggawa wong iku?"
46 Para perwira semaur: “Ora ana wong sing ngomong kaya wong iki.
47 Para Farisi banjur padha mangsuli, "Apa kowé uga padha nasaraké?"
48 Apa ana wong Farisi sing pretyaya marang Dèkné?
49 Nanging wong-wong iki sing ora ngerti Torèt kuwi kena ing ipat-ipat.
50 Nikodémus tumuli ngandika marang wong-wong mau, (kang sowan ing ngarsané Yésus ing wayah bengi, iku panunggalané,)
51 Apa angger-anggering Torèt kita ngadili sapa waé sadurunge krungu lan ngerti apa sing ditindakké?
52 Wangsulané wong-wong mau, "Apa kowé uga wong Galiléa?" Teliti lan delengen, awit ora ana nabi sing teka saka Galiléa.
53 Lan saben wong mulih menyang omahé dhéwé.

BAB 8

1 Gusti Yésus tindak menyang gunung Zaitun.
2 Ésuké Gusti Yésus rawuh menèh ing Padaleman Suci, lan wong kabèh padha sowan ing ngarsané. Panjenengané banjur lenggah lan memulang.
3 Para ahli Torèt lan wong Farisi tumuli padha nggawa wong wadon kang kejiret laku jina marang Panjenengané. lan nalika padha sijine dheweke ing tengah,
4 Wong-wong mau padha matur marang Panjenengané, "Guru, wong wadon iki kejiret nalika laku jina."
5 Ana ing angger-anggering Torèt Nabi Musa ndhawuhi kita supaya dibenturi watu, nanging apa kandhamu?
6 Wong-wong mau padha ngucap mangkono kanggo nyoba marang Panjenengané, supaya padha nyalahaké Panjenengané. Nanging Gusti Yésus mbungkuk lan nulis ing lemah nganggo drijiné, kaya-kaya ora krungu.
7 Mulané wong-wong mau terus takon marang Gusti Yésus, Gusti Yésus terus ngadek lan ngomong: “ Sapa nang tengahmu sing ora nduwé dosa, kudu mbenturi watu ndisik.
8 Panjenengané banjur mbungkuk manèh lan nulis ing lemah.
9 Wong-wong sing krungu bab kuwi, jalaran sangka ati nurani dhéwé-dhéwé, banjur metu siji-siji, diwiwiti saka sing tuwa nganti sing pungkasan.
10 Nalika Gusti Yesus wungu, ora weruh wong liya kajaba wong wadon iku, banjur ngandika marang wong wadon mau, " Ibu, ing ngendi wong-wong kang padha nudhuh marang kowe?" Apa ora ana wong sing ngukum kowé?
11 Atur wangsulane, "Boten, Gusti." Gusti Yésus terus ngomong: “ Aku uga ora ngukum kowé, lungaa lan aja dosa menèh.
12 Gusti Yésus terus ngomong menèh marang wong-wong: Aku iki pepadangé jagat.
13 Wong-wong Farisi banjur padha matur marang Panjenengané, "Kowé nekseni bab awakmu dhéwé; cathetanmu ora bener.
14 Yésus paring wangsulan, pangandikané, " Sanadyan Aku neksèni bab awakku dhéwé, nanging paseksi-Ku iku nyata, awit Aku ngerti saka ngendi Aku teka lan menyang

ngendi Aku lunga; Nanging kowé ora bisa ngerti saka ngendi Aku teka lan menyang ngendi aku lunga.
15 Kowé padha ngadili miturut daging; Aku ora ngadili wong.
16 Nanging manawa Aku ngadili, paukumanku iku bener, amarga Aku ora piyambak, nanging Aku lan Rama sing ngutus Aku.
17 Ana ing wèt-wètému uga wis ketulis nèk paseksiné wong loro kuwi bener.
18 Aku iki siji sing neksèni awakku dhéwé, lan Bapak sing ngutus Aku neksèni bab Aku.
19 Wong-wong mau banjur padha matur marang Panjenengané, "Bapakmu ana ing ngendi?" Paring wangsulane Gusti Yesus: " Kowe padha ora wanuh marang Aku lan RamaKu.
20 Iki pangandikané Gusti Yésus ana ing pethi pisungsung, nalika Panjenengané memulang ana ing Padaleman Suci. awit wektuné durung tumeka.
21 Gusti Yesus banjur ngandika maneh marang wong-wong mau, " Aku lunga, lan kowé bakal padha nggolèki Aku, lan bakal mati ing dosamu.
22 Wong-wong Yahudi banjur padha matur, "Apa Panjenengané bakal matèni awaké dhéwé?" amarga Panjenengané ngandika, menyang ngendi paranKu, kowé ora bisa teka.
23 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Kowé saka ing ngisor; Aku iki saka ing ngaluhur: kowé saka donya iki; Aku dudu saka donya iki.
24 Mulané Aku pitutur marang kowé: Kowé bakal mati ing dosamu, awit nèk kowé ora pretyaya yèn Aku iki Panjenengané, kowé bakal mati ing dosamu.
25 Wong-wong mau terus takon: Kowé kuwi sapa? Gusti Yesus banjur ngandika marang wong-wong mau, " Iya kaya sing dakkandhakake wiwit wiwitan mula."
26 Akèh prekara sing kudu tak omongké lan sing kudu tak lakoni bab kowé, nanging sing ngongkon Aku kuwi bener. Lan Aku ngomong marang donya apa sing wis dakrungu saka Panjenengané.
27 Wong-wong kuwi ora ngerti nèk Dèkné ngomongké bab Bapaké.
28 Yésus banjur ngandika marang wong-wong mau, " Yèn kowé wis ngluhuraké Putraning Manungsa, kowé bakal ngerti yèn Aku iki Panjenengané, lan Aku ora nindakaké apa-apa saka karepmu dhéwé; Nanging kaya sing wis diwulangké karo Bapakku, Aku ngomong ngono kuwi.
29 Lan Panjenengané sing ngutus Aku nunggal karo Aku. awit Ingsun tansah nindakake samubarang kang ndadekake keparenge Panjenengane.
30 Nalika Panjenengané ngandika mangkono iku, akèh wong kang padha pracaya marang Panjenengané.
31 Gusti Yésus terus ngomong marang wong-wong Yahudi sing pada pretyaya marang Dèkné: " Nèk kowé terus pada netepi piwulangku, kowé kuwi bener-bener muridku.
32 Kowé bakal ngerti sing bener, lan sing bener bakal mardika.
33 Wong-wong mau padha mangsuli, "Kula punika tedhakipun Abraham, lan mboten naté dados batur tukon tiyang.
34 Gusti Yésus semaur: " Satemen-temene pituturKu marang kowé: Sapa sing nglakoni dosa, iku baturé dosa."
35 Lan batur iku ora tetep ing omah ing salawas-lawase, nanging Sang Putra tetep ana ing salawas-lawase.
36 Mulané, nèk Anaké wis ngluwari kowé, kowé bakal mardika tenan.
37 Aku ngerti nèk kowé kuwi turunané Abraham. Nanging kowé padha mbudidaya matèni Aku, amarga pituturku ora ana ing kowé.
38 Aku ngomong apa sing Dakdeleng karo Bapakku, lan kowé nindakké apa sing kokdeleng karo Bapakmu.
39 Wangsulané wong-wong mau, "Abraham kuwi bapaké." Gusti Yesus ngandika marang wong-wong mau, " Nèk kowé padha dadi anaké Abraham, kowé mesthi padha nglakoni panggawéné Abraham."
40 Nanging saiki kowé padha mbudidaya matèni Aku, wong sing ngandhani kowé bab sing bener, sing wis tak rungokké saka Gusti Allah.
41 Kowé padha nglakoni panggawéné bapakmu. Wong-wong mau nuli padha matur marang Panjenengané, "Kula punika boten kalairan saking laku cabul; kita duwe siji Rama, yaiku Gusti Allah.
42 Gusti Yesus ngandika marang wong-wong mau, " Yèn Gusti Allah iku Ramamu, kowé mesthi tresna marang Aku. Aku ora teka saka awakku dhéwé, nanging Panjenengané ngutus Aku.
43 Yagéné kowé padha ora ngerti pituturku? merga kowé ora bisa krungu tembungku.
44 Kowé kuwi asalé Sétan bapakmu, lan kowé kepéngin nuruti kekarepané bapakmu. Dhèwèké iku tukang matèni wong wiwit wiwitan, lan ora tetep ing kayektèn, amarga ora ana kayektèn. Nèk wongé ngomong goroh, wong kuwi ngomongké omongané déwé, awit wong kuwi goroh lan bapaké goroh.
45 Lan merga Aku ngandhani kowé sing bener, kowé ora pretyaya marang Aku.
46 Sapa panunggalanmu sing bisa mbuktèkaké Aku bab dosa? Lan nèk Aku ngomong sing bener, kowé kok ora pretyaya marang Aku?
47 Sapa sing asalé saka Gusti Allah ngrungokké pituturé Gusti Allah, mulané kowé ora ngrungokké, merga kowé dudu asalé Gusti Allah.
48 Wong-wong Yahudi banjur padha matur marang Panjenengané, "Apa ora bener kandhaku, yèn kowé iku wong Samaria lan kepanjingan sétan?"
49 Gusti Yésus semaur: Aku ora nduwé setan; Nanging Aku ngajèni Bapakku, lan kowé padha nistha Aku.
50 Aku ora ngupaya kamulyanku dhéwé, nanging ana siji sing ngupaya lan ngadili.
51 Satemen-temene pituturKu marang kowe: Yen wong netepi pituturKu, mesthi bakal mati salawase.
52 Wong-wong Yahudi terus ngomong marang Gusti Yésus: "Saiki awaké déwé ngerti nèk Kowé kesurupan sétan. Abraham wis mati, lan para nabi; Lan kowé kandha, nèk ana wong sing netepi pituturku, mesthi ora bakal mati.
53 Apa kowé ngungkuli Bapa Abraham sing wis séda? lan para nabi wis padha mati.
54 Gusti Yésus semaur: " Yèn Aku ngajèni awakku dhéwé, kaluhuranku ora ana apa-apa. kang kokkandhakake, yaiku Gusti Allahmu.
55 Nanging kowé padha ora wanuh marang Panjenengané; Nanging Aku wanuh marang Panjenengane, lan manawa aku kandha: Aku ora wanuh marang Panjenengane, aku bakal dadi goroh kaya kowe.
56 Rama Abraham, bapakmu, bungah banget ndeleng dinaku, lan dheweke ndeleng lan bungah.

57 Wong-wong Yahudi padha matur marang Panjenengané, "Kowé durung seket taun, lan apa kowé wis weruh Abraham?"
58 Gusti Yésus terus ngomong: " Satemen-temené Aku pitutur marang kowé, sakdurungé Abraham lair, Aku wis ana.
59 Banjur padha njupuk watu kanggo mbenturi Panjenengané, nanging Gusti Yésus ndhelik, lan metu saka Padaleman Suci, liwat ing tengah-tengah wong-wong mau, lan banjur liwat.

BAB 9

1 Nalika Gusti Yesus liwat, mirsa wong wuta wiwit lair.
2 Murid-muridé terus takon marang Gusti Yésus: "Guru, sapa sing nglakoni dosa, wong iki apa wong tuwané, déné lamur lairé?
3 Gusti Yésus semaur: " Wong iki dudu dosa, utawa wong tuwané, nanging supaya panggawéné Gusti Allah dadi nyata ana ing wong."
4 Aku kudu nindakake pakaryané Panjenengané sing ngutus Aku, nalika isih awan, lan bakal teka ing wayah wengi, nalika ora ana wong sing bisa nyambut gawé.
5 Salawasé Aku ana ing donya, Aku iki pepadhangé jagad.
6 Sawisé ngandika mangkono, Panjenengané banjur ngidoni ing lemah, nggawé ludahé lempung, lan njebadi lempung ing mripaté wong wuta.
7 Panjenengané banjur ngandika marang Panjenengané, " Lungaa, adus ana ing blumbang Siloam, " tegesé "Diutus." Panjenengané banjur tindak lan adus, temah weruh.
8 Para tangga-tanggane lan wong-wong sing sadurunge weruh wong wuta mau, padha matur, "Apa dudu wong iki sing lungguh ngemis?"
9 Ana wong kang kandha, "Iki Panjenengané, nanging ana kang kandha, "Wong iku padha karo Panjenengané."
10 Mulané wong-wong mau padha matur marang Panjenengané, "Kapriye mripatmu bisa kabuka?"
11 Wangsulané, "Ana wong kang aran Yésus gawé lempung, banjur njebadi mripatku, sarta ngandika marang aku: Lunga menyang blumbang Siloam lan adus.
12 Banjur padha takon marang Panjenengané, "Ana ing ngendi?" Dheweke kandha, aku ora ngerti.
13 Wong-wong sing mauné lamur mau digawa marang wong Farisi.
14 Nalika iku dina Sabat nalika Gusti Yesus damel lempung lan ngelekake mripate.
15 Wong-wong Farisi banjur takon manèh marang Panjenengané, kepriyé anggoné bisa ndeleng. Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, "Panjenengané mbucali lempung ing mripatku, lan aku wisuh lan ndeleng."
16 Mulané sawetara wong Farisi padha kandha, "Wong iki dudu saka Gusti Allah, amarga ora netepi dina Sabat." Ana maneh kang muni, "Kadospundi tiyang dosa saged nindakaken mukjijat ingkang kados makaten?" Lan ing antarane wong-wong mau banjur ana pasulayan.
17 Wong-wong mau terus takon marang wong wuta mau: "Apa sing mbok karepké bab Dèkné, nèk Dèkné ngelekké mripatmu? Pangandikané: Panjenengané iku nabi.
18 Nanging wong-wong Yahudi padha ora ngandel yen Panjenengane maune wuta lan bisa ndeleng, nganti padha nimbali wong tuwane kang wus bisa ndeleng.
19 Wong-wong mau terus takon: "Apa iki anakmu sing mbok karepké lair wuta? kepriye saiki dheweke bisa ndeleng?
20 Wong tuwané padha semaur: "Kula sami mangertos, bilih punika putra kawula, lan lare wuta.
21 Nanging aku ora ngerti apa sebabé saiki bisa ndeleng. Kita ora ngerti sapa kang ngelekake mripate. takon marang dheweke: dheweke bakal ngomong dhewe.
22 Wong tuwané ngomong ngono kuwi, awit pada wedi karo wong Ju, awit wong Ju wis pada setuju nèk èmèng wong sing ngakoni nèk Dèkné kuwi Kristus, kudu dibuwang sangka sinaguk.
23 Mulané wong tuwané kandha, "Wongé wis tuwa; takon marang.
24 Wong-wong mau banjur nimbali manèh wong wuta mau, lan matur marang Panjenengané, "Pinujia Allah!
25 Wangsulané wong mau, "Aku ora ngerti apa wong iku wong dosa utawa ora. Siji bab sing aku ngerti, nalika biyen aku wuta, saiki aku bisa ndeleng."
26 Wong-wong terus takon menèh: "Apa sing ditindakké karo kowé? Kepiye carane dheweke bisa mbukak mripatmu?
27 Wangsulané wong-wong mau, "Aku wis ngandhani kowé, nanging kowé padha ora krungu. Apa kowé uga bakal dadi muridé?
28 Wong-wong mau banjur padha moyoki marang Panjenengané, pangandikané, "Kowé iku muridé; nanging aku iki muridé Musa.
29 Awaké déwé ngerti nèk Gusti Allah wis ngomong marang Musa, nanging wong iki ora ngerti asalé saka ngendi.
30 Wong mau banjur mangsuli, pangandikané, "Yagéné iki nggumunaké, dene kowé padha ora ngerti asalé saka ngendi, nanging Panjenengané wus ngelekake mripatku."
31 Saiki awaké déwé ngerti nèk Gusti Allah ora ngrungokké wong dosa, nanging nèk èmèng wong sing nyembah Gusti Allah lan nindakké kersané, wong kuwi dirungokké.
32 Wiwit wiwitané jagad durung krungu, yèn ana wong kang ngelekake mripaté wong wuta wiwit lairé.
33 Nèk wong iki ora asalé saka Gusti Allah, dhèwèké ora bisa nindakké apa-apa.
34 Wong-wong mau padha matur marang Panjenengané, "Kowé lair ing dosa, lan apa kowé kok mulangi aku?" Lan padha nundhung wong metu.
35 Gusti Yésus krungu nèk wong-wong kuwi wis nundhung dhèwèké. Bareng wis ketemu, Panjenengané banjur ngandika marang Panjenengané, " Apa kowé pracaya marang Putraning Allah?"
36 Wangsulané, "Sapa ta, Gusti, supaya aku bisa precaya marang Panjenengané?"
37 Gusti Yésus terus ngomong: Kowé wis weruh Dèkné, lan Dèkné sing ngomong karo kowé.
38 Wongé terus ngomong: "Gusti, aku pretyaya!" Lan banjur nyembah marang.
39 Gusti Yésus terus ngomong: " Aku teka nang jagat kéné kanggo ngadili, supaya wong sing ora weruh bisa weruh. lan supaya wong sing ndeleng dadi wuta.
40 Lan sawetara wong Farisi sing bebarengan karo Gusti Yésus krungu tembung iki, lan matur marang Panjenengané, Apa aku uga wuta?

41 Gusti Yesus ngandika marang wong-wong mau, " Nèk kowé padha wuta, kowé mesthi ora duwe dosa. mulane dosamu tetep ana.

BAB 10

1 Satemen-temene pituturKu marang kowe: Sing sapa mlebu ing kandhang wedhus ora liwat lawang, nanging minggah ing dalan liya, iku maling lan rampog.
2 Nanging sing mlebu liwat lawang kuwi pangon wedusé.
3 Wong sing jaga lawang mbukak; lan wedhus-wedhus padha krungu swarane, lan dheweke nimbali wedhus-wedhuse dhewe miturut jenenge, banjur dituntun metu.
4 Wedhus-wedhusé déwé sing dikongkon metu, terus ndhisiki wedusé, awit wedus-wedusé pada ngetutké Dèkné.
5 Lan wong liya ora bakal ngetutké, nanging bakal mlayu ninggal dhèwèké, merga ora ngerti swarané wong liya.
6 Pasemon iki dipangandikakaké déning Yésus marang wong-wong mau, nanging padha ora ngerti apa sing diomongaké déning Yésus marang wong-wong mau.
7 Yésus banjur ngandika manèh marang wong-wong mau, " Satemen-temene pituturKu marang kowé: Aku iki lawangé wedhus-wedhus."
8 Wong-wong sing wis teka sadurunge aku kuwi maling lan rampog, nanging wedhus-wedhus ora krungu.
9 Aku iki lawangé: nèk ana wong mlebu liwat Aku, dhèwèké bakal slamet, lan bakal mlebu lan metu lan nemu pangonan.
10 Maling teka mung arep nyolong, mateni lan nyirnakake.
11 Aku iki pangon kang becik, pangon kang becik masrahake nyawane kanggo wedhus-wedhus.
12 Nanging sapa sing dadi opah lan dudu pangon, sing dudu nduwèni wedhus-wedhus, weruh asu ajag teka, banjur ninggal wedhus-wedhusé lan mlayu, lan asu ajag padha nyekel lan buyar.
13 Wong opah kuwi mlayu, merga wong opah lan ora nggatèkké wedusé.
14 Aku iki pangon sing apik, lan aku ngerti wedhus-wedhusku, lan aku kenal karo wedhus-wedhusku.
15 Kaya Sang Rama wanuh marang Aku, mangkono uga Aku wanuh marang Sang Rama, lan Aku masrahaké nyawaku kanggo wedhus-wedhus.
16 Lan Aku uga duwe wedhus liyane, sing ora saka ing kandhang iki. lan bakal dadi siji kandhang lan siji pangon.
17 Mulané Bapakku nresnani Aku, merga Aku masrahké nyawaku, supaya Aku bisa menèh.
18 Ora ana wong sing njupuk saka Aku, nanging Aku masrahké saka awakku dhéwé. Aku nduwèni pangwasa masrahké, lan aku nduwé kuwasa menèh. Préntah iki wis tak tampa saka Bapakku.
19 Mulané wong-wong Yahudi banjur padu manèh merga pangandika mau.
20 Akeh wong kang kandha, "Dheweke kepanjingan dhemit lan edan." kok padha krungu?
21 Liyané kandha, "Iki dudu tembungé wong sing kesurupan sétan." Apa Iblis bisa mbukak mripate wong wuta?
22 Lan ing Yérusalèm dina riyaya Paskah, lan ing mangsa adhem.
23 Gusti Yésus terus mlaku-mlaku nang Gréja Gedé ing terasé Suléman.
24 Wong-wong Yahudi banjur padha ngubengi Panjenengané lan padha matur marang Panjenengané, "Nganti nganti pira lawasé anggonmu ndadèkaké mangu-mangu?" Manawa Panjenengan iku Sang Kristus, kandhaa kanthi terang.
25 Gusti Yésus semaur: " Aku wis ngomong marang kowé, nanging kowé ora pretyaya.
26 Nanging kowé ora pretyaya, awit kowé dudu wedusku, kaya sing wis Dakdhawuhaké marang kowé.
27 Wedhus-wedhusku padha ngrungokake swaraku, lan Aku wanuh marang dheweke, lan padha ngetut-buri Aku.
28 Lan Aku menehi wong urip langgeng; lan padha ora bakal tiwas ing salawas-lawase, lan ora ana wong kang ngrebut wong-wong mau saka ing tanganKu.
29 Bapakku, sing maringi wong-wong mau marang Aku, ngungkuli kabèh wong; lan ora ana wong siji-sijia kang bisa ngrebut wong-wong mau saka ing astane RamaKu.
30 Aku lan Bapakku kuwi siji.
31 Wong-wong Yahudi banjur padha njupuk watu maneh kanggo mbenturi Panjenengane.
32 Gusti Yésus semaur: " Akèh panggawé becik sing Daktuduhaké marang kowé saka Ramaku; Apa sing kok mbenturi Aku?
33 Wong-wong Yahudi padha mangsuli, pangandikané, "Kawula mboten badhé mbenturi watu Panjenengan, awit saking pakaryan ingkang sae. nanging kanggo pitenah; lan amarga sampeyan, minangka manungsa, ndadekake awakmu dadi Gusti Allah.
34 Gusti Yésus semaur: " Ing Torètmu rak wis katulis, 'Kowé kuwi allah?
35 Manawa wong-wong kang padha didhawuhi pangandikaning Allah iku diarani allah, lan Kitab Suci ora bisa dibatalaké;
36 Kowé ngomongké bab wong sing wis disucèkké lan dikongkon Bapak nang jagat iki: Kowé nyenyamah! amarga Aku ngandika, Aku iki Putraning Allah?
37 Nèk Aku ora nglakoni panggawéné Bapakku, kowé aja pada pretyaya marang Aku.
38 Nanging nèk Aku nindakké kuwi, senajan kowé ora pretyaya marang Aku, kowé pada pretyaya marang penggawé-penggawéku iki, supaya kowé ngerti lan pretyaya nèk Bapaké ana ing Aku lan Aku ana ing Dèkné.
39 Mulané wong-wong mau padha ngupaya nyekel Yésus manèh, nanging Panjenengané oncat saka tangané wong-wong mau.
40 Banjur lunga manèh ing sabrangé Kali Yardèn, menyang panggonané Yohanes mbaptis. lan ana ing kono.
41 Akeh wong kang padha sowan ing ngarsane lan matur, "Yohanes ora nindakake mukjijat, nanging kabeh sing diomongake dening Yohanes bab wong iki pancen bener."
42 Ing kono akèh wong sing padha precaya marang Panjenengané.

BAB 11

1 Nalika iku ana wong lara, jenenge Lazarus, saka ing Betania, kuthane Maryam lan Marta sadulure.
2 (Iku Maryam sing njebadi Gusti nganggo lenga jebad lan ngusapi sikilé nganggo rambuté, sing seduluré Lazarus lara.)
3 Mulané sedulur-seduluré Gusti Yésus terus pada kongkonan ngomong: "Gusti, sing mbok tresnani lagi lara.

4 Bareng Yésus midhanget bab iku, Panjenengané banjur ngandika, " Lara iku ora nganti mati, nanging kanggo kaluhuraning Allah, supaya Putraning Allah kaluhuraké marga saka iku."
5 Gusti Yésus nresnani Marta lan seduluré wadon lan Lazarus.
6 Kadung krungu nèk Dèkné lara, Dèkné terus nginep rong dina nang panggonan kono.
7 Sakwisé kuwi Gusti Yésus terus ngomong marang murid-muridé: " Ayo budal nang Yudéa menèh!"
8 Para sakabaté padha matur marang Panjenengané, "Guru, wong-wong Yahudi akhir-akhir iki padha arep mbenturi kowé watu; lan kowe arep mrana maneh?
9 Gusti Yésus semaur: Apa ora rolas jam ing dina? Manawa ana wong kang lumaku ing wayah awan, iku ora kesandhung, amarga ndeleng pepadhanging jagad iki.
10 Nanging manawa ana wong lumaku ing wayah bengi, iku kesandhung, amarga ora ana pepadhang.
11 Ida Sang Hyang Widi Wasa ngandika sapuniki: " Lazarus, kanca kita sare. nanging Aku lunga, supaya Aku tangi wong saka turu.
12 Murid-muridé terus ngomong: "Gusti, nèk dhèwèké turu, dhèwèké bakal mari.
13 Nanging Gusti Yésus ngomongké bab sédané, nanging wong-wong pada ngira nèk Dèkné ngomongké ngaso sakdurungé turu.
14 Gusti Yésus terus ngomong marang wong-wong mau: Lazarus wis mati.
15 Lan aku bungah marga saka kowé, déné Aku ora ana ing kono, supaya kowé padha pracaya; Nanging ayo padha sowan marang Panjenengane.
16 Tomas, kang karan Didimus, kandha marang kanca-kancané, "Payo kita padha mati bebarengan karo Panjenengané."
17 Bareng Gusti Yesus rawuh, weruh yen wis patang dina ana ing kuburan.
18 Saiki Bétani cedhak karo Yérusalèm, adohé kira-kira limalas mèter.
19 Lan akèh wong Yahudi kang padha sowan ing ngarsané Marta lan Maryam, prelu nglipur marga saka saduluré.
20 Marta, bareng krungu yèn Yésus rawuh, banjur methukaké Panjenengané.
21 Marta banjur matur marang Gusti Yésus, "Gusti, manawi Panjenengan wonten ing ngriki, sadhèrèk kula mesthi mboten pejah."
22 Nanging aku ngerti nèk saiki, apa waé sing mbok jaluk marang Gusti Allah, Gusti Allah bakal maringi.
23 Pangandikané Yésus, " Adhimu bakal tangi menèh."
24 Marta ngandika marang Panjenengané, Aku ngerti yèn Panjenengané bakal tangi manèh ing patangen ing dina wekasan.
25 Gusti Yesus ngandika marang dheweke, " Aku iki patangen lan urip: sing sapa pracaya marang Aku, sanadyan wis mati, iku bakal urip.
26 Lan saben wong sing urip lan pretyaya marang Aku ora bakal mati. Apa sampeyan pracaya iki?
27 Wangsulane wong wadon mau, "Inggih, Gusti, kawula pitados bilih Panjenengan punika Sang Kristus, Putraning Allah, ingkang badhe rawuh wonten ing jagad."
28 Sawisé ngandika mangkono, wong wadon mau banjur lunga, nimbali Maria saduluré kanthi meneng-menengan, lan matur, "Guru rawuh lan nimbali kowé."
29 Bareng krungu bab iku, wong wadon mau enggal-enggal ngadeg lan marani Gusti Yésus.
30 Gusti Yésus durung teka nang kuta, nanging wis ana ing panggonané Marta ketemu karo Dèkné.
31 Wong-wong Yahudi kang padha nglipur Maryam weruh Maryam ngadeg lan metu, nuli padha ngetut-buri Maryam lan matur, "Wong wadon mau menyang pasarean nangis ana ing kono."
32 Nalika Maryam wis tekan panggonané Gusti Yésus lan weruh Panjenengané, Maryam banjur sujud ing sampéyané Gusti Yésus lan matur marang Panjenengané, "Gusti, manawi Panjenengan wonten ing ngriki, sadhèrèk kawula mboten seda."
33 Bareng Gusti Yesus mirsa wong wadon mau nangis lan wong-wong Yahudi kang padha teka bareng karo dheweke padha nangis, Panjenengane sesambat lan sedhih.
34 Panjenengané banjur ngandika, " Kowé padha nglebokaké Panjenengané ana ing ngendi?" Wong-wong mau padha matur marang Panjenengané, "Gusti, mugi karsaa mirsani!"
35 Gusti Yésus terus nangis.
36 Wong-wong Yahudi banjur padha kandha, "Delengen, anggoné tresna marang Panjenengané!"
37 Lan sawetara saka wong-wong mau kandha, "Wong iki, sing bisa ngelekake mripate wong wuta, bisa njalari wong iki ora mati?"
38 Gusti Yésus terus nggresah ing kuburan. Iku guwa, lan ana watu.
39 Gusti Yésus terus ngomong: " Watuné nyopot! Marta, saduluré wong mati, matur marang Panjenengané, "Gusti, sapunika sampun mambu, awit sampun patang dina."
40 Gusti Yésus semaur: " Aku rak wis ngomong marang kowé, nèk kowé pretyaya, kowé bakal weruh kamulyané Gusti Allah?
41 Wong-wong mau banjur nyingkirake watu sing ana ing panggonane wong mati. Gusti Yesus tumuli tumenga lan ngandika, " Dhuh Rama, Kawula matur nuwun, dene Paduka sampun miyarsakaken."
42 Lan aku ngerti nèk Kowé tansah ngrungokké Aku, nanging merga wong-wong sing pada nang kono Aku ngomong ngono kuwi, supaya wong-wong pada pretyaya nèk Kowé sing ngongkon Aku.
43 Sawisé ngandika mangkono, Panjenengané nguwuh sora, " Lazarus, metua!"
44 Wong sing wis mati banjur metu, tangan lan sikilé kaiket nganggo kain kuburan. Gusti Yésus terus ngomong marang wong-wong mau: " Uculen wongé, lan karebèn lunga."
45 Banjur akèh wong Yahudi kang padha sowan ing ngarsané Maryam lan padha weruh apa kang ditindakaké déning Yésus, padha precaya marang Panjenengané.
46 Nanging sawetara saka wong-wong mau padha marani para Farisi lan nyritakaké apa sing wis ditindakaké déning Yésus.
47 Para pangareping imam lan para Farisi banjur padha nglumpukaké Pradata Agama, sarta padha matur, "Apa kang kita tindakaken?" amarga wong iki nindakake mukjijat akeh.
48 Nèk awaké déwé nglilani Dèkné kaya ngono, kabèh wong bakal pretyaya marang Dèkné.

49 Lan salah siji saka wong-wong mau, jenenge Kayafas, Imam Agung ing taun iku, ngandika marang wong-wong mau, "Kowé ora ngerti apa-apa.
50 Lan aja padha nganggep manawa luwih becik kanggo kita, yen siji wong mati kanggo bangsa, lan supaya kabeh bangsa ora bakal tiwas.
51 Lan iki ngandika ora saka awake dhewe, nanging minangka Imam Agung ing taun iku, dheweke medhar wangsit yen Gusti Yesus bakal seda kanggo bangsa iku;
52 Lan ora mung kanggo bangsa iku, nanging uga kanggo ngumpulake dadi siji para putrane Gusti Allah sing padha buyar.
53 Wiwit dina iku wong-wong padha rembugan arep matèni Panjenengané.
54 Mulané Gusti Yésus wis ora blaka menèh nang tengahé wong Ju. Nanging saka ing kono banjur tindak menyang ing sacedhake ara-ara samun, menyang ing kutha kang aran Efraim, lan ing kono padha lereb ana ing kono karo para sakabate.
55 Riyaya Paskahé wong Ju wis cedhak, mula akèh wong sing lunga menyang Yérusalèm sakdurungé riyaya Paskah, arep ngresiki awaké dhéwé.
56 Wong-wong mau padha nggolèki Gusti Yésus, lan padha rembugan, nalika padha ngadeg ana ing Padaleman Suci, "Apa panemumu, yèn Panjenengané ora bakal rawuh ing riyaya?"
57 Para pangareping imam lan para wong Farisi wis padha paring dhawuh, manawa ana wong kang sumurup ing ngendi panggonane, kudu diwartani, supaya bisa nyekel Panjenengane.

BAB 12

1 Nem dina sadurunge Paskah Gusti Yesus rawuh ing Betania, panggonane Lazarus, kang wus kawungokake saka ing antarane wong mati.
2 Ana ing kono padha nyaosaké bujana marang Panjenengané; lan Marta ngladèni, nanging Lazarus iku salah siji saka wong-wong sing lungguh ing meja karo Panjenengané.
3 Maryam banjur njupuk lenga nardo sakilo, kang larang banget, banjur njebadi sikile Gusti Yesus lan ngusapi sikile nganggo rambute.
4 Banjur salah siji saka sakabaté, Yudas Iskariot, anaké Simon, kang bakal ngulungaké Panjenengané,
5 Yagene lenga lenga iki ora didol telung atus dinar lan diwènèhaké marang wong miskin?
6 Dèkné ngomong ngono, dudu jalaran Dèkné nggatèkké wong miskin. nanging merga dhèwèké kuwi maling, lan nduwèni kanthongé lan nduwèni apa sing dilebokké.
7 Gusti Yésus terus ngomong : “Wis, mbok ènèng wong sing dikubur.
8 Awit wong mlarat tansah ana ing antaramu; nanging Aku ora tansah .
9 Mulané, akèh wong Yahudi sing padha ngerti nèk Yésus ana ing kana, lan teka ora mung kanggo Gusti Yésus, nanging uga supaya bisa ndeleng Lazarus, sing wis ditangèkké sangka pati.
10 Nanging para pangareping imam padha rembugan arep mateni Lazarus uga;
11 Amarga marga saka Panjenengané iku akèh wong Yahudi kang padha nyingkur lan pracaya marang Yésus.
12 Ing ésuké wong akèh sing padha teka ing riyaya krungu nèk Gusti Yésus teka ing Yérusalèm.
13 Nuli njupuk pang-pangé wit kurma, banjur methukaké Panjenengané lan nguwuh-uwuh: Hosana!
14 Yésus, bareng ketemu kuldi nom, banjur lungguh ing kono; kaya kang katulisan,
15 Aja wedi, he putri Sion!
16 Mulané para muridé ora ngerti prekara-prekara iki, nanging sakwisé Gusti Yésus diluhurké, wong-wong terus pada kèlingan, nèk iki wis ditulis ngenani Dèkné.
17 Wong-wong sing padha ndhèrèkaké Panjenengané nalika Panjenengané nimbali Lazarus metu saka kuburané lan nangèkaké Panjenengané saka ing antarané wong mati, padha paseksi.
18 Mulané wong-wong uga padha methukaké Panjenengané, amarga padha krungu yèn Panjenengané wis nindakaké mukjijat iku.
19 Wong-wong Farisi banjur padha rerasanan, "Apa kowé padha ngerti, yèn kowé ora bisa menang apa-apa?" lah, jagat wis sirna.
20 Ing antarané wong-wong Yunani ènèng wong Yunani sing pada teka arep nyembah.
21 Wong-wong mau padha sowan ing ngarsané Filipus, kang saka ing Bètsaida, ing tanah Galiléa, sarta nyuwun pirsa, "Gusti, kawula kepéngin nemoni Gusti Yésus."
22 Filipus teka lan ngandhani Andréas, lan Andréas lan Filipus ngandhani Yésus manèh.
23 Yésus paring wangsulan, pangandikané, " Tekan wektuné Putraning Manungsa kaluhuraké."
24 Satemen-temene pituturKu marang kowe: Yen wiji gandum ora tiba ing lemah lan mati, iku bakal tetep dadi siji.
25 Sing sapa tresna marang nyawané, bakal kelangan nyawané; lan sing sapa sengit marang uripé ana ing donya iki, bakal tetep urip langgeng.
26 Nèk ana wong sing ngladèni Aku, kudu ngetutké Aku; lan ing ngendi papan padununganKu, iya ana ing kono abdi-Ku.
27 Saiki nyawaku susah; lan apa sing bakal dakkandhakake? Rama, mugi karsaa ngluwari kawula saking jam punika.
28 Dhuh Rama, ngluhuraken asma Paduka. Banjur keprungu swara saka ing swarga, pangandikane: Aku wis ngluhurake lan bakal ngluhurake maneh.
29 Wong-wong sing padha ngadeg ana ing kono lan krungu, padha kandha, gludhug.
30 Gusti Yésus semaur: Swara kuwi ora merga Aku, nanging kanggo kowé.
31 Saiki, jagad iki bakal dihukum.
32 Lan Aku, manawa Aku kaluhurake saka ing bumi, Aku bakal narik wong kabeh marang Aku.
33 Pangandikané iku mau kanggo mratelakaké apa kang bakal séda.
34 Wong-wong padha semaur marang Panjenengané, "Kula sampun sami mireng saking angger-anggering Torèt, bilih Sang Kristus punika badhé gesang ing salawas-lawasé. sapa Putraning Manungsa iki?
35 Yésus banjur ngandika marang wong-wong mau, " Papadhang iku ana ing antaramu mung sadhela." Padha lumaku salawase padha duwe pepadhang, supaya kowe aja nganti ana pepeteng;
36 Sajroné kowé padha nduwèni pepadhang, padha pracayaa marang pepadhang, supaya kowé padha dadi

anaké pepadhang. Ida Sang Hyang Widi Wasa ngandika makasami punika, tumuli mamargi, tur umpetan saking wong-wong iku.
37 Nanging senajan Panjenengané wis nindakaké mukjijat pirang-pirang ana ing ngarepé wong-wong mau, nanging wong-wong mau padha ora precaya marang Panjenengané.
38 Supaya kayektènana pangandikané Nabi Yésaya, kang kapangandikakaké, "Gusti, sinten ingkang pitados dhateng pawartos kawula?" lan marang sinten astanipun Pangéran sampun kacethakaken?
39 Mulané wong-wong kuwi ora pretyaya, awit Yésaya ngomong menèh:
40 Panjenengané wus wuta mripaté, lan wangkot atine; supaya padha ora ndeleng karo mripat, utawa ngerti karo atiné, lan mratobat, lan Aku bakal nambani wong.
41 Iki prekara-prekara sing diomongké Yésaya, bareng weruh kamulyané lan ngomongké bab Dèkné.
42 Nanging ing antarané para penggedhé uga akèh sing pretyaya marang Dèkné. Nanging marga saka wong-wong Farisi, wong-wong mau padha ora ngakoni Panjenengané, supaya aja padha ditundhung saka papan pangibadah.
43 Awit wong-wong kuwi luwih seneng ngluhurké manungsa ketimbang muji Gusti Allah.
44 Gusti Yésus terus ngomong: “ Sapa sing pretyaya marang Aku, kuwi ora pretyaya marang Aku, nanging pretyaya marang Panjenengané sing ngutus Aku.
45 Lan sing sapa weruh Aku, ndeleng Panjenengané sing ngutus Aku.
46 Aku iki teka dadi pepadang ing jagat, supaya saben wong sing pretyaya marang Aku ora manggon ing pepeteng.
47 Nèk ènèng wong sing ngrungokké pituturku, nanging ora pretyaya, Aku ora bakal ngadili wong kuwi, awit tekaku ora arep ngadili jagat, nanging kanggo nylametké jagat.
48 Sapa sing nampik Aku lan ora nampani pituturku, kuwi nduwé wong sing bakal ngadili dhèwèké.
49 Amarga Aku ora ngandika saka awakku dhéwé; Nanging Sang Rama kang ngutus Aku, Panjenengane paring dhawuh marang Aku, apa kang kudu dakkandhakake lan apa kang kudu dakkandhakake.
50 Lan Aku ngerti nèk pepakoné kuwi urip langgeng.

BAB 13

1 Sadurungé riyaya Paskah, Gusti Yésus ngerti nèk wis tekan wektuné arep lunga sangka jagat iki marang Gusti Allah Bapaké.
2 Sakwisé perjamuan wis rampung, Sétan wis ngrasakké atiné Yudas Iskariot, anaké Simon, arep ngulungké Yésus.
3 Gusti Yésus ngerti nèk Sang Rama wis masrahké samubarang kabèh marang tangané, lan Dèkné asalé saka Gusti Allah lan sowan marang Gusti Allah.
4 Panjenengané wungu saka mangan, lan nyingkiraké sandhangané; lan njupuk andhuk, lan disabuk.
5 Sawisé iku Panjenengané ngesokaké banyu ing wadhah, lan wiwit misuh sikilé murid-muridé lan ngusapi nganggo andhuk kang disabetaké.
6 Panjenengané banjur sowan Simon Pétrus, lan Pétrus matur marang Panjenengané, Gusti, apa Panjenengan wisuh sikilku?
7 Gusti Yésus semaur: Apa sing tak lakoni, kowé saiki ora ngerti. nanging kowe bakal ngerti mengko.
8 Pétrus ngandika marang Panjenengané, "Kowé ora bakal misuh sikilku." Paring wangsulane Gusti Yesus: “ Yen Aku ora adus kowe, kowe ora duwe panduman karo Aku.
9 Simon Pétrus munjuk marang Panjenengané, "Gusti, mboten namung sikil kula, nanging uga tangan lan sirahku."
10 Pangandikané Yésus, " Sapa sing wis adus ora prelu wisuh sikilé, nanging resik sakèhé.
11 Amarga Panjenengané pirsa sapa kang bakal ngulungaké Panjenengané; Mulané Panjenengané ngandika, "Kowé ora kabèh resik."
12 Sawisé wisuh sikilé wong-wong mau, banjur njupuk sandhangané, banjur lenggah manèh, banjur ngandika marang wong-wong mau, " Apa kowé padha ngerti apa sing Daktindakaké marang kowé?"
13 Kowé padha ngarani Aku Guru lan Gusti. kanggo aku.
14 Dadi yen Aku, Gusti lan Gurumu, wis ngumbah sikilmu; kowé uga kudu wisuh sikilé siji lan sijiné.
15 Awit Aku wis maringi tuladha marang kowé, supaya kowé nindakaké kaya sing wis Daktindakaké marang kowé.
16 Satemené Aku pitutur marang kowé: Abdi iku ora ngungkuli bendarané; lan kang kautus ora ngungkuli kang ngutus.
17 Nèk kowé ngerti bab iki, begja kowé nèk kowé nindakké kuwi.
18 Aku dudu bab kowé kabèh, nanging Aku ngerti sapa sing wis Dakpilih, nanging supaya kayektènan Kitab Suci: Sing sapa mangan roti karo Aku, iku nglawan Aku.
19 Saiki Aku pitutur marang kowé sadurunge iku, supaya manawa iku kelakon, kowé padha pracaya, yèn Aku iki Panjenengané.
20 Satemen-temene pituturKu marang kowe: Sing sapa nampani sapa kang dakutus, iku iya nampani Aku; lan sing sapa nampani Aku, nampani Panjenengané kang ngutus Aku.
21 Nalika Gusti Yesus ngandika mangkono, Panjenengane trenyuh ing roh, lan nekseni, ngandika, Satemen-temene, Aku pitutur marang kowe, sing siji ing antaramu bakal ngulungaké Aku.
22 Para sakabat banjur padha pandeng-pandengan, padha mangu-mangu bab sapa kang dipangandikakake.
23 Ing kono ana muridé sing ditresnani Yésus, nyender ing pangkoné Yésus.
24 Simon Pétrus banjur paring paseduluran marang Panjenengané, supaya takon marang sapa sing diomongaké.
25 Wong mau nuli lungguh ing dhadhané Gusti Yésus banjur matur: "Gusti, sapa ta?"
26 Paring wangsulane Gusti Yesus, "Ya iku kang bakal Dakparingi roti, samangsa Aku nyemplungake." Sawisé nyelupaké roti iku, banjur diparingaké marang Yudas Iskariot, anaké Simon.
27 Sakwisé roti kuwi dileboni Sétan. Gusti Yesus banjur ngandika marang dheweke, "Apa sing sampeyan lakoni, lakonana kanthi cepet."
28 Saiki ora ana wong siji-sijia sing ngerti apa maksudé Dèkné ngomong ngono kuwi marang Dèkné.
29 Ana sawetara sing ngira, merga Yudas sing nduwèni kanthong, mulané Yésus kandha marang Yésus, ”Tukuna barang-barang sing perlu kanggo riyaya; utawa, sing kudu menehi soko kanggo wong miskin.

30 Sakwisé nampani roti kuwi, dhèwèké langsung metu.
31 Mulané, bareng wis metu, Yésus kandha, " Saiki Putrané Manungsa kaluhuraké, lan Gusti Allah kaluhuraké ana ing Panjenengané.
32 Manawa Gusti Allah kaluhurake ana ing Panjenengane, Gusti Allah iya bakal ngluhurake Panjenengane ana ing sarirane piyambak, sarta enggal-enggal bakal ngluhurake Panjenengane.
33 Hé bocah-bocah, sedhéla anggonku nunggal karo kowé. Kowé bakal padha nggolèki Aku, lan kaya sing wis Dakdhawuhaké marang wong-wong Yahudi: Ing ngendi paranKu, kowé ora bisa teka; mulane saiki aku pitutur marang kowe.
34 Aku maringi pepakon anyar marang kowé, yaiku supaya kowé padha tresna-tinresnan; kaya aku wis nresnani kowé, kowé uga kudu nresnani siji lan sijiné.
35 Mulané kabèh wong bakal ngerti nèk kowé muridku, nèk kowé nresnani siji lan sijiné.
36 Simon Pétrus matur marang Panjenengané, "Gusti, tindak dhateng pundi?" Paring wangsulane Gusti Yesus: " Ing ngendi paranKu, saiki kowe ora bisa nututi Aku; nanging mengko kowe bakal nututi aku.
37 Pétrus matur marang Panjenengané, "Gusti, menapa kula mboten saged ndhèrèk Panjenengan sapunika?" Kawula badhe masrahaken nyawa kawula kagem Paduka.
38 Gusti Yésus semaur: Apa kowé arep ngetokké nyawamu merga Aku? Satemene pituturKu marang kowe: Jago ora bakal kluruk, nganti kowe nyelaki Aku ping telu.

BAB 14

1 Aja padha sumelang ing atimu.
2 Ing omahé Ramaku akèh panggonan; Aku lunga nyiyapake panggonan kanggo kowé.
3 Lan manawa Aku lunga lan nyawisake papan kanggo kowe, Aku bakal teka maneh lan nampani kowe menyang Aku; supaya ing ngendi papan padununganKu, kowe iya ana ing kono.
4 Lan menyang ngendi aku lunga, kowe padha ngerti lan dalane kowe padha sumurup.
5 Tomas nuli matur marang Panjenengané, "Gusti, kawula mboten sumerep dhateng pundi para rawuh Paduka; lan carane kita bisa ngerti dalan?
6 Gusti Yésus semaur: Aku iki dalané, kayektèn lan urip.
7 Saupama kowé padha wanuh marang Aku, mesthi kowé iya padha wanuh karo Ramaku, lan wiwit saiki kowé padha wanuh marang Panjenengané lan wis padha ndeleng Panjenengané.
8 Filipus matur marang Panjenengané, "Gusti, tuduhna Sang Rama dhateng kawula, punika sampun cekap kita."
9 Gusti Yésus terus ngomong marang wongé: " Filipus, apa wis suwé Aku karo kowé, nanging kowé durung wanuh karo Aku? Sapa sing wis ndeleng Aku wis ndeleng Sang Rama; lan kepriye anggonmu kandha: Tuduhna Sang Rama?
10 Apa kowé ora precaya yèn Aku ana ing Sang Rama lan Sang Rama ana ing Aku? Tembung-tembung sing tak omongké marang kowé kuwi dudu sangka awakku déwé.
11 Pracayaa marang Aku, yèn Aku ana ing Sang Rama lan Sang Rama ana ing Aku;
12 Satemené Aku pitutur marang kowé: Sapa sing pretyaya marang Aku, panggawé sing tak lakoni iya bakal ditindakké. lan bakal nindakake pakaryan sing luwih gedhe tinimbang iki; amarga Aku sowan marang RamaKu.
13 Lan apa waé sing mbok jaluk nganggo jenengku, kuwi bakal tak lakoni, supaya Sang Rama kaluhuraké ana ing Sang Putra.
14 Nèk kowé njaluk apa-apa nganggo jenengku, Aku bakal nglakoni.
15 Nèk kowé nresnani Aku, nindakké pepakonku.
16 Aku bakal ndedonga marang Sang Rama, lan Panjenengané bakal maringi kowé Panglipur liyané, supaya Panjenengané nunggal karo kowé ing salawas-lawasé;
17 Rohing kayektèn; kang ora bisa ditampa dening jagad, amarga ora weruh lan ora wanuh marang Panjenengane. amarga Panjenengane dedalem ana ing antaramu lan bakal ana ing kowe.
18 Aku ora bakal ninggal kowé tanpa lipur, Aku bakal nekani kowé.
19 Mung sedhela, lan jagad ora weruh Aku manèh; nanging kowé padha ndeleng Aku: amarga Aku urip, kowé uga bakal urip.
20 Ing dina iku kowé bakal ngerti yèn Aku ana ing RamaKu, lan kowé ana ing Aku, lan Aku ana ing kowé.
21 Sing sapa nduwèni pepakon-pepakonku lan nindakké kuwi, wong kuwi sing nresnani Aku, lan sing sapa nresnani Aku, bakal ditresnani karo Bapakku, lan Aku bakal nresnani dhèwèké lan bakal ngétokké Aku marang dhèwèké.
22 Yudas munjuk marang Panjenengané, dudu Iskariot, "Gusti, kadospundi dene Panjenengan ngatingalaken sarira Paduka dhateng kawula, dudu dhateng jagad?"
23 Gusti Yésus semaur: " Yèn ana wong sing nresnani Aku, wong kuwi bakal netepi pituturku.
24 Sapa sing ora nresnani Aku, ora nindakké pituturku, lan tembung sing mbok rungokké kuwi dudu Aku, nanging Gusti Allah Bapakku sing ngutus Aku.
25 Bab-bab iki wis dakkandhakaké marang kowé, nalika Aku isih ana ing antaramu.
26 Nanging Panglipur, yaiku Roh Suci, sing bakal diutus dening Sang Rama atas jenengku, Panjenengane bakal mulangake samubarang kabeh marang kowe lan ngelingi samubarang kabeh sing wis Dakdhawuhake marang kowe.
27 Tentrem-rahayu iku Dakparingaké marang kowé, katentreman-Ku kang Dakparingaké marang kowé. Atimu aja kuwatir lan aja wedi.
28 Kowé wis padha krungu piwulangku marang kowé: Aku lunga lan bali menèh marang kowé. Nèk kowé nresnani Aku, kowé mesthi bakal bungah, awit Aku wis ngomong nèk Aku lunga marang Gusti Allah Bapakku, awit Bapakku ngungkuli Aku.
29 Lan saiki Aku wis ngandhani kowé sadurunge iku kelakon, supaya manawa iku kelakon, kowé padha pracaya.
30 Sakwisé kuwi Aku ora bakal ngomong babar blas karo kowé, awit ratuné jagat iki bakal teka lan ora nduwé apa-apa ing Aku.
31 Nanging supaya jagat ngerti nèk Aku nresnani Bapak; lan kaya sing didhawuhaké déning Sang Rama marang Aku, mengkono uga sing Daktindakaké. Ngadega, ayo padha lunga saka kene.

BAB 15

1 Aku iki wit anggur sing sejati, lan Bapakku sing dadi petani.
2 Saben pangé ing Aku sing ora metokaké wohé, lan saben pangé sing metokaké woh, diresiki, supaya bisa metokaké woh luwih akèh.
3 Saiki kowé wis resik merga saka pitutur sing Dakdhawuhaké marang kowé.
4 Tetepa ana ing Aku lan Aku ana ing kowé. Kayadene pang-pang ora bisa metokake wohe dhewe, kajaba tetep ana ing wit anggur; Sampeyan ora bisa maneh, kajaba sampeyan tetep ana ing Aku.
5 Aku iki wit anggur, kowé kuwi pang-pangé.
6 Nèk ana wong sing ora tetep dadi siji karo Aku, dhèwèké dibuwang kaya pang-pang lan garing. Wong-wong mau banjur diklumpukake lan dicemplungake ing geni, banjur diobong.
7 Manawa kowé padha tetep ana ing Aku, lan pituturku tetep ana ing kowé, kowé padha nyuwun apa sing kokkarepaké, mesthi bakal kelakon.
8 RamaKu kaluhuraké, yèn kowé padha metokaké woh akèh; Dadiné kowé bakal dadi muridku.
9 Kayadéné Sang Rama wis nresnani Aku, mengkono uga Aku nresnani kowé.
10 Nèk kowé netepi dhawuh-Ku, kowé bakal tetep nresnani Aku; kayadene Aku wis netepi dhawuhe RamaKu lan tetep ana ing katresnane.
11 Kabèh iki dakkandhakaké marang kowé, supaya kabungahanku tetep ana ing kowé, lan kabungahanmu dadi sampurna.
12 Iki pepakonku, yaiku supaya kowé padha tresna-tinresnan, kaya Aku wis nresnani kowé.
13 Ora ana katresnan kang ngungkuli katresnan kang ngluwihi iki, yaiku wong kang masrahake nyawane kanggo kanca-kancane.
14 Kowé kuwi kanca-kancaku, nèk kowé nindakké apa sing tak préntahké marang kowé.
15 Mulané kowé padha daksebut batur; Awit batur kuwi ora ngerti apa sing ditindakké bendarané. Awit kabèh sing wis tak rungokké sangka Bapakku wis tak wulangké marang kowé.
16 Kowé ora milih Aku, nanging Aku sing milih kowé lan Aku wis netepké kowé, supaya kowé padha lunga lan metokaké woh, lan wohmu tetepa, supaya apa waé sing koksuwun marang Bapak nganggo jenengku, bakal diparingi marang kowé. .
17 Iki prentahku marang kowé, supaya kowé padha tresna-tinresnan.
18 Nèk donya sengit marang kowé, kowé pada ngerti nèk donya sengit marang Aku sakdurungé sengit marang kowé.
19 Saupama kowe padha saka ing jagad, jagad mesthi tresna marang kagungane, nanging amarga kowe ora saka ing jagad, nanging Aku wis milih kowe saka ing jagad, mulane jagad sengit marang kowe.
20 Élinga pangandika kang Dakdhawuhaké marang kowé: Abdi iku ora ngungkuli bendarané. Manawa padha nganiaya Aku, kowe iya bakal padha nganiaya kowe; Manawa padha netepi pituturKu, iya padha netepi pituturmu.
21 Nanging kabèh iki bakal ditindakké marang kowé merga jenengku, merga wong-wong kuwi ora wanuh karo Panjenengané sing ngutus Aku.
22 Saupama Aku ora teka lan ngandika marang wong-wong mau, mesthi padha ora duwe dosa, nanging saiki padha ora duwe tutup kanggo dosane.
23 Sing sapa sengit marang Aku, iya sengit marang Bapakku.
24 Nèk Aku ora nindakké penggawé sing ora ditindakké wong liya, mesthi wong-wong kuwi ora nduwé dosa.
25 Nanging iki kelakon, supaya kayektenan pangandikan kang katulisan ing angger-anggering Toret: Wong-wong padha sengit marang Aku tanpa sabab.
26 Nanging nèk Juru Panglipur wis teka, sing bakal tak kongkonké sangka Bapakmu, yaiku Roh kayektèn, sing miyos saka Sang Rama, Panjenengané bakal neksèni bab Aku.
27 Kowé uga bakal padha nyeksèni, merga kowé wis nunggal karo Aku wiwit wiwitan mula.

BAB 16

1 Iki kabèh Dakdhawuhaké marang kowé, supaya kowé aja nganti semplah.
2 Kowé bakal ditundhung saka sinaguk-sinaguk.
3 Lan prekara-prekara iki bakal ditindakké marang kowé, merga wong-wong kuwi ora wanuh karo Bapak lan Aku.
4 Nanging prekara-prekara iki wis tak omongké marang kowé, supaya nèk wis tekan wektuné, kowé pada éling nèk Aku wis ngomongké bab kuwi marang kowé. Mulané Aku ora ngomongké bab-bab kuwi marang kowé, merga Aku nduwèni kowé.
5 Nanging saiki aku lunga marang sing ngutus Aku; lan ora ana sing takon marang Aku: Kowé tindak menyang endi?
6 Nanging merga Aku wis ngomong bab iki marang kowé, atimu sedhih.
7 Nanging Aku pitutur marang kowe satemene; Luwih becik aku lunga, amarga manawa Aku ora lunga, Panglipur ora bakal nekani kowe; Nanging manawa aku lunga, aku bakal ngutus dheweke menyang kowe.
8 Lan manawa Panjenengane rawuh, Panjenengane bakal ndhatengake jagad bab dosa, kayekten lan pangadilan.
9 Dosa, amarga padha ora pracaya marang Aku;
10 Bab kabeneran, amarga Aku sowan marang RamaKu, lan kowe ora bakal weruh Aku maneh;
11 Paukuman, amarga panggedhening jagad iki wis diadili.
12 Isih akèh prekara sing kudu tak omongaké marang kowé, nanging saiki kowé ora bisa nampani.
13 Nanging samangsa Panjenengané, yaiku Rohing kayektèn, rawuh, Panjenengané bakal nuntun kowé marang sakèhing kayektèn; nanging apa kang bakal dirungokake, iku bakal diomongake, lan Panjenengane bakal ndhawuhake marang kowe apa kang bakal kelakon.
14 Dèkné bakal ngluhurké Aku, awit Dèkné bakal nampa piwulang-Ku lan bakal ndduduhké marang kowé.
15 Samubarang kang diduweni Sang Rama iku kagunganingSun, mulane Aku ngandika, manawa Panjenengane bakal njupuk saka Aku lan bakal nyritakake marang kowe.
16 Sadhela uga kowé ora bakal weruh Aku, lan sedhela manèh kowé bakal weruh Aku, awit Aku lunga menyang ngarsané Sang Rama.

17 Banjur sawetara sakabaté padha kandha ing siji-sijine, "Apa sing dipangandikakake marang kita: Sadhela maneh, sampeyan ora bakal bisa ndeleng Aku, lan sedhela maneh, sampeyan bakal weruh Aku." Bapak?
18 Mulané wong-wong mau terus takon: “Apa sing diomongké Dèkné kuwi namung sedhéla?” kita ora bisa ngomong apa kang ngandika.
19 Gusti Yésus ngerti nèk wong-wong pada kepéngin takon marang Dèkné, mulané terus ngomong: “ Apa kowé pada takon-takon apa sing tak omongké: Sakdhela waé kowé ora bakal weruh Aku. ?
20 Satemené Aku pitutur marang kowé: Kowé bakal padha nangis lan sesambat, nanging jagat bakal padha bungah-bungah, lan kowé bakal padha sedhih, nanging kasusahanmu bakal malih dadi kabungahan.
21 Wong wadon kang lagi nglarani iku nandhang susah, amarga wis tekan wektune, nanging sawuse nglairake bayine, dheweke ora kèlingan manèh marang kasusahan, marga saka bungahé wong lanang lair ing donya.
22 Mulané kowé saiki padha nandhang susah, nanging Aku bakal nemoni kowé menèh, lan atimu bakal bungah lan ora ana wong siji waé sing bisa ngrebut kabungahanmu.
23 Lan ing dina iku kowé ora bakal takon apa-apa marang Aku. Satemen-temene pituturKu marang kowe: Apa wae sing koksuwun marang Sang Rama atas asmaKu, Panjenengane bakal maringi marang kowe.
24 Nganti saiki kowé durung njaluk apa-apa atas jenengku.
25 Bab-bab iki dakkandhakaké marang kowé nganggo paribasan, nanging bakal tumeka ing wektuné, Aku ora bakal ngandika manèh marang kowé nganggo paribasan, nanging Aku bakal ngandhani kowé kanthi terang bab Sang Rama.
26 Ing dina iku kowé bakal padha nyuwun nganggo jenengku, nanging Aku ora kandha marang kowé, yèn Aku bakal ndedonga marang Sang Rama kanggo kowé.
27 Awit Sang Rama piyambak nresnani kowé, merga kowé wis padha nresnani Aku lan kowé padha precaya yèn Aku iki asalé saka Gusti Allah.
28 Aku miyos saka Sang Rama lan wis teka ing donya.
29 Murid-muridé terus ngomong marang Gusti Yésus: “Saiki kowé ngomong terus terang lan ora ngomongké paribasan.
30 Saiki aku kabèh yakin nèk kowé ngerti kabèh, lan ora prelu ana wong sing takon marang kowé.
31 Gusti Yésus semaur: Apa kowé saiki pretyaya?
32 Lah, bakal tumeka ing wayahe, lan saiki wis tekan, sampeyan bakal padha buyar menyang panggonane dhewe-dhewe, lan bakal ninggal Aku piyambak, nanging Aku ora piyambak, amarga Sang Rama nunggil karo Aku.
33 Iki kabèh Dakdhawuhaké marang kowé, supaya kowé padha nduwèni katentreman ana ing Aku. Ing donya kowé bakal nandhang sangsara; Aku wis ngalahake donya.

BAB 17

1 Pangandikané iku mau Gusti Yésus tumuli tumenga ing swarga sarta ngandika, " Dhuh Rama, sampun dumugi wayahipun; ngluhuraké Putramu, supaya Putramu uga ngluhuraké kowé.
2 Kayadene Panjenengan wis maringi panguwasa marang sakèhing manungsa, supaya Panjenengané bakal maringi urip langgeng marang sapa waé sing wis Paduka paringaké.
3 Lan iki urip langgeng, sing padha bisa wanuh marang kowé, siji-sijine Gusti Allah sing bener, lan Yésus Kristus, sing wis dikirim.
4 Kawula sampun ngluhuraken Paduka wonten ing bumi, saha sampun ngrampungaken pakaryan ingkang Paduka paringaken dhateng Kawula.
5 Lan saiki, dhuh Rama, Paduka mugi karsaa ngluhuraken Kawula wonten ing ngarsa Paduka piyambak, kadosdene kamulyan ingkang kawula tampi wonten ing ngarsa Paduka saderengipun jagad ana.
6 Kawula sampun ngatingalaken asma Paduka dhateng tiyang-tiyang ingkang Paduka paringaken dhateng Kawula saking jagad. lan padha netepi pangandika Paduka.
7 Saiki wong-wong kuwi ngerti nèk apa waé sing mbok paringké marang Aku kuwi asalé saka kowé.
8 Awit Aku wis maringi marang wong-wong mau tembung sing wis Panjenengan paringake marang Aku; Lan padha nampani lan padha sumurup, manawa Kawula miyos saking Paduka, sarta sami pitados bilih Paduka ingkang ngutus Kawula.
9 Kawula ndedonga kanggo wong-wong mau: Aku ora ndedonga kanggo jagad, nanging kanggo wong-wong sing wis Paduka paringake marang Kawula; awit iku kagunganmu.
10 Lan samubarang kang kagunganku iku kagunganmu lan kagunganmu iku kagunganku; lan Ingsun kaluhurake ana ing wong-wong mau.
11 Saiki Aku wis ora ana ing donya manèh, nanging wong-wong iki isih ana ing donya, lan Aku nekani kowé. Dhuh Rama Suci, tiyang ingkang Paduka paringaken dhateng Kawula mugi karsaa ngreksa lumantar asma Paduka piyambak, supados sami dados satunggal kados kita punika.
12 Nalika Aku nunggil karo wong-wong mau ana ing donya, Aku tetep wong-wong mau atas asma Paduka. supaya Kitab Suci bisa kawujud.
13 Lan saiki aku marani kowé; lan iki Aku pituturaké ing donya, supaya wong-wong mau padha bisa ngrambah kabungahanku ing awake dhewe.
14 Kawula sampun paring pangandika Paduka; lan jagad sengit marang wong-wong mau, amarga padha ora saka ing donya, padha kaya Aku dudu saka ing donya.
15 Aku ora ndedonga, supaya Panjenengané nyingkiraké wong-wong mau saka ing donya, nanging supaya padha disingkiraké saka piala.
16 Wong-wong kuwi dudu saka donya, padha kaya Aku iki dudu saka donya.
17 Padha sucina marga saka kayektèn Paduka;
18 Kayadéné Kowé wis ngutus Aku menyang donya, semono uga Aku uga ngutus wong-wong mau menyang donya.
19 Lan marga saka wong-wong iku Aku nucèkaké awakku dhéwé, supaya wong-wong mau uga padha kasucèkaké marga saka kayektèn.
20 Ora mung wong-wong iki sing daksuwun, nanging uga kanggo wong-wong sing pada pretyaya marang Aku merga tembungé.
21 Supaya kabeh padha dadi siji; kayadéné Panjenengan, Rama, ana ing Kawula, lan Kawula ana ing Panjenengan, supaya wong-wong mau uga dadi siji ana ing awaké déwé, supaya jagat precaya, yèn Panjenengan sing ngutus Aku.

22 Lan kamulyan sing Paduka paringaken dhateng Kawula sampun Dakparingaken. supaya padha dadi siji, kaya kita iku siji.
23 Aku ana ing wong-wong mau lan kowé ana ing Aku, supaya padha dadi siji; lan supaya jagad ngerti yen Panjenengan sing ngutus Aku, lan wis tresna marang wong-wong mau, kayadene anggonmu tresna marang Aku.
24 Dhuh Rama, kawula kersa, supados tiyang ingkang Paduka paringaken dhateng Kawula ugi wonten ing pundi-pundi kawula; supaya padha ndeleng kamulyanku, sing wis Paduka paringake marang Kawula.
25 Dhuh, Rama ingkang adil, jagad boten wanuh kaliyan Paduka, nanging Kawula wanuh kaliyan Paduka, lan tiyang-tiyang punika sami mangertos, bilih Paduka ingkang ngutus Kawula.
26 Kawula sampun nyariyosaken asma Paduka dhateng tiyang-tiyang wau, saha kawula badhé nyariyosaken, supados katresnan ingkang Paduka paringaken dhateng Kawula wonten ing tiyang-tiyang wau, lan Kawula wonten ing tiyang-tiyang punika.

BAB 18

1 Sawisé Yésus ngandika mangkono, Panjenengané banjur tindak menyang ing sabrangé Kali Kedron karo para sakabaté.
2 Yudas uga, sing ngulungaké Panjenengané, ngerti panggonané, amarga Yésus kerep tindak mrana karo para muridé.
3 Yudas, sawise nampani pasukan lan perwira-perwira saka para pangareping imam lan para Farisi, banjur teka mrana kanthi nggawa obor lan obor lan gegaman.
4 Gusti Yésus mirsa kabèh sing bakal kelakon, banjur miyos lan ngandika marang wong-wong mau, " Sapa sing kokgoleki?"
5 Wong-wong mau padha mangsuli: "Yésus saka Nasarèt." Gusti Yésus semaur: Aku iki wongé. Yudas uga, kang ngulungaké Panjenengané, ngadeg bebarengan karo wong-wong mau.
6 Bareng Panjenengané ngandika marang wong-wong mau: Aku iki Panjenengané, banjur padha mundur lan tiba ing lemah.
7 Panjenengané banjur ndangu manèh, " Kowé padha golèk sapa?" Wong-wong mau padha matur: "Yésus saka Nasarèt."
8 Gusti Yésus semaur: “ Aku wis ngomong nèk Aku iki Dèkné.
9 Supaya kayektènana pangandikané, mangkéné, " Wong-wong sing Panjenengan paringaké marang Kawula ora ana sing ilang."
10 Simon Pétrus nduwèni pedhang, ngunuské pedangé lan nggebugi abdiné Imam Gedé, kupingé sing tengen dipenggal. Abdi mau jenenge Malkhus.
11 Gusti Yésus terus ngomong marang Pétrus, " Pedhangmu pedhangenen!
12 Wong-wong mau banjur nyekel Gusti Yésus lan diranti karo kumendané lan komandhané wong Ju.
13 Dèkné terus digawa nang nggoné Hanas. amarga dheweke dadi maratuwa Kayafas, Imam Agung ing taun iku.
14 Nanging Kayafas iku kang paring pitutur marang wong-wong Yahudi, yen luwih becik yen siji wong mati kanggo bangsa iku.
15 Simon Pétrus mèlu Gusti Yésus lan muridé liyané.
16 Nanging Pétrus ngadeg ing njaba lawang. Sakabat liyané, kang dikenal karo Imam Agung, banjur metu lan ngandika marang wong sing jaga lawang, lan nggawa Pétrus mlebu.
17 Wong wédok sing jaga lawang terus ngomong marang Pétrus, ”Apa kowé dudu muridé wong iki? Dheweke kandha, Aku ora.
18 Para abdi lan para punggawa padha ngadeg ana ing kono, padha ngobong areng; Amarga hawane adhem, wong-wong padha anget, lan Pétrus jumeneng lan anget.
19 Imam Agung banjur takon marang Gusti Yésus bab murid-muridé lan bab piwulangé.
20 Gusti Yésus semaur: Aku ngomong blaka marang jagat. Aku tau memulang ana ing papan pangibadah lan ing Padaleman Suci, ing ngendi wong-wong Yahudi tansah nglumpuk; lan ing rahasia aku ora ngandika apa-apa.
21 Yagene kowe takon marang Aku? takona marang wong-wong kang padha ngrungokaké Aku, apa kang Dakdhawuhaké marang wong-wong mau.
22 Sawisé ngandika mangkono, salah siji saka perwira sing ngadeg ing kono napuk tangané Gusti Yésus, ngandika, "Apa kowé mangsuli marang Imam Agung?"
23 Gusti Yésus semaur: " Yèn Aku ngomong ala, nekseni bab piala, nanging yen apik, kok sampeyan napuk Aku?
24 Anas wis ngongkon Yésus diikat nang nggoné Imam Agung Kayafas.
25 Simon Pétrus ngadeg lan anget. Wong-wong mau padha matur marang Panjenengané, "Apa kowé iya dudu panunggalané sakabaté?" Panjenengané nyélaki lan ngandika, "Dudu.
26 Salah siji abdiné Imam Agung, sanak seduluré sing dipenggal kupingé Pétrus, kandha, "Apa aku ora weruh kowé ana ing patamanan karo wong kuwi?"
27 Pétrus banjur selak manèh, lan sanalika jago kluruk.
28 Banjur padha nggawa Gusti Yésus saka Kayafas menyang gedhong pangadilan. lan padha ora lumebu ing gedhong pangadilan, supaya aja nganti najis; nanging supaya padha mangan Paskah.
29 Pilatus banjur metu marani wong-wong mau lan ngandika, "Tuduhanmu apa marang wong iki?"
30 Wong-wong mau padha matur marang Panjenengané, "Saupama wong iku dudu duraka, mesthi aku ora bakal ngulungaké Panjenengané marang kowé."
31 Pilatus banjur ngandika marang wong-wong mau, "Kowé tampanana lan hakimi manut angger-anggermu." Wong-wong Yahudi banjur padha matur marang Panjenengané, "Kula boten pareng matèni tiyang.
32 Supaya kayektenan pangandikane Gusti Yesus, kang kapangandikakake, kang mratelakake apa kang bakal seda.
33 Pilatus banjur mlebu manèh menyang gedhong pangadilan lan nimbali Yésus lan ngandika marang Panjenengané, "Apa Kowé ratuné wong Yahudi?"
34 Gusti Yésus semaur: " Kowé ngomong ngono kuwi saka awaké déwé, apa wong liya ngomongké bab Aku marang kowé?"
35 Pilatus mangsuli, "Apa aku iki wong Yahudi?" Bangsamu dhewe lan para pangareping imam wis masrahake kowe marang aku.

36 Gusti Yésus semaur, " KratoningSun dudu saka donya iki. Saupama KratoningSun saka ing donya iki, para abdiningSun mesthi padha perang, supaya Aku ora diulungaké marang wong Yahudi.
37 Pilatus banjur ngandika marang Panjenengané, "Apa kowé kuwi ratu?" Gusti Yésus semaur: Kowé ngomong nèk Aku iki ratu. Kanggo tujuan iki Aku lair, lan kanggo iki Aku teka ing donya, supaya Aku neksèni bab kayektèn. Saben wong sing nduwé bebener krungu swaraku.
38 Pilatus ndangu marang Panjenengané, "Kayektèn iku apa?" Bareng wis ngandika mangkono, Panjenengané banjur miyos manèh nemoni wong-wong Yahudi lan ngandika marang wong-wong mau, "Aku ora nemu kaluputan babar pisan."
39 Nanging kowé padha duwe adat, yèn Aku ngluwari siji kanggo kowé ing Paskah.
40 Wong-wong terus pada bengok-bengok menèh: "Dudu wong iki, nanging Barabas!" Barabas kuwi rampog.

BAB 19

1 Pilatus banjur njupuk Yésus lan mecuti Panjenengané.
2 Para prajurit banjur nganakaké makutha eri, disèlèhaké ing sirahé Yésus, sarta nganggo jubah wungu.
3 Lan ngandika, "Salam, Ratuné wong Yahudi! lan padha napuk tangané.
4 Pilatus banjur metu menèh lan ngandika marang wong-wong mau, Lah, Aku nggawa wong metu menyang kowé, supaya kowé padha ngerti yèn aku ora nemu kaluputan ing wong.
5 Gusti Yésus banjur miyos, ngagem makutha eri lan jubah wungu. Pilatus banjur ngandika marang wong-wong mau, "Lah wong iku!
6 Bareng para pangareping imam lan para pinituwa padha weruh Panjenengané, banjur padha bengok-bengok, pangucapé, "Kasaliba, kasaliba!" Pilatus banjur ngandika marang wong-wong mau, "Tampanana lan salib, amarga aku ora nemokake kaluputane."
7 Wong-wong Yahudi padha mangsuli marang Panjenengané, "Kula sami gadhah angger-angger, lan miturut angger-anggering Toret, Panjenengané kedah séda, merga Panjenengané ngaku Putraning Allah."
8 Nalika Pilatus krungu pangandika iku, Panjenengané saya wedi.
9 Banjur mlebu manèh menyang gedhong pangadilan lan takon marang Yésus, "Kowé kuwi saka ngendi?" Nanging Gusti Yésus ora paring wangsulan.
10 Pilatus banjur ngandika marang Panjenengané, "Apa Panjenengan ora ngandika marang Aku?" Apa kowé ora ngerti nèk Aku nduwèni pangwasa nyalib kowé lan Aku nduwèni pangwasa ngluwari kowé?
11 Gusti Yésus semaur, " Kowé ora bisa nduwèni pangwasa babar blas marang Aku, nèk ora diwènèhké marang kowé saka ing ngaluhur.
12 Mulané Pilatus ngupaya ngluwari Yésus, nanging wong-wong Yahudi padha bengok-bengok, "Nèk kowé nglilani wong iki lunga, kowé dudu kancané Kaisar.
13 Nalika Pilatus krungu pangandika iku, banjur ngirid Yésus metu lan lenggah ing kursi pangadilan ing panggonan kang aran Trotoar, nanging ing basa Ibrani Gabata.
14 Nalika iku riyaya Paskah, kira-kira jam rolas, banjur ngandika marang wong-wong Yahudi, "Lah Rajamu!"
15 Nanging wong-wong mau padha bengok-bengok, "Sana, sirna, salib!" Pilatus ngandika marang wong-wong mau, Apa aku arep nyalib Rajamu? Para pangareping imam mangsuli, "Kula mboten gadhah ratu kejawi Kaisar."
16 Banjur masrahaké Panjenengané marang wong-wong mau supaya disalib. Gusti Yésus terus digawa lunga.
17 Gusti Yésus terus manggul salibé lunga menyang panggonan sing jenengé Tengkorak, ing basa Ibrani Golgota.
18 Ana ing kono padha nyalib Panjenengané, lan wong loro bebarengan karo Panjenengané, siji ing sisih kiwa, lan Yésus ana ing tengahé.
19 Pilatus banjur nulis judhul lan dipasang ing salib. Lan tulisan iki: YESUS saka Nasaret, ratune wong Yahudi.
20 Gelar iki banjur diwaca akèh wong Yahudi, amarga panggonané Yésus disalib iku cedhak karo kutha, lan tulisané nganggo basa Ibrani, Yunani lan Latin.
21 Para pangareping imam Yahudi tumuli ngandika marang Pilatus, "Aja nulis: Rajané wong Yahudi; nanging Panjenengané ngandika: Aku iki Rajané wong Yahudi.
22 Pilatus mangsuli, "Apa sing wis daktulis, wis daktulis."
23 Para prajurit banjur nyalib Gusti Yésus, banjur njupuk jubahé lan dipérang dadi papat, saben prajurit dadi bagéan; lan uga klambine: jas iki ora ana jahitan, ditenun saka ndhuwur nganti tekan.
24 Mulané wong-wong mau padha rerasanan, "Aja padha nyuwek-nyuwek iku, nanging kudu diundhi, sapa sing bakal nampani." Prajurit-prajurit mau banjur padha tumindak mangkono.
25 Ana ing sacedhaké salibé Yésus, ibuné lan seduluré ibuné, yakuwi Maria bojoné Kléopas lan Maria Magdalena.
26 Bareng Gusti Yesus mirsa kang ibu lan sakabat kang ditresnani jumeneng ana ing kono, Panjenengane banjur ngandika marang kang ibu: " Ibu, iki anakmu!"
27 Panjenengané banjur ngandika marang sakabaté: Delengen ibumu! Wiwit nalika iku sakabat mau banjur ngajak dheweke menyang omahe.
28 Sawisé iku, Yésus pirsa yèn samubarang kabèh wis kelakon, supaya kayektènan ing Kitab Suci, banjur ngandika, " Aku ngelak."
29 Saiki ana wadhah sing kebak isi cuka, lan wong-wong mau banjur ngiseni spons ing cuka, dilebokaké ing hisop lan dilebokaké ing cangkemé Yésus.
30 Sawisé nampa cuka anggur, Yésus ngandika, " Wis rampung!"
31 Mulané, wong-wong Yahudi, amarga dina iku dina pacawisan, supaya mayit-mayit ora ditinggal ing kayu salib ing dina Sabat, (amarga dina Sabat iku dina pinunjul), padha nyuwun marang Pilatus, supaya sikilé wong-wong mau katugel-tugel. digawa lunga.
32 Prajurit-prajurit mau banjur padha teka lan ngremuk sikilé sing kapisan lan sikilé liyané sing disalib bareng karo Yésus.
33 Nanging nalika padha sowan ing ngarsané Gusti Yésus lan weruh yèn Panjenengané wis séda, wong-wong mau padha ora ngremuk sikilé.
34 Nanging salah siji saka prajurit njojoh lambungé karo tumbak, lan sanalika metu getih lan banyu.

35 Sapa sing weruh kuwi mènèhi paseksi, lan paseksiné kuwi bener, lan dhèwèké ngerti nèk omongané bener, supaya kowé pada pretyaya.
36 Awit iku mau wis kelakon, supaya kayektènan kang katulis ing Kitab Suci: Balungé ora bakal remuk.
37 Lan tulisan liyané manèh kandha, "Wong-wong bakal weruh wong sing wis dijojoh."
38 Sawisé iku Yusuf saka Arimatéa, kang dadi muridé Yésus, nanging kanthi ndhelik marga wedi marang wong Yahudi, nyuwun marang Pilatus supaya layoné Yésus dicopot, lan Pilatus nglilani Yésus. Wong mau banjur sowan njupuk layone Gusti Yesus.
39 Nikodémus uga teka, sing wiwitané sowan ing ngarsané Yésus ing wayah bengi, nggawa mur lan gaharu campuran, boboté kira-kira satus kilogram.
40 Banjur padha njupuk layone Gusti Yesus, lan dibungkus nganggo mori karo rempah-rempah, minangka adat wong Yahudi kanggo ngubur.
41 Ing panggonan sing disalib ana patamanan; lan ing patamanan ana pasarean anyar, kang durung tau disarèkaké.
42 Mulané Gusti Yésus diselehake ana ing kono, amarga dina pacawisan wong Yahudi. awit kuburané wis cedhak.

BAB 20

1 Ing dina kapisan ing minggu iku Maryam Magdalena, nalika isih peteng, teka menyang pasarean, lan weruh watune wis dibusak saka pasarean.
2 Wong wadon mau banjur mlayu marani Simon Pétrus lan sakabat liyané kang ditresnani déning Yésus, sarta ngandika marang wong-wong mau, "Gusti wis dijupuk saka ing pasarean, lan kita ora ngerti ing ngendi wong-wong iku dipanggonaké."
3 Pétrus lan sakabat liyané mau banjur lunga menyang pasaréan.
4 Banjur padha mlayu bebarengan, lan sakabat liyane mlayu saka Pétrus, lan teka luwih dhisik menyang pasarean.
5 Wongé terus ndhingkluk lan ndelok ing njeroné, terus weruh jubahé léna ambles. nanging dheweke ora mlebu.
6 Simon Pétrus teka ndhèrèk Panjenengané, banjur lumebet ing pasaréan, lan weruh jubah lena ana ing kono.
7 Lan serbet sing nutupi sirahé, ora dilebokaké nganggo mori, nanging kabungkus ing sawijining panggonan.
8 Sawisé iku, sakabat liyané kang luwih dhisik teka ing pasaréan, banjur weruh lan pracaya.
9 Awit wong-wong kuwi durung ngerti Kitab Suci nèk Dèkné kudu tangi menèh sangka pati.
10 Para sakabat banjur padha bali menyang omahe dhewe-dhewe.
11 Nanging Maryam jumeneng ana ing njaba ana ing ngarep pasarean karo nangis, lan nalika nangis, dheweke mbungkuk lan ndeleng menyang ing pasarean.
12 Lan weruh malaékat loro nganggo klambi putih lungguh, kang siji ana ing sirahe, lan sijine ana ing sikile, ing ngendi layone Gusti Yesus kaparingan.
13 Lan wong-wong mau padha matur marang dheweke, "Ibu, yagene kowe nangis?" Dheweke kandha marang wong-wong mau, Amarga Gustiku wis dijupuk, lan aku ora ngerti ana ing ngendi dheweke diselehake.
14 Sawisé ngandika mangkono, dhèwèké nolèh lan weruh Yésus jumeneng, nanging ora ngerti yèn iku Yésus.
15 Gusti Yésus terus ngomong: " Ibu, kenèng apa kowé nangis? Kowé ngupaya sapa? Wong wadon mau, kang ngira wong iku tukang kebon, banjur matur marang Panjenengané, "Gusti, manawi Panjenengan sampun miyos saking mriki, mugi karsaa ndhawuhaken dhateng kula wonten ing pundi anggèn panjenengan nyèlèhaken, kula badhe mundhut."
16 Gusti Yésus semaur: Maria! Wong wadon mau nolèh lan matur marang Gusti Yésus: "Rabboni; tegesipun, Guru.
17 Gusti Yésus ngandika marang wong wadon mau, " Aja ndemek Aku; awit Aku durung sowan sowan ing ngarsaning Rama, nanging padha menyanga marang para sadulur-sadulurku lan kandhaa: Aku sowan sowan ing ngarsane Ramaku lan Ramamu; lan marang Gusti Allahku lan Gusti Allahmu.
18 Maryam Magdalena sowan lan matur marang para sakabate, yen dheweke wus ndeleng Gusti, lan Panjenengane wus ngandika mangkono iku marang dheweke.
19 Ing dina sing padha, ing wayah sore, minangka dina kapisan ing minggu, nalika lawang-lawang ing panggonan para murid padha ngumpul amarga wedi marang wong Yahudi, Gusti Yesus rawuh lan jumeneng ing tengah, lan ngandika marang wong-wong mau, " Tentrem-rahayu anaa ing kowe."
20 Sawisé ngandika mangkono, Panjenengané banjur nedahaké astane lan lambungé marang wong-wong mau. Para sakabat banjur padha bungah nalika padha ndeleng Gusti.
21 Gusti Yesus banjur ngandika maneh marang wong-wong mau, " Tentrem-rahayu anaa ing kowe: padha kaya RamaKu kang ngutus Aku, mangkono uga Aku ngutus kowe."
22 Sawisé ngandika mangkono, Panjenengané banjur ndandosi wong-wong mau lan ngandika marang wong-wong mau, " Tampa Roh Suci."
23 Sapa waé sing kowé ngapura dosané, kuwi bakal diapura. lan sapa waé sing kok anggep dosa, iku bakal katahan.
24 Nanging Tomas, salah siji sakabat rolas, sing disebut Didimus, ora ana karo wong-wong mau nalika Gusti Yesus rawuh.
25 Murid-murid liyané terus ngomong: Awaké déwé wis weruh Gusti. Nanging Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, "Manawa aku ora weruh bekas paku ana ing tangané, lan drijiku dakcemplungaké ing lambungé, aku ora bakal ngandel."
26 Lan sawise wolung dina maneh sakabate ing, lan Tomas karo wong-wong mau: banjur Gusti Yesus rawuh, lawang-lawang ditutup, lan ngadeg ing tengah lan ngandika, " Tentrem-rahayu anaa ing kowe!"
27 Panjenengané banjur ngandika marang Tomas, " Drijimu gathukna lan delengen tanganku." lan tanganmu cekelana ing lambungku, lan aja nganti ora pracaya, nanging pracaya.
28 Tomas tumuli mangsuli: "Gusti lan Allah kawula!"
29 Gusti Yésus semaur: Tomas, merga kowé wis weruh Aku, kowé pretyaya.
30 Lan akèh mukjijat liyané sing ditindakké Yésus ing ngarepé para muridé, sing ora katulis ing kitab iki.

31 Nanging iki katulisan, supaya kowé padha precaya yèn Yésus iku Kristus, Putraning Allah; lan supaya kowé padha pracaya, kowé padha nduwèni urip marga saka asmané.

BAB 21

1 Sawisé iku Yésus ngatingal manèh marang para sakabat ing sagara Tiberias; lan ing wicaksana iki ndeduhké dhéwé.
2 Simon Pétrus, Tomas sing disebut Didimus, Natanaèl wong Kana ing Galiléa, anak-anaké Zébédéus lan muridé loro liyané.
3 Simon Pétrus kandha marang wong-wong mau, "Aku arep mancing." Wong-wong mau padha matur marang Panjenengané, "Kula ugi mèlu panjenengan." Wong-wong mau banjur padha minggah ing prau. lan wengi iku padha nyekel apa-apa.
4 Nanging bareng wis ésuk, Yésus jumeneng ana ing pasisir, nanging murid-muridé ora ngerti nèk kuwi Yésus.
5 Gusti Yesus banjur ngandika marang wong-wong mau, " Anak-anak, apa kowe padha duwe pangan?" Wangsulane wong-wong mau: Ora.
6 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Jala lencana ing sisih tengen prau, lan kowé bakal padha nemu." Mulané wong-wong mau padha nguncalaké, nanging saiki padha ora bisa narik, amarga akèhé iwak.
7 Mulané murid sing ditresnani Yésus kandha marang Pétrus, "Iki Gusti!" Bareng Simon Pétrus midhanget yèn iku Gusti, tumuli nyandhangi jubahé, (amarga dhèwèké wuda), banjur nyemplung ing sagara.
8 Murid-murid liyané padha teka nitih prau; (amarga ora adoh saka dharatan, mung rong atus asta), padha nyeret jala kang ana iwak.
9 Bareng wis tekan ing dharatan, padha weruh geni areng ana ing kono, lan iwak tumeka ing kono lan roti.
10 Gusti Yésus ngandika marang wong-wong mau, " Nggawaa iwak-iwak sing saiki wis padha tangkep."
11 Simon Pétrus munggah lan narik jala menyang dharatan, kebak iwak gedhé, satus seket telu.
12 Gusti Yésus ngandika marang wong-wong mau, " Ayo padha mangan!" Para sakabat ora ana siji waé sing wani takon marang Panjenengané, "Kowé kuwi sapa?" ngerti nèk kuwi Gusti.
13 Gusti Yesus banjur rawuh, njupuk roti lan menehi wong, lan iwak uga.
14 Iki wis kaping teluné Gusti Yésus ngatingal marang para muridé, sakwisé Dèkné wungu sangka pati.
15 Sawisé padha mangan, Gusti Yésus ngandika marang Simon Pétrus, " Simon, anaké Yunus, apa kowé tresna marang Aku ngluwihi wong-wong iki?" Atur wangsulane: "Inggih, Gusti; kowe ngerti yen aku tresna marang kowe. Panjenengané banjur ngandika marang wong mau, " Wedangan cempé-cempéku."
16 Panjenengané ngandika manèh marang Panjenengané kang kaping pindhoné, " Simon, anaké Yunus, apa kowé tresna marang Aku?" Wangsulane: "Inggih, Gusti; kowe ngerti yen aku tresna marang kowe. Panjenengané ngandika marang Panjenengané, " Wedhus-wedhusKu angon."
17 Panjenengané ngandika marang Panjenengané kang kaping teluné, " Simon, anaké Yunus, apa kowé tresna marang Aku?" Pétrus sedhih banget amarga wis kaping teluné matur marang Panjenengané, "Apa kowé tresna marang Aku?" Wongé terus ngomong: "Gusti, Kowé pirsa samubarang kabèh; kowe ngerti yen aku tresna marang kowe. Gusti Yésus terus ngomong marang wongé: " Wedhus-wedhus-Ku diongkon!"
18 Satemen-temene pituturKu marang kowe: Nalika kowe isih anom, kowe sabuk lan lumaku menyang ngendi wae, nanging yen kowe wis tuwa, kowe bakal ngacungake tanganmu, lan wong liya bakal sabuk kowe lan nggawa kowe menyang ngendi wae. ora bakal.
19 Dhèwèké ngandika mangkono, kanggo mratelakake apa kang kudu diluhuraké déning pati marang Allah. Sawisé ngandika mangkono, Panjenengané banjur ngandika marang wong mau, mèlua Aku.
20 Pétrus nolèh lan weruh murid sing ditresnani Yésus mèlu. kang uga nyandhak ing dhadhané nalika nedha bengi, lan matur: "Gusti, sinten ingkang ngulungaken Paduka?"
21 Pétrus weruh wongé, terus ngomong marang Gusti Yésus: "Gusti, wong iki bakal nglakoni apa?
22 Pangandikané Yésus, " Menawa Aku kepéngin supaya dhèwèké tetep nganti Aku teka, apa gunané kowé?" tindakake kula.
23 Pangandikané mau banjur sumebar ing antarané para sadulur, yèn sakabat iku ora bakal mati. Nanging, yen Aku pengin supaya dheweke tetep nganti aku teka, apa iku kanggo sampeyan?
24 Iki murid sing neksèni bab prekara-prekara iki lan sing nulis bab-bab iki, lan awaké déwé ngerti nèk paseksiné kuwi bener.
25 Lan isih akèh prekara-prekara liyané sing ditindakké Yésus, sing, nèk ditulis siji-sijiné, aku ngira nèk jagat iki ora bisa ngemot buku-buku sing kudu ditulis. Amin.

Kisah Para Rasul

BAB 1

1 Dhuh Teofilus, risalah ingkang rumiyin sampun kula damel, bab sadaya ingkang dipun wiwiti saha dipun wulang dening Gusti Yesus,
2 Nganti tumeka ing dina nalika Panjenengané kaangkat munggah, Panjenengané paring dhawuh marang para rasul kang wus dipilih déning Sang Roh Suci.
3 Wong-wong mau uga ngatingal marang wong-wong mau sawuse nandhang sangsara marga saka pirang-pirang bukti sing ora bisa disalahake, nalika katon patang puluh dina, lan ngandika bab Kratoning Allah.
4 Lan nalika padha ngumpul bebarengan karo wong-wong mau, padha didhawuhi supaya padha ora lunga saka Yerusalem, nanging ngenteni janji saka Sang Rama, kang, ngandika, kang wis padha krungu bab Aku.
5 Awit Yohanes mbaptis nganggo banyu; Nanging kowé bakal dibaptis karo Roh Suci ora sawetara dina.
6 Nalika padha ngumpul, padha takon marang Panjenengané, pangandikané, "Gusti, ing sapunika punapa Paduka badhe mbalèkaken karajan dhateng Israèl?"
7 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, " Sampeyan ora prelu ngerti wektu utawa mangsa, sing wis ditetepaké déning Sang Rama ing pangwasané dhéwé."
8 Nanging kowé bakal padha tampa pangwasa, sawisé Roh Suci tumedhak marang kowé, lan kowé bakal padha dadi seksi tumrap Aku ing Yérusalèm, ing Yudéa kabèh, ing Samaria, lan nganti tekan ing salumahing bumi.
9 Sawisé ngandika bab iku mau, nalika padha ndeleng, Panjenengané diangkat munggah; lan méga nampani Panjenengané saka ing pandelenge.
10 Nalika padha tumenga marang swarga nalika Panjenengané minggah, ana wong lanang loro ngadeg ing sandhingé nganggo sandhangan putih;
11 Wong-wong mau uga padha kandha, "Para wong Galiléa, yagene kowé padha ngadeg tumenga ing langit?" Gusti Yesus iki, kang kaangkat menyang ing swarga saka ing kowe, bakal rawuh kanthi cara kaya sing wis padha kokdeleng menyang swarga.
12 Banjur padha bali menyang Yérusalèm saka gunung sing disebut Zaitun, sing saka Yérusalèm kanggo dina Sabat lelampahan.
13 Bareng wis padha lumebu, banjur padha munggah menyang kamar ndhuwur, ing kono dipanggoni Pétrus, Yakobus, Yohanes, Andréas, Filipus, Tomas, Bartoloméus, Matius, Yakobus anaké Alféus lan Simon Zelot. lan Yudas, seduluré Yakobus.
14 Wong-wong mau kabèh terus bebarengan ing pandonga lan panyuwun, bebarengan karo wong wadon, lan Maria, ibuné Yésus, lan karo sadulur-saduluré.
15 Nalika samana Pétrus jumeneng ana ing tengahé para sakabat lan ngandika, "Cacahé jenengé kira-kira satus rong puluh.
16 Para Sadulur, Kitab Suci iki kudu kayektenan, kang kapangandikakaké déning Sang Roh Suci lumantar pangandikané Dawud, bab Yudas, kang dadi tuntunan tumrap wong-wong kang padha nyekel Yésus.
17 Amarga Panjenengané wis kacathet ana ing antara kita, lan wis olèh panduman saka leladi iki.
18 Saiki wong iki tuku pategalan karo opah saka piala; lan tiba sirahe, banjur pecah ing tengah, lan wetenge metu kabeh.
19 Kabèh wong sing manggon ing Yérusalèm ngerti bab kuwi. Dadiné pategalan mau ing basané diarani Aceldama, tegesé: Pategalan getih.
20 Awit ing kitab Masmur ana tulisan mangkéné, "Panggonané dadi sepi, aja nganti ana wong siji waé."
21 Mulané saka wong-wong iki sing wis mèlu kita ing salawas-lawasé Gusti Yésus mlebu lan metu ing tengah kita,
22 Wiwit saka baptisané Yohanes, nganti dina nalika Panjenengané kaangkat saka ing antara kita, kudu ana wong siji-sijia kang katetepake dadi seksi karo kita bab wungunė.
23 Banjur padha milih wong loro, yaiku Yusuf kang karan Barsabas, kang karan Yustus, lan Matias.
24 Wong-wong mau terus ndedonga, ”Gusti, Gusti, ingkang nguningani manahipun manungsa sadaya, Paduka mugi karsaa paring pitedah, punapa panunggalanipun tiyang kalih punika, punapa ingkang Paduka pilih.
25 Supaya dhèwèké bisa nampani leladi lan dadi rasul, sing njalari Yudas ora nduwèni dhawuh, supaya dhèwèké bisa mulih menyang panggonané dhéwé.
26 Lan padha mènèhi undhi; lan undhi tumiba marang Matias; Panjenengané kapérang dadi rasul sawelas.

BAB 2

1 Bareng dina riyaya Pentakosta wis tumeka, wong-wong kabèh padha ngumpul ing sak panggonan.
2 Dumadakan ana swara saka swarga kaya angin gedhe kang ngebaki omah kang padha lungguhan.
3 Wong-wong mau banjur katon ilat-ilat kang kaya geni, kang njedhul ing saben wong.
4 Lan kabeh padha kapenuhan ing Roh Suci, lan wiwit ngomong nganggo basa-basa liya, kaya sing diparingake dening Roh mau supaya bisa diucapake.
5 Ing Yérusalèm ing Yérusalèm ana wong-wong Yahudi, wong-wong sing mursid, saka saben bangsa ing sangisoring langit.
6 Bareng krungu swara iku, wong-wong padha ngumpul lan padha bingung, amarga saben wong krungu wong-wong mau padha guneman nganggo basane dhewe-dhewe.
7 Wong-wong kabèh padha nggumun lan gumun, banjur padha rerasanan, "Lah, iku rak wong Galiléa kabèh?"
8 Lan kepriyé kita saben wong krungu ing basa kita dhewe, kang kita lair?
9 Wong Partia, Media, Elam, lan wong-wong sing manggon ing Mesopotamia, Yudea, Kapadokia, Pontus lan Asia,
10 Frigia lan Pamfilia, ing tanah Mesir, lan ing tanah Libia ing sakiwa-tengené Kirene, lan wong-wong manca ing Roma, wong Yahudi lan wong-wong kang nganut agama Yahudi,
11 Wong Kreta lan wong Arab, kita krungu wong-wong kuwi ngomong nganggo basa kita bab mukjijat-mukjijat saka Gusti Allah.
12 Wong kabèh padha gumun lan padha mangu-mangu, banjur padha rerasanan, "Apa tegesé iki?"
13 Wong liya padha moyoki, "Wong-wong iki kebak anggur."

14 Nanging Pétrus ngadek karo sakabat sawelas, lan nguwuh-uwuh lan ngandika marang wong-wong mau, "Hé wong Yudéa lan kowé kabèh sing manggon ing Yérusalèm, padha ngertia bab iki, lan rungokna pituturku.
15 Wong-wong kuwi ora mendem kaya sing mbok anggep, merga dina iki mung jam telu.
16 Nanging iki sing diomongké karo nabi Yoèl.
17 Ing dina wekasan, mangkono pangandikane Gusti Allah, Ingsun bakal ngesokake RohingSun marang sakabehing manungsa, lan anak-anakira lanang lan wadon bakal medhar wangsit, lan para nom-nomanira bakal padha ndeleng wahyu, lan para wong tuwamu bakal padha ngimpi. :
18 Ing dina iku para abdiningSun lan para abdiningSun bakal Sunesahake RohingSun; lan bakal padha medhar wangsit.
19 Lan Ingsun bakal ndhatengake mukjijat-mukjijat ing swarga ing dhuwur lan pratandha-pratandha ana ing bumi ing ngisor; getih, geni, lan kebul kumelun.
20 Srengenge bakal malih dadi peteng ndhedhet lan rembulan dadi getih, sadurunge dinane Pangeran Yehuwah kang agung lan pinunjul iku teka.
21 Lan bakal kelakon, sing sapa nyebut asmané Gusti bakal slamet.
22 Hé wong Israèl, rungokna tembung iki! Yésus saka Nasarèt, wong sing ditresnani karo Gusti Allah ana ing antaramu srana mukjijat-mukjijat lan mukjijat-mukjijat lan mujijat-mujijat, sing ditindakaké déning Gusti Allah lumantar Panjenenganè ana ing tengah-tengahmu, kaya sing kowé padha sumurup.
23 Panjenenganè wis diulungaké miturut karsané Allah lan saka karsané Allah sing wis diwènèhaké sadurungé, lan kowé wis padha nyalib lan matèni nganggo tangan-tangan duraka.
24 Panjenenganè wis ditangèkaké déning Gusti Allah kanthi ngeculaké kasangsaranè pati, amarga ora mungkin Panjenenganè bisa nahan pati.
25 Awit Dawud ngandika bab Panjenenganè, "Aku tansah ndeleng Gusti ana ing ngarsaku, amarga Panjenenganè ana ing tengenku, supaya aku ora gonjang-ganjing."
26 Mulané atiku bungah lan ilatku bungah; Kajaba iku, dagingku bakal ngaso kanthi pangarep-arep.
27 Amargi Paduka boten badhe nilar nyawa kawula wonten ing naraka, saha Paduka boten badhe marengaken Kang Mahasuci ngalami karusakan.
28 Paduka sampun paring pitedah dhateng kawula bab dalaning gesang; Paduka mugi karsaa paring kabingahan dhateng kawula.
29 Para sadulur, keparenga kula matur dhateng panjenengan sadaya bab Sang Prabu Dawud, leluhuripun Sang Prabu Dawud, bilih piyambakipun sampun seda saha kasarekaken, saha kuburanipun wonten ing ngajeng kita.
30 Awit saka iku, marga saka nabi, lan sumurup, manawa Gusti Allah wus supaos kalawan supaos marang Panjenengane, manawa saka wohing bangkekane, miturut daging, Panjenengane bakal ngunggahake Sang Kristus lenggah ing dhampar;
31 Dhèwèké ngerti bab iki, lan ngomong bab wunguné Kristus, nèk nyawané ora ditinggal ing neraka lan dagingé ora bakal rusak.
32 Gusti Yésus iki wis kawungokaké déning Allah, lan aku kabèh padha dadi saksi.
33 Mulané, Panjenenganè wis kaluhuraké déning tangan tengené Gusti Allah lan nampa Roh Sutyi saka Sang Rama, Panjenenganè banjur ngesokaké apa sing saiki kokdeleng lan kokrungu.
34 Awit Dawud ora minggah menyang swarga, nanging dhèwèké kandha dhéwé: Pangéran ngandika marang Gustiku: Lenggaha ing sisih tengenku!
35 Nganti Ingsun ndadekake mungsuhira ancik-anciking tlapakanira.
36 Mulané wong Israèl kabèh kudu ngerti tenan, nèk Gusti Allah wis ndadèkké Gusti Yésus sing wis mbok salib kuwi dadi Gusti lan Kristus.
37 Bareng krungu kang mangkono iku, atiné padha remuk, banjur padha matur marang Pétrus lan para rasul liyané, "Para sadhèrèk, punapa ingkang kedah kula lampahi?"
38 Pétrus banjur ngandika marang wong-wong mau, "Padha mratobata lan padha dibaptisa ing asmané Yésus Kristus kanggo pangapuraning dosa, lan kowé bakal nampa peparingé Roh Suci."
39 Awit prasetya iku kanggo kowé lan anak-anakmu lan marang wong-wong sing adoh, kaya sing bakal ditimbali déning Pangéran Allah kita.
40 Lan nganggo tembung liyane akeh paseksi lan pitutur, pangandikane, Lungaa awakmu dhewe saka generasi kang ala iki.
41 Wong-wong sing nampani pangandikané Yésus terus dibaptis, lan ing dina kuwi uga ana kira-kira telung ewu jiwa.
42 Lan padha mantep ing piwulangé para rasul lan tetunggalan, lan nyuwil-nyuwil roti lan ndedonga.
43 Saben wong padha wedi lan akèh mukjijat lan mujijat-mujijat sing ditindakaké déning para rasul.
44 Kabèh wong sing pretyaya pada ngumpul lan kabèh pretyaya dadi siji.
45 Dhèwèké ngedol barang darbéné lan diedum-edumké marang wong kabèh, miturut kabutuhané saben wong.
46 Saben dina wong-wong mau terus mlaku bebarengan ing Pedalemané Allah lan nyuwil-nyuwil roti saka omah-omah lan mangan kanthi bungah lan tulusing ati.
47 Padha ngluhurake Gusti Allah, lan dikasihi dening kabeh wong. Lan Gusti nambahake kanggo pasamuwan saben dina sing kudu disimpen.

BAB 3

1 Nalika samana Pétrus lan Yokanan padha munggah ing Padaleman Suci ing wayah jam sanga.
2 Lan ana wong lumpuh wiwit guwa-garbané biyungé digawa, sing saben dina dilebokaké ing gapurané Padaleman Suci, sing diarani Éndah, kanggo njaluk sedekah marang wong-wong sing mlebu ing Padaleman Suci.
3 Bareng weruh Pétrus lan Yohanes arep lumebu ing Padaleman Suci, banjur njaluk sedekah.
4 Rasul Pétrus lan Yohanes terus nyawang Dèkné karo ngomong: “Lah awaké déwé!”
5 Gusti Yésus terus nggatèkké wong-wong kuwi, awit ngarep-arep bakal nampa apa-apa.
6 Pétrus banjur ngandika, "Slaka lan emas aku ora duwe; Nanging apa sing dakkarepake, dakwenehake marang kowe: Atas asmane Yesus Kristus saka Nasaret, tangia lan lumakua.

7 Panjenengané banjur nyekel tangané wong mau, nuli diunggahaké;
8 Panjenengané banjur mlumpat ngadeg lan lumaku, banjur lumebu ing Padaleman Suci bareng karo wong-wong mau, mlaku-mlaku lan mlumpat lan memuji marang Gusti Allah.
9 Wong-wong kabèh pada weruh dhèwèké mlaku-mlaku lan memuji marang Gusti Allah.
10 Wong-wong mau padha ngerti yèn Panjenengané iku kang lenggah kanggo sedekah ana ing gapura Éndah Padaleman Suci;
11 Bareng wong lumpuh kang kawarasaké mau nyekel Pétrus lan Yohanes, wong kabèh banjur padha mlayu marani wong-wong mau ana ing serambi kang aran Salomo, kanthi gumun banget.
12 Bareng Pétrus nyumurupi iku, banjur ngandika marang wong-wong mau, "Para wong Israèl, yagene kowé padha gumun bab iku?" Utawa yagene kowe padha nggatekake marang aku kabeh, kaya-kaya marga saka kakuwatan lan kasucenku dhewe, aku wus ndadekake wong iki lumaku?
13 Gusti Allahé Abraham, Iskak lan Yakub, Gusti Allahé leluhur kita, wis ngluhurké Yésus, Putrané. Wong-wong sing mbok pasrahké lan mbok selak nang ngarepé Pilatus, awit Dèkné arep nglilani Dèkné lunga.
14 Nanging kowé padha nyélaki Kang Mahasuci lan Kang adil, lan padha njaluk supaya wong kang matèni diparingaké marang kowé;
15 Lan matèni Pangéraning urip, sing ditangèkaké déning Allah saka ing antarané wong mati; kang dadi saksi.
16 Lan asmane marga saka pracaya marang asmane iku ndadekake wong iki kuwat, kang padha kokdeleng lan sira kenal, ya, iman kang marga saka Panjenengane iku wus paring kawarasan kang sampurna ana ing ngarepe kowe kabeh.
17 Lan saiki, para sedulur, aku ngerti nèk kowé nindakké kuwi merga ora ngerti, kaya sing ditindakké para pemimpinmu.
18 Nanging prekara-prekara sing wis diwulangké karo Gusti Allah mbiyèn liwat para nabiné, nèk Kristus bakal nandhang sangsara, kuwi wis kelakon.
19 Mulané kowé pada mratobata lan mratobata, supaya dosamu disirnakké, mbésuk bakal tekan wektu katentreman saka ing ngarsané Gusti.
20 Lan Panjenengané bakal ngutus Yésus Kristus, sing wis diwartakaké marang kowé.
21 Panjenengané kudu ditampa déning swarga nganti tumeka ing jamane mbalèkaké samubarang kabèh, kang wis kapangandikakaké déning Gusti Allah lumantar para nabiné kang suci wiwit wiwitan mula.
22 Sabab Nabi Musa pancèn wis ngandika marang para leluhur, mangkene: Pangéran, Allahmu, bakal nekakaké nabi saka sadulurmu, kaya aku; Panjenengane bakal padha kokrungu ing samubarang kabeh kang bakal dipangandikakake marang kowe.
23 Lan bakal kelakon, saben wong sing ora ngrungokake nabi iku, bakal ditumpes saka ing antarane wong-wong mau.
24 Malah sakehing nabi wiwit Samuèl lan wong-wong kang padha ngetutake, sakehe wong kang padha ngucap, iya padha medhar wangsit bab dina-dina iki.
25 Kowé kuwi anaké para nabi lan prejanjian sing ditindakké karo para leluhuré awaké déwé, sing dipangandikani marang Bapa Abraham: Lan sakèhé bangsa ing bumi bakal diberkahi karo turunmu.
26 Gusti Allah wis mungokaké Putrané Yésus marang kowé dhisik, supaya mberkahi kowé kabèh, supaya kowé padha nyingkiri pialané.

BAB 4

1 Nalika padha ngandika marang wong akeh, para imam, komandhaning Padaleman Suci, lan wong Saduki padha teka.
2 Padha sedhih banget amarga padha memulang marang wong-wong lan martakake bab tangi saka ing antarane wong mati lumantar Gusti Yesus.
3 Wong-wong mau terus dicekel lan dicekel nganti ésuké, awit saiki wis awan.
4 Nanging akèh wong sing padha krungu pangandika mau, padha precaya; Cacahé wong lanang kira-kira limang ewu.
5 Ésuké para panggedhéné, para pinituwa lan para ahli Torèt.
6 Imam Agung Hanas, Kayafas, Yohanes, Aleksander, lan sakèhé sedulur-seduluré Imam Agung, padha nglumpuk ing Yérusalèm.
7 Sawisé padha dilebokake ing tengahé, wong-wong mau padha takon: "Kowé nindakaké iki kanthi pangwasa apa utawa jenengé sapa?"
8 Rasul Pétrus, sing kapenuhan ing Roh Sutyi, terus ngomong marang wong-wong kuwi, ”Para panggedhéning bangsa lan para pinituwané Israèl!
9 Yèn ing dina iki kita dipriksa bab panggawé becik marang wong lara, apa carané wong lara bisa mari;
10 Kowé kabèh lan wong Israèl kabèh kudu ngerti nèk Gusti Yésus Kristus sangka Nasarèt, sing wis mbok salib, sing wis ditangèkké karo Gusti Allah saka ing antarané wong mati.
11 Iki watu sing diremehake dening para tukang bangunan, sing dadi pucuking pojok.
12 Lan ora ana karahayon ing wong liya, amarga ing sangisoring langit ora ana jeneng liya sing diwenehake marang manungsa, sing bisa dadi keslametan.
13 Bareng padha weruh kandelé Pétrus lan Yokanan, sarta ngerti yèn wong-wong iku padha bodho lan ora ngerti, banjur padha gumun. Wong-wong mau padha ngerti nèk wis mèlu Gusti Yésus.
14 Bareng padha weruh wong kang kawarasaké jumeneng bebarengan karo wong-wong mau, padha ora bisa mbantah apa-apa.
15 Nanging bareng padha didhawuhi nyingkiri Pradata Agama, banjur padha rembugan.
16 Pangandikané, "Apa sing kudu daktindakaké marang wong-wong iki?" Awitdene wong-wong iku padha nindakake mukjijat kang wigati tumrap kabeh wong kang manggon ing Yerusalem. lan kita ora bisa mbantah.
17 Nanging supaya aja nganti nyebar ing antarané wong akèh, ayo padha diancam kanthi tenanan, supaya aja nganti ngomong marang sapa waé nganggo jeneng iki.
18 Wong-wong mau banjur nimbali wong-wong mau, lan padha didhawuhi aja nganti padha guneman utawa memulang atas asmane Gusti Yesus.
19 Nanging Pétrus lan Yokanan mangsuli, pangandikané, "Apa bener ing ngarsané Gusti Allah kanggo ngrungokake sampeyan luwih saka Gusti Allah, sampeyan nemtokaken."

20 Amarga aku ora bisa ngomong apa sing wis dakdeleng lan dakrungu.
21 Mulané, bareng wis ngancam wong-wong mau, wong-wong mau banjur nglilani lunga, nanging ora olèh cara kanggo ngukum wong-wong mau marga saka wong akèh.
22 Awit wong sing umuré luwih saka patang puluh taun, sing diwènèhi mukjijat kanggo nambani wong.
23 Bareng wis diluwari, wong loro mau banjur marani kanca-kancané dhéwé-dhéwé lan nyritakaké sabarang pangandikané para pangareping imam lan para pinituwa mau.
24 Bareng krungu kang mangkono iku, wong-wong mau padha bebarengan ngucap marang Gusti Allah, "Gusti, Paduka punika Allah ingkang nitahaken langit lan bumi, saha saganten dalah saisinipun."
25 Sapa kang wus ngandika lumantar abdi Paduka Dawud, mangkene: Yagene para bangsa padha nesu, lan wong-wong padha nggagas apa-apa?
26 Para raja ing bumi padha ngadeg, para panggedhe padha nglumpuk nglawan Gusti lan Kristus.
27 Awit nyatané Hérodès lan Pontius Pilatus, karo wong-wong sing dudu Ju lan bangsa Israèl wis padha nglumpuk nglawan Yésus, Anakmu sing suci, sing wis mbok jebadi.
28 Kanggo nindakake apa wae sing wis diputusake dening tangan lan pakaryanmu sadurunge bakal ditindakake.
29 Sapunika, dhuh Gusti, mugi karsaa mirsani pangancamipun tiyang-tiyang punika, sarta mugi karsaa paring kawilujengan dhateng para abdi Paduka, supados sami nglairaken pangandika Paduka kanthi kendel.
30 Srana ngulurake tanganmu kanggo nambani; lan supaya pratandha lan mukjijat bisa ditindakake kanthi asmane Gusti Yesus, Putramu sing suci.
31 Sawisé padha ndedonga, panggonan kono padha gonjing. lan kabeh padha kapenuhan ing Roh Suci, lan padha ngucapake pangandikane Gusti Allah kanthi kendel.
32 Wong-wong sing pada pretyaya kuwi pada siji ati lan siji jiwa, lan ora ana wong siji-sijia sing kandha nèk barang-barang sing diduwèni kuwi duwèké dhéwé. nanging kabeh iku padha.
33 Para rasul paring paseksi bab wungunipun Gusti Yésus kanthi daya ingkang ageng, saha sih-rahmat ingkang ageng dhateng tiyang-tiyang wau.
34 Ing antarané wong-wong mau ora ana sing kekurangan, awit sapa waé sing nduwèni lemah utawa omah ngedol barang-barang mau lan nggawa rega barang sing didol.
35 Lan diselehake ing ngarepe para rasul, lan dibagi-bagi marang saben wong miturut kabutuhane.
36 Lan Yoses, sing dening para rasul dijenengi Barnabas, (sing ditegesi: Putraning panglipur), wong Lewi, saka negara Siprus.
37 Duwe tanah, banjur didol, dhuwité digawa lan diselehaké ing sikilé para rasul.

BAB 5

1 Nanging ènèng wong jenengé Ananias karo bojoné Safira, ngedol barang nduwèni.
2 Dhèwèké uga nyimpen sapérangan saka regané, lan bojoné uga ngerti bab kuwi.
3 Nanging Pétrus kandha, ”Ananias, yagene Sétan ngebaki atimu nganti goroh marang Roh Suci lan nyetop sapérangan regané bumi?
4 Nalika isih ana, iku dudu kagunganmu? lan sawise didol, apa iku ora ing panguwasa sampeyan dhewe? kenging punapa dene panjenengan dalem nggadhahi prakawis punika? Kowé ora ngapusi manungsa, nanging ngapusi Gusti Allah.
5 Ananias krungu tembung kuwi terus tiba lan mati, lan kabèh wong sing krungu bab kuwi padha wedi banget.
6 Para nom-noman tumuli padha ngadeg, mbekta lan digawa metu lan dikubur.
7 Kira-kira telung jam sakwisé kuwi, bojoné terus mlebu, ora ngerti lelakoné.
8 Pétrus banjur ngandika marang wong wadon mau, "Kandhakna marang aku, apa kowé padha ngedol tanah mau?" Lan dheweke ngandika, Ya, kanggo akeh.
9 Pétrus banjur ngandika marang wong wadon mau, "Kepriyé kowé padha sarujuk kanggo nyoba Rohé Gusti?" Lah, sikile wong-wong sing ngubur bojomu ana ing lawang, lan bakal nggawa sampeyan metu.
10 Wong wadon mau banjur ambruk ana ing sandhingé Gusti Yésus, lan mati mati.
11 Jemaat kabèh lan kabèh wong sing krungu prekara iki pada wedi banget.
12 Lan liwat tangane para rasul padha akeh pratandha lan mukjijat kalakon ing antarane wong akeh; (Lan kabeh padha bebarengan ana ing serambi Suleman.
13 Lan ing antarane liyane ora ana wong sing wani gabung karo wong-wong mau, nanging wong akeh padha ngluhurake wong-wong mau.
14 Lan wong-wong sing pretyaya saya tambah akèh marang Gusti, lanang lan wadon.)
15 Mulané wong-wong lara padha digawa metu menyang dalan-dalan, disèlèhaké ing paturon lan dipan, supaya saora-orané Pétrus sing liwat ing kono bisa ngayomi sawetara wong.
16 Wong-wong saka kutha-kutha ing sakiwa-tengené padha teka menyang Yérusalèm, nggawa wong lara lan wong-wong sing kesurupan roh jahat, lan kabèh padha waras.
17 Imam Agung lan wong-wong sing padha ndhèrèkaké, yaiku golongané wong Saduki, padha tangi, lan padha nepsu banget.
18 Para rasul banjur dicekel tangan lan dilebokake ing pakunjaran umum.
19 Nanging Malaékaté Pangéran ing wayah bengi mbukak lawang-lawang pakunjaran lan digawa metu lan ngandika:
20 Lungaa, ngadega ana ing Padaleman Suci lan tuturna marang wong-wong sakehing pangandikaning urip iki.
21 Bareng padha krungu bab iku, ésuk-ésuk padha mlebu ing Padaleman Suci lan memulang. Nanging imam agung lan wong-wong sing padha ndhèrèkaké, banjur nimbali Pradata Agama lan para pinituwané wong Israèl kabèh, nuli utusan menyang pakunjaran supaya digawa.
22 Nanging nalika para petugas teka lan ora ketemu ing pakunjaran, banjur padha bali lan matur:
23 Pangandikané, "Pakunjaran bener-bener ketemu aku ditutup kanthi aman, lan para penjaga ngadeg ana ing njaba lawang, nanging nalika aku mbukak, ora ana wong sing ana ing njero."
24 Nalika Imam Agung lan komandan Gréja Gedé lan para pangareping imam krungu bab iku, padha mangu-mangu bab apa iku bakal tuwuh.

25 Banjur ana wong sing teka lan ngomong: Lah, wong-wong sing padha koklebokake ing pakunjaran padha ngadeg ing Padaleman Suci lan mulang wong akeh.
26 Komandhané lan perwira-perwira terus lunga lan nggawa wong-wong mau tanpa kekerasan, merga wedi karo wong akèh, aja nganti dibenturi watu.
27 Sawisé padha digawa menyang ngarsané Pradata Agama, Imam Agung banjur ndangu:
28 Kandhané, "Apa awaké déwé lak wis ngekèki pitutur marang kowé, aja pada mulang nganggo jeneng iki?" Lah, kowé wis ngebaki Yérusalèm karo piwulangmu, lan kowé arep nekakaké getihé wong iki marang aku kabèh.
29 Pétrus lan para rasul liyané padha mangsuli, pangandikané, "Kula kedah manut dhateng Gusti Allah katimbang dhateng manungsa."
30 Gusti Allahe leluhur kita wis mungokake Gusti Yesus, kang koksedani lan kokgantung ing wit.
31 Panjenengané wus kaluhuraké déning Allah kalawan astane tengen, dadi Pangéran lan Juru Slamet, supaya wong Israèl mratobat lan ngapura dosa.
32 Lan aku kabèh padha dadi seksiné bab iku mau; semono uga Roh Sutyi, sing diparingké Gusti Allah marang wong sing manut marang Dèkné.
33 Bareng padha krungu bab iku, wong-wong mau padha gething atine, banjur padha rembugan arep dipateni.
34 Ing kono ana wong Farisi, jenengé Gamaliel, ahli Torèt, sing misuwur ing antarané wong akèh kabèh, banjur dhawuh supaya para rasul didhawuhi metu sedhela.
35 Lan ngandika marang wong-wong mau, "Hé wong Israèl, padha ngati-ati, apa sing arep koklakoni tumrap wong-wong iki."
36 Awit sakdurungé dina iki Teudas wis njedhul lan ngegungké awaké déwé. Wong-wong mau cacahé kira-kira patang atus, padha digandhengake karo wong-wong mau. lan kabeh wong sing manut marang Panjenengané, padha buyar lan sirna.
37 Sawisé iku, Yudas saka Galiléa wungu ing dina-dina pancacahan, lan nggegirisi wong akeh kanggo mèlu Panjenengané; lan kabeh, malah kabeh sing manut marang, padha buyar.
38 Lan saiki Aku pitutur marang kowé: Aja padha nindakaké wong-wong mau, lan aja nganti wong-wong mau, amarga manawa rancangan utawa pakaryan iki saka manungsa, mesthi bakal muspra.
39 Nanging yen iku saka Gusti Allah, sampeyan ora bisa nyirnakake; aja nganti kowé ketemu malah nglawan Gusti Allah.
40 Wong-wong mau padha sarujuk marang Panjenengané;
41 Wong-wong mau banjur padha mangkat saka ing ngarsané Pradata Agama, kanthi bungah merga kaanggep pantes nandhang kawirangan marga saka asmané.
42 Lan saben dina ing Padaleman Suci lan ing saben omah, padha ora kendhat memulang lan martakaké Gusti Yésus Kristus.

BAB 6

1 Nalika samana, bareng cacahe para murid saya akeh, wong-wong Yunani padha gumujeng marang wong-wong Ibrani, amarga randha-randhane padha ora digatekake ing leladi saben dinane.
2 Para sakabat rolas banjur nimbali murid-muridé akèh lan padha dipangandikani, "Mboten prayogi menawi kula ninggal pangandikanipun Allah lan ngladosi meja."
3 Mulané, para Sadulur, padha golekana ana ing antaramu wong pitu kang jujur, kang kapenuhan ing Roh Suci lan kawicaksanan, kang padha daktetepake kanggo urusan iki.
4 Nanging awaké déwé bakal terus ndonga lan ngladèni pitutur.
5 Wong-wong mau banjur padha milih Stéfanus, wong kang kapenuhan ing iman lan Roh Suci, lan Filipus, Prokhorus, Nikanor, Timon, Parmenas, lan Nikolaus, wong sing nganut agama Yahudi ing Antiokia.
6 Wong-wong mau banjur diajokaké marang para rasul, lan sawisé ndedonga, banjur numpangi tangan marang para rasul.
7 Pangandikané Gusti Allah saya tambah akeh; Cacahé para murid ing Yérusalèm saya akèh banget. lan akeh imam sing padha manut marang iman.
8 Stéfanus, sing kebak iman lan pangwasa, nindakké mujijat-mujijat lan mukjijat-mukjijat ing antarané wong akèh.
9 Ing papan pangibadah, kang karan sinagoga wong Libertine, wong Kirene, Aleksandria, lan saka ing Kilikia lan Asia padha padu karo Stéfanus.
10 Wong-wong mau ora bisa nolak kawicaksanan lan roh sing diomongké.
11 Wong-wong mau banjur mbujuk wong-wong, supaya padha ngucap: "Kula sampun mireng tiyang punika ngucap nyenyamah dhateng Nabi Musa lan Gusti Allah."
12 Wong-wong mau padha ngojok-ojoki wong akèh, para pinituwa lan para ahli Torèt.
13 Lan padha ngadegake seksi palsu, kang kandha, "Wong iki ora leren-leren ngucapake tembung-tembung nyenyamah marang papan suci iki lan Toret.
14 Awit aku wis krungu wongé ngomong nèk Gusti Yésus sangka Nasarèt kuwi bakal ngrusak panggonan iki lan bakal ngowahi adat-istiadat sing diwulangké karo Musa marang kita.
15 Lan kabeh sing lungguh ing Pradata Agama, padha mandeng marang Panjenengane, lan padha weruh pasuryane kaya pasuryane malaekat.

BAB 7

1 Imam Agung banjur ngandika, "Apa iku bener?
2 Panjenengané banjur ngandika, "Para sadulur lan para bapak, padha rungokna! Ida Sang Hyang Widi Wasa, Ida Sang Hyang Widi Wasa nguningayang ring leluur iragane Abraham, rikala Ida Sang Hyang Widi Wasa ring Mesopotamia, sadurung dane ring Haran.
3 Panjenengané banjur ngandika marang Panjenengané, "Sira lungaa saka ing nagaramu lan saka sanak-sedulurmu, menyang ing tanah kang bakal Daktuduhaké marang kowé."
4 Sawuse mangkono panjenengane banjur metu saka ing tanah Kasdim lan manggon ing Haran;
5 Lan ora diparingi warisan apa-apa ana ing kono, ora, nganti bisa dilebokake sikile, nanging dheweke janji bakal menehi tanah kasebut dadi darbeni lan marang turune, nalika dheweke durung duwe anak. .

6 Ida Sang Hyang Widi Wasa ngandika sapuniki: “Turune Idane patut mangda malantaran ring tanah asing. lan supaya padha ditawan lan dianiaya patang atus taun.
7 Lan bangsa sing bakal dadi budhak bakal Dakhukumi, pangandikane Gusti Allah, lan sawise iku bakal padha metu lan ngabekti marang Ingsun ana ing panggonan iki.
8 Dhèwèké paring prajanjian tetak marang Abraham, mulané Abraham peputra Iskak lan nyunati ing dina kawolu; lan Iskak peputra Yakub; Yakub peputra leluhur rolas.
9 Para leluhur mau, meri, banjur ngedol Yusuf menyang Mesir, nanging Gusti Allah nunggil karo Yusuf.
10 Panjenenganė diluwari saka sakehing kasangsaranė, sarta diparingi sih-rahmat lan kawicaksanan ana ing ngarsanė Firaun, raja Mesir; Panjenenganė banjur diangkat dadi gubernur ing tanah Mesir lan saisinė kabèh.
11 Ing satanah Mesir lan ing tanah Kanaan kabèh ana paceklik, lan kasangsaran gedhé, lan leluhur kita padha ora olèh pangan.
12 Nanging bareng Yakub krungu yèn ing Mesir ana gandum, banjur kongkonan para leluhur kita dhisik.
13 Lan ing kaping pindho Yusuf dikenal marang para sadulure; temah sanak-sedulure Yusuf diweruhi marang Sang Prabu Pringon.
14 Yusuf banjur kongkonan nimbali Yakub, bapakné, lan sanak-seduluré kabèh, cacahé pitulas lima.
15 Yakub banjur tindak menyang Mesir lan seda, dheweke lan para leluhur kita.
16 Lan padha digawa menyang Sikhem lan disarèkaké ing kuburan sing Abraham tuku dhuwit dhuwit saka anak-anake Emor, bapak ing Sikhem.
17 Nanging bareng wis cedhak wektu prasetya, kang wus diprasetyakake dening Gusti Allah marang Rama Abraham, bangsa Mesir saya tambah akeh lan saya akeh.
18 Nganti jumeneng ratu liyane, kang ora wanuh marang Yusuf.
19 Wong-wong mau padha cidra marang sanak-sedulur kita, lan nganiaya para leluhur kita, nganti padha nundhung anak-anake, supaya padha ora bisa urip.
20 Ing nalika iku Nabi Musa miyos lan ayu banget, lan diopeni ing omahe bapakne telung sasi.
21 Bareng wis dibuwang, putrine Sang Prabu Pringon tumuli digendhong lan diopeni dadi putrane dhewe.
22 Lan Musa wis sinau babagan kabeh kawicaksanan wong Mesir, lan kuwasa ing tembung lan tumindak.
23 Bareng wis umuré patang puluh taun, dhèwèké kepéngin nemoni sedulur-seduluré wong Israèl.
24 Bareng weruh salah siji saka wong-wong mau nandhang sangsara, banjur mbélani wong Mesir lan males wong sing ditindhes.
25 Merga dhèwèké ngira para seduluré bakal ngerti nèk Gusti Allah bakal ngluwari wong-wong kuwi liwat astané, nanging ora ngerti.
26 Ésuké Gusti Yésus terus ngétokké dèkné marang murid-muridé sing lagi padu. kenging menapa panjenengan sami klentu dhateng sesami?
27 Nanging wong sing tumindak ala marang pepadhané, nulak wong mau, lan matur, "Sapa sing ngangkat kowé dadi panguwasa lan hakim kita?"
28 Punapa panjenengan kersa mateni kula kados dene panjenengan wingi mateni tiyang Mesir?
29 Mangkono pangandikane mangkono Nabi Musa banjur lumayu lan dadi wong neneka ana ing tanah Midian, ing kono peputra kakung loro.
30 Bareng wis kliwat patang puluh taun, ana malaékaté Pangéran ing ara-ara samun ing Gunung Sinai, ana ing geni murub ing grumbul grumbul.
31 Bareng Nabi Musa mirsa bab iku, banjur gumun banget marang paningal mau, lan nalika nyedhak arep nyumurupi iku, Gusti Allah tumuli ngandika marang panjenengane.
32 Pangandikané: Ingsun iki Allahé leluhurmu, Allahé Abraham, Allahé Iskak, lan Allahé Yakub. Nabi Musa banjur gumeter, lan ora wani ndeleng.
33 Gusti banjur ngandika marang wong, Copot sepatumu saka ing sikilmu, kanggo panggonan sing sampeyan ngadeg iku lemah suci.
34 Ingsun wus mirsani kasangsaraning umatingSun kang ana ing tanah Mesir, sarta Ingsun wus miyarsa pasamunane, banjur tumedhak kanggo ngluwari. Saiki ayo, Aku bakal ngutus kowé menyang Mesir.
35 Musa iki sing ditampik karo wong-wong mau, karo ngomong: Sapa sing ngangkat kowé dadi raja lan hakim? iya padha diutus dening Gusti Allah dadi panguwasa lan pangluwaran lumantar malaekate kang ngatingal marang Panjenengane ana ing grumbul grumbul.
36 Panjenengane nuntun wong-wong mau metu, sawise nindakake kaelokan lan pratandha ing tanah Mesir, ing Segara Teberau lan ing ara-ara samun patang puluh taun.
37 Iki Musa, kang ngandika marang wong Israel, "Pangeran Yehuwah, Gusti Allahmu, bakal nekakake nabi kanggo sampeyan saka para sadulurmu, kaya aku; Panjenengané bakal kokrungu.
38 Iki Panjenengané kang ana ing pasamuwan ing ara-ara samun karo malaékat kang ngandika marang Panjenengané ana ing Gunung Sina, lan karo para leluhur kita;
39 Para leluhur kita padha ora gelem nuruti, malah dibuwang saka ing kono, lan ing sajroning atiné padha bali menyang Mesir.
40 Kandhané marang Harun: “Kula damelaken allah ingkang ndhisiki kula, awit Musa ingkang ngirid kita medal saking tanah Mesir, kula mboten sumerep kados pundi kedadosanipun.
41 Nalika samana wong-wong mau padha gawé pedhèt lan padha nyaosaké kurban marang brahala mau, sarta padha bungah-bungah marga saka gawéané tangané dhéwé.
42 Gusti Allah banjur nolèh lan ngluwari wong-wong mau padha nyembah marang sakehing langit; kaya kang katulisan ana ing kitab para nabi, mengkéné, "Hé turuné Israèl, apa kowé padha nyaosaké marang Aku kéwan-kéwan sembelehan lan kurban sembelehan lawasé patang puluh taun ana ing ara-ara samun?"
43 Ya, tarub Molokh lan lintange allahmu Refan, sing padha digawe reca-reca kanggo nyembah marang wong-wong mau;
44 Leluhur kita padha duwe Tarub Suci ing ara-ara samun, kaya kang wus katetepake, kang wus ngandika marang Nabi Musa, supaya padha didadekake kaya kang wus dideleng.
45 Kang mangkono iku uga para leluhur kita kang tumuli padha nglebokake Gusti Yesus menyang tanahe bangsa-bangsa liya, kang ditundhung dening Gusti Allah saka ing ngarepe para leluhur kita nganti tumeka ing jamane Sang Prabu Dawud.

46 Wong-wong mau nemu sih-rahmat ana ing ngarsané Allah, lan kepéngin nggolèki tarub kanggo Allahé Yakub.
47 Nanging Sang Prabu Suleman yasa padaleman.
48 Nanging Ida Sang Hyang Widi Wasa nenten dedalem ring genah-genah gegaman tangan. kaya pangandikane nabi,
49 Swarga iku dhamparku, lan bumi iku ancik-anciking sampéyanku. pangandikane Sang Yehuwah: utawa ing ngendi papan palereman-Ku?
50 Apa dudu tangan-Ku sing nitahake iki kabèh?
51 Hé wong kang wangkot gulu lan kang ora tetak ing ati lan kuping, kowé tansah nglawan Roh Suci;
52 Para nabi endi sing ora dianiaya déning para leluhurmu? lan padha matèni wong-wong sing sadurunge padha ngandhani bab rawuhé Kang adil; kang saiki kowe padha ngianati lan mateni wong.
53 Wong-wong sing wis nampa wèt-wèté nabi Moses, nanging ora netepi.
54 Bareng padha krungu pangandikane iku, atiné padha keroting untu.
55 Nanging wong mau kapenuhan ing Roh Suci, tumenga ing swarga, lan weruh kamulyaning Allah lan Gusti Yésus jumeneng ing tengené Gusti Allah.
56 Lan ngandika, "Lah, Aku weruh langit mbukak, lan Putraning Manungsa jumeneng ing sisih tengen Gusti Allah."
57 Wong-wong mau banjur padha bengok-bengok kalawan swara banter, nuli nutup kupinge, banjur padha nyabrang marang Panjenengane kanthi saomah.
58 Wongé terus diuncalké sangka kuta lan dibenturi watu.
59 Wong-wong mau terus mbenturi Stéfanus kanthi watu, ngucap marang Gusti Allah, "Gusti Yésus, tampanana rohku."
60 Panjenengané banjur tumungkul lan nguwuh kanthi swara sora, "Gusti, mugi sampun ngantos ndhawahaken dosa punika dhateng tiyang-tiyang wau." Bareng ngandika mangkono, banjur keturon.

BAB 8

1 Saulus banjur nyelaki Saulus. Nalika samana ana panganiaya kang gedhe tumrap pasamuwan ing Yerusalem; Wong-wong mau kabèh padha buyar ana ing tanah Yudéa lan Samaria, kajaba para rasul.
2 Lan wong-wong sing saleh nggawa Stéfanus menyang kuburan, lan padha nangisi wong-wong mau.
3 Nanging Saulus ngrusak pasamuwan, mlebu ing saben omah, digeret wong lanang lan wong wadon, dilebokaké ing pakunjaran.
4 Mulané wong-wong sing padha buyar ana ing ngendi-endi lan martakaké Injil.
5 Filipus banjur lunga menyang kutha Samaria lan martakaké Kristus marang wong-wong mau.
6 Wong-wong terus pada nggatèkké apa sing diomongké karo Filipus, sakwisé krungu lan ndelok mukjijat-mukjijat sing ditindakké.
7 Amarga roh-roh najis padha metu saka wong-wong kang padha kasurupan kanthi swara seru, lan akeh kang lumpuh lan lumpuh kang padha waras.
8 Ing kutha kono ana kabungahan sing gedhé.
9 Nanging ana wong sing jenengé Simon, sing biyèn ana ing kutha kono padha nggunakké ilmu sihir lan nggumunké wong-wong ing Samaria, ngakoni nèk dhèwèké kuwi wong gedhé.
10 Wong-wong kabèh, wiwit sing cilik nganti sing gedé, ngomong: Wong iki kuwasané Gusti Allah sing gedé déwé.
11 Wong-wong mau padha nggatèkaké marang Panjenengané, amarga wis suwé Panjenengané nggegirisi wong-wong mau nganggo ilmu sihir.
12 Nanging bareng padha precaya marang Filipus nalika martakake bab Kratoning Allah lan bab asmane Yesus Kristus, wong lanang lan wadon padha kabaptis.
13 Simon dhéwé uga pretyaya lan sakwisé dibaptis terus karo Filipus lan nggumun weruh mukjijat-mukjijat lan mujijat-mujijat sing kelakon.
14 Bareng para rasul ing Yérusalèm krungu yèn Samaria wis nampani pangandikané Allah, banjur padha kongkonan Pétrus lan Yohanes.
15 Bareng padha mudhun, wong-wong mau padha ndedonga, supaya padha kaparingan Roh Suci.
16 (Sabab nalika Panjenengané durung nempuh sapa-sapa, mung padha kabaptis ing asmané Gusti Yésus.)
17 Banjur padha numpangi tangan marang wong-wong mau, lan padha tampa Roh Suci.
18 Lan nalika Simon weruh sing liwat numpangi tangan saka para rasul padha kaparingan Roh Suci, banjur menehi dhuwit kanggo wong-wong mau.
19 Pangandikané, "Aku uga wènèhana pangwasa iki, supaya sapa waé sing daktumpakan tangan, bakal tampa Roh Suci."
20 Nanging Pétrus ngandika marang Panjenengané, "Dhuwitmu bakal sirna bebarengan karo kowé, amarga kowé ngira yèn peparingé Gusti Allah bisa dituku nganggo dhuwit."
21 Kowé ora duwé panduman lan ora duwé panduman ing bab iki, awit atimu ora adil ana ing ngarsané Allah.
22 Mulané mratobata saka pialamu iki, lan ndedongaa marang Gusti Allah, muga-muga pikiranmu bisa diapura.
23 Awit aku ngerti nèk kowé nduwèni rasa pait lan kendel karo piala.
24 Simon tumuli mangsuli, pangandikané, "Kowé padha ndedongaa marang Pangéran kanggo aku, supaya ora ana prekara-prekara sing kok omongaké mau kelakon marang aku."
25 Sakwisé nduwé paseksi lan martakaké pangandikané Gusti, wong-wong mau banjur padha bali menyang Yérusalèm lan martakaké Injil ana ing pirang-pirang désa ing Samaria.
26 Malaékaté Pangéran ngandika marang Filipus, "Ngadega, menyang kidul, menyang dalan sing mudhun saka Yérusalèm menyang Gaza, yaiku ara-ara samun."
27 Sawisé jumeneng lan tindak, lah ana wong Étiopia, priyayi kang gedhé dhéwé ing pandhidhikané Kandake, ratuné wong Étiopia, kang nguwasani sakehing bandhané, lan rawuh ing Yérusalèm arep nyembah.
28 Nalika lagi bali, lungguh ing krétané, maca Nabi Yésaya.
29 Sang Roh banjur ngandika marang Filipus, "Sira nyedeki kréta iki!"
30 Filipus banjur mlayu marani wong mau lan krungu wong mau maca Nabi Yésaya, banjur ngandika, "Apa kowé ngerti apa sing diwaca?"
31 Panjenengané banjur ngandika, "Kadospundi anggen kula saged, menawi wonten tiyang ingkang nuntun kula?"

Lan dheweke njaluk Filipus supaya munggah lan lungguh karo wong.
32 Panggonan sing diwaca ing Kitab Suci yaiku mengkéné: Panjenenganė katuntun kaya wedhus gèmbèl kanggo disembelèh; lan kaya cempe bisu ana ing ngarepe kang nyukur rambute, mangkono uga Panjenengane ora mbukak cangkeme.
33 Sajeroning asoré Panjenenganė, paukumanė wus sirna, lan sapa kang bakal nyritakaké turunané? awit nyawané dijupuk saka ing bumi.
34 Priyagung mau banjur mangsuli marang Filipus, lan matur: "Kula nyuwun pangapunten, punapa ingkang kapangandikakaken déning nabi punika?" saka awake dhewe, utawa saka wong liya?
35 Filipus banjur mbukak cangkeme, lan wiwit saka Kitab Suci padha, lan martakaké Gusti Yésus marang wong.
36 Nalika padha mlaku ing dalan, padha tekan ing sawijining banyu. Apa sing ngalangi aku dibaptis?
37 Filipus banjur ngandika, "Nèk kowé pretyaya klawan gumolonging atimu, kowé bisa uga." Wongé terus ngomong: “Aku pretyaya nèk Yésus Kristus kuwi Anaké Gusti Allah.
38 Kréta mau banjur didhawuhi mandeg. banjur dibaptis.
39 Bareng wis padha mentas saka ing banyu, Filipus diangkat déning Rohé Pangéran, nganti wong priyagung mau ora weruh manèh.
40 Nanging Filipus wis ketemu ana ing Asdod, lan liwat liwat, piyambakipun martakaké ing kabeh kutha, nganti tekan Kaisarea.

BAB 9

1 Nanging Saulus isih ngetokké ancaman lan matèni murid-muridé Gusti, terus lunga nang nggoné Imam Gedé.
2 Wong-wong mau njaluk layang marang sinaguk-sinaguk menyang Damsyik, supaya nèk wong-wong kuwi ketemu karo wong-wong kuwi, lanang utawa wadon, digawa nang kuta Yérusalèm.
3 Nalika lelungan, dheweke wis cedhak karo Damsyik, dumadakan ana pepadhang saka swarga sumunar ngubengi dheweke.
4 Panjenenganė banjur ambruk ing bumi lan krungu swara kang ngandika marang Panjenenganė, " Saulus, Saulus, yagene kowé nganiaya Aku?"
5 Panjenenganė banjur ngandika, "Sapa ta, Gusti?" Pangandikané Pangéran, " Aku iki Yésus sing kokaniaya.
6 Wongé gumeter lan nggumun terus ngomong: “Gusti, apa sing mbok karepké? Pangandikané Pangéran, " Ngadega, menyang ing kutha, kowé bakal diwulang apa kang kudu koklakoni."
7 Wong-wong sing padha mèlu lelungan padha ngadeg tanpa bisa ngomong, krungu swara, nanging ora weruh sapa-sapa.
8 Saulus banjur tangi saka ing bumi. Bareng mripaté kabuka, ora ana wong siji-sijia, nanging padha nuntun tangané menyang ing Damsyik.
9 Telung dina dhèwèké ora weruh lan ora mangan lan ora ngombé.
10 Ing Damaskus ana murid siji, jenengé Ananias; Lan Gusti ngandika liwat wahyu, Ananias. Atur wangsulané, "Gusti, kawula mriki."
11 Gusti Yésus terus ngomong: “ Ngadega lan lungaa menyang dalan sing jenengé Lurus, lan ing omahé Yudas takonana wong sing jenengé Saulus saka Tarsus.
12 Lan ing wahyu weruh wong sing jenengé Ananias mlebu lan numpangi tangan marang wong mau, supaya bisa ndeleng.
13 Ananias banjur mangsuli, "Gusti, aku wis krungu saka akeh wong iki, sepira piala sing ditindakake marang para suci Paduka ing Yerusalem.
14 Lan ing kene Panjenenganė nduwèni wewenang saka para pangareping imam kanggo nangkepi kabèh wong sing nyebut jenengmu.
15 Nanging Gusti ngandika marang wong mau, " Sira lungaa, amarga dheweke iku prabot sing dipilih kanggo Aku, kanggo martakake jenengku marang para bangsa, para ratu, lan wong Israel."
16 Awit Aku bakal nduduhké nèk dhèwèké kudu nandhang sangsara marga saka jenengku.
17 Ananias banjur tindak lan mlebu ing omah. lan numpangi asta marang wong mau ngandika: Sadulur Saulus, Gusti, yaiku Gusti Yesus, sing wis ngetingal marang kowe ana ing dalan nalika kowe teka, ngutus Aku, supaya kowe bisa ndeleng lan kapenuhan ing Roh Suci.
18 Lan sanalika mripate kaya sisik sing tiba saka ing mripate, lan dheweke bisa ndeleng, banjur tangi lan dibaptis.
19 Sakwisé mangan, dhèwèké dadi kuwat. Nalika iku Saulus manggon sawatara dina karo para sakabat ing Damsyik.
20 Sakwisé kuwi wongé terus martakké bab Kristus nang sinaguk-sinaguk, nèk Dèkné kuwi Anaké Gusti Allah.
21 Nanging wong-wong sing krungu tembungé pada nggumun, terus ngomong: Apa dudu iku kang nyirnakake wong-wong kang padha nyebut asmane ana ing Yerusalem, lan tekan mrene arep nggawa wong-wong mau kalawan benter marang para pangareping imam?
22 Nanging Saulus saya tambah kuwat lan nggegirisi wong-wong Yahudi sing manggon ing Damsyik, mbuktèkaké yèn Panjenenganė iku Kristus.
23 Sakwisé lelakon pirang-pirang dina, wong-wong Yahudi padha rembugan arep matèni Yésus.
24 Nanging angger-anggeré Saulus wis ngerti. Lan rina wengi padha ngawasi gapura kanggo nyedani Panjenengane.
25 Ing wayah bengi murid-muridé nyekel Dèkné lan ngedunké Dèkné sangka kranjang.
26 Bareng Saulus wis tekan ing Yérusalèm, Saulus banjur nyoba kanggo gabung karo para muridé, nanging kabèh padha wedi marang Panjenenganė, lan ora ngandel yèn dhèwèké iku murid.
27 Nanging Barnabas tumuli digawa menyang ing ngarsané para rasul, sarta nyritakaké marang wong-wong mau, yèn dhèwèké wis weruh Gusti ing dalan, lan anggoné ngandika marang Panjenenganė, lan kanthi kendel martakaké ing Damsyik atas asmané Yésus.
28 Gusti Yésus terus mèlu mlebu-metu nang Yérusalèm.
29 Panjenenganė banjur ngandika kanthi kendel atas asmané Gusti Yésus lan padudon marang wong-wong Yunani, nanging wong-wong mau padha arep matèni Yésus.
30 Bareng para sadulur padha ngerti, Panjenenganė banjur digawa menyang Kaisaréa lan dikirim menyang Tarsus.

31 Banjur pasamuwan-pasamuwan ing saindhenging Yudéa lan Galiléa lan Samaria padha tentrem, lan padha kabangun; lan lumaku ing wedi marang Gusti lan ing panglipur saka Roh Suci, padha tambah akeh.
32 Lan nalika Pétrus mlaku-mlaku ing ngendi-endi, dheweke uga marani para suci ing Lida.
33 Ana ing kono ketemu karo wong lanang sing jenengé Éneas, sing wis wolung taun ngombé ing paturon lan lara lumpuh.
34 Rasul Pétrus terus ngomong: "Eneas, Yésus Kristus nambani kowé. Lan dheweke langsung tangi.
35 Wong kabèh sing manggon ing Lida lan Saron weruh dhèwèké, banjur mratobat marang Gusti.
36 Ing Yopé ana murid siji sing jenengé Tabita, sing tegesé Dorkas.
37 Nalika samana wong wadon mau lara, banjur seda.
38 Lan merga Lida cedhak karo Yope, lan para murid krungu nèk Pétrus ana ing kono, banjur kongkonan wong loro sowan ing ngarsané, nyuwun supaya Panjenengané aja nganti kendhat sowan.
39 Pétrus banjur jumeneng lan mèlu wong-wong mau. Bareng wis tekan, banjur digawa menyang kamar ndhuwur, lan kabeh randha padha ngadeg ing sandhinge karo nangis, lan nuduhake klambi lan sandhangan sing digawe Dorkas nalika dheweke isih ana.
40 Nanging Pétrus nuli ngusir wong-wong mau, banjur sujud lan ndedonga. nuli nolèh marang layoné kandha, "Tabita, tangia!" Bareng weruh Pétrus banjur linggih.
41 Gusti Yésus terus ngelungké tangané, terus nangèkké wong wédok kuwi, terus dityeluk para suci lan para randha, terus dityelukké urip.
42 Lan bab iku wis dikenal ing saindhenging Yope; lan akèh wong sing pretyaya marang Gusti.
43 Gusti Yésus terus nginep pirang-pirang dina nang Yopé karo Simon, tukang samak kulit.

BAB 10

1 Ing Kaisaréa ènèng wong jenengé Kornélius, komandhané pasukan sing jenengé pasukan Italia.
2 Wong sing mursid lan ngabekti marang Gusti Allah karo sak omahé, sing ngekèki sedekah marang wong-wong lan tansah ndedonga marang Gusti Allah.
3 Kira-kira jam sanga, dhèwèké weruh malaékaté Gusti Allah marani dhèwèké lan ngomong: Kornélius!
4 Bareng nyawang wong mau, banjur wedi lan matur, "Ana apa, Gusti?" Panjenengané banjur ngandika marang wong mau, "Pandongamu lan sedekahmu wis dadi pangeling-eling ana ing ngarsané Allah."
5 Saiki kongkonana wong menyang Yopé, nimbali Simon sing jenengé Pétrus.
6 Dhèwèké nginep karo Simon, tukang samak, omahé ing pinggir segara.
7 Sakwisé mulékat sing ngomong karo Kornélius lunga, dhèwèké nimbali abdiné loro, lan salah siji prajurit sing mursid, sing tansah ngladèni dhèwèké.
8 Sakwisé Gusti Yésus ngomongké bab kuwi mau kabèh, terus dikongkon lunga menyang Yopé.
9 Ésuké, nalika padha budhal lan wis cedhak karo kutha, Pétrus minggah ing payon arep ndedonga kira-kira jam enem.
10 Panjenengané banjur ngelih banget, banjur kepéngin mangan, nanging nalika padha nyawisaké, Panjenengané kesurupan.
11 Lan weruh swarga menga lan prau tartamtu mudhun kanggo wong, kaya lembaran gedhe dirajut ing papat sudhut, lan mudhun menyang bumi.
12 Ing kono ana kewan sikil papat, kewan galak, kewan gumremet lan manuk ing awang-awang.
13 Banjur ana swara marang Panjenengané: Ngadega, Pétrus! matèni, lan mangan.
14 Nanging Pétrus kandha, "Dhuh Gusti, mboten leres! awit aku durung tau mangan barang sing najis utawa najis.
15 Swara mau nuli ngandika manèh marang Panjenengané kang kaping pindhoné, "Sapa kang wis diresiki déning Allah, aja kokanggep haram."
16 Iki kelakon ping telu, lan wadhah mau kaangkat manèh menyang swarga.
17 Nalika Pétrus mangu-mangu, apa tegesé wahyu kang dideleng mau, lah, wong-wong sing dikongkon Kornélius padha takon marang omahé Simon, lan padha ngadeg ana ing ngarep gapura.
18 Banjur padha nimbali lan takon, apa Simon, kang aran Petrus, nginep ana ing kono.
19 Nalika Pétrus mikir babagan wahyu mau, Rohé terus ngomong: Lah, ana wong telu nggolèki kowé.
20 Mulané, ngadega, mudhuna lan lungaa bareng karo wong-wong mau, aja mangu-mangu, awit Aku kang ngutus wong-wong mau.
21 Pétrus banjur marani wong-wong sing diutus Kornélius marani dhèwèké. lan ngandika, "Lah, Aku iki sing sampeyan goleki, apa sababe kowe teka?
22 Wong-wong mau terus ngomong: Kornélius, perwira, wong sing bener lan wedi marang Gusti Allah lan misuwur ing antarané bangsa Yahudi kabèh. tembung sampeyan.
23 Panjenengané banjur nimbali wong-wong mau lan nginep. Ésuké Pétrus lunga bareng karo wong-wong mau, lan sedulur-sedulur saka Yopé mèlu.
24 Esuke wong-wong mau padha mlebu ing Kaisarea. Kornélius ngenteni wong-wong mau lan nglumpukké sedulur-seduluré lan kanca-kancané.
25 Nalika Pétrus mlebu, Kornélius methukaké Panjenengané, banjur sujud nyembah marang Panjenengané.
26 Nanging Pétrus ngangkat Panjenengané lan ngandika, "Ngadega; Aku dhewe uga wong lanang.
27 Sakwisé omong-omongan karo wongé, Dèkné terus mlebu lan ketemu wong okèh sing pada ngumpul.
28 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, "Kowé padha sumurup, yèn wong Yahudi iku larang ngumpul utawa marani bangsa liya; Nanging Gusti Allah wis nduduhké marang aku nèk aku ora bakal ngarani sapa waé sing najis utawa najis.
29 Mulané, sakwisé aku dikongkon niliki kowé, aku ora mbantah.
30 Kornélius kandha, "Patang dina kepungkur aku pasa nganti jam iki. lan ing jam sanga aku ndedonga ing omahku, lan, lah, ana wong ngadeg ing ngarepku nganggo sandhangan cerah.
31 Lan ngandika, Kornélius, pandongamu wis kabul, lan sedekahmu bakal dieling-eling ana ing ngarsane Gusti Allah.

32 Mulané kongkonan menyang Yopé, nimbali Simon sing jenengé Pétrus. Panjenengané nginep ing omahé Simon, tukang samak ing pinggir segara.
33 Mulané aku langsung utusan marani kowé; lan becike kowe teka. Mulané saiki aku kabèh padha ana ing ngarsané Gusti Allah, kanggo ngrungokké kabèh sing didhawuhaké déning Gusti Allah marang kowé.
34 Rasul Pétrus terus ngomong: "Satemené aku ngerti nèk Gusti Allah ora mbédakaké manungsa.
35 Nanging ing saben bangsa, wong sing ngabekti marang Panjenengané lan nglakoni kabeneran, bakal ditrima karo Panjenengané.
36 Pangandika kang kadhawuhake dening Gusti Allah marang wong Israel, yaiku martakake tentrem-rahayu marga saka Gusti Yesus Kristus: (Panjenengane iku Gustine kabeh).
37 Kowé ngerti apa sing diomongké iki, sing diwartakké nang bawah Yudéa kabèh, wiwit saka Galiléa, sakwisé baptisan sing diwartakké Yohanes.
38 Gusti Allah njebadi Yésus saka Nasarèt nganggo Roh Sutyi lan kwasané. awit Gusti Allah nunggil karo dhèwèké.
39 Awaké déwé iki dadi seksiné kabèh sing ditindakké Gusti Yésus nang negarané wong Ju lan nang kuta Yérusalèm. kang padha dipateni lan digantung ing wit.
40 Gusti Allah mungokaké Panjenengané ing telung dinané, lan nélakaké Panjenengané;
41 Ora kanggo kabeh wong, nanging marang para seksi sadurunge Gusti Allah, yaiku aku, sing padha mangan lan ngombe bareng karo Panjenengane sawise Panjenengane wungu saka ing antarane wong mati.
42 Dhèwèké ndhawuhi aku kabèh, supaya martakaké marang wong-wong lan mènèhi paseksi, yèn Panjenengané iku kang wus katetepakaké déning Allah dadi Hakim tumrap wong kang urip lan wong mati.
43 Para nabi sakèhé paseksi marang Panjenengané, nèk wong sing pretyaya marang Panjenengané bakal nampa pangapuraning dosa liwat asmané.
44 Nalika Pétrus isih ngandika mangkono, Roh Suci tumurun ing kabèh wong kang padha krungu pangandika mau.
45 Wong-wong sing pretyaya tetak, sing teka bareng karo Pétrus, pada nggumun, merga Roh Sutyi wis kaesokaké marang bangsa-bangsa liya.
46 Amarga padha krungu wong-wong mau padha guneman nganggo basa roh lan ngluhurake Gusti Allah. Banjur Pétrus mangsuli:
47 Apa ana wong sing bisa ngalang-alangi banyu supaya wong-wong iki ora dibaptis, sing wis nampa Roh Suci kaya kita?
48 Dèkné terus ngongkon wong-wong mau dibaptis nganggo jenengé Gusti. Banjur padha ndedonga marang Panjenengané supaya lereb sawetara dina.

BAB 11

1 Para rasul lan sedulur-sedulur nang Yudéa krungu nèk wong-wong sing dudu Ju pada nampa pituturé Gusti Allah.
2 Bareng Pétrus tekan ing Yérusalèm, wong-wong saka golongan tetakan padha padu karo Pétrus.
3 Pangandikané, "Kowé wis marani wong-wong sing ora tetak lan mangan bareng karo wong-wong mau."
4 Nanging Pétrus nyritakaké prekara mau wiwit wiwitan, lan mènèhi dhawuh marang wong-wong mau.
5 Aku ana ing kutha Yope ndedonga, lan aku weruh wahyu: Ana sawijining prau mudhun, kaya kain gedhe, diturunake saka swarga ing sudhut papat; lan iku malah marang aku:
6 Bareng aku tumeka mripatku, aku banjur ngelingi, lan weruh kewan sikil papat ing bumi, kewan galak, kewan gumremet lan manuk ing awang-awang.
7 Aku terus krungu swara ngomong marang aku: Ngadega, Pétrus! mateni lan mangan.
8 Nanging aku mangsuli: Ora, Gusti, amarga ora ana barang sing najis utawa najis sing mlebu ing cangkemku.
9 Nanging swara saka swarga mangsuli manèh marang aku, "Apa sing wis diresiki déning Allah, aja kokanggep haram."
10 Kuwi kelakon ping telu, lan kabèh digawa munggah menyang swarga.
11 Lan, lah, sanalika ana wong telu wis teka ing omah, sing aku manggon, dikirim saka Kaisarea nemoni aku.
12 Lan Roh Suci ngandika marang aku supaya mèlu wong-wong mau, ora mangu-mangu. Kajaba iku, sedulur enem iki mèlu aku, lan aku padha lumebu ing omahé wong mau.
13 Gusti Yésus terus ngomong marang awaké déwé, nèk Dèkné weruh mulékat ana ing omahé, terus ngomong: "Kulaa wong-wong nang Yopé, nggolèki Simon sing jenengé Pétrus.
14 Sapa sing bakal ngandhani kowé tembung-tembung sing bakal slamet kowé lan sak omahmu.
15 Lan nalika aku wiwit ngandika, Roh Suci tumurun marang wong-wong mau, kaya kita ing wiwitan.
16 Aku banjur kèlingan marang pangandikané Gusti, yèn Panjenengané ngandika, " Yohanes mbaptis nganggo banyu; nanging kowé bakal padha kabaptis nganggo Roh Suci.
17 Dadiné Gusti Allah maringi peparingé marang wong-wong kuwi kaya sing diparingaké marang kita, sing padha precaya marang Gusti Yésus Kristus. Apa aku iki, nganti bisa nglawan Gusti Allah?
18 Nalika padha krungu bab iku, padha meneng lan ngluhurake Gusti Allah, ngandika, "Mulane Gusti Allah uga wis paring pamratobat kanggo urip."
19 Wong-wong sing padha buyar amarga panganiaya sing dialami Stefanus, padha tindak tekan Fenisia, Siprus, lan Antiokia, padha martakaké Injil ora mung marang wong Yahudi waé.
20 Lan sawetara wong saka Siprus lan Kirene, sing, nalika padha teka ing Antiokhia, ngandika marang wong Yunani, martakaké Gusti Yésus.
21 Lan astane Gusti nunggil karo wong-wong mau, lan akeh wong sing padha pracaya lan mratobat marang Gusti.
22 Mulané pasamuan ing Yérusalèm krungu kabar bab kuwi, lan Barnabas dikongkon lunga menyang Antiokia.
23 Bareng wis tekan lan weruh sih-rahmaté Gusti Allah, banjur bungah banget, lan padha paring pitutur marang wong-wong mau, supaya kanthi temen-temen padha rumaket marang Gusti.
24 Awit Dèkné kuwi wong sing apik lan kebek karo Roh Sutyi lan iman, mulané okèh wong sing ditambah karo Gusti.
25 Barnabas banjur tindak menyang Tarsus kanggo nggoleki Saulus.

26 Bareng wis ketemu, banjur digawa menyang Antiokia. Lan kedaden iku kanggo setahun lawase padha nglumpuk ing pasamuwan lan mulang wong akeh. Ing Antiokhia, murid-muridé disebut Kristen.
27 Ing dina iku para nabi teka saka Yérusalèm menyang Antiokia.
28 Lan ana siji saka wong-wong mau jeneng Agabus jumeneng, lan dening Roh mratelakaken bilih bakal ana paceklik gedhe ing salumahing bumi.
29 Para sakabat, saben wong miturut kabisane, mutusaké kanggo ngirim bantuan kanggo para sadulur ing Yudéa.
30 Wong-wong mau uga padha nindakaké, lan dikirim menyang para pinituwa lumantar Barnabas lan Saulus.

BAB 12

1 Nalika samana Sang Prabu Hérodès ngacungaké astané kanggo gawé susahé pasamuwan sawatara.
2 Panjenengané banjur matèni Yakobus saduluré Yohanes nganggo pedhang.
3 Lan amarga weruh iku senenge wong Yahudi, banjur nerusake kanggo nyekel Pétrus uga. (Nalika iku dina roti tanpa ragi.)
4 Bareng wis dicekel, dilebokaké ing pakunjaran lan dipasrahaké marang prejurit patang prejurité kanggo njaga. sawisé Paskah arep ngetokaké Panjenenganė marang wong akèh.
5 Mulané Pétrus katahan ing pakunjaran, nanging pasamuwan tansah ndedonga marang Gusti Allah kanggo dhèwèké.
6 Nalika Hérodès arep ngeteraké Yésus, ing bengi kuwi Pétrus lagi turu ing antarané prajurit loro, dirantèni loro, lan para penjaga ing ngarep lawang njaga pakunjaran.
7 Lah, Malaékaté Pangéran teka ing pakunjaran, lan cahya sumunar ing pakunjaran, lan banjur napuk Pétrus ing lambung, lan nangèkaké, ngandika: "Ngadega, enggal tangi!" Lan ranténé tiba saka tangané.
8 Malaékat mau tumuli ngandika marang Panjenenganė, "Sabukmu lan trapana trumpahmu." Lan iya iya. Panjenenganė banjur ngandika marang wong mau, "Salinana jubahmu lan mèlua Aku."
9 Panjenenganė banjur metu lan ndhèrèkaké Panjenenganė; lan ora sumurup, yen iku bener kang katindakake dening malaekat; nanging panginten dheweke weruh wahyu.
10 Sawisé ngliwati pakunjaran kapisan lan kaloro, banjur tekan gapura wesi kang anjog ing kutha; kang mbukak kanggo wong-wong mau saka karsane dhewe: lan padha metu, lan liwat siji dalan; enggal-enggal malaékat mau banjur ninggal dhèwèké.
11 Bareng Petrus wis waras, banjur kandha, "Saiki aku ngerti tenan, yen Gusti wis ngutus malaékaté lan ngluwari aku saka tangané Hérodès lan saka sakèhing pangarep-arep wong Yahudi."
12 Sakwisé mikirké bab kuwi, Dèkné terus mlebu nang omahé Maria, ibuné Yohanes, sing jenengé Markus. ing kono akèh wong padha nglumpuk padha ndedonga.
13 Nalika Pétrus thothok-thothok lawang, ana bocah wadon sing jenengé Roda teka arep ngrungokké.
14 Bareng ngerti swarané Pétrus, dhèwèké ora mbukak lawangé merga bungahé, nanging mlayu mlebu lan nyritakaké yèn Pétrus ngadeg ing ngarep lawang.
15 Wong-wong mau terus ngomong: Kowé edan. Nanging dheweke terus-terusan ngakoni yen pancen bener. Wong-wong mau banjur padha kandha, "Iki malaékaté."
16 Nanging Pétrus terus thothok-thothok: lan nalika padha mbukak lawang, lan ndeleng wong, padha gumun.
17 Nanging wong-wong mau banjur nggegem tanganė supaya meneng, banjur nyritakaké marang wong-wong mau kepriyé Gusti wis ngentasaké dhèwèké saka pakunjaran. Panjenenganė banjur ngandika, "Padha tuduhna bab iki marang Yakobus lan marang para sadulur." Panjenenganė banjur tindak menyang panggonan liya.
18 Bareng wis ésuk, para prajurit padha ribut bab apa kang dialami Pétrus.
19 Nalika Hérodès nggolèki Yésus, nanging ora ketemu, banjur mriksa para penjaga lan dhawuh supaya padha dipatèni. Panjenenganė banjur tindak saka Yudéa menyang Kaisaréa, lan lereb ana ing kono.
20 Hérodès nesu banget marang wong-wong Tirus lan Sidon, nanging padha teka bebarengan karo wong-wong mau, lan sawise Blastus, abdi dalem raja, padha njaluk tentrem. amarga negarane dirumat negarane raja.
21 Ing dina sing wis ditemtokké Hérodès, nganggo sandhangan kraton, lenggah ing dhampar lan paring piwulang marang wong-wong mau.
22 Wong-wong banjur padha surak-surak, pangucapé, "Iku swaraning allah, dudu swaraning manungsa."
23 Sawisé iku, malaékaté Pangéran banjur nggebag wong mau, amarga ora ngluhuraké Gusti Allah.
24 Nanging pangandikané Allah saya wuwuh lan saya akèh.
25 Barnabas lan Saulus kondur saka Yérusalèm, bareng wis rampung tugasé, banjur digawa karo Yohanes, sing jenengé Markus.

BAB 13

1 Ing pasamuwan ing Antiokia ana nabi lan guru sawatara; kaya Barnabas, Simeon, kang karan Niger, lan Lukius saka Kirene, lan Manaen, kang wis digedhekake karo Hérodès ratu, lan Saulus.
2 Nalika padha ngladèni marang Gusti lan pasa, Roh Suci ngandika, "Sing aturake Barnabas lan Saulus marang Ingsun, kanggo nindakake pakaryan kang wis Daktemtokake."
3 Sawisé padha pasa lan ndedonga, banjur numpangi tangan marang wong-wong mau, banjur dikon mulih.
4 Wong loro mau, diutus karo Roh Sutyi, budal menyang Sélukia. Saka ing kono banjur lelayaran menyang Siprus.
5 Bareng wis tekan ing Salamis, para rasul padha martakake pangandikane Gusti Allah ana ing papan-papan pangibadah wong Yahudi, lan Yohanes uga dadi abdine.
6 Bareng padha ngliwati tlatah pulo mau nganti tekan ing Pafos, padha ketemu karo tukang sihir, nabi palsu, wong Yahudi, jenenge Barjesus.
7 Kang dadi wakiling nagara, Sergius Paulus, wong kang pinter; kang nimbali Barnabas lan Saulus, lan kepéngin ngrungokake pangandikané Allah.
8 Nanging Élimas, tukang sihir, (amarga tegesé jenengé kuwi) ngalang-alangi wong-wong mau, lan ngupaya nyingkirké timbalan kuwi saka iman.
9 Saulus, sing uga disebut Paulus, sing kapenuhan ing Roh Suci, nuli mandeng marang Panjenenganė.

10 Lan ngandika, "Heh, kebak sakehing cidra lan sakehing piala, he anak Iblis, mungsuhmu kabeh kayekten, apa kowe ora bakal mandheg anggone nylewengake dalane Gusti?
11 Lah saiki, tangané Pangéran nunggil karo kowé, temah kowé bakal wuta, ora bakal weruh srengéngé nganti samangsa. Sanalika iku uga ana pedhut lan pepeteng. banjur mlaku-mlaku nggolèki wong sing bisa nuntun tangané.
12 Bareng timbalane mirsa lelakon mau, banjur pracaya lan nggumun banget marang piwulang bab Gusti.
13 Nalika Paulus lan kanca-kancané mangkat saka Pafos, padha tekan ing Perga ing Pamfilia, lan Yohanes ninggal wong-wong mau lan bali menyang Yérusalèm.
14 Nanging bareng padha mangkat saka Perga, padha tekan ing Antiokhia ing tanah Pisidia, lan ing dina Sabat lumebu ing papan pangibadah lan lenggah.
15 Sawisé maca Torèt lan para nabi, para panggedhéning papan pangibadah padha kongkonan marang wong-wong mau, matur: "Para Sadhèrèk, manawi panjenengan gadhah piwulang dhateng tiyang kathah, wangsulana!"
16 Rasul Paulus terus ngadek lan nggegem tangané terus ngomong: "Para wong Israèl lan kowé sing wedi marang Gusti Allah, pada rungokna!
17 Gusti Allahe bangsa Israèl iki wis milih para leluhur kita lan ngluhuraké bangsa iki nalika padha manggon dadi wong neneka ana ing tanah Mesir, sarta ngirid wong-wong mau metu saka ing kono kalawan asta kang dhuwur.
18 Lan kira-kira patang puluh taun lawasé nandhang tata kramané wong-wong mau ana ing ara-ara samun.
19 Sawisé numpes bangsa pitu ing tanah Kanaan, tanahé diedum-edum marang wong-wong mau nganggo undhi.
20 Sawuse mangkono banjur diparingi hakim marang wong-wong mau watara patang atus seket taun, nganti tekan Nabi Samuel.
21 Sawuse mangkono banjur padha njaluk ratu, lan Gusti Allah maringi Saul bin Kis, wong saka taler Benyamin, suwene patang puluh taun.
22 Sasampune punika Ida Sang Hyang Widi Wasa, Ida raris ngangkat Dane Daud dados ratune. Ida Sang Hyang Widi Wasa sampun paseksen ring Ida Sang Hyang Widi Wasa, sapuniki: "Ingsun wus manggih Sang Prabu Dawud, anake Isai, wong sane kakardi ring manah titiange, sane nglaksanayang kadi asapunika."
23 Saka turuné wong iki, Gusti Allah wis ngekèki Juru Slamet marang Israèl, miturut janjiné.
24 Sakdurungé rawuhé Yohanes, Yohanes wis mulangké bab baptisan mratobat marang wong Israèl kabèh.
25 Sakwisé Yohanes wis rampung tugasé, dèkné terus ngomong: "Kowé mikir aku iki sapa? Aku dudu dheweke. Nanging, lah, ana wong sing teka ing mburiku, sing ora pantes nguculi sepatune.
26 Para sadulur, tedhak-turuné Abraham lan sapa waé ing antaramu sing ngabekti marang Gusti Allah, pitutur kawilujengan iki wis dikirim marang kowé.
27 Awit wong-wong sing manggon ing Yérusalèm lan para penggedéné wong-wong mau, awit ora wanuh marang Panjenengané, lan apa sing diwulangké para nabi sing diwaca saben dina Sabat, wong-wong kuwi pada ngetrapké tembung-tembung kuwi karo ngukum Dèkné.
28 Sanadyan wong-wong mau ora nemu kaluputané wong mati, nanging padha nyuwun marang Pilatus, supaya Panjenengané dipatèni.
29 Sawisé padha netepi kabèh kang katulisan bab Panjenengané, Panjenengané diturunaké saka ing wit lan disarèkaké ana ing pasaréan.
30 Nanging Gusti Allah mungokaké Panjenengané saka ing antarané wong mati.
31 Pirang-pirang dina Panjenengané ketingal marang wong-wong sing padha mèlu Panjenengané saka Galiléa menyang Yérusalèm, sing dadi seksiné marang wong akèh.
32 Mulané awaké déwé nduwé kabar apik marang kowé, nèk prejanjian sing wis dijanji karo para leluhuré.
33 Ida Sang Hyang Widi Wasa sampun kalaksanayang ring anak-anak kitane punika, inggih punika Ida Sang Hyang Widi Wasa sampun mungguing Ida Hyang Yesus malih. kaya kang katulisan ing masmur kang kapindho, mangkene: "Sira iku Putraningsun, ing dina iki Ingsun nglairake sira."
34 Lan bab anggone wus mungokake Panjenengane saka ing antarane wong mati, lan saiki ora bali maneh marang karusakan, Panjenengane ngandika mangkene: Ingsun bakal maringi sih-rahmating Sang Prabu Dawud marang kowe.
35 Mulané ing masmur liyané, Panjenengané uga kandha, 'Kowé ora bakal nglilani Kang Mahasuci ngalami karusakan.
36 Merga Dawud, sakwisé ngladèni turunané miturut kersané Gusti Allah, banjur keturon lan disarèkaké karo para leluhuré lan ngalami karusakan.
37 Nanging Panjenengané, sing ditangèkaké déning Gusti Allah, ora ngalami karusakan.
38 Mulané para sedulur, kowé kudu ngerti nèk wong iki wis diwartakké bab pangapurané dosa marang kowé.
39 Lan marga saka Panjenengané, wong kabèh kang pracaya padha kabeneraké saka samubarang kabèh, kang ora bisa kabeneraké marga saka angger-anggeré Musa.
40 Mulané sing ati-ati, supaya kowé aja nganti kedadéan kaya sing wis diomongké karo para nabi.
41 Lah, heh wong kang padha ngremehake, padha gumun lan padha sirna, awit Ingsun nindakake pakaryan ing jamanira, kang ora bakal sira precaya, sanadyan ana wong kang nyritakake marang sira.
42 Bareng wong-wong Yahudi padha metu saka papan pangibadah, wong-wong kang dudu Yahudi padha nyuwun supaya pangandika mau kawartakaké marang wong-wong mau ing dina Sabat sabanjuré.
43 Nalika pasamuwan padha bubar, akèh wong Yahudi lan wong-wong kang padha nganut agama Yahudi padha mèlu Rasul Paulus lan Barnabas.
44 Ing dina Sabat candhake meh wong sak kutha padha ngumpul arep ngrungokké pangandikané Gusti Allah.
45 Nanging bareng wong-wong Yahudi padha weruh wong akeh iku, padha meri, lan padha mbantah apa kang dipangandikakake dening Rasul Paulus, sarta nyenyamah.
46 Rasul Paulus lan Barnabas terus kendel lan kandha, "Sampeyan kudu dikabarké dhisik pangandikané Gusti Allah marang kowé. .
47 Awit makaten dhawuhipun Pangéran dhateng kita, mangkéné, 'Kowé wis Dakdadèkaké pepadhangé bangsa-bangsa liya, supaya kowé dadi karahayon nganti tumeka ing pungkasaning bumi.
48 Bareng wong-wong kang ora dudu Yahudi padha krungu bab iku, padha bungah lan ngluhurake pangandikane Gusti, lan kabeh wong kang wus katetepake kanggo urip langgeng padha pracaya.

49 Pangandikané Pangéran banjur sumebar ing satanah kono.
50 Nanging wong-wong Yahudi padha ngojok-ojoki wong-wong wadon kang saleh lan pinunjul, lan para panggedhe ing kutha iku, banjur padha nganiaya marang Paulus lan Barnabas, sarta nundhung wong-wong mau saka ing wewengkone.
51 Nanging wong-wong kuwi ngetokké lebu ing sikilé, terus tekan Ikonium.
52 Para sakabat padha kapenuhan ing kabungahan lan Roh Suci.

BAB 14

1 Ana ing Ikonium, wong loro mau lumebu ing papan pangibadah wong Yahudi lan padha rembugan, nganti akèh wong Yahudi lan wong Yunani kang padha pracaya.
2 Nanging wong-wong Yahudi sing ora pretyaya kuwi ngojok-ojoki wong-wong sing dudu Ju, lan nggawé pikirané nglarani para sedulur.
3 Mulané wong-wong mau padha manggon kanthi kendel lan kanthi kendel anggone mratelakake pangandikaning sih-rahmaté, sarta maringi pratandha-pratandha lan mukjijat-mukjijat nganggo tangané wong-wong mau.
4 Nanging wong-wong ing kutha kono padha pecah, sapérangan mèlu wong Yahudi, lan sapérangan mèlu para rasul.
5 Bareng wong-wong dudu Yahudi lan uga wong-wong Yahudi karo para panggedhéné padha nyerang, arep nganiaya lan dibenturi watu.
6 Wong-wong mau padha ngerti bab iku, banjur padha mlayu menyang Listra lan Dèrbé, kutha-kutha ing Likaonia lan ing sakiwa-tengené.
7 Ana ing kono padha martakaké Injil.
8 Ing Listra ana wong linggih, lumpuh sikilé, lumpuh wiwit guwa-garbané ibuné, lan ora tau mlaku.
9 Wong-wong mau padha krungu pangandikané Rasul Paulus, lan banjur mandeng marang Panjenengané, sarta ngerti yèn dhèwèké nduwèni precaya yèn bakal mari.
10 Kandha karo swara sora, "Ngadega ing sikilmu!" Lan dheweke mlumpat lan mlaku.
11 Bareng wong akèh padha nyumurupi apa kang katindakaké déning Rasul Paulus, banjur padha surak-surak, ing basa Likaonia padha kandha, "Para allah padha tumedhak marani kita kaya manungsa."
12 Lan Barnabas disebut Jupiter; lan Paulus, Mercurius, amarga dheweke dadi pangareping pamicara.
13 Imam Yupiter, sing ana ing sangarepé kuthané, nggawa sapi lan kembang-kembang menyang gapurané, arep nyaosaké kurban bebarengan karo wong akèh.
14 Bareng para rasul, Barnabas lan Paulus krungu bab iku, banjur nyuwek-nyuwek pangagemane lan mlayu ana ing tengah-tengahe wong akeh lan nguwuh-uwuh:
15 Lan matur, "Para sadhèrèk, kenging punapa ingkang panjenengan tindakaken punika?" Awaké déwé iki uga wong-wong sing pada seneng karo kowé, lan awaké déwé martakaké marang kowé, supaya kowé padha mratobat saka ing bab sing ora-orané iki marang Gusti Allah sing urip, sing nitahaké langit, bumi, segara lan saisiné kabèh.
16 Kang ing jaman biyen nglilani kabeh bangsa lumaku miturut dalane dhewe-dhewe.
17 Nanging Panjenengané ora ninggalaké sariranė tanpa paseksi, amarga Panjenengané nindakaké kabecikan lan paring udan saka ing langit marang kita, lan mangsa-mangsa kang thukul, lan ngebaki ati kita kanthi pangan lan kabungahan.
18 Bareng padha diomongake mau, wong-wong mau ora nate ngalang-alangi wong-wong mau supaya ora nyaosake kurban marang wong-wong mau.
19 Banjur ana wong Yahudi sawatara saka Antiokia lan Ikonium teka mrana, kang mbujuk wong akeh, banjur mbenturi watu Paulus, banjur ditarik metu saka kutha, amarga padha ngira yen wis mati.
20 Nanging nalika para sakabat padha ngadeg ing saubengé Panjenengané, Panjenengané jumeneng lan rawuh ing kutha, lan ing dina candhaké Barnabas mangkat menyang Dèrbé.
21 Sawisé padha martakaké Injil ing kutha kono lan mulang wong akèh, banjur padha bali menyang Listra, Ikonium lan Antiokia.
22 Padha nguwatake nyawane para sakabate lan nguwuh-uwuh supaya padha tetepa pracaya, lan manawa kita kudu lumebu ing Kratoning Allah liwat kasusahan akeh.
23 Sawisé padha netepake para pinituwa ing saben pasamuwan, banjur padha ndedonga kalawan pasa, banjur padha masrahake marang Gusti, kang padha pracaya.
24 Sawisé padha ngliwati Pisidia, banjur tekan ing Pamfilia.
25 Sakwisé nggelarké kabar kabungahané Gusti Yésus nang Pérga, para rasul terus budal nang kuta Atalia.
26 Saka ing kono banjur lelayaran menyang Antiokia, saka ing kono wong-wong mau padha kapasrahake marang sih-rahmate Gusti Allah, marga saka pagawean kang wus padha rampung.
27 Bareng wis padha teka lan nglumpukaké pasamuwan, padha nyritakaké sabarang kang wus katindakaké déning Allah lumantar wong-wong mau, lan kapriye Panjenengané wis mbikak lawanging pracaya marang bangsa-bangsa liya.
28 Lan ing kono padha lereb suwé karo para sakabaté.

BAB 15

1 Ana wong sawatara saka ing tanah Yudéa kang padha mulang marang para sadulur, pangandikané, "Nèk kowé ora tetak manut carané Musa, kowé ora bisa slamet."
2 Mulané, bareng Paulus lan Barnabas padha padudon lan padu karo wong-wong mau, banjur padha mutusaké, supaya Paulus lan Barnabas lan wong-wong liyané padha lunga menyang Yérusalèm nemoni para rasul lan para pinituwa bab prekara iki.
3 Sakwisé pasamuan terus digawa lunga, wong-wong kuwi ngliwati Fénisia lan Samaria, martakké bab bab bab wong-wong sing ora nduwé Yahudi.
4 Bareng wis tekan ing Yérusalèm, pasamuwan lan para rasul lan para pinituwa padha ditampani déning pasamuwan, sarta padha nyritakaké sabarang kang wus katindakaké déning Allah lumantar wong-wong mau.
5 Nanging ènèng wong sing pretyaya sangka golongané wong Farisi sing pada teka lan ngomong: “Wong-wong kuwi kudu disunat lan dipréntahké nindakké angger-anggeré Musa.”
6 Para rasul lan para pinituwa terus pada ngumpul kanggo mikir bab iki.

7 Bareng wis akèh padudon, Pétrus banjur jumeneng sarta ngandika marang wong-wong mau, "Para Sadhèrèk, kowé padha sumurup, yèn biyèn biyèn Gusti Allah wis milih ing antara kita, supaya wong-wong dudu Yahudi, liwat cangkemku, padha krungu pangandikané Injil. lan pracaya.
8 Lan Gusti Allah, sing nguningani isi ati, mènèhi paseksi marang wong-wong mau, kanthi maringi Roh Sutyi marang wong-wong mau, kaya sing wis ditindakké marang kita.
9 Lan ora mbédakaké antara kita lan wong-wong mau, lan ngresiki atiné srana iman.
10 Mulané, kenèng apa kowé kok nyoba marang Gusti Allah, supaya murid-muridmu nduwé kuk, sing ora bisa dipikul déning para leluhuré lan uga kita?
11 Nanging awaké déwé pretyaya nèk liwat sih-rahmaté Gusti Yésus Kristus, awaké déwé bakal dislametké, kaya wong-wong kuwi.
12 Wong-wong kabèh padha meneng, lan ngrungokaké Barnabas lan Paulus, padha nyritakaké mukjijat-mukjijat lan mukjijat-mukjijat sing ditindakaké déning Gusti Allah ana ing antarané bangsa-bangsa liya.
13 Sawisé padha meneng, Yakobus mangsuli, pangandikané, "Para sadulur, rungokna aku!
14 Siméon wis nyritakaké yèn ing wiwitané Gusti Allah ngrawuhi wong-wong dudu Yahudi, kanggo njupuk saka wong-wong mau kanggo asmané.
15 Lan iki cocog karo pangandikané para nabi; kaya kang katulisan,
16 Sawisé iku Ingsun bakal bali lan mbangun manèh tarub Dawud kang rubuh; lan Ingsun bakal mbangun maneh reruntuhane, lan Ingsun bakal mbangun maneh.
17 Supaya kekarene manungsa padha nggolèki Gusti lan sakèhé wong dudu Yahudi, kang disebut asmaningSun, mangkono pangandikané Pangéran, kang nindakake samubarang kabèh mau.
18 Kabèh panggawéné Gusti Allah wis diweruhi wiwit wiwitané jagat.
19 Mulané prekara-prekara sing dakkarepake yaiku supaya kita aja ngganggu wong-wong saka ing antarané bangsa-bangsa liya sing padha mratobat marang Gusti Allah.
20 Nanging aku kudu nulis marang wong-wong mau, supaya padha nyingkiri reregeding brahala, laku jina, daging kecekik lan getih.
21 Awit ing jaman biyèn, Musa ana ing saben kutha nduwèni wong sing martakaké Panjenengané, kang diwaca ing papan pangibadah saben dina Sabat.
22 Para rasul lan para pinituwa lan pasamuan kabèh padha seneng ngongkon wong-wong sing dipilih saka golongané dhéwé-dhéwé menyang Antiokia mèlu Paulus lan Barnabas. yaiku Yudas kang aran Barsabas, lan Silas, para pangareping para sadulur.
23 Lan padha nulis layang miturut cara iki; Para rasul lan para pinituwa lan para sedulur pada kirim slamet marang sedulur-sedulur sing dudu Ju ing Antiokhia, Siria lan Kilikia.
24 Merga aku wis krungu nèk ana wong-wong sing metu saka aku kabèh, wis nggawé susahé kowé nganggo tembung-tembung, lan mbubrah atimu, karo ngomong: Kowé kudu tetak lan netepi angger-anggeré Torèt.
25 Satemené aku kabèh padha ngumpul bebarengan, padha karsaa kongkonan wong-wong kang pinilih marang kowé, bebarengan karo Barnabas lan Paulus kang kinasih.
26 Wong-wong sing wis ngetokké nyawané demi asmané Gusti kita Yésus Kristus.
27 Mulané awaké déwé wis kongkonan Yudas lan Silas, sing bakal ngomongké bab sing padha karo kowé.
28 Awit Roh Suci lan aku kabèh wis kepéngin ora ènèng beban sing luwih abot ngungkuli prekara-prekara iki.
29 Kowé padha nyingkiri daging sing disaosaké marang brahala, getih, daging kecekik lan laku jina. Sugeng tindak.
30 Sakwisé dikongkon budal, wong-wong terus pada teka nang kuta Antiokia.
31 Bareng wis diwaca, padha bungah-bungah marga saka panglipur mau.
32 Lan Yudas lan Silas, sing uga nabi piyambak, paring pitutur marang para sadulur kanthi tembung akeh, lan ngiyatake.
33 Sawisé lereb ana ing kono sawatara mangsa, para sadulur mau banjur padha diluwari kanthi tentrem marang para rasul.
34 Nanging Silas seneng manggon ing kono.
35 Rasul Paulus lan Barnabas uga tetep ana ing Antiokia, bebarengan karo wong akèh liyané memulang lan martakaké pangandikané Gusti.
36 Lan sawetara dina sawise Paulus ngandika marang Barnabas, "Ayo padha bali lan nemoni para sadulur ing saben kutha, sing kita nggegirisi pangandikane Gusti, lan ndeleng kepiye carane."
37 Barnabas banjur mutusaké arep ngeteraké Yohanes, kang asma Markus.
38 Nanging Paulus mikir ora apik kanggo nggawa wong sing wis ninggal wong-wong mau saka Pamfilia lan ora melu ing karya.
39 Lan padudon banget antarane wong-wong mau, lan padha pisah saka siji liyane.
40 Rasul Paulus banjur milih Silas, banjur mangkat, disuwun déning para sadulur marang sih-rahmaté Gusti Allah.
41 Panjenengané banjur ngliwati Siria lan Kilikia, nguwataké pasamuwan-pasamuwan.

BAB 16

1 Gusti Yésus terus tekan Dèrbé lan Listra. Ing kono ènèng murid sing jenengé Timotius, anaké wong wédok Yahudi, sing pretyaya. nanging bapakné wong Yunani.
2 Bab iku kacarita apik déning para sadulur ing Listra lan Ikonium.
3 Paulus kepéngin lunga bareng karo Paulus. Wong-wong mau banjur njupuk lan nyunati marga saka wong-wong Yahudi kang ana ing kono, amarga padha sumurup, yen bapakne iku wong Yunani.
4 Sakwisé ndlajahi kutha-kutha kono, para rasul lan para pinituwa ing Yérusalèm padha ngaturaké supaya ditindakké, supaya ditindakké.
5 Mangkono uga pasamuwan-pasamuwan padha saya mantep ing iman lan saya tambah akeh saben dina.
6 Bareng wis padha ndlajahi Frigia lan tanah Galatia, padha ora pareng ngabarake Injil ing tanah Asia dening Sang Roh Suci.
7 Sawisé tekan ing Misia, wong-wong mau padha nyoba arep menyang Bitinia, nanging Roh ora nglilani wong-wong mau.
8 Lan padha liwat Misia mudhun menyang Troas.

9 Lan ing wayah bengi Paulus ana wahyu. Ana wong Makedonia ngadeg lan ndedonga marang Panjenengané, pangandikané, "Sira nyabrang menyang Makédonia lan tulungi aku."
10 Sakwisé Dèkné weruh wahyu kuwi, awaké déwé terus pada budal nang kuta Makédonia, awit awaké déwé ngerti nèk Gusti Allah wis nimbali awaké déwé pretyaya kanggo martakké kabar apik marang wong-wong kuwi.
11 Mulané, aku lunga saka Troas, terus menyang Samotracia, lan ésuké menyang Neapolis.
12 Saka ing kono banjur menyang Filipi, yaiku kutha utama ing tanah Makedonia lan jajahan kono.
13 Lan ing dina Sabat aku padha metu saka kutha ing pinggir kali, ing kono padha ndedonga. Aku banjur padha linggih lan matur marang wong wadon kang padha mrana.
14 Ana wong wédok sing jenengé Lidia, bakul kain wungu saka kutha Tiatira, sing nyembah marang Gusti Allah, krungu bab aku.
15 Bareng wis dibaptis lan sakulawargané, dheweke nyuwun marang aku kabèh, pangandikané, "Nèk kowé nganggep aku setya marang Gusti, mlebua ing omahku lan manggona ing kana." Lan dheweke mbatesi kita.
16 Nalika aku padha arep ndedonga, ana bocah wadon kang kasurupan roh tenung, kang methuki aku, kang ndhatengake para bendarane kanthi tenung.
17 Wong-wong kuwi mèlu Paulus lan awaké déwé lan nguwuh-uwuh: "Wong-wong iki padha dadi abdiné Gusti Allah sing Mahaluhur, sing nduduhké dalan kaslametan marang awaké déwé.
18 Lan dheweke nindakake nganti pirang-pirang dina. Nanging Paulus sedhih banget, banjur minger lan matur marang roh kasebut: "Demi asmane Yesus Kristus, aku mrentah sampeyan metu saka dheweke." Banjur metu ing jam sing padha.
19 Bareng majikané weruh, yèn pangarep-arep bakal ilang, banjur padha nyekel Paulus lan Silas, banjur digawa menyang pasar marang para penggedhé.
20 Wong-wong mau terus digawa nang nggoné para penggedéné lan diomongi: "Wong-wong kuwi wong Ju, sing nggawé ganggu kutha kita.
21 Lan memulang adat-istiadat, sing ora kena ditampa lan ora ditindakake, amarga kita wong Rum.
22 Wong-wong mau banjur padha nglawan wong-wong mau, lan para hakim padha nyuwek-nyuwek sandhangané lan didhawuhi nggebug.
23 Sawisé padha digebugi akèh, banjur dilebokaké ing pakunjaran, sarta didhawuhi njaga pakunjaran.
24 Sakwisé nampa prekara kaya ngono, wong-wong mau terus dilebokké ing pakunjaran sing paling njero, lan sikilé dilebokké ing batèt.
25 Lan ing tengah wengi Paulus lan Silas ndedonga lan ngidungaké masmur marang Gusti Allah, lan wong-wong sing dikunjara padha krungu.
26 Dumadakan ana lindhu gedhé, nganti dhasaré pakunjaran gonjang-ganjing;
27 Lan penjaga pakunjaran tangi saka turu, lan weruh lawang-lawang pakunjaran mbukak, banjur ngunus pedhang, lan arep matèni awake dhewe, ngira yen wong tahanan wis padha mlayu.
28 Nanging Paulus nguwuh sora, pangandikané, "Aja gawe piala marang awakmu dhéwé, awit aku kabèh padha ana ing kéné."
29 Banjur njaluk lampu, lan mlayu mlebu, lan gumeter lan sujud ana ing ngarepe Paulus lan Silas.
30 Wong loro mau digawa metu lan ditakoni: "Para sedulur, apa sing kudu tak lakoni supaya bisa slamet?
31 Wong-wong mau padha matur, "Padha precayaa marang Gusti Yésus Kristus, temah kowé lan brayatmu bakal slamet."
32 Wong-wong mau banjur padha martakaké pangandikané Pangéran lan marang kabèh wong ing omahé.
33 Lan ing wayah bengi padha dicekel lan dikumbah; Panjenengané lan kabèh wongé banjur dibaptis.
34 Sakwisé wong loro mau digawa mlebu nang omahé, dèkné terus ngekèki mangan marang wong-wong kuwi, lan sak omahé kabèh pada bungah lan pada pretyaya marang Gusti Allah.
35 Bareng wis ésuk, para penggedhé padha kongkonan para abdiné, kandha, "Wong-wong iku padha lungaa."
36 Kepala pakunjaran banjur nyritakaké marang Paulus, "Para penggedhé wis ngutus supaya kowé padha lunga.
37 Nanging Rasul Paulus kandha marang wong-wong mau: "Wong-wong Rum wis digebugi tanpa disalahké, nanging aku kabèh dilebokké ing pakunjaran. lan saiki apa padha nundhung kita metu saka wong-wong mau? ora satemene; nanging supaya padha teka dhewe lan njupuk kita metu.
38 Para prawira banjur nyritakaké pangandika mau marang para penggedhé, lan padha wedi, bareng krungu yèn wong-wong iku wong Rum.
39 Banjur padha teka lan nyuwun marang wong-wong mau lan diirid metu, lan njaluk supaya padha lunga saka kutha.
40 Banjur padha metu saka pakunjaran lan mlebu ing omahé Lidia.

BAB 17

1 Bareng padha ngliwati Amfipolis lan Apolonia, padha tekan ing Tesalonika, ing kono ana papan pangibadah wong Yahudi.
2 Rasul Paulus, kaya padatané, mlebu, lan telung dina Sabat rembugan karo wong-wong mau saka Kitab Suci.
3 Mratelakake lan mratelakake, yen Sang Kristus mesthi nandhang sangsara lan wungu maneh saka ing antarane wong mati; lan menawa Yésus iki, kang dakwartakaké marang kowé, iku Kristus.
4 Lan sawetara saka wong-wong mau padha precaya lan nunggal karo Paulus lan Silas; lan wong-wong Yunani sing mursid akèh banget, lan para pandhita ora sethithik.
5 Nanging wong-wong Yahudi sing ora pretyaya padha mèri, banjur njupuk wong-wong nistha sawetara, lan padha nglumpukaké pasukan, lan ndadékaké gegeré kutha kabèh, lan nyerang omahé Yason, lan ngudi supaya wong-wong mau metu. marang wong-wong.
6 Bareng ora ketemu, Yason lan sadulur-sadulur sawatara padha digawa menyang ing ngarsané panggedhéning kutha, karo nguwuh-uwuh: "Wong-wong kang ngojok-ojoki jagad iki uga padha teka mrene.
7 Wong-wong kuwi wis ditampa Yason, lan wong-wong mau padha nglawan prenatan-prenatané Kaisar, awit ana ratu liyané, yaiku Yésus.
8 Bareng krungu prekara-prekara kuwi, wong-wong lan para penggedhéné kutha pada nggumunké.
9 Sakwisé nampa jaminan Yason lan wong-wong liyané, wong-wong kuwi diluwari.

10 Lan ing wayah bengi para sadulur langsung ngutus Paulus lan Silas menyang Berea.
11 Wong-wong mau luwih mulya tinimbang wong-wong ing Tesalonika, merga padha nampani pangandika kalawan sumedya, lan saben dina padha nliti Kitab Suci, apa iku bener.
12 Mulané akèh wong sing pada pretyaya. uga wong-wong wédok-wédok sing mulya, wong Yunani lan wong lanang, ora sethithik.
13 Nanging bareng wong-wong Yahudi ing Tesalonika padha ngerti, manawa Rasul Paulus martakake Injil ana ing Berea, banjur padha teka mrana lan ngojok-ojoki wong akeh.
14 Sakwisé kuwi sedulur-sedulur terus ngongkon rasul Paulus lunga nang laut, nanging Silas lan Timotius tetep manggon nang kono.
15 Wong-wong sing nuntun Paulus nggawa Paulus menyang Atena, lan nampa dhawuh marang Silas lan Timotius supaya cepet-cepet marani Paulus, banjur padha mangkat.
16 Nalika Paulus ngentosi wong-wong mau ana ing Atena, rohé greget banget, bareng weruh kuthané kabèh padha nyembah brahala.
17 Mulané, ana ing papan pangibadah Gusti Yésus rembugan karo wong Yahudi lan wong-wong sing saleh, lan saben dina ing pasar karo wong-wong sing padha ketemu karo Panjenenganė.
18 Banjur sawetara filsuf saka Epikur lan Stoicks padha nemoni dheweke. Lan ana wong sing ngucap: "Apa sing bakal diomongake wong omong kosong iki?" lan sawetara liyane, Panjenengane iku kaya-kaya nyebataken dewa-dewa aneh, amarga Panjenengane martakake Gusti Yesus lan wungu.
19 Wong-wong mau banjur digawa menyang Areopagus lan dipangandikani, "Muga-muga aku bisa ngerti apa piwulang anyar sing kokucapake iki?"
20 Awit Paduka ndhawuhaken prekawis-prekawis ingkang anèh wonten ing kuping kawula.
21 (Amarga kabeh wong Atena lan wong-wong manca sing padha manggon ing kono ora ana liya-liyane, kajaba mung nyritakake utawa ngrungokake perkara anyar.)
22 Rasul Paulus banjur jumeneng ana ing satengahé gunung Mars lan kandha, ”Para wong Atena, aku ngerti nèk ing kabèh perkara kowé kuwi wong sing setya banget.
23 Amarga nalika aku liwat lan ndeleng pangibadahmu, aku nemu misbyah kang tulisane mangkene: MARANG ALLOH SING ORA KENENG. Mulané, sapa sing kok sembah tanpa ngerti, aku bakal ngandhani kowé.
24 Gusti Allah sing nitahake jagat lan sak isiné, merga Panjenenganė kuwi Gustiné langit lan bumi, mulané ora manggon ing bait-bait sing digawé tanganė manungsa;
25 Lan ora disembah nganggo tangan manungsa, kaya-kaya butuh apa-apa, amarga Panjenengane kang maringi urip, napas lan samubarang kabeh;
26 Lan saka getih siji Panjenengané wis digawe kabeh bangsa kanggo manggon ing salumahing bumi kabeh, lan wis nemtokake wektu sadurunge, lan wates-wates panggonane;
27 Supaya padha nggolèki Pangéran, muga-muga padha nggolèki Panjenenganė lan ketemu, sanadyan Panjenenganė ora adoh saka kita kabèh.
28 Amarga ana ing Panjenengane kita urip lan obah lan ana; Kaya sing wis diomongké para pujanggamu dhéwé: Awit awaké déwé iki uga turunané.
29 Dadiné awaké déwé iki turunané Gusti Allah, mulané awaké déwé ora mikir nèk Gusti Allah kuwi kaya emas, pérak utawa watu, sing diukir nganggo kapinteranė manungsa.
30 Lan wektu kabodhoan iki Gusti Allah nglirik; nanging saiki dhawuh marang wong ing ngendi-endi supaya mratobat.
31 Amarga Panjenenganė wis netepaké dinanė, nalika Panjenenganė bakal ngadili jagad iki kanthi adil lumantar wong kang wus katetepakaké; bab iku wis paring jaminan marang kabeh wong, yaiku Panjenengane wis mungokake saka ing antarane wong mati.
32 Bareng padha krungu bab tangine wong mati, ana kang padha moyoki, nanging ana kang kandha, "Aku bakal padha ngrungokake maneh bab iku."
33 Rasul Paulus banjur ninggal wong-wong mau.
34 Nanging ènèng wong sing pada manut marang Dèkné lan pada pretyaya, yakuwi Dionisius, wong Areopagi, lan wong wédok sing jenengé Damaris lan wong-wong liyané.

BAB 18

1 Sawuse mangkono Rasul Paulus tindak saka ing kutha Atena lan tindak menyang Korintus.
2 Lan ketemu wong Yahudi jeneng Akwila, lair ing Pontus, anyar teka saka Italia, karo bojoné Priskila; (amarga Klaudius wis dhawuh marang sakèhing wong Yahudi, supaya padha lunga saka kutha Rum) banjur padha marani wong-wong mau.
3 Lan marga saka pakaryané padha, Panjenengané tetep manggon ana ing antarané wong-wong mau lan nyambut gawé, amarga padha gawé kémah.
4 Lan saben dina Sabat dheweke rembugan ana ing papan pangibadah lan ngyakinake wong Yahudi lan wong Yunani.
5 Bareng Silas lan Timotius padha teka saka Makédonia, Paulus meksa banget lan mbuktèkaké marang wong-wong Yahudi yèn Yésus iku Kristus.
6 Bareng wong-wong mau padha nglawan lan nyenyamah, Panjenengané banjur ngojok-ojoki pangagemané lan ngandika marang wong-wong mau, "Getihmu tumeka ing sirahmu." Aku wis resik, wiwit saiki aku bakal lunga menyang wong-wong sing ora nduwé Yahudi.
7 Panjenengané banjur tindak saka ing kono lan mlebu ing omahé wong jenengé Yustus, wong kang nyembah marang Gusti Allah, kang omahé cedhak karo papan pangibadah.
8 Lan Krispus, pangareping papan pangibadah, pracaya marang Gusti karo kabeh kulawarga; Jawa 1994: Lan akèh wong ing Korintus kang padha krungu, padha pracaya lan padha kabaptis.
9 Ing wayah bengi Gusti Allah ngandika marang Paulus kanthi wahyu: " Aja wedi, nanging ngomonga lan aja meneng.
10 Amarga Ingsun nunggil karo sira, lan ora ana wong siji-sijia kang bakal nglawan marang sira, amarga ing kutha iki nduwèni akèh wong.
11 Gusti Yésus terus manggon nang kono setaun nem sasi, mulangi pangandikané Gusti Allah marang wong-wong mau.

12 Nalika Galio dadi gubernur ing tanah Akhaya, wong-wong Yahudi padha mbalela marang Rasul Paulus lan digawa menyang kursi pengadilan.
13 Pangandikané, "Wong iki mbujuk wong supaya padha nyembah marang Gusti Allah sing nerak angger-anggering Torèt."
14 Bareng Paulus lagi arep mbuka cangkeme, Galio kandha marang wong-wong Yahudi: “Heh, wong Yahudi, manawa iki bab tumindak kang ala utawa nistha, mulane aku kudu sabar karo kowe.
15 Nanging yen bab tembung lan jeneng, lan angger-anggering Toret, sampeyan kudu dipikir; awit Aku ora bakal dadi hakim bab kuwi.
16 Banjur padha ditundhung saka kursi pangadilan.
17 Wong-wong Yunani banjur nyekel Sostenes, pangareping papan pangibadah, lan digebugi ana ing ngarepe kursi pengadilan. Lan Galio ora peduli bab iku.
18 Sawuse mangkono Rasul Paulus lereb sawatara suwe ana ing kono, banjur pamitan marang para sadulur, banjur lelayaran menyang Siria, bebarengan karo Priskila lan Akwila. wis nyukur sirahé ana ing Cenkhrea, amarga wis janji.
19 Panjenengané banjur tekan ing Éfesus, banjur nilar wong-wong mau ana ing kono.
20 Nalika padha nyuwun supaya Panjenengané lereb ana ing kono luwih suwé, Panjenengané ora gelem.
21 Nanging pamitan, pangandikané, "Aku mesthi kudu ngrayakake riyaya sing teka ing Yérusalèm iki, nanging aku bakal bali maneh marang kowé, yèn Gusti Allah ngersakaké." Panjenengané banjur lelayaran saka Éfesus.
22 Bareng wis tekan ing Kaisarea, banjur minggah lan ngucap salam marang pasamuwan, banjur tindak menyang Antiokia.
23 Sawisé lereb sawatara mangsa ana ing kono, Panjenengané banjur mangkat lan njelajah satanah Galatia lan Frigia kabèh, nguwataké para sakabat kabèh.
24 Banjur ana wong Yahudi sing jenengé Apolos, lair ing Aleksandria, wong sing pinter ngomong lan kuwat ing Kitab Suci, teka ing Éfesus.
25 Wong iki diwulang bab dalané Gusti; Lan marga saka semangaté, Panjenengané banjur ngandika lan memulang bab bab Gusti, nanging mung ngerti bab baptis Yohanes.
26 Panjenengané banjur wiwit ngandika kanthi kendel ana ing papan pangibadah, lan nalika Akwila lan Priskila krungu wong-wong mau, banjur digawa menyang ngarsané, lan nerangake dalané Gusti Allah kanthi luwih cetha.
27 Nalika Panjenengané kepéngin lunga menyang Akhaya, para sadulur padha nulis layang marang para sakabaté, supaya padha nampani Panjenengané.
28 Awit Panjenengané kanthi kuwat banget ngyakinaké wong-wong Yahudi lan kanthi temenan, kanthi mbuktèkaké liwat Kitab Suci, yèn Yésus iku Kristus.

BAB 19

1 Nalika Apolos isih ana ing Korintus, Rasul Paulus wis ngliwati dharatan ndhuwur lan tekan ing Éfesus.
2 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, "Apa kowé padha tampa Roh Suci wiwit pracaya?" Wong-wong mau padha matur marang Panjenengané, "Kula sami dereng midhanget manawi wonten Roh Suci."
3 Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, "Yèn mangkono, apa kowé padha kabaptis?" Wong-wong mau padha matur, "Kanggo baptisané Yohanes."
4 Rasul Paulus banjur kandha, ”Yohanes pancen mbaptis nganggo baptisan pamratobat, lan kandha marang wong-wong, supaya padha precaya marang Panjenengané kang bakal rawuh sawisé Panjenengané, yaiku Kristus Yésus.
5 Nalika padha krungu bab iku, padha kabaptis ing asmane Gusti Yesus.
6 Sakwisé Paulus numpangi asta marang wong-wong kuwi, Roh Sutyi nurunké wong-wong kuwi. lan padha guneman nganggo basa roh lan medhar wangsit.
7 Lan kabeh wong lanang kira-kira rolas.
8 Panjenengané banjur lumebet ing papan pangibadah lan ngandika kanthi kendel suwene telung sasi, padudon lan mbujuk bab Kratoné Allah.
9 Nanging bareng wong-wong padha wangkot lan ora precaya, malah padha nyenyamah bab dalan kang mangkono iku ana ing ngarepe wong akeh, Panjenengane banjur ninggal murid-muride lan misahake para sakabate, saben dina padha rembugan ana ing sekolahane Tiranus.
10 Lan iki terus nganti rong taun; Dadiné wong-wong sing manggon ing Asia kabèh pada krungu pangandikané Gusti Yésus, wong Yahudi lan wong Yunani.
11 Lan Gusti Allah nindakaké mujijat-mujijat lumantar Rasul Paulus.
12 Mulané saputangan utawa celemek saka awaké digawa marang wong lara, lelaraé wis ilang, lan roh-roh jahat padha metu.
13 Banjur ana wong-wong Yahudi kang lumêbêt, kang padha ngusir setan, padha mangkat nyebut asmané Gusti Yésus marang wong-wong kang kapanjingan dhemit mau, kandha, "Kawula padha supaos kowé demi Yésus, kang kawartakaké déning Paulus."
14 Lan ana pitu anaké Skewa, wong Yahudi, lan pangareping imam, padha nglakoni mangkono.
15 Roh jahat mau terus ngomong: “Yésus aku ngerti, lan Paulus aku kenal. nanging sapa kowe?
16 Wong kang kapanjingan dhemit mau nuli padha nubruk lan ngalahaké wong-wong mau, temah padha lumayu metu saka omah iku kanthi wuda lan tatu.
17 Wong-wong Yahudi lan wong Yunani sing manggon ing Éfesus uga ngerti bab iki. Wong kabèh padha wedi lan asmané Gusti Yésus kaluhuraké.
18 Akèh wong sing pretyaya pada teka lan ngakoni lan ngakoni penggawéné.
19 Akèh wong-wong sing nggunakké ilmu-ilmu sing nggumunké, nggawa buku-bukuné lan diobong ing ngarepé wong kabèh.
20 Dadiné pangandikané Gusti Allah saya gedhé lan menang.
21 Sawisé lelakon iku mau kabèh, Paulus ngrancang ing sajroning roh, sawisé ngliwati Makédonia lan Akhaya, arep tindak menyang Yérusalèm, sarta kandha, "Sakwisé aku mrana, aku uga kudu nemoni Rum."
22 Panjenengané banjur ngutus wong loro menyang Makédonia, yaiku Timotius lan Erastus; nanging dhèwèké dhéwé tetep ana ing Asia suwéné.
23 Ing wektu sing padha, ora sethithik ana gegeran bab dalan iku.

24 Awit ana wong sing jenengé Demetrius, tukang pérak, sing nggawé kuil-kuil slaka kanggo Diana, ngetokké bathi sing ora sithik kanggo para tukang.
25 Wong-wong mau ditimbali karo wong-wong sing pada nyambutgawé sing kaya ngono kuwi lan dipangandikani, "Para sedulur, kowé padha ngerti nèk awaké déwé nduwé kasugihan saka pakaryan iki."
26 Kowé weruh lan krungu nèk ora mung nang kuta Éfésus, nanging meh kabèh nang Asia, Paulus wis mbujuk wong okèh lan mbuktèkké nèk kuwi dudu allah sing digawé nganggo tangan.
27 Dadiné, ora mung penggawéanku iki sing bakal diilangi. nanging uga supaya padalemane Dèwi Diana sing agung, lan kaluhurane kudu dirusak, sing disembah ing Asia lan ing saindenging jagad.
28 Bareng padha krungu pangandikane iku, padha nepsu banget, lan padha bengok-bengok, pangandikane, "Agung Diana, wong Efesus."
29 Wong-wong ing kutha kabèh padha bingung, lan sawisé nyekel Gayus lan Aristarkhus, wong Makédonia, kanca-kancané Paulus, padha mlayu bebarengan menyang gedhong.
30 Lan nalika Paulus arep lumebu ing wong akeh, para murid ora nglilani dheweke.
31 Lan sawetara panggedhe ing Asia, kang padha kanca-kancané, kongkonan kanggo wong, njaluk supaya ora mlebu ing téater.
32 Mula, ana sing nguwuh-uwuh siji, lan ana sing nguwuh-uwuh: amarga pasamuwan padha bingung; Lan akèh-akèhé ora ngerti apa sebabé wong-wong mau padha ngumpul.
33 Lan padha narik Alexander metu saka wong akeh, wong-wong Yahudi mimpin wong maju. Aleksandr banjur nggegem tangané, arep mbela marang wong akèh.
34 Nanging bareng padha sumurup, yen Panjenengane iku wong Yahudi, watara rong jam wong kabeh padha nguwuh-uwuh: "Agung Diana, wong Efesus!"
35 Bareng juru kuta wis nglilani wong-wong mau, banjur kandha, "He, para wong Éfésus, sapa sing ora ngerti yèn kutha Éfesus iku nyembah Déwi Diana lan reca sing tiba saka Jupiter. ?
36 Merga prekara-prekara iki ora bisa dilawan, mulané kowé kudu meneng lan aja kesusu.
37 Awit kowé wis nggawa wong-wong iki mrene, sing dudu rampog pasamuwan lan uga ora nyenyamah déwimu.
38 Mulané, nèk Demetrius lan para penggawé sing mèlu nduwé prakara marang sapa waé, undhang-undhang wis dibukak lan ana timbalané.
39 Nanging nèk kowé takon apa-apa bab prekara liya, kuwi kudu diputuské nang pasamuan sing bener.
40 Merga kita bakal disalahké merga keributan ing dina iki, awit ora ana alesan sing bisa diwulangké bab kumpulan iki.
41 Sawisé ngandika mangkono, wong pasamuwan padha budhal.

BAB 20

1 Sakwisé ribut kuwi leren, Paulus nimbali murid-muridé lan dirangkuli, nuli mangkat menyang Makédonia.
2 Sakwisé njelajah wilayah-wilayah kono lan wis ngekèki pitutur sing akèh marang wong-wong kuwi, Dèkné terus tekan Yunani.
3 Lan ana telung sasi. Lan nalika wong Yahudi padha ngentèni dheweke, nalika arep lelayaran menyang Siria, dheweke arep bali liwat Makedonia.
4 Sopater saka Berea ndherekake Panjenengane menyang Asia. lan saka wong Tesalonika, Aristarkhus lan Sekundus; lan Gayus saka Dèrbé, lan Timoteus; lan saka Asia, Tikhikus lan Trofimus.
5 Wong-wong mau padha ndhisiki lan ngentosi aku ana ing Troas.
6 Sawisé riyaya Roti Tanpa Ragi, aku padha lelayaran saka Filipi, lan limang dina wis tekan ing Troas. ing ngendi kita manggon pitung dina.
7 Ing dina kapisan ing minggu, nalika para sakabat padha ngumpul kanggo nyuwil-nyuwil roti, Paulus martakaké marang wong-wong mau, siap kanggo budhal ing ésuk. lan nglajengake pidhato nganti tengah wengi.
8 Lan ing kamar ndhuwur ana akeh lampu sing padha ngumpul.
9 Ana ing cendhela ana cah enom sing jenengé Eutikhus, lagi keturon banget, lan nalika Paulus ngumumaké suwé, banjur ambruk saka ing loteng katelu, lan diangkat mati.
10 Rasul Paulus banjur mudhun lan nyabrang lan dirangkul lan kandha, "Aja padha repot; awit uripé ana ing Panjenengané.
11 Bareng Panjenengané minggah manèh, nyuwil-nyuwil roti, dhahar lan omong-omongan nganti surup, banjur tindak.
12 Wong anom mau banjur digawa metu urip-uripan, lan ora sathithik lipur.
13 Aku banjur ndhisiki numpak prau lan lelayaran menyang Asos.
14 Bareng ketemu karo aku kabèh ana ing Asos, aku banjur padha mlebu menyang Mitilene.
15 Aku banjur lelayaran saka ing kono, lan ésuké tekan ing ngarepé Kios. Esuke aku padha tekan ing Samos lan nginep ana ing Trogyllium; lan ésuké awaké déwé tekan Milétus.
16 Merga Paulus wis mutuské arep lelayaran liwat Efesus, merga dhèwèké ora bakal nginep ing Asia, merga dhèwèké enggal-enggal tekan Yérusalèm ing dina Péntakosta, yèn bisa.
17 Saka Milétus banjur kongkonan menyang Éfesus nimbali para pinituwané pasamuwan.
18 Bareng wis padha sowan ing ngarsané, Panjenenganė banjur ngandika marang wong-wong mau, "Kowé padha sumurup, wiwit dina pisanan aku teka ing Asia, kaya apa aku tansah ana ing antaramu ing salawas-lawase.
19 Ngawula marang Gusti kanthi andhap-asor, lan luh lan godaan, sing saya nempuh dening wong-wong Yahudi.
20 Lan aku wis ora ndhelikake apa-apa sing migunani kanggo sampeyan, nanging aku wis ngandhani sampeyan lan mulang sampeyan ing umum lan ing omah-omah.
21 Padha paseksi marang wong Yahudi lan marang wong Yunani, bab mratobat marang Gusti Allah lan pracaya marang Gusti kita Yesus Kristus.
22 Lan saiki, aku lunga menyang Yérusalèm kanthi kakuwatan roh, ora ngerti apa sing bakal kelakon marang aku ana ing kana.
23 Nanging Roh Sutyi sing neksèni ing saben kutha, nèk aku dikuwatké lan kasangsaran.
24 Nanging ora ana siji-sijia sing nggegirisi aku, lan aku uga ora nganggep nyawaku tresna marang awakku dhewe, supaya aku bisa ngrampungke dalanku kanthi bungah, lan

leladi, sing wis ditampa saka Gusti Yesus, yaiku nekseni Injil sih-rahmaté Gusti Allah. .
25 Lan saiki aku ngerti nèk kowé kabèh, sing wis tak nggelarké kabar kabungahan bab Kratoné Allah, kowé ora bakal weruh Aku menèh.
26 Mulané, ing dina iki kowé daktulis, yèn Aku resik saka getihé manungsa kabèh.
27 Awit aku ora ngéling-éling marang kowé kabèh bab karsané Gusti Allah.
28 Mulané pada ngati-ati marang awaké déwé lan kabèh pepanthan, sing didadèkké kowé dadi pengawas déning Roh Sutyi, kanggo ngopeni pasamuané Gusti Allah, sing wis dituku nganggo rahé dhéwé.
29 Awit aku ngerti iki, nèk sakwisé aku lunga, asu ajag sing galak bakal teka nang tengahmu lan ora melas marang pepanthané.
30 Uga saka awakmu dhéwé bakal muncul wong-wong sing ngomongké bab-bab sing klèru, arep nyedot murid-muridé.
31 Mulané pada waspada lan élinga, yèn telung taun suwéné aku ora kendhat ngélingaké marang saben wong rina-wengi kanthi nangis.
32 Lan saiki, para sedulur, aku masrahké kowé marang Gusti Allah lan marang tembungé sih-rahmaté, sing bisa mbangun kowé lan maringi warisan marang kowé kabèh ing antarané wong-wong sing wis disucekaké.
33 Aku ora nduwèni slaka, emas, utawa sandhangané sapa waé.
34 Kowé dhéwé ngerti nèk tangan-tanganku iki wis ngladèni kebutuhanku lan kanggo wong-wong sing mèlu aku.
35 Aku wis nduduhké samubarang kabèh marang kowé, nèk kowé kudu nyambut-gawé kaya ngono kuwi kanggo nulungi wong-wong sing ringkih, lan ngéling-éling pangandikané Gusti Yésus: “ Luwih rahayu mènèhi katimbang nampa.”
36 Sawisé ngandika mangkono, Panjenengané banjur sujud lan ndedonga bebarengan karo wong-wong mau.
37 Wong-wong kabèh padha nangis kelara-lara, banjur ngrangkul Paulus lan ngambungi Paulus.
38 Padha sedhih banget marga saka pangandikané Gusti Yésus mau, yèn wong-wong mau ora bakal weruh pasuryané manèh. Lan padha ndhèrèkaké Panjenenganė menyang prau.

BAB 21

1 Sakwisé awaké déwé wis dibuwang sangka kono, awaké déwé terus mlaku terus nang kuta Koos, ésuké terus nang kuta Rodas, terus sangka Patara.
2 Bareng ketemu ana prau kang arep nyabrang menyang Fenisia, aku banjur padha numpak prau.
3 Bareng wis tekan ing Siprus, aku banjur ninggal ing sisih kiwa, banjur lelayaran menyang Siria, banjur tekan ing Tirus, amarga ana ing kono praune arep ngudhunake momotane.
4 Lan ketemu murid, aku manggon ana ing kono pitung dina.
5 Bareng wis rampung dina-dina iku, aku banjur padha mangkat. Wong-wong mau kabèh nggawa aku kabèh, karo bojo lan anak-anak, nganti aku metu saka kutha;
6 Sawisé aku padha pamitan, aku banjur padha numpak prau. banjur padha mulih maneh.
7 Bareng wis rampung saka ing Tirus, aku padha tekan ing Ptolemais lan salam marang para sadulur, lan ing sawijining dina manggon ana ing kono.
8 Ésuké aku kabèh, sedulur-seduluré Paulus, budal menyang Kaisaréa. lan manggon karo dheweke.
9 Wong lanang iku uga duwé anak wadon papat, prawan, kang padha medhar wangsit.
10 Nalika aku padha lereb ana ing kono nganti pirang-pirang dina, ana nabi siji teka saka Yudea, jenenge Agabus.
11 Bareng wis tekan ing ngarsané awaké déwé, dhèwèké njupuk sabuké Paulus, tanganė lan sikilé terus diikat, terus kandha, ”Pangandikané Sang Roh Suci mangkene: Mangkono uga wong-wong Yahudi ing Yérusalèm bakal nalèni wong sing nduwèni sabuk iki, banjur dipasrahké marang wong-wong mau. tangane bangsa-bangsa liya.
12 Bareng krungu bab iku, aku lan wong-wong saka ing kono padha nyuwun marang Panjenenganė, supaya aja lunga menyang Yérusalèm.
13 Rasul Paulus terus ngomong: “Apa tegesé kowé nangis lan nglarani atiku? Amarga aku ora mung siyaga diikat, nanging uga arep mati ing Yerusalem kanggo asmane Gusti Yesus.
14 Bareng wong mau ora karsa mbujuk, aku banjur mandhek, kandha, "Karsané Pangéran kelakon."
15 Sakwisé kuwi awaké déwé padha munggah karéta lan mangkat menyang Yérusalèm.
16 Ana uga murid-murid ing Kaisaréa sawetara sing ndhèrèk karo aku, lan nggawa Mnason saka Siprus, murid sing wis tuwa, sing kudu dakinep ing kono.
17 Bareng aku padha tekan ing Yérusalèm, para sadulur padha nampani aku kalawan bungah.
18 Ésuké Paulus tindak karo aku kabèh nemoni Yakobus. lan kabeh pinituwa padha ana.
19 Sakwisé nyalami wong-wong kuwi, Dèkné terus ngomongké bab apa sing wis ditindakké karo Gusti Allah nang tengahé bangsa-bangsa liya liwat pelayanané.
20 Bareng padha krungu bab iku, padha ngluhuraké Gusti, sarta ngandika marang Panjenenganė, "Sampeyan weruh, sedulur, pira ewonan wong Yahudi sing padha pracaya; lan kabeh padha sregep nindakake angger-anggering Toret.
21 Wong-wong kuwi ngerti nèk kowé mulangi wong-wong Yahudi sing ora nduwé dudu Ju, supaya ninggalké Musa, lan aja nganti nyunati anak-anaké lan ora nglakoni adat.
22 Dadi apa ta? wong akeh kudu padha teka, amarga bakal padha krungu, yen Panjenengan rawuh.
23 Mulané lakonana apa sing tak omongké marang kowé: Aku nduwé wong papat sing janji.
24 Padha njupuka, nucèkaké awaké dhéwé karo wong-wong mau, lan tanggung jawabe karo wong-wong mau, supaya padha nyukur sirahé, lan kabeh wong ngerti yen kabeh sing dikandhakake babagan sampeyan iku ora ana gunane; nanging kowé dhéwé uga nglakoni tata lakumu lan netepi angger-anggering Torèt.
25 Tumrap wong-wong dudu Yahudi sing padha precaya, aku wis nulis lan mutusake manawa wong-wong mau ora nindakake apa-apa, kajaba mung supaya padha nyingkiri barang-barang sing disaosake marang brahala, getih, wong kecekik lan laku jina.
26 Rasul Paulus nuli ngajak wong-wong mau, lan ing ésuké banjur padha sesuci bebarengan karo wong-wong

mau banjur lumebu ing Padaleman Suci, mratelakaké yèn dina-dina sesuci wis rampung, nganti saben wong padha nyaosaké kurban.
27 Lan nalika pitung dina wis meh rampung, wong-wong Yahudi ing Asia, nalika padha ndeleng Panjenengané ing Padaleman Suci, padha ngojok-ojoki kabeh wong, lan nyekel Panjenengané.
28 Padha nguwuh-uwuh: “Para wong Israèl, tulungana: Iki wong sing mulang wong ing ngendi-endi nglawan wong-wong lan angger-anggering Torèt lan panggonan iki.
29 (Awit biyen wong-wong mau wis tau weruh Trofimus wong Efesus bareng karo panjenengane ana ing kutha, lan padha ngira yen digawa dening Paulus menyang Padaleman Suci.)
30 Kabèh kutha padha gonjing, lan wong-wong padha mlayu bebarengan, banjur nyekel Paulus lan ditarik metu saka Padaleman Suci, lan lawangé banjur ditutup.
31 Nalika wong-wong mau padha arep matèni Yésus, panggedhéning prajurit padha kabar warta yèn kutha Yérusalèm padha geger.
32 Wong-wong mau langsung njupuk soldat lan perwira-perwira terus pada mlayu marani komandan kuwi.
33 Komandhané terus nyedhak, nyekel wongé lan mréntah supaya dirantèni nganggo rante loro. lan takon sapa Panjenengané, lan apa kang wis rampung.
34 Lan ana sing nguwuh-uwuh siji, lan ana sing nguwuh-uwuh ing antarané wong akèh, lan nalika ora ngerti kepastian amarga rame, banjur dhawuh supaya digawa menyang bètèng.
35 Bareng wis tekan ing undhak-undhakan, banjur digendhong déning para prajurit merga panganiayané wong akèh.
36 Amarga wong akèh padha ngetut-buri, nguwuh-uwuh: “Patènana Panjenengané!”
37 Bareng Paulus arep digawa menyang bètèng, rasul Paulus kandha marang panggedhéning prajurit, "Punapa kula saged matur kaliyan panjenengan?" Sing kandha, Apa kowé bisa ngomong Yunani?
38 Apa kowé dudu wong Mesir, sing biyèn biyèn gawé gegeran lan ngirid wong patang ewu wong matèni wong papat menyang ara-ara samun?
39 Nanging Rasul Paulus kandha, ”Aku iki wong Ju saka Tarsus, kutha ing Kilikia, warga negara dudu kutha.
40 Sakwisé nduwé idin, Paulus ngadeg ing undhak-undhakan lan nggegem tangané marang wong akèh. Bareng wis sepi banget, Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau nganggo basa Ibrani:

BAB 22

1 Para sedulur lan bapak-bapak, rungokna panjalukku marang kowé saiki.
2 (Bareng krungu nèk Gusti Yésus ngomong nganggo basa Ibrani, wong-wong kuwi terus meneng.
3 Satemene aku iki wong Yahudi, lair ana ing Tarsus, kutha ing Kilikia, nanging digedhekake ana ing kutha kene ana ing sikile Gamaliel, lan mulang manut angger-anggering para leluhure, lan sregep nglakoni. Dhuh Allah, kados dene panjenengan sadaya ing dinten punika.
4 Lan aku nganiaya dalan iki nganti mati, lan wong lanang lan wong wadon dakbalekake lan dilebokake ing pakunjaran.
5 Kayadene Imam Agung lan para pinituwa iku padha nekseni marang aku, lan saka wong-wong iku aku uga nampa layang marang para sadulur, banjur tindak menyang Damsyik, arep nggawa wong-wong kang ana ing kono menyang Yerusalem, supaya padha diukum.
6 Nalika aku lagi mlaku-mlaku lan wis cedhak karo Damsyik kira-kira awan, dumadakan ana pepadhang kang sumorot saka ing langit ngubengi aku.
7 Aku terus tiba ing lemah lan krungu swara sing ngomong marang aku: Saulus, Saulus, kenèng apa kowé kok nganiaya Aku?
8 Aku banjur mangsuli, "Sapa ta, Gusti?" Panjenengané banjur ngandika marang aku: Aku iki Yésus saka Nasarèt, kang kokaniaya.
9 Wong-wong sing mèlu aku weruh pepadhang mau, mulané pada wedi. nanging padha ora krungu swarané kang ngandika marang aku.
10 Aku banjur matur: Punapa ingkang kedah kula lampahi, dhuh Gusti? Gusti Allah ngandika marang aku: Ngadega, menyang Damsyik; lan ana ing kono bakal dikandhakake marang kowe kabeh apa sing wis ditemtokake kanggo kowe.
11 Lan nalika aku ora bisa ndeleng amarga cahya padhang iku, aku dituntun tangané wong-wong sing mèlu aku, aku teka menyang Damsyik.
12 Lan ana Ananias, wong sing saleh manut angger-anggering Torèt, kang kapratelakake déning kabèh wong Yahudi kang manggon ing kono.
13 Aku marani aku lan ngadeg lan matur marang aku: Sadulur Saulus, delengen! Lan ing jam sing padha aku tumenga marang dheweke.
14 Panjenengané banjur ngandika, "Gusti Allahé para leluhur kita wis milih kowé, supaya kowé ngerti kersané, lan nyumurupi Panjenengané sing adil, lan krungu pangandikané."
15 Awit kowé bakal dadi seksiné marang kabèh wong bab apa sing kokdeleng lan kokrungu.
16 Lan saiki, apa sebabé kowé telat? tangia, lan kabaptisa, lan dosa-dosamu diresiki kanthi nyebut asmane Gusti.
17 Nalika aku teka manèh ing Yérusalèm, nalika aku ndedonga ing Padaleman Suci, aku keprungu;
18 Lan weruh wong ngandika marang aku, Enggala, lan enggal lungaa saka Yérusalèm, kanggo padha ora bakal nampa paseksiné Panjenengan bab Aku.
19 Aku terus ngomong: Gusti, wong-wong kuwi pada ngerti nèk aku wis dikunjara lan digebugi ing saben papan pangibadah.
20 Lan nalika getihé Stéfanus, martirmu diwutahake, aku uga ngadeg ana ing kono lan nyetujoni patiné, lan nyimpen sandhangané wong-wong sing matèni dhèwèké.
21 Panjenengané banjur ngandika marang aku, " Wis lungaa, awit kowé bakal Dakutus adoh saka kéné menyang para bangsa."
22 Wong-wong mau padha ngrungokaké piwulangé marang Panjenengané, nuli padha nguwuh-uwuh, pangandikané, "Singkirna wong kang kaya mangkono iku saka ing bumi, amarga iku ora pantes urip."
23 Lan nalika padha bengok-bengok lan mbuwang sandhangané, lan mbuwang lebu ing awang-awang.
24 Panggedhening prajurit dhawuh supaya digawa menyang bètèng. supaya ngerti apa sebabé wong-wong padha sesambat marang Panjenengané.

25 Lan nalika padha nggandhol Panjenengané nganggo sandal, Paulus ngandika marang perwira sing ngadeg ing kono, "Apa sampeyan pareng nggegirisi wong Rum, nanging ora disalahké?"
26 Kadung perwira kuwi krungu bab kuwi, dèkné terus ngomong marang komandhané, ”Ngati-ati apa sing koktindakké, awit wong iki wong Rum.”
27 Komandhané terus sowan lan matur marang Gus Yésus: “Apa kowé wong Rum? Dheweke kandha, Ya.
28 Komandhané terus semaur: "Aku éntuk merdika iki nganggo dhuwit sing gedé." Lan Paulus ngandika, Nanging aku iki lair mardika.
29 Sakwisé kuwi wong-wong sing arep nitèni Dèkné terus pada ninggalké Dèkné.
30 Ésuké, merga dhèwèké péngin ngerti apa sebabé dhèwèké ditudhuh déning wong-wong Yahudi, mulané dhèwèké nguciwani dhèwèké, lan ndhawuhi para pangareping imam lan kabèh anggota Majelis Agama supaya teka, banjur nggawa Paulus mudhun lan dipasrahké marang wong-wong mau.

BAB 23

1 Rasul Paulus terus mirsani Mahkamah Agama, terus ngomong: “Para sedulur, tekan sepréné aku urip kanthi ati nurani sing resik ana ing ngarsané Allah.
2 Imam Agung Ananias ndhawuhi wong-wong sing padha ngadeg ing sandhingé supaya napuk cangkemé Yésus.
3 Rasul Paulus nuli ngandika marang wong mau, "Gusti Allah bakal napuk kowé, hé tembok sing wis diputihaké!
4 Wong-wong sing ngadeg nang kono terus ngomong: “Apa kowé nyenyamah Imam Agungé Gusti Allah?
5 Rasul Paulus terus ngomong: “Para sedulur, aku ora ngerti nèk Dèkné kuwi Imam Gedé.
6 Nanging bareng Paulus ngerti nèk sapérangané wong Saduki lan sapérangané wong Farisi, banjur nguwuh-uwuh ana ing pradataning Pradata Agama, "Para sadulur, aku iki wong Farisi, anaké wong Farisi. ing pitakonan.
7 Sawisé ngandika mangkono, wong-wong Farisi lan Saduki padha padudon.
8 Wong-wong Saduki kandha nèk ora ana patangen, ora ana malaékat utawa roh, nanging wong-wong Farisi ngakoni loro-lorone.
9 Para ahli Torèt saka golongané wong Farisi banjur padha padudon, pangucapé, "Aku ora nemu piala ana ing wong iki. Gusti Allah.
10 Lan nalika ana padudon gedhe, panggedhening prajurit amarga wedi yen Paulus bakal dicekel wong-wong mau, banjur dhawuh marang para prajurit supaya mudhun lan njupuk dheweke kanthi peksa saka ing antarane wong-wong mau lan nggawa dheweke menyang puri.
11 Ing bengi sakbanjuré Gusti jumeneng ana ing sandhingé lan ngandika, " Paulus, tatagaa, awit kaya anggonmu neksèni bab Aku ana ing Yérusalèm, kowé uga kudu neksèni ana ing Roma."
12 Bareng wis ésuk, wong-wong Yahudi sawatara padha nglumpuk lan ngipat-ipati, ora bakal mangan utawa ngombé nganti matèni Paulus.
13 Lan ana luwih saka patang puluh sing padha sekuthon iki.
14 Wong-wong mau padha marani para pangareping imam lan para pinituwa lan padha matur, "Kula sampun sami sumpah dhateng badan kula piyambak, bilih boten badhe mangan apa-apa, nganti kita matèni Paulus."
15 Mulané kowé karo para prejurit mèlu nguwasani komandhané, supaya sesuk digawa nang nggonmu, kaya-kaya kowé arep takon sing luwih cetha bab dhèwèké.
16 Bareng anaké mbakyu Paulus krungu yèn wong-wong mau padha ndhelik, banjur lumebu ing bètèng lan ngandhani Paulus.
17 Rasul Paulus banjur nimbali salah sijining perwira lan ngandika, "Wong nom iki gawanen menyang ngarsané komandhan, amarga ana prekara sing arep dikandhakake."
18 Wongé terus digawa nang nggoné komandhan lan diomongi: “Paulus sing dikunjara nimbali aku lan nyuwun supaya wong enom iki digawa nang nggonmu, sing ana prekara sing arep diomongké karo kowé.
19 Komandhané terus nyekel tangané wongé, terus mèlu nyingkur lan takon: "Apa sing mbok omongi marang aku?"
20 Panjenengané banjur ngandika, "Wong-wong Yahudi padha sarujuk nyuwun marang kowé, supaya sesuk kowé ngeteraké Paulus menyang Pradata Agama, kaya-kaya arep takon bab wong mau kanthi luwih cetha."
21 Nanging kowé aja padha manut marang wong-wong mau, amarga saka wong-wong mau luwih saka patang puluh wong padha ngentèni Panjenengané, kang padha sumpah, yèn ora bakal mangan utawa ngombé nganti dipatèni, lan saiki wis siyaga. golek janji saka kowe.
22 Komandhané terus nglilani wong enom mau lunga lan didhawuhi mangkéné, "Kowé aja kandha marang sapa-sapa, yèn kowé wis ngandhani aku kabèh mau."
23 Panjenengané banjur nimbali perwira loro lan matur, "Siapna prajurit rong atus menyang Kaisaréa, lan prajurit jaranan pitung puluh, lan tukang tumbak rong atus, ing jam katelu bengi."
24 Lan padha nyediakna kewan kanggo nunggang Paulus lan nggawa kanthi slamet menyang ngarsane gubernur Féliks.
25 Lan banjur nulis layang mangkene:
26 Saka Klaudius Lisias kirim salam marang Gubernur Féliks sing pinunjul.
27 Wong iki dicekel wong Yahudi lan kudu dipatèni.
28 Lan nalika aku kepengin ngerti sababe wong-wong mau padha nudhuh marang dheweke, aku banjur nggawa dheweke menyang pengadilane.
29 Wong-wong kuwi dakngertèni yèn kadakwa ana ing bab-bab angger-anggering Torèt, nanging ora ana kang kadakwa kang patut dihukum pati utawa dikunjara.
30 Lan nalika aku kandha karo wong-wong Yahudi, wong-wong Yahudi padha ngentèni wong iku, aku langsung kongkonan marani kowé, lan mréntahaké marang wong-wong sing padha nudhuh marang Panjenengané, supaya ngomong ing ngarsané kowé apa kang padha nglawan wong. pamit.
31 Prajurit-prajurit mau banjur padha nyepeng Paulus lan nggawa Paulus menyang Antipatris ing wayah bengi.
32 Ésuké wong-wong jaranan padha ditinggal lunga ndhèrèk, banjur bali menyang bètèng.
33 Satekané ing Kaisaréa, wong-wong mau banjur padha ngaturaké layangé marang gubernur, lan banjur ngaturaké Rasul Paulus ing ngarsané.
34 Bareng gubernur maca layang mau, banjur ndangu saka ngendi dheweke iku. Bareng ngerti yèn dhèwèké saka Kilikia;

35 Aku bakal ngrungokké omonganmu, nèk wong-wong sing nggugatmu wis teka. Dèkné terus ngongkon Dèkné dijaga nang dalemé Hérodès.

BAB 24

1 Sawisé limang dina, Imam Agung Ananias sowan karo para pinituwa, lan karo juru pidato sing jenengé Tertulus, sing ngandhani gubernur bab Paulus.
2 Bareng ditimbali, Tertulus wiwit nudhuh marang panjenenganė, pangandikané, "Amarga marga saka kowé, aku padha ngrasakaké katentreman kang gedhé, lan panggawému kang prayoga tumrap bangsa iki marga saka pandumanmu.
3 Aku tansah nampani lan ing ngendi-endi, dhuh Féliks kang mulya, kanthi panuwun.
4 Nanging, supaya aku ora ngganggu sampeyan, aku njaluk sampeyan ngrungokake sawetara tembung sing dakkarepake.
5 Merga aku kabèh wis weruh wong iki wong sing nglarani lan ngojok-ojoki kabèh wong Yahudi ing sak jagat, lan dadi pemimpin sekte wong Nasarèt.
6 Panjenenganė uga wis arep najisaké Padaleman Suci;
7 Nanging panggedhening prajurit Lisias nemoni aku lan ngrebut dheweke saka tanganku.
8 Marang wong-wong kang padha nudhuh marang Panjenengané, supaya padha sowan ing ngarsamu.
9 Wong-wong Yahudi uga padha sarujuk, lan padha kandha, yèn iku pancen bener.
10 Sawisé gubernur nuli paring paseksi marang panjenengané, banjur ngandika, "Satemené aku ngerti yèn kowé wis suwé dadi hakim tumrap bangsa iki, mulané aku luwih seneng njawab kanggo awakku dhéwé.
11 Amarga supaya kowé ngerti, mung rolas dina wiwit aku lunga menyang Yérusalèm arep ngabekti.
12 Lan padha ora ketemu aku ing Padaleman Suci lagi padu karo sapa, utawa nggegirisi wong, utawa ing sinagogé utawa ing kutha.
13 Wong-wong kuwi uga ora bisa mbuktekake prekara-prekara sing saiki didakwakake marang Aku.
14 Nanging aku ngakoni marang kowé, nèk miturut cara sing diarani sesat, aku nyembah marang Gusti Allahé para leluhurku, lan pretyaya marang kabèh sing wis ditulis ing Torèt lan para nabi.
15 Lan padha duwe pangarep-arep marang Gusti Allah, sing uga diparengake dening wong-wong mau, manawa bakal ana tangine wong mati, wong sing bener lan sing ora bener.
16 Lan ing bab iki aku kudu nglatih awakku, supaya aku tansah nduwé ati nurani sing ora nyinggung marang Gusti Allah lan marang manungsa.
17 Sawisé pirang-pirang taun, aku teka nggawa sedekah lan pisungsung marang bangsaku.
18 Ing kono wong-wong Yahudi sawatara saka Asia nemoni aku ana ing Pedalemané Allah sing wis disucekake, ora kanthi wong akeh lan ora ana gegeran.
19 Sapa sing kudune ana ing ngarsamu lan mbantah, manawa ana prakara marang aku.
20 Apamanèh wong-wong sing padha ing kéné iki padha kandha, yèn padha nemu piala ana ing aku, nalika aku ngadeg ing ngarsaning Pradata Agama,
21 Kajaba mung swara siji iki, aku nguwuh-uwuh ana ing satengahe wong-wong mau: Ing dina iki, bab tangine wong mati, aku bakal ditakoni.
22 Bareng Féliks krungu prekara-prekara kuwi, lan wis ngerti bab dalan sing luwih cetha, dhèwèké nundha wong-wong mau lan kandha, ”Nalika komandan Lisias teka, aku bakal ngerti apa-apa bab kowé kabèh.
23 Panjenenganė banjur dhawuh marang sawijining perwira supaya njaga Rasul Paulus lan nglilani dhèwèké kabébasan, lan aja nglarang kanca-kancané kanggo ngladèni utawa marani Paulus.
24 Sawisé sawetara dina, Féliks teka karo bojoné Drusila, wong Yahudi, nuli ngongkon Paulus nimbali Paulus lan mireng bab precaya marang Kristus.
25 Lan nalika piyambakipun rembugan bab kabeneran, waspada, lan pangadilan kang bakal teka, Féliks gumeter lan njawab, "Bungamu saiki! samangsa aku ana mangsa kang trep, aku bakal nimbali kowe.
26 Dhèwèké uga ngarep-arep supaya Paulus diwènèhi dhuwit, supaya Paulus bisa nguculké Paulus.
27 Nanging sakwisé rong taun, Pèrkius Fèstus nggentèni Féliks, lan Féliks kepéngin nggumunké wong-wong Yahudi, nuli ninggal Paulus dipenjara.

BAB 25

1 Bareng Festus wis tekan ing provinsi kono, sawisé telung dina, panjenengané tindak saka Kaisaréa menyang Yérusalèm.
2 Para pengarepé imam lan para pengarepé wong Ju terus pada ngomongké marang rasul Paulus.
3 Lan nyuwun sih-piwelas marang Panjenengané, supaya didhawuhi nimbali dhèwèké menyang Yérusalèm, karo ngintip ing dalan arep dipatèni.
4 Nanging Festus mangsuli, "Paulus kudu ditahan ing Kaisarea, lan dheweke dhewe bakal enggal tindak mrana."
5 Mulané, wong-wong sing kuwasa ana ing antaramu, ayo padha mudhun bareng karo aku lan nyalahké wong iki, nèk wong kuwi nduwé piala.
6 Sawisé lereb ana ing antarané wong-wong mau luwih saka sepuluh dina, banjur tindak menyang Kaisaréa. Esuke, lenggah ing kursi pangadilan, dhawuh supaya Paulus digawa.
7 Bareng wis tekan, wong-wong Yahudi kang padha teka saka ing Yerusalem padha ngadeg ana ing sakubenge lan padha nggugat Paulus akeh lan abot, nanging ora bisa dibuktekake.
8 Nalika Panjenengané mangsuli, "Aku ora nglanggar angger-anggeré wong Yahudi, utawa marang Padaleman Suci, utawa marang Kaisar."
9 Nanging Festus kepéngin nyenengké wong-wong Yahudi, mulané terus ngomong marang Paulus, ”Apa kowé kepéngin budal menyang Yérusalèm lan ana ing ngarepé aku bab prekara-prekara iki?
10 Rasul Paulus banjur ngandika, "Aku ngadeg ing kursi pengadilan Kaisar, ing ngendi aku kudu diadili.
11 Nèk aku salah, utawa nglakoni apa-apa sing pantes dipatèni, aku ora gelem mati. Aku nyuwun marang Kaisar.
12 Sawisé rembugan karo para pradata, Fèstus banjur mangsuli, "Apa kowé wis gugat marang Kaisar?" sowan Kaisar.

13 Sawisé sawetara dina, raja Agripa lan Bernike teka ing Kaisaréa kanggo ngaturake salam marang Féstus.
14 Bareng wis pirang-pirang dina ana ing kono, Fèstus nyritakaké prakara Paulus marang raja, pangandikané, "Ana wong sing ditinggal déning Féliks.
15 Nalika aku ana ing Yérusalèm bab Panjenengané, para pangareping imam lan para pinituwané wong Yahudi padha nyritakaké marang aku, supaya padha ngukum wong mau.
16 Aku mangsuli mangkene: Ora kaya wong Rum ngulungake wong nganti dipateni, sadurunge wong sing didakwa adhep-adhepan karo wong-wong sing padha nudhuh, lan duwe idin kanggo mangsuli dhewe bab kadurjanan sing ditindakake.
17 Mulané, bareng wis tekan mriki, ésuké aku langsung lungguh ing kursi pengadilan lan mréntah supaya wongé digawa metu.
18 Nalika wong-wong kang padha nudhuh padha ngadeg, wong-wong mau ora ana kang nyalahaké bab kang dakkira-kira.
19 Nanging ana prekara-prekara sing nglawan Gusti Yésus bab setyané wong-wong mau, lan bab Gusti Yésus sing wis mati, sing diomongké Paulus urip.
20 Lan amarga aku mangu-mangu babagan pitakonan kaya ngono, aku takon apa dheweke bakal lunga menyang Yerusalem, lan ana ing kono diadili babagan perkara kasebut.
21 Nanging nalika Paulus mréntahaké supaya dilindhungi ing pangadilan Augustus, aku dhawuh supaya dheweke ditahan nganti aku ngirim dheweke menyang Kaisar.
22 Agripa banjur ngandika marang Fèstus, "Aku uga kepéngin ngrungokake wong iku." Sesuk, ngandika, sampeyan bakal krungu wong.
23 Ésuké, nalika Agripa lan Bernike teka, kanthi kamulyan gedhé, banjur padha mlebu ing papan pangrungon, bebarengan karo para panggedhéning kutha lan para panggedhéning kutha, miturut dhawuhé Fèstus, Paulus digawa metu.
24 Fèstus terus ngomong: “Ratu Agripa, lan kabèh wong sing nang kéné karo awaké déwé, kowé weruh wong iki, sing ditindakké karo aku karo wong akèh wong Ju, nang Yérusalèm lan nang kéné, karo bengok-bengok. urip maneh.
25 Nanging bareng aku ngerti nèk dhèwèké ora nindakké apa-apa sing pantes dihukum pati, lan dhèwèké dhéwé wis gugat marang Augustus, aku mutuské kanggo ngirim dhèwèké.
26 Wong-wong kuwi aku ora ngerti apa-apa sing kudu daktulis marang gustiku. Mulané aku wis nggawa dhèwèké menyang ngarsamu, lan luwih-luwih marang kowé, dhuh ratu Agripa, supaya sawuse dipriksa, aku bisa nulis apa-apa.
27 Merga aku rumangsa ora pantes nèk ngirim wong tawanan, nanging ora mènèhi katrangan bab dosané wong kuwi.

BAB 26

1 Agripa banjur ngandika marang Paulus, "Kowé kepareng matur marang kowé dhéwé." Paulus banjur ngacungake tangan lan mangsuli:
2 Kawula rumaos bingah, dhuh Sang Prabu Agripa, awit ing dinten punika kawula badhe ngaturaken wangsulan dhumateng panjenengan dalem, bab samukawis ingkang dipun dakwakaken tiyang Yahudi dhateng kawula.
3 Luwih-luwih aku ngerti nèk kowé wis ngerti bab adat-istiadat lan pitakonan-pitakonan sing ana ing antarané wong-wong Yahudi.
4 Tatanan uripku wiwit cilik, sing wiwitan ana ing antarane bangsaku ing Yerusalem, kabeh wong Yahudi ngerti.
5 Wong-wong kuwi wis ngerti aku wiwit wiwitan mula, nèk wong-wong kuwi gelem mènèhi paseksi, nèk aku dadi wong Farisi miturut sekte agamaku sing paling kenceng.
6 Lan saiki aku ngadeg lan diadili marga saka pangarep-arep marang prasetyaning Allah marang para leluhur kita.
7 Taler-taler kita rolas, kang padha enggal-enggal padha ngabekti marang Gusti Allah rina wengi, ngarep-arep bakal teka. Awit saka kuwi pangarep-arepku, dhuh ratu Agripa, aku ditudhuh wong Yahudi.
8 Yagéné kowé kok padha ngira yèn Gusti Allah bakal nangèkaké wong mati?
9 Satemené aku mikir, nèk aku kudu nglawan jenengé Yésus wong Nasarèt.
10 Bab iku uga daktindakaké ana ing Yérusalèm, lan akèh wong suci kang dakkurung ana ing pakunjaran, sawisé nampa wewenang saka para pangareping imam; lan nalika padha dipatèni, Aku muni marang wong-wong mau.
11 Lan aku kerep ngukum wong-wong ing saben papan pangibadah, lan meksa wong-wong mau nyenyamah. Lan aku nesu banget marang wong-wong mau, aku nganiaya wong-wong mau nganti tekan ing kutha-kutha asing.
12 Mulané, nalika aku lunga menyang Damsyik kanthi wewenang lan wewenang saka para pangareping imam,
13 Ing wayah awan, dhuh Sang Prabu, ing dalan aku weruh pepadhang saka ing langit, ngluwihi padhange srengenge, sumunar ngubengi aku lan wong-wong sing padha mèlu aku.
14 Bareng aku kabèh padha ambruk ing lemah, aku krungu swara kang ngandika marang aku nganggo basa Ibrani: Saulus, Saulus, yagene kowe nganiaya Aku? angèl anggonmu nendhang tusuk.
15 Aku banjur takon, "Sapa ta, Gusti?" Panjenengané banjur ngandika, " Aku iki Yésus sing kokaniaya."
16 Nanging ngadega lan ngadega ing sikilmu, amarga aku ngetingal marang kowe kanggo maksud iki, supaya kowe dadi abdi lan dadi seksine bab apa sing wis kokdeleng lan bab apa sing bakal dakkarepake marang kowe.
17 Aku ngluwari kowé saka bangsa-bangsa lan bangsa-bangsa liya, sing saiki Dakutus marang kowé.
18 Kanggo mbukak mripaté, lan nguripake wong-wong mau saka pepeteng dadi pepadhang, lan saka pangwasané Sétan marang Gusti Allah, supaya padha nampa pangapuraning dosa lan tampa warisan ana ing antarané wong-wong kang padha kasucèkaké marga saka pracaya marang Aku.
19 Mulané, dhuh, Raja Agripa, aku ora mbangkang marang wahyu swarga.
20 Nanging kawiwitan marang wong-wong ing Damsyik, ing Yérusalèm, lan ing satanah Yudéa kabèh, banjur marang wong-wong kang ora wanuh marang Gusti Allah, supaya padha mratobat lan mratobat marang Gusti Allah, sarta nindakaké panggawé kang patut kanggo mratobat.
21 Mulané wong-wong Yahudi padha nyepeng aku ana ing Padaleman Suci lan arep matèni aku.
22 Mulané, awit wis olèh pitulungan saka Gusti Allah, aku terus nganti saiki, nyeksèni marang wong cilik lan wong gedhé, lan ora ngomong apa-apa kajaba mung sing wis

dingandikakaké déning para nabi lan Nabi Musa yèn bakal kelakon.
23 Dadiné Kristus bakal nandhang sangsara lan dadi sing wiwitan wungu saka ing antarané wong mati, lan nduduhké pepadang marang wong-wong lan bangsa-bangsa liya.
24 Lan nalika ngandika mangkono kanggo awake dhewe, Festus ngandika karo swara sora, Paulus, sampeyan wong goblok; piwulang akeh sing gawe kowe gela.
25 Nanging Yésus kandha, "Aku ora édan, dhuh Fèstus sing mulya! nanging ngucapake tembung-tembung sing bener lan jujur.
26 Awit Sang Prabu mirsa bab iku mau, lan ing ngarsané Panjenengané uga dakkandhani kanthi bebas, awit aku yakin, ora ana barang kang ndhelik saka Panjenengané. kanggo bab iki ora rampung ing sudhut.
27 Raja Agripa, apa kowé pretyaya marang para nabi? Aku ngerti nèk kowé pretyaya.
28 Agripa banjur ngandika marang Paulus, "Mèh kowé mbujuk aku dadi wong Kristen."
29 Rasul Paulus kandha, "Aku nyuwun marang Gusti Allah, supaya ora mung kowé, nanging kabèh wong sing ngrungokké aku ing dina iki uga meh padha kaya aku iki, kejaba kuwi kabèh."
30 Sawisé ngandika mangkono, Sang Prabu banjur jumeneng, lan gubernur, lan Bernike, lan kang lenggah karo wong-wong mau.
31 Bareng wis padha nyingkur, padha rembugan, pangucapé, "Wong iki ora nglakoni apa-apa sing pantes dihukum pati utawa dikunjara."
32 Agripa banjur ngandika marang Fèstus, "Wong iki mesthi dibébasaké, yèn ora gugat marang Kaisar."

BAB 27

1 Bareng wis ditemtokake manawa aku bakal lelayaran menyang Italia, Rasul Paulus lan wong-wong tawanan liyane padha masrahake marang sawijining perwira kang jenenge Yulius, sawijining perwira saka pasukan Augustus.
2 Aku banjur padha numpak prau saka Adramitium, arep lelayaran ing sagara Asia. Ana Aristarkhus, wong Makedonia saka Tesalonika, karo aku.
3 Esuke aku padha tekan ing Sidon. Lan Yulius kanthi sopan ngucap marang Paulus, lan menehi kebebasan menyang kanca-kancane kanggo nyegerake awake dhewe.
4 Sasampune tiang saking irika, tiang raris miwah ring Siprus, amargi angin semeton.
5 Sawisé aku padha nyabrang segara Kilikia lan Pamfilia, aku tekan Mira, sawijining kutha ing Likia.
6 Ana ing kono perwira mau nemu prau saka Aleksandria kang lelayaran menyang Italia. lan dheweke sijine kita ing kono.
7 Sawisé aku padha lelayaran alon-alon nganti pirang-pirang dina, lan arang-arang tekan ing Knidus, awit anginé ora nglilani aku, aku banjur padha lelayaran ing sangisore Kreta, nyabrang ing Salmon.
8 Sakwisé kliwat ora liwati, terus tekan panggonan sing jenengé Pelabuhan Éndah; ing sacedhake kutha Lasea.
9 Bareng wis pirang-pirang wektu, lan nalika lelayaran saiki mbebayani, amarga pasa wis liwat, Paulus paring piweling marang wong-wong mau,
10 Lan ngandika marang wong-wong mau, Para, aku ngerti yen lelungan iki bakal ngalami cilaka lan akeh karusakan, ora mung muatan lan prau, nanging uga nyawa kita.
11 Nanging perwira kuwi pretyaya marang juragan lan sing nduwé prau, ngungkuli apa sing diomongké karo Paulus.
12 Lan amarga swarga iku ora apik kanggo mangsa, mula akeh wong padha rembugan kanggo lunga saka kono, manawa bisa tekan ing Fenisia, lan ana ing kono kanggo mangsa adhem. kang dadi swarga ing Kreta, dumunung ing sisih kidul kulon lan lor kulon.
13 Bareng angin saka kidul sumirep lirih, amarga padha ngira yen wis padha kasembadan, banjur ucul saka ing kono, banjur lelayaran ing cedhak Kreta.
14 Nanging ora let suwé ana angin prahara kang disebut Euroklidon.
15 Bareng praune kecekel lan ora bisa nahan angin, aku banjur nglilani kapalé.
16 Sakwisé kuwi aku terus mlaku nang ngisor pulo sing jenengé Klauda.
17 Sawisé diunggahaké, banjur nganggo tulung, kanggo ngigeli prauné; lan amarga wedi yen bakal tiba ing pasir apung, layar banjur diuncalake, mulane padha dibuwang.
18 Satemah awaké déwé diobrak-abrik karo prahara, ésuké kapalé dientèkké.
19 Ing telung dinané awaké déwé mbuwang barang-barangé kapalé.
20 Lan nalika srengenge utawa lintang ora katon ing pirang-pirang dina, lan ora ana prahara cilik, kabeh pangarep-arep yen aku bakal slamet banjur sirna.
21 Nanging sawise suwe ora mangan, Paulus ngadeg ing tengah-tengah wong-wong mau lan kandha, "Para sadulur, mesthine kowe padha ngrungokake aku lan ora lunga saka Kreta, lan bakal nandhang cilaka lan kapitunan iki."
22 Lan saiki aku pitutur marang kowé, supaya padha bungaha, amarga ora ana wong siji-sijia ing antaramu sing ilang, kajaba mung kapal.
23 Awit bengi iki Malaékaté Allah jumeneng ana ing sandhingku, kang kagungan Aku lan kang dakladèni.
24 "Aja wedi, Paulus; kowé kudu digawa nang ngarepé Kaisar.
25 Mulané, para sedulur, kowé pada bungaha, awit aku pretyaya marang Gusti Allah, apa sing wis diomongké marang aku bakal kelakon.
26 Nanging kita kudu dibuwang menyang pulo tartamtu.
27 Nanging bareng wis tekan wengi kang kaping patbelas, nalika aku padha diuber-uber ana ing Adria, kira-kira tengah wengi para prau padha ngira yen wis cedhak karo sawijining negara.
28 Nuli diunekake, tinemu ana rong puluh depa, lan nalika mlaku rada adoh, banjur diunekake maneh, lan ketemu limalas depa.
29 Mulané padha wedi, yèn aku bakal kecemplung ing watu, banjur padha nguncalaké jangkar papat saka buritan, lan padha ngarep-arep dina.
30 Lan nalika prau padha arep oncat saka prau, banjur padha ngudhunake prau menyang segara, ing werna kaya-kaya arep nguncalake jangkar saka ngarep.
31 Rasul Paulus kandha marang komandhané lan para soldat: "Yèn wong-wong iki ora tetep ing prau, kowé ora bakal bisa slamet."
32 Para prajurit banjur ngethok taliné prauné, banjur dieculaké.

33 Bareng wis awan, Rasul Paulus nyuwun marang wong-wong kabèh supaya padha mangan, pangandikané, "Dina iki wis patbelas dina anggonmu padha leren lan padha pasa, nanging ora mangan apa-apa."
34 Mulané aku nyuwun supaya kowé padha mangan, awit iki kanggo kaséhatanmu, awit ora ana rambut siji waé sing tiba ing sirahmu.
35 Sawisé ngandika mangkono, Panjenenganė mundhut roti lan saos sokur marang Gusti Allah ana ing ngarsané wong kabèh.
36 Wong-wong mau banjur padha bungah lan padha mangan.
37 Aku kabèh padha ana ing prau ana rong atus sawidak enem jiwa.
38 Bareng wis wareg, padha ngentheng-enthengake prauné, lan gandumé dibuwang menyang sagara.
39 Bareng wis ésuk, wong-wong mau padha ora ngerti dharatané, nanging padha nemu sawijining kali kang ana pasisiré, lan ing kono padha karep, yèn bisa, prauné bisa dicemplungaké.
40 Sawisé jangkar-jangkaré padha diundhuh, banjur dicemplungaké ing segara, taliné kemudi diuculaké, lan layar utamané diunggahaké menyang angin, lan menyang ing pesisir.
41 Lan padha tiba ing panggonan kang loro segara ketemu, padha kandasaké prau; lan ing ngarep macet cepet, lan tetep ora bisa obah, nanging bagean alangan rusak dening panganiaya saka ombak.
42 Para prajurit padha rembugan arep matèni wong-wong sing ditawan, supaya ora ana sing nglangi lan oncat.
43 Nanging perwira sing arep nylametké rasul Paulus, mulané ora nglanggar tujuané. lan dhawuh supaya wong-wong sing bisa nglangi kudu nyemplung dhisik menyang segara lan menyang dharatan.
44 Lan liyane, sawetara ing Papan, lan liyane ing pecahan prau. Mulané kabèh padha oncat menyang dharatan.

BAB 28

1 Bareng wis padha oncat, banjur padha ngerti yèn pulo iku aran Melita.
2 Wong-wong barbar kuwi padha mèlu banget marang aku kabèh, amarga padha ngobongi geni lan nampani aku kabèh, merga udan deres lan hawa adhem.
3 Nalika Paulus ngumpulake teken, banjur dilebokake ing geni, banjur ana ula metu saka panase, lan nyekel tangane.
4 Bareng wong-wong barbar padha weruh kewan beracun nggandhol ing tangané, banjur padha rerasanan, "Wong iki mesthi tukang matèni, sing sanadyan wis oncat saka segara, nanging piwales ora bakal urip."
5 Kéwan mau diguncang-guncang menyang geni, lan ora krasa cilaka.
6 Nanging wong-wong mau padha weruh yèn Panjenenganė bakal abuh utawa tiba tiba mati, nanging sawisé ngenteni nganti suwe, lan ora weruh apa-apa, banjur padha malih pikiran, lan padha ngucap yèn dhèwèké iku allah.
7 Ing papan kono uga ana jajahané panggedhé ing pulo iku, jenengé Publius; kang nampani aku lan nginep telung dina kanthi grapyak.
8 Nalika semana bapakné Publius lagi lara mriyang lan lara metu getih.
9 Sakwisé kuwi rampung, wong-wong liyané sing lara ing pulo kono uga pada teka lan diwaraské.
10 Panjenenganė uga ngurmati awaké déwé. Lan nalika aku lunga, padha ngisi barang-barang sing perlu.
11 Sawisé telung sasi, aku padha mangkat nitih prau saka Aleksandria, kang wis mangsa ing pulo iku ing mangsa adhem, kang tandhané Castor lan Pollux.
12 Sakwisé tekan Sirakusa, awaké déwé nginep ing kono telung dina.
13 Saka ing kono aku padha ngubengi tekan Regium, lan sakwisé dina ana angin kidul, lan ésuké aku tekan Puteoli.
14 Ing kono aku ketemu sedulur-sedulur, lan dipengini nginep bareng karo wong-wong kuwi pitung dina, mula aku terus budal menyang Roma.
15 Saka ing kono, bareng para sadulur padha krungu bab aku kabèh, banjur padha nemoni aku nganti tekan ing Appius lan ing Gréja Telu.
16 Bareng aku padha tekan ing kutha Roma, komandhan mau banjur masrahake wong-wong tawanan marang komandan prajurit jaga, nanging Paulus diparengake manggon piyambakan karo prajurit kang njaga dheweke.
17 Sawisé telung dina Paulus nimbali para panggedhéning wong Yahudi, lan nalika padha ngumpul, Rasul Paulus kandha marang wong-wong mau, "Para sedulur, senajan aku ora nglakoni apa-apa marang wong-wong utawa adat-istiaté leluhur kita. , nanging aku diulungké saka Yérusalèm marang tangané wong Rum.
18 Sawisé padha mriksa aku, banjur nglilani aku lunga, amarga aku ora ana sababé pati.
19 Nanging bareng wong-wong Yahudi padha nglawan, aku kepeksa banding marang Kaisar; dudu yen aku kudu nyalahake bangsaku.
20 Mulané aku nimbali kowé, supaya bisa nemoni kowé lan ngomong karo kowé, merga pengarep-arepku wong Israèl, aku diikat karo ranté iki.
21 Wong-wong mau padha matur marang Panjenenganė, "Kula sami boten tampa layang saking Yudéa bab panjenengan, sarta para sadhèrèk ingkang rawuh ing ngarsa panjenengan sami boten paring piawon dhateng panjenengan."
22 Nanging aku kabèh kepéngin krungu bab kowé, apa sing mbok pikirké, awit bab sekte iki aku ngerti nèk ing ngendi-endi sekte kuwi diojok-ojoki.
23 Bareng wis ditetepake dina, wong akèh padha sowan ing omahé. Panjenenganė paring paseksi bab Kratoné Allah marang wong-wong mau, lan mbujuk wong-wong mau bab Yésus, saka angger-anggeré Nabi Musa lan saka para nabi, wiwit ésuk nganti soré.
24 Ana sing pretyaya marang sing diomongké, nanging ana sing ora pretyaya.
25 Lan bareng padha ora mupakat, banjur padha mangkat, sawise Paulus ngandika siji tembung, "Inggih Roh Suci ngandika liwat Nabi Yésaya marang leluhur kita.
26 Pangandikané, "Lungaa marang wong-wong iki lan kandhaa: Krungu kowé bakal krungu, nanging ora ngerti; lan ndeleng sampeyan bakal weruh, nanging ora weruh.
27 Amarga atiné bangsa iki saya greget, kupingé ora krungu, lan mripaté ditutup; aja nganti padha ndeleng kalawan mripate, lan krungu kalawan kupinge, lan mangreti kalawan atine, lan banjur mratobat, lan Ingsun waras.

28 Mulané kowé kudu ngerti nèk kaslametané Gusti Allah wis dikongkon marang bangsa-bangsa liya lan wong-wong kuwi bakal krungu.
29 Sawisé ngandika mangkono, wong-wong Yahudi padha lunga lan padha padudon.
30 Lan Paulus manggon rong taun suwene ing omah kontrakan, lan nampani kabeh wong sing teka menyang dheweke.
31 Martakaké bab Kratoné Allah lan mulang bab Gusti Yésus Kristus, kanthi yakin lan ora ana wong sing nglarang.